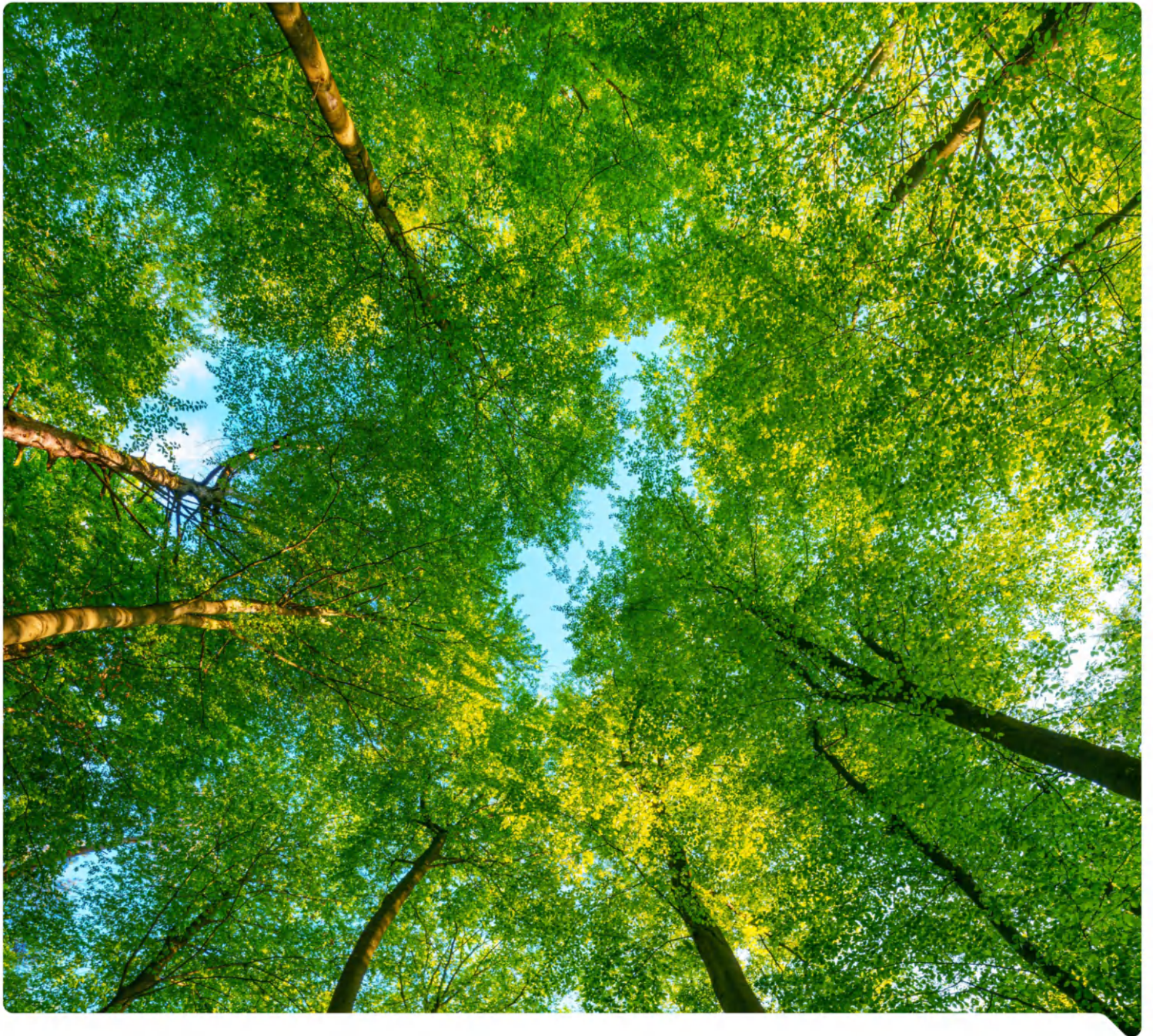

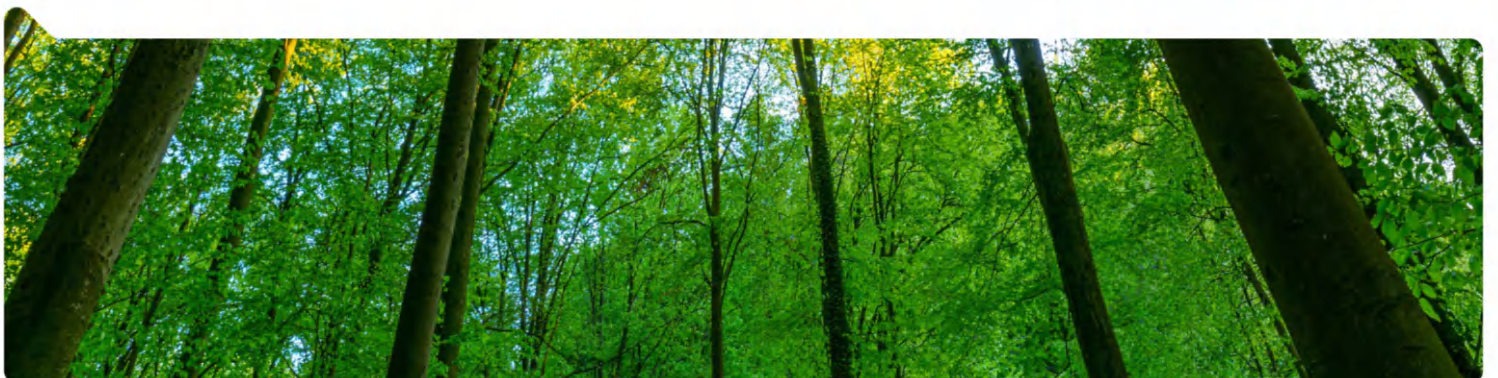

Rapportage H2 2024

Maatschappelijk Verantwoord Beleggen

Investment Management

Inhoudsopgave

1.	Activiteiten & Ontwikkelingen	04
2.	Inleiding verantwoord beleggen	07
3.	Screening	12
4.	Uitsluiten	13
5.	Corporate Governance	17
6.	Engagement	22
6.1.	Achmea IM en de dialoog	22
6.2.	Managementsamenvatting	24
6.3.	Thematisch: Klimaat en Transport	30
6.4.	Thematisch: Klimaatadaptatie en Water	37
6.5.	Thematisch: Reductie CO ₂ -uitstoot	44
6.6.	Thematisch: Goede Voeding	49
6.7.	Thematisch: Afbouw plastic in verpakking van consumentengoederen	55
6.8.	Thematisch: Nature Action	60
6.9.	Thematisch: Access to Healthcare	66
6.10.	Thematisch: Arbeidsomstandigheden	73
6.11.	Thematisch: Mensenrechten & Governance	80
6.12.	Thematisch: Kleding en circulariteit	85
6.13.	ESG dialoog Nederland	92
6.14.	Collectieve Initiatieven	95
6.15.	Normatief: Mensenrechten	102
6.16.	Normatief: Arbeidsnormen	105
6.17.	Normatief: Milieu	109

6.18.	Normatief: Anti-corruptie	112
6.19.	Escalatieoverzicht	114
7.	ESG-integratie	116
7.1.	Algemeen	116
7.2.	CO ₂ -reductie beleggingsfondsen	116
7.3.	De biodiversiteitsvoetafdruk van de beleggingsfondsen	118
8.	Impactbeleggen	121
9.	Bijlagen	127

1. Activiteiten & Ontwikkelingen

Nog nadrukkelijker dan voorheen zijn maatschappelijk verantwoord beleggen (MVB) en maatschappelijk verantwoord ondernemen belangrijke thema's in onze maatschappij. Dit zien we zowel terug in de groei van onze MVB-dienstverlening aan onze klanten, als in toenemende wet- en regelgeving op het gebied van MVB. Naast het verlenen van directe MVB-dienstverlening, hebben we ons in lopende, actuele discussies nadrukkelijker gepresenteerd.

In de tweede helft van 2024 heeft Achmea IM verschillende stappen gezet op het gebied van maatschappelijk verantwoord beleggen (MVB). Enkele daarvan lichten we graag toe.

1.1. Impact beleggen

Impact beleggen staat steeds meer in de belangstelling van onze klanten. Ook hecht Achmea IM als organisatie een groot belang om impact beleggen verder vorm te geven. Zo zijn zowel ESG als impact beleggen onderdeel van onze strategie. We doen dit vanuit onze rol als fiduciair manager, waarbij we onze klanten op een gedegen manier begeleiden bij het implementeren van de impactambities én vanuit onze rol als vermogensbeheerder om bestaande en nieuwe impactproducten te ontwikkelen die passen bij institutionele klanten.

Eind november heeft Achmea IM het Corporate Green Bond Fund gelanceerd.

Het Achmea IM Corporate Green Bond Fund is aanvullend op het Achmea IM Euro Green Bond Fund¹.

Het Achmea IM Euro Corporate Green Bond Fund biedt institutionele beleggers toegang tot groene bedrijfsobligaties, en is bedoeld om impact te maken door klimaat- en milieuprojecten te financieren. Investeren in groene bedrijfsobligaties betekent bijdragen aan een schoner klimaat, met de vergelijkbare risico-rendementskarakteristieken als reguliere bedrijfsobligaties. De groene bedrijfsobligaties in het Achmea IM Corporate Green Bond Fund worden zorgvuldig geselecteerd volgens het Achmea IM green bond raamwerk. Daarnaast wordt transparant inzicht geboden in de performance van de portefeuille, zowel op financieel als op impactniveau.

1.2. Het MVB Uitgangspunten document is aangescherpt voor de beleggingsfondsen van Achmea IM²

In het vierde kwartaal is het uitgangspunten document voor maatschappelijk verantwoord beleggen geactualiseerd. Daarbij is een aantal speerpunt thema's samengevoegd of herbenoemd. De speerpunt thema's zijn nu: Mensenrechten & arbeidsnormen, Biodiversiteit, Klimaat en Gezondheid.

Daarnaast hebben collectieve engagement en initiatieven en engagement met overheden een plek gekregen in het uitgangspunten document en is impact beleggen op de vier speerpunt thema's verder verankerd.

Achmea IM heeft het beleid ten aanzien van fossiele brandstoffen verder aangescherpt.

Vanaf januari 2025 geldt een zogenoemd inclusie beleid voor producenten van olie en gas. Dit betekent dat alleen belegd wordt in olie- en gas producenten die voldoende investeren in hernieuwbare energie en een geloofwaardig plan voor de klimaattransitie hebben en tot uitvoer brengen. Bedrijven die niet voldoen aan de gestelde criteria komen niet in aanmerking om in te beleggen. Deze toets vindt tweemaal per jaar plaats. Wanneer bedrijven wel weer voldoen aan de vereisten kunnen zij weer opgenomen worden in het beleggingsuniversum. De criteria zijn terug te vinden in het MVB uitgangspunten document.

Ook ten aanzien van steenkolen, teerzanden, schalieolie en -gas en Arctische olie en -gas zijn de

¹ Het Achmea IM Euro Green Bond Fund, dat sinds 2018 bestaat, kent een succesvol track record en heeft een fondsomvang van inmiddels ruim € 1,2 mrd.

² <https://www.achmeainvestmentmanagement.nl/-/media/files/documenten-inst-en-part/uitgangspunten-voor-mvb.pdf>

criteria aangescherpt. Wanneer de omzet van een onderneming meer bedraagt dan 1% afkomstig uit de winning van bovenstaande fossiele brandstoffen worden deze ondernemingen uitgesloten. Voorheen gold een omzetgrens van 5%.

1.3. Actualisatie van het Achmea IM stembeleid

Elk jaar wordt het Achmea IM stembeleid geëvalueerd. Beoordeeld wordt of het stembeleid nog actueel is en of er aanpassingen nodig zijn. Hierbij worden verschillende bronnen gebruikt zoals de jaarlijkse policy update van ISS, gewijzigde wet- en regelgeving en de evaluatie door het MVB-team.

De belangrijkste aanpassingen hebben betrekking tot het meenemen van ESG factoren bij het bestuur van de onderneming. Zo is een vereiste omtrent biodiversiteit toegevoegd voor ondernemingen die deel uit maken van de Nature action 100 engagement programma en is de tekst rond samenstelling van bestuur en diversiteit aangepast om duidelijk te maken dat diversiteit breder gezien wordt dan alleen op basis van geslacht.

Van de ondernemingen in de Access to Nutrition Index en de ondernemingen uit het thematisch engagement programma gezonde voeding wordt verwacht dat zij een prestatie maatstaf hebben opgenomen op het gebied van gezonde voeding. Indien dit niet het geval is zal er tegen het beloningsbeleid/beloningsverslag worden gestemd.

Tot slot nemen we expliciet op in het stembeleid dat de externe accountant na een maximum termijn van 10 jaar rouleert. Dit is al gangbaar binnen de Europese Unie en wij zien dit als een goede governance practice voor alle ondernemingen. Het stembeleid is terug te vinden op de website van Achmea IM.

1.4. We hebben wederom een uitstekende beoordeling van de Principles for Responsible Investment

Achmea IM heeft in 2007 de Principles for Responsible Investment (PRI) ondertekend, waarmee wij ons committeren aan de integratie van duurzaamheidscriteria in onze beleggingsprocessen. Ondertekenaars van de PRI worden jaarlijks getoetst op de kwaliteit, reikwijdte en toepassing van deze principes. Eind november 2024 heeft de PRI de beoordelingsrapporten over het jaar 2023 kenbaar gemaakt. Achmea IM is getoetst op 10 onderwerpen, waarvan drie onderwerpen de hoogste score van 5 sterren kregen, waaronder het onderwerp "Policy Governance en Strategy". Op de overige 7 onderwerpen scoorde Achmea IM 4 sterren. Daarmee overtrof Achmea IM ruim de mediaan die door de PRI is opgesteld.

Kerncijfers MVB-halfjaarverslag Achmea IM Beleggingsfondsen

Klimaatdoelstellingen

Als ondertekenaar van het Klimaatcommitment van de Nederlandse financiële sector committeert Achmea IM zich aan het leveren van een bijdrage aan het behalen van de doelstellingen uit het Klimaatakkoord van Parijs. **Concreet betekent dit het terugdringen van de wereldwijde CO₂-uitstoot tot netto 0% in 2050 (klimaatneutraliteit).**

Als onderdeel van het Klimaatcommitment heeft Achmea IM het **klimaatactieplan** gepubliceerd.

1.447 ISSUERS EN
LANDEN WAARIN
WIJ NIET INVESTEREN

Uitsluitingen

- 129 Controversiële wapens
- 462 Staatsbedrijven
- 429 Steenkool, teerzanden, schalieolie en -gas en Arctisch olie en gas
- 83 Normschenders en goed bestuur (SFDR)
- 41 Tabak
- 58 Landen
- 245 Transitiebeleid

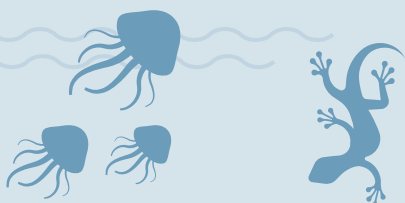
Een aantal ondernemingen valt onder meerdere uitsluitingsgronden.

Ambitiethema's

Achmea IM heeft vier ambitie thema's benoemd: **Klimaat, Biodiversiteit, Gezondheid en Water.**

Achmea IM wil daarbij het leidende voorbeeld zijn voor impact beleggen in onze rol als fiduciair manager en vermogensbeheerder. In deze rol bieden we onze klanten toegang tot de beste beleggingsoplossingen die bijdragen aan het creëren van waarde voor de samenleving.

164 DIALOGEN MET 110
ONDERNEMINGEN

Normatieve engagement

Mensenrechten	49
Milieu	48
Arbeidsnormen	55
Corruptie	12

In 2024
#2
positie op ranglijst
ShareAction

Stemcijfers

812 aandeelhoudersvergaderingen
4928 agendapunten

73
DIALOGEN

Thematische engagement

Klimaatadaptatie en water	6
Arbeidsomstandigheden in de voedingsmiddelenketen	5
Reductie CO ₂ -uitstoot	8
Klimaat en Transport (2)	6
Afbouw plastic in verpakking van consumentengoederen	8
Mensenrechten & Governance	8
Kleding en circulariteit	9
Access to Healthcare	10
Goede Voeding	7
Nature Action 100	6

Afgesloten thema's:

- Klimaat en transport (2)
- Klimaatadaptatie en water
- Arbeidsomstandigheden

2. Inleiding verantwoord beleggen

Achmea IM beheert institutionele beleggingsfondsen, waarbij er sinds 2008 MVB-instrumenten worden toegepast bij het beheer van het vermogen in deze fondsen. In dit verslag leest u de laatste stand van zaken met betrekking tot deze instrumenten en vindt u terug welke activiteiten we voor de beleggingsfondsen hebben ondernomen. Beleidsdocumenten en rapportages zijn terug te vinden op de website van Achmea Investment Management.

2.1. Verantwoord beleggen

Achmea IM staat voor een goed en betaalbaar pensioen voor huidige en toekomstige generaties, en is van mening dat maatschappelijk verantwoord beleggen (MVB) hieraan bijdraagt. Binnen haar fiduciaire verantwoordelijkheid besteedt Achmea IM daarom, waar nodig en mogelijk, aandacht aan ecologische, sociale en governance (ESG) onderwerpen. Maatschappelijk verantwoord ondernemen door de ondernemingen waarin belegd wordt, speelt een belangrijke rol.

2.2. Uitgangspunten

Voor het MVB-beleid hanteert Achmea IM de principes van het Global Compact van de Verenigde Naties (UN Global Compact) als uitgangspunt. Hetzelfde geldt voor de OESO-richtlijnen voor Multinationale Ondernemingen (OESO-richtlijnen) en de UN Guiding Principles on Business and Human Rights (Guiding Principles).

Het UN Global Compact bestaat uit tien breed geaccepteerde principes (zie bijlagen 10.1) en beslaat vier hoofdthema's:

- Mensenrechten;
- Arbeidsnormen;
- Milieu;
- Anticorruptie.

Deze principes vinden hun oorsprong in internationale verdragen zoals de Universele Verklaring van de Rechten van de Mens en principes van de International Labour Organisation (ILO). Het UN Global Compact verlangt van bedrijven dat zij binnen hun eigen invloedssfeer kernwaarden op het gebied van mensenrechten, arbeidsnormen, milieu en anticorruptie omarmen, ondersteunen en uitoefenen.

De OESO-richtlijnen en Guiding Principles geven, naast de vier genoemde thema's, richting aan ondernemingsgedrag op de volgende thema's:

- Consumentenbelangen;
- Wetenschap en technologie;
- Mededinging;
- Belastingen.

2.3. Instrumenten

Bij het in praktijk brengen van Achmea IM's MVB-beleid, wordt gebruik gemaakt van de volgende instrumenten:

1. Screening;
2. Uitsluiten;
3. Engagement: het aangaan van de dialoog met ondernemingen;
4. Corporate governance;
5. ESG-integratie in beleggingsprocessen;
6. Impactbeleggen.

2.4. Transparantie en verantwoording

Transparantie is onlosmakelijk verbonden met een goed MVB-beleid. Achmea IM rapporteert tweemaal per jaar over hoe zij de afgelopen periode invulling gaf aan het MVB-beleid. Ook rapporteert Achmea IM over de wijze waarop instrumenten zijn ingezet op sociale, governance en milieuthema's en geven we inzicht in ons stemgedrag via een [vote disclosure system](#). De rapportages en het systeem zijn toegankelijk via de [website van Achmea IM](#). Daarnaast staan de volgende documenten op website:

1. [Beleid Maatschappelijk Verantwoord Beleggen](#);
 2. [Engagement Guidelines](#);
 3. [Achmea IM Stembeleid](#);
 4. [Uitsluitingslijst landen en ondernemingen](#) ;
 5. [SFDR-statement belangrijkste ongunstige effecten](#).

2.6. Implementatie ambitiethema's

	2022	2023	2024	2030
Klimaat				
Achmea IM streeft naar minimaal 50% reductie van de CO2-uitstoot in de liquide beleggingsfondsen in 2030 ten opzichte van ultimo 2020.	Gestart	Op schema, zie MVB half jaar verslag CO2 reductie fondsen	Op schema, zie MVB half jaar verslag CO2 reductie fondsen	
Achmea IM wil het verschil maken in de reële economie. Daarom zetten wij onze invloed in om bedrijven waarin we beleggen te stimuleren om de energietransitie te maken. Van de grootste bijdragers aan de CO2-uitstoot (olie en gas, staal, cement en nutsbedrijven) verwachten wij een transitieplan dat is gekoppeld aan het beloningsbeleid. In de periode van 2022- 2026 stemmen we tegen het beloningsbeleid als er geen transitieplan gekoppeld is aan het beloningsbeleid. Tussentijds evalueren we het effect. We passen dit toe voor onze aandelenfondsen en vragen onze klanten hier in mee te gaan	Gestart	Opgenomen in het stembeleid van 2023	Gecontinueerd	
Achmea IM ontwikkelt producten om investeringsmogelijkheden te bieden die de energietransitie bespoedigen	Gestart	Achmea IM Climate Infrastructure fund van start	Gecontinueerd, Achmea IM heeft het Corporate greenbond fund gelanceerd in 2024	
Biodiversiteit				
Uiterlijk in 2023 de biodiversiteitsimpact van onze beleggingen te meten, om zo concrete doelen te stellen om de negatieve impact op biodiversiteit te beperken en de positieve impact te vergroten	Gestart	Lopend (vertraging door data Procurement proces)	Meting van aandelen en credit fondsen afgerond	
Met nog meer klanten krachten te bundelen om beleid op biodiversiteit te maken, de bijbehorende risico's voor de beleggingsportefeuille in kaart te brengen en mee te nemen in beleggingsbeslissingen en de mogelijkheden te onderzoeken om te investeren in biodiversiteitsbehoud en -herstel		Klantpresentatie bij klanten gehouden, en productvoorstel impact data in de maak	Presentaties bij klanten gehouden Rapportage biodiversiteit ontwikkeld In impact propositie is biodiversiteit een van de 4 kernthema's	

2.5. Scope van rapportage

Het MVB-beleid is van toepassing op de Achmea IM beleggingsfondsen. In deze rapportage leggen we verantwoording af voor het in de beleggingsfondsen gevoerde MVB- beleid. Daarnaast voert Achmea IM een aantal fund-of-funds, waarop het MVB-beleid van externe vermogensbeheerder van toepassing is. In bijlage 7.5 vindt u een overzicht van de beleggingsfondsen van Achmea IM.

Meer en langdurige engagement te voeren met ondernemingen die een grote negatieve impact hebben op biodiversiteit. Dit zetten we, indien nodig, kracht bij via stemmen en uitsluiten.	Lopend	Biodiversiteitsengagement thema afgerond eind 2023, en nieuw engagement in ontwikkeling voor 2024	Start met Nature Action 100 Engagement programma
Gezondheid			
Active ownership uitbreiden. Op basis van de analyse van onze beleggingsportefeuille op het thema Gezondheid selecteren we de ondernemingen met de meest materiële impact op het thema Gezondheid. Van deze ondernemingen verwachten we dat ze uiterlijk in 2026: • Sturen en rapporteren over het verbeteren van hun impact op gezondheid • Sturing geven aan hun beloningsbeleid gebaseerd op deze positieve maatschappelijke impact	Gestart	Dit jaar is het nieuwe thema "Access to Healthcare" van start gegaan. Daarnaast is ook de materialiteitsanalyse uitgevoerd voor het thema gezonde voeding en zijn voor BSM doelstellingen opgesteld. In 2024 zal een nieuwe thema op basis van de uitkomsten worden opgestart.	In 2024 is het Engagementthema Goede Voeding van start gegaan. Dit sluit thema sluit qua doelstellingen zowel aan bij de doelstellingen die Achmea heeft opgesteld als de wensen die andere klanten op dit thema hebben. Engagementthema Acces tot Healthcare loopt tevens ook.
Onze engagement is niet vrijblijvend en naast onze engagement gaan we daarom: • Het thema Gezondheid in ons stembeleid versterken, bijvoorbeeld het sturen op maatschappelijke impact in ons beloningsbeleid • Bedrijven uitsluiten, ook na engagement, onvoldoende stappen zetten Leidende rol in de samenwerking met andere investeerders. We nemen een actieve rol in samenwerkingen met andere investeerders op het thema Gezondheid. Dat doen we al in de Access to Nutrition en Access to Medicine coalities. Daarnaast sluiten we ons in 2022 aan bij het Long-term Investors in People's Health programma, waarin investeerders wereldwijd samenwerken op het thema Gezondheid. Via deze samenwerkingen delen we onze kennis en werken we actief samen om onze engagement zo effectief mogelijk te maken.	Gestart Gestart	Gezondheid is opgenomen en uitgevoerd in stembeleid 2023 in relatie tot beloningsbeleid I l.s.m. a.s.r., Cardano en VGZ hebben we het Health Engagement Network opgestart. Daarnaast zijn wij de uitvoerder van het Health Engagement Network dat in 2023 van start is gegaan. In 2023 hebben we het tabaksstatement opgezet. Dit naast onze actieve in LIPH, Access to medicine en access to nutrition.	In 2024 is HEAL, onze engagement samenwerking met ASR, VGZ en Cardano, ook formeel gelanceerd met een interview in het FD. Tevens zijn de eerst gezamenlijke engagement gesprekken van start gegaan. In september 2024 hebben we actief een collectief investor statement rondom het tegengaan van vaping ondersteund.
Uitbreiding impactbeleggingen. Naast een financiële doelstelling hebben impactbeleggingen een concreet meetbare maatschappelijke doelstelling. Wij zien hier goede mogelijkheden voor in zowel onze private equity- als vastgoedportefeuille. • Private equity: Samen met en voor klanten onderzoeken we in 2023 de mogelijkheden voor een propositie om via private equity naast financieel rendement, ook meer maatschappelijke impact te creëren op het thema Gezondheid • Zorgvastgoed: We ontwikkelen een raamwerk om onze impact op goede zorg beter te meten en hierop te sturen		Loopt via externe managers en opzetten nieuw fonds. MVB team heeft hier een ondersteunende rol. Met vastgoed afgestemd hoe de rol van zorg kan worden aangescherpt.	
Aanscherping uitsluitingsbeleid. Op basis van onze analyse van de meest materiële ondernemingen op het gebied van Gezondheid en de uitkomsten van onze engagement, scherpen we ons uitsluitingsbeleid aan in 2024. Hierbij kijken we onder andere naar de volgende onderdelen: • Activiteiten van ondernemingen die per definitie schadelijk zijn voor de gezondheid en/of in strijd zijn met internationale richtlijnen		Gaat in 2024 lopen op basis van onze uitgevoerde materialiteitsanalyse en aankomende 1^e screening.	Voor Achmea zijn de criteria voor uitsluiting op de thema's goede voeding en toegang tot medicijnen vastgesteld. In 2025 vertaling naar de aanpak voor Achmea IM.

- Uitsluiting als escalatiemiddel wanneer engagement en stembeleid onvoldoende opleveren

Water

Inzicht in onze beleggingsportefeuille. Een beter inzicht in onze beleggingsportefeuille en impact op Water heeft hoge prioriteit. Uiterlijk In 2023 brengen we de meest materiële bedrijven en sectoren op het thema Water in onze beleggingsportefeuille in kaart. Hieraan gekoppeld is ons gesprek met onze dataleveranciers, die wij vragen om ons van concrete datapunten te voorzien (zie ook punt 3). Met onze analyse scherpen we onze engagement, stemactiviteiten, uitsluitingsbeleid en ESG-integratie-proces verder aan. Streven is om aan te sluiten bij de PAI-indicatoren van de SFDR.	Dit jaar hebben we het project met Deltares, WWF, NN en SCOR opgezet om beter inzicht te krijgen in de waterprestaties van ondernemingen in twee stroomgebieden. Deze informatie gaan we gebruiken om onze ESG-integratie, engagement aan te scherpen.	Het project “BRIDGE” in samenwerking met Deltares, WWF, NN en SCOR is in 2024 succesvol afgerond en gelanceerd met een persbericht. Daarnaast hebben diverse webinars plaatsgevonden over de uitkomsten, o.a. ism met de UNPRI en de VBDO. De uitkomsten van BRIDGE zijn toegepast in de portefeuille analyse die we op het thema Water hebben uitgevoerd en die in december is afgerond.
De positie van Water in Active ownership versterken. Op basis van de analyse van onze beleggingsportefeuille op het thema Water selecteren we de ondernemingen met de meest materiële impact op het thema Water voor engagement. Van deze ondernemingen verwachten we dat ze: • Sturen en rapporteren over het verbeteren van hun impact op het thema Water • Sturing geven aan hun beloningsbeleid gebaseerd op deze positieve maatschappelijke impact Onze engagement is niet vrijblijvend en naast onze engagement gaan we daarom: • Het thema Water in ons stembeleid versterken voor de meest materiële bedrijven, bijvoorbeeld het sturen op maatschappelijke impact in ons beloningsbeleid Ook overheden spelen een belangrijke rol op het thema water. Zowel om bedrijven stappen te laten zetten, als om zelf waterrisico's aan te pakken. We steunen daarom initiatieven op dit vlak wanneer ze voldoen aan de criteria die we in onze uitgangspunten “engagement met overheden” hebben benoemd.	Zie boven. Start met Deltares & WWF Project. Op basis hiervan zullen we een nieuw engagement thema opzetten in 2024. Ook hebben we in 2023 voor het eerst een water resolutie ingediend. Wij vroegen Rio Tinto ‘water impact assessments’ uit voeren. Nog niet gestart	In 2024 hebben we i.s.m. met NN Group en PGGM gewerkt aan een gezamenlijke engagement. De shortlist van de ondernemingen is vastgesteld en dit nieuwe engagement thema zal Q1 2025 formeel van start gaan.
Leidende rol in de samenwerking met andere investeerders. We spelen nu al een actieve rol in het Valuing Water Finance Initiative. Daarnaast bouwen we voort op onze eerdere samenwerking met WWF en Deltares. We starten daarom een onderzoek met als doel ESG-data op het thema Water te verbeteren. Wij nodigen andere investeerders uit om met ons hierop samen te werken. De uitkomsten van dit onderzoek passen we toe in ons beleggingsproces en ons active ownership. Uitbreiding impact beleggingen. Naast een financiële doelstelling hebben impactbeleggingen een concreet meetbare maatschappelijke doelstelling. Wij zetten ons als Achmea IM al op het thema Water in via onze private equity portefeuille en via ons green bonds fonds. Als extra stap gaan we samen in 2023 met en voor klanten onderzoeken hoe we via een nieuwe private equity propositie naast financieel rendement, ook meer maatschappelijke impact te creëren op het thema Water. We leggen hierbij expliciet de link met de rol die Water kan spelen op de thema's Gezondheid en Klimaat.	Gestart We hebben bij valuing water finance initiative een co-lead rol voor Kraft Heinz. Daarnaast hebben we de samenwerking opgezet rondom het Deltares en WWF project. Loopt via externe managers en opzetten nieuw fonds. MVB team heeft hier een ondersteunende rol.	We hebben bij Valuing Water Finance Initiative, naast een co-lead rol voor Kraft Heinz ook een lead rol voor Campari Group toebedeeld. Daarnaast we de samenwerking rondom het BRIDGE project succesvol afgerond. Als vervolg bouwen we nu aan een investeerderscoalitie rondom water engagement ism met NN Group en PGGM.

3. Screening

Via de beleggingen in de Achmea IM beleggingsfondsen en het beleggingsuniversum, kunnen we risico's (negatieve impact) voor de samenleving en milieu identificeren. Met ons normatieve engagementprogramma spreken we ondernemingen aan op hun gedrag om potentiële negatieve impact te voorkomen of te verminderen. Over het monitoren van voortgang en de resultaten van deze dialoog rapporteren we periodiek. Wanneer een onderneming schade veroorzaakt aan samenleving of milieu zal Achmea IM de onderneming nadrukkelijk oproepen tot herstel- en verhaalmogelijkheden voor degene die schade hebben geleden. Een uitvoerige beschrijving van het due diligencescreeningsproces vindt u terug in ons MVB-beleid.

De uitkomsten van de due diligencescreening categoriseren we naar thematische aandachtgebieden en beoordelen we op de mate van betrokkenheid van de onderneming en het effect op de samenleving en/of het milieu. De thematische aandachtsgebieden van Achmea IM zijn Mensenrechten, Arbeidsnormen, Milieu en Anticorruptie.

In het geval van (potentiële) negatieve impact gaan we de dialoog aan met de onderneming. Als na verloop van tijd blijkt dat een onderneming geen progressie maakt in het voorkomen/ verhelpen van de negatieve impact, gaan we over tot uitsluiting van de onderneming. Daarnaast is een aantal ondernemingen op voorhand uitgesloten. Dit gaat om onderneming waar sprake is van structurele schendingen en die niet open staan voor dialoog om deze op te heffen. Onderstaande tabel geeft de resultaten van de due diligencescreening en de ondernomen actie weer:

TABEL 3.1

Per 31-12-2024	Aantal ondernemingen uitgesloten op normatieve gronden	Nieuw normatieve dialogen
Mensenrechten	15	10
Arbeidsnormen	6	12
Milieu	20	6
Anti-corruptie	0	2

In het volgende hoofdstuk van dit MVB-halfjaarverslag is terug te vinden welke ondernemingen zijn uitgesloten en op basis van welke grond we dit besluit hebben genomen. In het hoofdstuk Engagement rapporteren we over de voortgang van het normatieve engagementprogramma. We rapporteren per thematisch aandachtsgebied de namen van de ondernemingen waarmee de dialoog is gestart.

4. Uitsluiten

Een institutionele belegger kan om uiteenlopende redenen op voorhand niet willen beleggen in bepaalde ondernemingen of landen. Zo kan hij ervoor kiezen om niet te beleggen in ondernemingen die ongewenst gedrag vertonen of die controversiële producten produceren. Wanneer een onderneming betrokken is bij een controversieel product, veelal een kernactiviteit, is het toepassen van een engagementbeleid niet reëel. Het is immers lastig de onderneming over te halen om een ander product te produceren. Achmea IM past in dat geval een uitsluitingsbeleid toe. Daarnaast kunnen ondernemingen die op structurele wijze met hun gedrag internationale normen op het gebied van mensenrechten, milieu, arbeidsnormen of corruptie schenden bij achterblijvende engagementresultaten worden uitgesloten van het beleggingsuniversum. Hierbij vormen de principes van het UN Global Compact en de OESO-richtlijnen voor Multinationale Ondernemingen het uitgangspunt. Het uitsluitingsbeleid van Achmea IM richt zich op producenten van controversiële wapens, tabak, steenkolen, teerzanden, schalieolie- en gas, Arctische olie- en gas, structurele schenders van internationale gedragsnormen, landen waaraan internationale sancties zijn opgelegd en good governance-uitsluitingen.

4.1. Uitsluitingsgronden

bijlagen kunt u de uitgesloten bedrijven per 1 januari 2025 vinden.

In onderstaand overzicht zijn de uitsluitingsgronden die relevant zijn voor Achmea IM uiteengezet. In de

Uitsluitingscriterium	Definitie	Data	Update	Bijlagen
Controversiële wapens	• Nucleaire wapens • Biologische wapens • Chemische wapens • Antipersoonsmijnen • Clustermunitie • Verarmd uranium • Witte fosfor Bij het bepalen van de definitie van controversiële wapens zoekt Achmea IM daarbij aansluiting bij internationale verdragen die door Nederland zijn ondertekend en bij het beleid van de Nederlandse overheid. Jaarlijks stuurt de AFM een nieuwe definitieve indicatieve uitsluitingslijst (risicoradar) rond.	ISS ESG	Halfjaarlijkse update	Zie de bijlagen voor de uitsluitingslijst per 1 januari 2025
Tabak	Betrokkenheid van individuele bedrijven wordt vastgesteld aan de hand van omzet gegenereerd uit de productie en distributie van tabaksgoederen. Alle tabaksproducenten worden uitgesloten van belegging.	ISS ESG	Halfjaarlijkse update	Zie de bijlagen voor de uitsluitingslijst per 1 januari 2025
Steenkool	Achmea IM hanteert een restrictief beleid ten aanzien van steenkool. Het steenkoolbeleid is gericht op het delven en het gebruik van thermisch steenkool (inclusief bruinkool, bitumen, antraciet en stoomkolen). Ondernemingen worden uitgesloten van belegging als:	MSCI	Halfjaarlijkse update	Zie de bijlagen voor de uitsluitingslijst per 1 januari 2025

	a. De omzet van een onderneming voor meer dan 1% afkomstig is uit steenkoolgerelateerde activiteiten. De winning van thermische steenkool (inclusief bruinkool, bitumineuze, antraciet en stoomkolen) en de verkoop aan externe partijen zijn relevant bij het bepalen van de aan steenkool gerelateerde omzet. Inkomsten uit kolenhandel worden vanwege databeperkingen vooralsnog niet meegenomen in deze berekening. b. De omzet van een onderneming voor meer dan 5% afkomstig is van elektriciteitsopwekking uit thermische steenkool (inclusief bruinkool, bitumineuze, antraciet en stoomkolen).			
Teerzanden	Ondernemingen worden uitgesloten van belegging indien de omzet van een onderneming voor meer dan 1% afkomstig is uit de extractie en verwerking van teerzanden voor de winning van olie.	MSCI	Halfjaarlijkse update	Zie de bijlagen voor de uitsluitingslijst per 1 januari 2025
Schalie- olie en gas	Ondernemingen worden uitgesloten van belegging indien de omzet van een onderneming voor meer dan 5% afkomstig is uit de extractie en productie van schaliegas en -olie.	MSCI	Halfjaarlijkse update	Zie de bijlagen voor de uitsluitingslijst per 1 januari 2025
Arctisch olie- en gas	Ondernemingen worden uitgesloten van belegging indien de omzet van een onderneming voor meer dan 5% afkomstig is uit de extractie en productie van Arctisch gas en -olie.	MSCI	Halfjaarlijkse update	Zie de bijlagen voor de uitsluitingslijst per 1 januari 2025
Inclusiebeleid	Van bedrijven die meer dan 1% van hun omzet halen uit de productie van conventionele olie- en gas verwachten we dat ze investeren in hernieuwbare energie en een geloofwaardig transitieplan hebben. Hiervoor gebruiken we de volgende criteria: 1. Het bedrijf investeert een groeiend aandeel van de kapitaaluitgaven in hernieuwbare energie oplopend van tenminste 15% in 2025 tot tenminste 50% in 2030; en/of 2. Het bedrijf heeft een transitiestrategie gericht op een maximale temperatuurstijging van 2 graden. Dit meten we aan de hand van een Implied Temperature Rise (ITR) score van MSCI en de Carbon Performance Alignment score van het Transition Pathway Initiative (TPI). 3. Olie- en gasproducenten waarmee een engagement traject loopt om aan een van de bovenstaande doelstellingen te voldoen worden vooralsnog niet uitgesloten. Bedrijven die niet voldoen aan de bovenstaande criteria komen niet in aanmerking om in te beleggen. Deze toets vindt tweemaal per jaar plaats. Wanneer bedrijven wel weer voldoen aan de vereisten kunnen zij weer opgenomen worden in het beleggingsuniversum.	MSCI & TPI	Halfjaarlijkse update	Zie de bijlagen voor de uitsluitingslijst per 1 januari 2025
Normschenders	Achmea IM sluit ondernemingen uit die op grove en structurele wijze internationaal breed gedragen normen op het gebied van mensenrechten, arbeidsnormen, milieu en anti-corruptie schenden. Achmea IM spreekt van een structurele schending wanneer de schending ook na	ISS ESG	Jaarlijks	Zie de bijlagen voor de uitsluitingslijst per

Landen	dialogoog na ten minste twee jaar nog altijd niet (in voldoende mate) is opgeheven. In de portefeuille van staatsobligaties van opkomende markten mag niet belegd worden in obligaties geëmitteerd door landen gesanctioneerd door de VN Veiligheidsraad en EU. De onderzoeksresultaten van de volgende instituten worden gebruikt om de landenprestaties inzichtelijk te maken: • Freedom House met de Freedom in the World index; • ITUC met de ITUC Global Rights index; • EPI (Yale) met de Environmental Performance Index; • Transparency International met de Corruption Perception Index.	EU en VN sanctielijst, Freedom House, ITUC, Transparency International	Jaarlijkse update	1 januari 2025 Zie de bijlagen voor de uitsluitingslijst per 1 januari 2025
Staatsbedrijven van uitgesloten landen	Wij kiezen er voor staatsbedrijven (bedrijven die voor meer dan 50% van de staat zijn) uit te sluiten omdat we niet wensen bij te dragen aan het financieren van landen die arbeidsrechten niet in voldoende mate waarborgen.	MSCI	Halfjaarlijks	Zie de bijlagen voor de uitsluitingslijst per 1 januari 2025
Goed bestuur	Achmea IM belegt in ondernemingen die voldoen aan de praktijken van goed bestuur (good governance). Ondernemingen die op dit vlak zeer slecht presteren, worden op voorhand uitgesloten. Daarbij wordt minimaal gekeken naar de wettelijke vereisten op het gebied van: • Goede managementstructuren; • Betrekkingen met werknemers; • Beloning van het betrokken personeel; • Naleving van de belastingwetgeving. Hier bovenop wordt, zowel vóór als na het aankopen van beleggingen, het MVB-beleid toegepast. Bij het bepalen of ondernemingen goed presteren op het gebied van goed bestuur, maakt Achmea IM gebruik van ESG-data van derden. Mocht een onderneming waarin wordt belegd na verloop van tijd niet goed presteren, dan wordt deze alsnog uitgesloten volgens het gestandaardiseerde uitsluitingsproces.	MSCI	Jaarlijks	Zie de bijlagen voor de uitsluitingslijst per 1 januari 2025

4.1.1. Samenstelling uitsluitingslijst

Het onafhankelijke onderzoeksbureau ISS ESG stelt ieder halfjaar vast welke ondernemingen betrokken zijn bij de productie van controversiële wapens en tabaksproducenten. Normschenders wordt jaarlijks geupdatet. Daartoe bekijkt het onderzoeksbureau het gehele belegbaar universum. Wanneer het onderzoeksbureau betrokkenheid vaststelt is dat reden tot uitsluiting.

Twee maal per jaar screenen wij het beleggingsuniversum via MSCI voor het criterium steenkool, teerzanden, Schalieolie- en gas en Arctisch olie- en gas. Inkomsten uit kolenhandel en transport

worden vanwege databeperkingen vooralsnog niet meegenomen in de berekening. Ook beoordelen we twee keer per jaar via MSCI en TPI het inclusiebeleid.

Ondernemingen die zijn aangemerkt als betrokken bij de verschillende uitsluitingscriteria plaatsen wij op de geactualiseerde uitsluitingslijst. Eventueel aanwezige holdings in het criterium verkopen wij. Portefeuillemanagers mogen geen nieuwe holdings aankopen van uitgesloten ondernemingen zolang de onderneming op de uitsluitingslijst staat. Inkomsten uit kolenhandel en transport worden vanwege databeperkingen vooralsnog niet meegenomen in de berekening.

5. Corporate Governance

Corporate governance, of goed ondernemingsbestuur, heeft betrekking op de verhoudingen tussen de verschillende actoren van een onderneming zoals de Raad van Bestuur (RvB), de Raad van Commissarissen (RvC), aandeelhouders en andere belanghebbenden. Rekenschap, transparantie en toezicht spelen een centrale rol. Door actief gebruik te maken van aandeelhoudersrechten kan Achmea IM via haar beleggingsfondsen invloed uitoefenen op de ondernemingen waarin zij belegt. Het gaat hierbij om het benoemen van bestuurders, het goedkeuren van jaarstukken en in sommige gevallen het beloningsbeleid. De beleggingsfondsen doen dit onder andere door gebruik te maken van het stemrecht. Op deze manier wordt een betere corporate governance gestimuleerd bij de ondernemingen. Het is onze overtuiging dat een goede corporate governance bijdraagt aan langetermijnwaardecreatie.

5.1. Institutionele belegger als actief aandeelhouder

De Nederlandse Corporate Governance Code schrijft voor dat institutionele beleggers zoals pensioenfondsen beleid moeten hebben ten aanzien van het stemmen op aandeelhoudersvergaderingen van de beursgenoteerde ondernemingen waarin zij beleggen. Daarbij wordt van de institutionele belegger gevraagd om minstens eenmaal per jaar aan te geven hoe invulling wordt gegeven aan het stembeleid. Daarnaast stelt de Corporate Governance Code dat er minimaal eenmaal per kwartaal moet worden aangegeven hoe er gestemd is op de aandeelhoudersvergaderingen.

Achmea IM voldoet aan de bepalingen van de Corporate Governance Code. Op de website van Achmea IM vindt u de volgende documenten:

1. Stembeleid;
2. Stemverslag van de voorgaande kwartalen en het afgelopen halfjaar;
3. Rapportagetool waarbij gerapporteerd wordt hoe gestemd is per aandeelhoudersvergadering.

5.2. Stemgedrag Achmea IM

Achtergrond

De tweede helft van het jaar is altijd een rustige stemperiode. In het vierde kwartaal vindt in Australië en Nieuw-Zeeland de piek van het aandeelhoudersvergaderingen seizoen plaats.

Stemactiviteiten van Achmea IM

We stemden in het afgelopen halfjaar in totaal op **812 vergaderingen** op totaal **4.928 agendapunten**³. Er wordt niet altijd met het management van de onderneming meegestemd. Er is **17% tegen het management gestemd**. Zie onderstaande tabel voor een overzicht van de managementvoorstellen en de regionale verdeling van vergaderingen over het afgelopen halfjaar.

³ In de fondsen komen deels dezelfde ondernemingen voor, de dubbeltellingen zijn uit deze totaalcijfers gehaald.

TABEL 5.2.1 MANAGEMENTVOORSTELLEN H2 2024¹

	Totaal Achmea IM ESG Global Equity Fund	% Tegen Achmea IM ESG Global Equity Fund	Totaal Achmea IM Global Enhanced Equity Fund	% Tegen Achmea IM Global Enhanced Equity Fund	Totaal Global Multi Factor Equity Fund	% Tegen Global Multi Factor Equity Fund	Totaal Achmea IM Global Equity Fund	% Tegen Achmea IM Global Equity Fund	Totaal Emerging Markets Equity Fund	% Tegen Emerging Markets Equity Fund
Aandelen gerelateerd	31	0%	47	0%	6	0%	47	0%	663	4%
Audit gerelateerd	46	0%	60	0%	19	0%	60	0%	179	1%
Beloning	66	55%	136	62%	46	57%	136	62%	448	37%
Benoemingen	387	15%	570	16%	192	15%	570	16%	783	20%
Bestuurders gerelateerd	5	0%	21	14%	11	9%	21	14%	357	15%
Duurzaamheid	1	0%	3	0%	2	0%	3	0%	0	
Niet-routinematig	1	0%	0	0%	0		0	0%	244	7%
Overig	2	0%	0		0		0		66	20%
Overname gerelateerd	8	13%	13	8%	2	0%	13	8%	1	100%
Routine	23	0%	36	3%	13	0%	36	3%	468	3%
Sociaal	3	0%	5	0%	0		5	0%	3	0%
Statuten gerelateerd	7	0%	9	0%	5	0%	9	0%	233	19%
Strategische transacties	2	50%	4	25%	2	0%	4	25%	320	36%
Klimaat	1	0%	2	0%	0		2	0%	0	
Geen research	0		0		0		0		0	

¹ Zie de bijlagen voor een verdere beschrijving van de type voorstellen.

TABEL 5.2.2 REGIONALE VERDELING H2 2024

Land	Aantal ¹
Australia	16
Bermuda	4
Brazil	7
Canada	3
Cayman Islands	12
China	446
Colombia	1
Cyprus	1
Czech Republic	1
France	1
Greece	5

Hong Kong	3
India	182
Indonesia	2
Ireland	5
Israel	1
Italy	1
Japan	2
Luxembourg	1
Malaysia	11
Mexico	11
Netherlands	5
Peru	2
Poland	10

Singapore	1
South Africa	15
South Korea	10
Spain	2
Switzerland	3
Taiwan	3
Thailand	1
Turkey	2
USA	33
United Arab Emirates	2
United Kingdom	7

¹ Vergaderingen van ondernemingen worden 1 keer meegenomen al komen ze in meerdere fondsen voor.

Op de website van Achmea IM kunt u via het Vote Disclosure Systeem vinden hoe we gestemd hebben per aandeelhoudersvergadering.

We maken bij het uitoefenen van stemrechten gebruik van het stemplatform en analyses van Institutional Shareholder Services (ISS). ISS stelt aan de hand van het Achmea-stembeleid specifieke analyses op. Zo past Achmea IM voor elke steminstructie haar eigen op maat gemaakte stembeleid toe.

Het stembeleid van Achmea IM wordt doorlopend geactualiseerd op basis van wereldwijde trends op het gebied van corporate governance, ons stemgedrag bij controversiële agendapunten en overige actualiteiten. Voordat een definitieve stem wordt uitgebracht, besteden we extra aandacht aan controversiële agendapunten. Het uiteindelijke besluit wordt genomen op basis van de specifieke feiten en omstandigheden van het agendapunt.

5.3. Agenderingsrecht aandeelhouders

Op aandeelhoudersvergaderingen kunnen aandeelhouders een voorstel agenderen, mits wordt voldaan aan de voorwaarden van het lokaal geldende agenderingsrecht. Deze aandeelhoudersresoluties kunnen betrekking hebben op de thema's klimaat, biodiversiteit, gezondheid, arbeidsrechten, mensenrechten of goed bestuur enzovoort.

In het afgelopen halfjaar hebben wij **250 aandeelhoudersresoluties** beoordeeld en onze stem uitgebracht. In onderstaande tabel staat een overzicht opgenomen van het aantal aandeelhoudersvoorstellen verdeeld per thema en het % 'tegen' stemmen.

Wij toetsen de afzonderlijke aandeelhoudersvoorstellen op inhoud, wenselijkheid, werkbaarheid en effect. Wij zullen niet in alle gevallen voor een aandeelhoudersresolutie stemmen, ook al past deze binnen onze speerpuntthema's. Wanneer een aandeelhoudersvoorstel onvoldoende is onderbouwd, te voorschrijvend is of onevenredig belastend zullen wij tegen stemmen.

TABEL 5.3.1 AANDEELHOUDERSVOORSTELLEN H2 2024¹

	Totaal Achmea IM ESG Global Equity Fund	% Tegen Achmea IM ESG Global Equity Fund	Totaal Achmea IM Global Enhanced Equity Fund	% Tegen Achmea IM Global Enhanced Equity Fund	Totaal Global Multi Factor Equity Fund	% Tegen Global Multi Factor Equity Fund	Totaal Achmea IM Global Equity Fund	% Tegen Achmea IM Global Equity Fund	Totaal Emerging Markets Equity Fund	% Tegen Emerging Markets Equity Fund
Audit gerelateerd	0		0		0		0		34	0%
Beloning	0		1	100%	0		1	100%	3	100%
Benoemingen	0		1	100%	1	100%	1	100%	100	16%
Bestuurders gerelateerd	1	0%	2	50%	1	0%	2	50%	3	100%
Corporate Governance	1	0%	1	0%	0		1	0%	0	
Duurzaamheid	3	33%	3	33%	0		3	33%	0	
Klimaat	4	0%	14	7%	2	0%	14	7%	0	
Niet-routinematig	0		0		0		0		0	
Routine	0		1	0%	0		1	0%	0	
Overig	0		0		0		0		65	18%
Sociaal	15	7%	15	7%	11	9%	15	7%	0	
Statuten gerelateerd	0		6	100%	1	100%	6	100%	6	17%

¹ Zie de bijlagen voor een verdere beschrijving van de type voorstellen.

Resoluties

Sociaal

Microsoft

Risico's van Wapenontwikkeling door Microsoft

Harrington Investments wil dat Microsoft een onafhankelijk rapport laat opstellen over de risico's van hun betrokkenheid bij de ontwikkeling van wapens voor het leger. Dit rapport zou de reputatie- en financiële risico's moeten beoordelen.

Microsoft geeft al informatie over hun militaire contracten, zoals het IVAS-contract met het Amerikaanse leger, en benadrukt dat deze contracten bijdragen aan de nationale verdediging. Ze erkennen ook de risico's van publieke kritiek op hun overheidscontracten in hun Form 10-K⁴. Microsoft's rapporten over impact en mensenrechten laten zien hoe ze mensenrechten beschermen, democratie ondersteunen, humanitaire acties steunen en eerlijke toegang bevorderen. Hun technologie wordt breed ingezet in het leger en de overheid, ook voor humanitaire en gezondheidsdoeleinden.

Hoewel sommige werknemers het niet eens zijn met bepaalde defensiecontracten, is er geen brede publieke kritiek op Microsoft's rol hierin. Het stoppen van overheidscontracten zou het bedrijf op een concurrentienadeel kunnen zetten en hun bedrijfsvoering negatief kunnen beïnvloeden. De principes en controles van Microsoft op het gebied van mensenrechten en kunstmatige intelligentie bieden volgens Microsoft voldoende informatie over hoe ze gerelateerde risico's beheren.

Een stem voor het voorstel zou aandeelhouders echter meer inzicht geven in hoe Microsoft risico's beheert met betrekking tot wapenontwikkeling. Daarom heeft Achmea IM voor de resolutie gestemd. In totaal hebben 15% van de aandeelhouders voor de resolutie gestemd. Daarmee betekent het dat de resolutie is verworpen.

Cintas

Effectiviteit van Diversiteit-, Gelijkheids- en Inclusie-inspanningen en metingen

As You Sow, namens ZHDB Investments LLC, heeft een voorstel ingediend waarin wordt verzocht dat Cintas een rapport publiceert over hun Diversiteit-, Gelijkheids- en Inclusie-inspanningen en metingen.

⁴ Een Form 10-K is een uitgebreid jaarlijks verslag dat beursgenoteerde bedrijven in de VS bij de SEC indienen en dat financiële prestaties, bedrijfsactiviteiten en risico's gedetailleerd beschrijft.

De indiener wil dat Cintas transparantie biedt over de resultaten van hun Diversiteit-, Gelijkeheids- en Inclusie inspanningen, met behulp van kwantitatieve gegevens over diversiteit in het personeelsbestand, werving, promotie en behoud van werknemers, inclusief gegevens over geslacht, ras en etniciteit. Het bedrijf heeft een gedragscode die discriminatie verbiedt en verstrekt gegevens over nieuwe aanwervingen, voltijd- en deeltijdwerk, en verloop naar geslacht en leeftijd.

Hoewel Cintas informatie geeft over het percentage van hun personeelsbestand volgens marktstandaarden over raciale/etnische categorieën, geven ze geen geconsolideerde -formulieren of vergelijkbare informatie over raciale/etnische en geslachtsdemografie per functiecategorie. Ze verstrekken ook geen gegevens over verloop en werving naar ras en etniciteit, noch gegevens over promotie naar geslacht, ras en etniciteit.

Meer openheid zou aandeelhouders in staat stellen om de effectiviteit van de Diversiteit-, Gelijkeheids- en Inclusie inspanningen van het bedrijf en het beheer van gerelateerde risico's beter te beoordelen. Het lijkt niet dat de gevraagde openheid een te grote last voor het bedrijf zou zijn. Daarom is steun voor dit voorstel gerechtvaardigd. In totaal heeft 26% van de aandeelhouders voor dit voorstel gestemd. Hiermee is het voorstel afgewezen.

Microchip Technology Incorporated

Rapport over Due Diligence-inspanningen om misbruik van medijproducten door eindgebruikers op te sporen

De indieners van het voorstel willen dat Microchip door een onafhankelijke partij een rapport laat opstellen om te onderzoeken of hun producten of diensten in verband worden gebracht met schendingen van internationaal recht. Ze beweren dat Microchip's producten in Russische wapens zijn aangetroffen, ondanks de sancties tegen Rusland. Dit rapport is volgens hen nodig om te bepalen of het onjuiste gebruik van de producten het bedrijf blootstelt aan mensenrechten- en andere risico's.

Microchip's duurzaamheidsrapport bespreekt hun beleid en praktijken voor verantwoord zakelijk gedrag en mensenrechten. Het bedrijf zegt dat het voldoet aan exportcontroles en handelsbeperkingen. Microchip stopte met verkopen aan Rusland in maart 2022 en verkocht niet aan Rusland in 2023 of 2024. In hun Form 10-K⁴ erkent het bedrijf dat sancties hun bedrijfsvoering kunnen beïnvloeden, maar merkt op dat het stopzetten van leveringen aan Rusland geen grote impact had op hun omzet. Ze stellen dat hun compliance-team, samen met overheidsinstanties en branchegenoten, het beste

in staat is om de zorgen van de voorstanders aan te pakken.

Een stem 'voor' dit voorstel is gerechtvaardigd, aangezien het gevraagde rapport de transparantie van het bedrijf zou verbeteren en het bedrijf zou kunnen helpen om de bijbehorende risico's voor zijn bedrijfsvoering effectiever te beheren. Om deze reden heeft Achmea IM voor het voorstel gestemd. Het voorstel is afgewezen aangezien ruim 16% van de aandeelhouders dit voorstel hebben gesteund.

Klimaat

General Mills, Inc.

Rapport over inspanningen om het gebruik van plastic te verminderen

De indieners van het aandeelhoudersvoorstel vragen het bedrijf om te rapporteren over een absolute vermindering van het gebruik van plastic verpakkingen. Het bedrijf werkt aan alternatieven voor plastic verpakkingen, maar er zijn momenteel weinig alternatieven voor plastic verpakkingen die in direct contact staan met voedsel, zoals ontbijtgranen en cakemixen. Deze soorten plastic zijn vaak niet recyclebaar via de gebruikelijke afvalinzameling.

General Mills heeft als doel gesteld dat tegen 2030 al hun verpakkingen recyclebaar of herbruikbaar zijn, en meldt dat momenteel 93 procent van hun verpakkingen aan dit doel voldoet. Op dit moment bestaat 11 procent van hun verpakkingen uit plastic. Hoewel het bedrijf geen specifiek doel heeft om het gebruik van nieuw plastic te verminderen, heeft het gebruik van gerecycled materiaal het gebruik van nieuw plastic deels gecompenseerd en heeft een inspanning om plastic verpakkingen te verminderen geleid tot het elimineren van een deel van het plastic.

De bezorgdheid over milieuvervuiling door plastic neemt toe en meerdere Amerikaanse staten voeren wetgeving in om deze zorgen aan te pakken. Verschillende concurrenten van het bedrijf, waaronder Kellogg, hebben doelen gesteld om het gebruik van plastic te verminderen en hebben zich aangesloten bij de *Ellen MacArthur New Plastics Economy Global Commitment*⁵. Extra transparantie, zoals gevraagd door de indiener, zou aandeelhouders helpen om te beoordelen of het bedrijf de risico's omtrent milieuvervuiling door plastics goed beheert. Om deze reden is er 'voor' het voorstel gestemd. In totaal heeft 40% van de aandeelhouders 'voor' dit voorstel gestemd. Het voorstel heeft niet de benodigde meerderheid behaald maar de grote steun geeft wel een signaal af aan General Mills.

⁵ De Ellen MacArthur New Plastics Economy Global Commitment is een wereldwijd initiatief dat bedrijven, overheden en organisaties samenbrengt om plastic afval en vervuiling te verminderen door hergebruik, recycling en circulaire ontwerpprincipes te bevorderen.

6. Engagement

Het streven van een onderneming naar winstmaximalisatie kan op gespannen voet staan met internationale richtlijnen voor verantwoord ondernemen, zoals het 'UN Global Compact', de OESO-richtlijnen voor Multinationale Ondernemingen of de 'UN Guiding Principles on Business and Human Rights'. Wanneer ondernemingen deze richtlijnen systematisch schenden, wordt gedrag onverantwoord. Daarmee ontstaat er een risico voor de continuïteit van de onderneming en houdbaarheid van winstrealisatie op de langetermijn. Daarom is het in het voordeel van de onderneming en haar belanghebbenden dat richtlijnen voor verantwoord ondernemen worden gerespecteerd. Om die reden gaat Achmea IM in dialoog met deze ondernemingen. Inzet: het duidelijk stellen van kaders, het ontwikkelen van kennis en het definiëren van 'good practices'. Zo draagt Achmea IM bij aan het bewaken van het juiste evenwicht, aan langetermijnwaardecreatie en beschermt het haar belangen en die van haar klanten.

6.1. Achmea IM en de dialoog

Engagement is het aangaan van een dialoog met ondernemingen. Het is het centrale middel in het MVB-beleid van Achmea IM. Met het aangaan van de dialoog willen we het duurzame gedrag van ondernemingen verbeteren, langetermijnwaardecreatie stimuleren en aandeelhouderswaarde vergroten. We voeren de dialoog op meerdere vlakken:

1. We spreken ondernemingen aan die internationaal breed gedragen normen en principes over mensenrechten, arbeidsnormen, milieu of anticorruptie schenden. Dit noemen we **Normatief engagement**.

2. We spreken ondernemingen in bepaalde sectoren of ketens aan ter bevordering van specifieke governance- of duurzaamheidsthema's. Dit noemen we **Thematisch engagement**.

3. We spreken met Nederlandse beursgenoteerde ondernemingen over Ecologische, Sociale en Governance (ESG)kwesties. Dit doen we veelal in collectief verband. Dit noemen we **ESG Nederland engagement**.

4. We spreken ondernemingen in collectief verband, wanneer de situatie erom vraagt en het onderwerp past binnen de speerpunthema's van Achmea IM. Dit noemen we **Collectief engagement**.

Andere focus en doelstelling

De verschillende typen engagement hebben elk een andere focus en doelstelling. Voor elk van de vormen geldt dat het een zaak van een lange adem is. Anders dan bij uitsluiting, als pensioenfondsen of beleggingsfondsen op voorhand niet beleggen in ondernemingen, geldt voor engagement dat er wel belegd wordt in ondernemingen die ter discussie staan, maar we als aandeelhouder het management actief aansporen om het beleid of de activiteiten te verbeteren.

Het **Normatieve engagement** heeft als doel structurele schendingen van 'UN Global Compact' principes, OESO-richtlijnen voor Multinationale ondernemingen of 'UN Guiding Principles on Business and Human Rights' te stoppen en te voorkomen. Structurele schendingen van deze normen vergroten het risico op nadelige gevolgen voor de onderneming, haar directe omgeving zoals lokale gemeenschappen of het milieu en voor andere belanghebbenden. Activiteiten die mogelijk leiden tot een schending van de principes staan veelal in de belangstelling van niet-gouvernementele organisaties (ngo's) en de media. In de praktijk leiden deze schendingen vaak tot rechtszaken, die boetes of schadeclaims voor de ondernemingen tot gevolg kunnen hebben. Dit zijn directe negatieve financiële effecten, die de belangen van aandeelhouders schaden. Normatief engagement voeren we uit in samenwerking met ISS ESG.

Om tot een selectie van de ondernemingen te komen die vallen binnen het Normatief engagementprogramma wordt een due diligenceproces uitgevoerd. Het beleggingsuniversum

wordt doorlopend gescreend op het schenden van één of meerdere principes van de 'UN Global Compact', OESO-richtlijnen voor Multinationale Ondernemingen of 'UN Guiding Principles on Business & Human Rights' door het onderzoeksbureau ISS ESG. Bij vermoedens van een schending wordt een dialoog gestart om deze vermoedens te verifiëren en, wanneer deze vermoeden correct zijn, te zorgen dat de onderneming actie onderneemt. Ook bij een vastgestelde schending wordt de dialoog met deze bedrijven gestart met als doel deze op te heffen en nieuwe schendingen te voorkomen. Daarbij zal ook herstel van de situatie en mogelijke schadevergoedingen voor bijvoorbeeld de lokale bevolking ter sprake komen.

Het **Thematische engagement** heeft een andere doelgroep dan Normatief engagement. Hierin staan niet de bedrijven centraal die normen schenden, maar juist bedrijven die zowel financieel als maatschappelijk op bepaalde thema's hun prestaties verder kunnen verbeteren. De thema's worden gekozen in samenspraak met klanten en binnen de speerpunten van het MVB-beleid. Bij de keuze spelen de volgende overwegingen een rol:

- Materialiteit van het thema;
- Sociale of ecologische relevantie van het thema;
- Omvang van de onderneming in de beleggingsportefeuille (zowel aandelen als bedrijfsobligaties);
- Succes kans van de dialoog.

De uitvoering van het Thematische engagement wordt gedaan door het Team MVB van Achmea IM.

TABEL 6.1.1

		
Mensenrechten	Arbeidsnormen	Natuur & Milieu
		
Gezondheid	Klimaat	

In het **ESG Nederland engagement** is Achmea IM in gesprek met belangrijke Nederlandse ondernemingen. Dit valt veelal samen met het aandeelhoudervergaderingenseizoen. Deze dialogen vinden veelal plaats in samenwerking met andere Nederlandse institutionele beleggers en Eumedion,

het Nederlandse Corporate Governance Platform voor institutionele beleggers. Het gezamenlijke doel is het beïnvloeden van governance- en duurzaamheidsthema's, veelal ingegeven door de actualiteit van de aandeelhoudersvergadering. Te denken valt aan beloningsbeleid, benoeming van bestuurders, fusies & overnames en sociaal- en milieubeleid.

Binnen **Collectief engagement** trekt Achmea IM samen op met andere institutionele beleggers waar het effectief is en past binnen de kernthema's van ons en onze klanten. Ook steunen we publiekelijk initiatieven indien dit de belangen van ons en onze klanten goed vertegenwoordigt.

Escalatiestrategie

Achmea IM hanteert een escalatiestrategie als de dialogen met ondernemingen uit de engagementprogramma's onvoldoende voortgang boeken. Als eerste wordt gekeken of de dialoog geïntensiveerd kan worden met andere (hogergeplaatste) afgevaardigden of door het versturen (al dan niet met andere beleggers) van een urgentiebrief aan het bestuur. Mocht dit geen effect hebben dan kan Achmea IM haar aandeelhoudersrechten inzetten, zoals:

- Tegenstemmen op bepaalde agendapunten bij onvoldoende openheid en voortgang bij het engagement. Zo kan tegen het remuneratiebeleid worden gestemd als ESG onderbelicht is of tegen benoemingen worden gestemd als de ESG-kennis bij het bestuur onder de maat is. De onderneming kan over de voorgenomen steminstructie actief worden geïnformeerd om ons standpunt kracht bij te zetten;
- Vragen stellen op de aandeelhoudersvergaderingen;
- Het plaatsen van resoluties op de agenda van de aandeelhoudersvergadering.

De inzet van aandeelhoudersrechten bij ondernemingen waarmee de dialoog stagneert gebeurt op een case-by-case basis. Hierbij wordt meegewogen of het opportuun en effectief is. Aandeelhoudersrechten worden alleen ingezet als deze een duidelijke link hebben met en bijdragen aan de thema's en prioriteiten, zoals geïdentificeerd in dit MVB-beleid. Wanneer er wordt tegengestemd op een van de relevante agendapunten wordt de reden vastgelegd. Dit is terug te vinden op de website van Achmea IM. Wanneer er na verloop van tijd en na meerdere escalatiestappen onvoldoende resultaat is, wordt uitsluiting een reële optie.

Vermeldenswaardige ontwikkelingen binnen de engagementthema's worden op de komende pagina's toegelicht. Voor ieder thema is inzichtelijk gemaakt welke ondernemingen zijn opgenomen in het engagementprogramma.

6.2. Managementsamenvatting

In de tweede helft van 2024 zagen we de verschillen qua duurzaamheidsambities tussen de Europese Unie en de Verenigde Staten groeien. Door de nieuwe Europese duurzaamheidsregelgeving steken Europese ondernemingen veel energie in hun duurzaamheidsverslaglegging. Interessant is dat de wetgeving ook geldt voor ondernemingen die een groot deel van hun omzet in de Europese Unie realiseren. Zo heeft deze Europese wetgeving ook impact op bijvoorbeeld ondernemingen uit de Verenigde Staten. Maar we zien ook dat veel ondernemingen in de Verenigde Staten pas op de plaats maken en afwachten wat het presidentschap van Trump voor de duurzaamheidsambities zal betekenen. Zo vertelde een onderneming dat ze intern weliswaar veel tijd steken in hun duurzaamheidsambities, maar dat ze hier bewust slechts minimaal publiek bekendheid aan geven, om kritiek daarop te voorkomen.

In de 2e helft van afgelopen jaar sluiten we 3 engagementprogramma's af. Het gaat om de programma's Arbeidsomstandigheden, Klimaatadaptatie en water en Klimaat en transport. Elk van deze thema's wordt in dit rapport geëvalueerd.

In het thema arbeidsomstandigheden hebben de meeste ondernemingen flinke stappen gezet in het ontwikkelen en uitvoeren van concrete risico-analyses, de zogenaamde 'due-diligence' in de productieketens. Ook kwam er meer aandacht voor eerlijke lonen in de keten. Bij het thema klimaat en transport committeerden meerdere transportbedrijven zich aan netto-nul uitstoot voor 2050 en 'science-based targets' in lijn met een 2 of 1,5 graden pad, ondanks de technologische uitdagingen en hoge investeringen en die nodig zijn om deze doelen te realiseren. Tijdens de dialogen over klimaatadaptatie en water was er een sterke focus op het verbeteren van waterhergebruik en -efficiëntie, gekoppeld aan investeringen in technologieën en infrastructuur. Ondernemingen worden zich steeds meer bewust van het belang van verantwoord waterbeheer en zetten stappen om hun impact op het gebied van water te minimaliseren.

Ter vervanging van de afgesloten thema's starten we nieuwe programma's in de 1^e helft van 2025. Rond het thema mensenrechten en arbeidsnormen starten we een nieuw thema over 'just transition'. Centraal staat hier de zorg van ondernemingen voor kwetsbare groepen die getroffen worden door de klimaat- of energietransitie. Ook starten we een nieuw thema over de waterrisico's bij ondernemingen in de portefeuille. Hiervoor hebben we september in samenwerking met Deltares, WWF, SCOR en NN Group een rapport over waterrisico's bij beleggingen gepubliceerd¹. In dit rapport wordt uiteengezet hoe beleggers waterrisico's beter in kaart kunnen brengen en hoe dit vertaald kan worden naar engagementdoelstellingen. We gebruiken de resultaten uit dit onderzoek als een inhoudelijk fundament voor dit nieuwe engagementthema over water.

Ook op gebied van engagement met overheden waren er ontwikkelingen. Zo namen we deel aan een engagementdialoog met de overheid van de deelstaten West-Australië en Victoria, als onderdeel van het internationale samenwerkingsverband voor engagement met de Australische overheid. Ook lieten we in november via statements van het 'United Nations Environment Programme Finance Initiative' (UNEP FI) en de 'Business Coalition for a Global Plastic Treaty', onze steun horen bij onderhandelingen van de Verenigde Naties, voor een ambitieus verdrag om vervuiling door plastic aan te pakken. Daarnaast steunden we een oproep richting landen om meer werk te maken van het tegengaan van de negatieve gezondheid en milieu-impact van vaping.

Ter voorbereiding op de aandeelhoudersvergaderingen van 2025 hebben we met een investeerder uit de Verenigde Staten een resolutie ingediend voor de aandeelhoudersvergadering van Coca-Cola. De resolutie betreft het gebruik van zoetstoffen en de gerelateerde gezondheidseffecten daarvan. Coca-Cola heeft grote invloed op voedingspatronen wereldwijd en doet nog te weinig om de producten minder ongezond te maken. Daarom staat ze op de escalatielijst en dienen we nu een resolutie in. Ook dienden we een resolutie in bij Amazon over vakbondsvrijheid. De onderneming wordt al jaren bekritiseerd vanwege het beperken van vakbondsrechten in onder andere Duitsland en de Verenigde Staten. Voor beide resoluties is het nog afwachten wat het nieuwe presidentschap zal betekenen voor het toelaten van ESG-onderwerpen op de aandeelhoudersvergaderingen die in de 1e helft van 2025 zullen plaatsvinden.

Kortom, we zetten onze activiteiten op gebied van actief aandeelhouderschap onvermoeibaar voort, in een uitdagende internationale context. Daarbij zijn we ons bewust dat de risico's voor de financiële sector, rond klimaat, verlies van biodiversiteit en het respecteren van mensenrechten mogelijk politiek minder aandacht krijgen, maar daarmee voor de financiële sector niet minder urgent zijn.

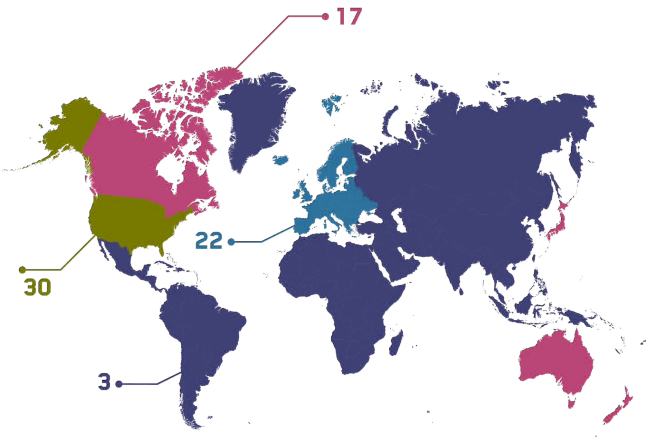
6.2.1. Overzicht thematisch engagementprogramma

Het thematische engagementprogramma van Achmea IM is gericht op het verhogen van sociale, milieu- en governancestandaarden in sectoren, ketens of bij ondernemingen, die deel uitmaken van het beleggingsuniversum. Het engagementprogramma sluit aan bij de speerpunten en MVB-strategie van Achmea IM. We doen gedegen onderzoek om ondernemingen te selecteren waarmee de dialoog het meest kansrijk is.

In de 2e helft van 2024 bestaat het thematische engagementprogramma uit 10 thema's, die zich in verschillende fases bevinden. In deze thema's zijn 72 ondernemingen opgenomen. In de onderstaande tabel is de opbouw van het programma weergegeven. In de thematische sub-hoofdstukken wordt voor elk thema nader ingegaan op de doelstellingen, gesprekken en uitkomsten.

De ondernemingen zijn verspreid over verschillende regio's en markten. De focus van het programma ligt op de ontwikkelde markten. Er wordt onderscheid gemaakt tussen Europa, Verenigde Staten en Wereld overig (Japan, Australië, Canada, Nieuw-Zeeland). De wereldkaart geeft de regionale verdeling weer van ondernemingen in het thematische engagementprogramma.

FIGUUR 6.2.1.1 REGIOVERDELING

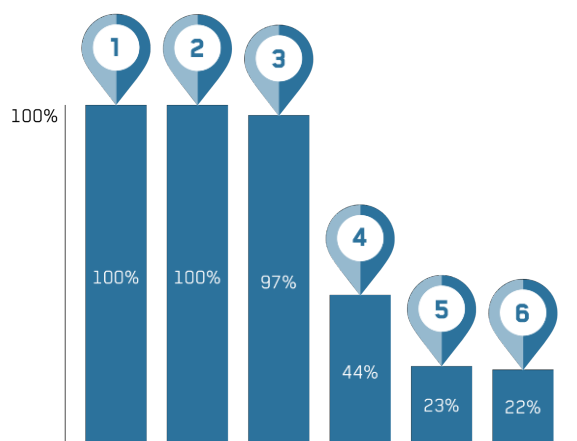
TABEL 6.2.1.1 ENGAGEMENTTHEMA'S

Thema	Speerpunt	Gestart	Sectoren/ketens
Access to Healthcare		H1 2023	Farmaceutische sector
Afbouw plastic in verpakking van consumentengoederen		H2 2022	Supermarktketens en producenten van huishoudelijke en persoonlijke producten
Arbeidsomstandigheden		H1 2022	Landbouw en voedingsmiddelenketen
Goede Voeding		H1 2024	Restaurants/supermarkten/producten voeding en dranken
Kleding en circulariteit		H1 2023	Textiel, kleding, luxe goederen en retail
Klimaatadaptatie en water		H1 2022	Metalen en mijnbouw- en halfgeleiderindustrie
Klimaat en Transport 2		H1 2022	Logistieke sector
Mensenrechten & Governance		H2 2022	Grondstoffensector, ICT- sector en de elektronische goederen sector
Nature Action		H1 2024	Nature Action 100 benchmark
Reductie CO ₂ uitstoot		H2 2022	Koolstofintensieve sectoren

Voortgang wordt gerapporteerd aan de hand van mijlpalen. Deze worden nader toegelicht in de bijlage: Thematisch dialoog.

De voortgang van het thematisch engagementprogramma is als volgt:

FIGUUR 6.2.1.2 MIJLPAALVERDELING

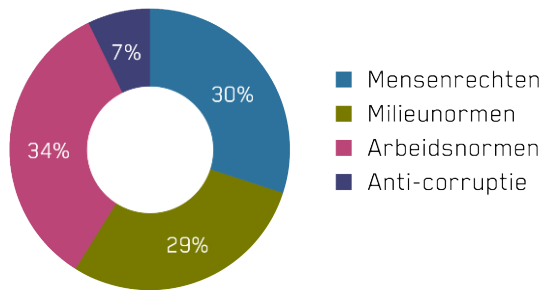
1. Analyse van het bedrijf
2. Het initiëren van de dialoog
3. Het voeren van de dialoog
4. De toezegging van de onderneming
5. Het aanpassen van het beleid en proces
6. Het afronden van de dialoog

Vanwege de korte looptijd van een aantal relatief nieuwe engagementthema's hebben veel ondernemingen mijlpaal 4 en de daaropvolgende mijlpalen nog niet behaald. Toezeggingen met betrekking tot beleidsaanpassingen en de implementatie daarvan verwachten we in de tweede helft van het engagementtraject.

6.2.2. Overzicht normatief engagementprogramma

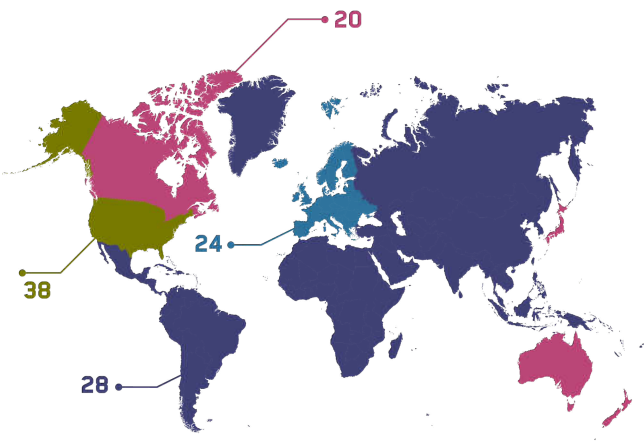
Achmea IM vindt het belangrijk om in gesprek te gaan met ondernemingen, die internationaal breed gedragen normen schenden. We noemen dit Normatief engagement. Per 15 december 2024 maken 110 ondernemingen deel uit van het normatieve engagementprogramma. Met deze ondernemingen spreken we over één of meerdere normschendingen. Het aantal schendingen waarover we spreken kan daarom afwijken van het aantal ondernemingen in het normatieve engagementprogramma. In totaal lopen er 164 dialogen. In het afgelopen halfjaar is met 24 ondernemingen een nieuwe dialoog (opnieuw) gestart. De ringdiagram toont hoe het programma is opgebouwd.

FIGUUR 6.2.2.1 NORMSCHENDING

De ondernemingen zijn verspreid over verschillende regio's en markten. De focus van het programma ligt op de ontwikkelde markten. Er wordt onderscheid gemaakt tussen Europa, Verenigde Staten en Wereld overig (Japan, Australië, Canada, Nieuw-Zeeland). De wereldkaart geeft de regionale verdeling weer van ondernemingen in het normatief engagementprogramma.

FIGUUR 6.2.2.2 ONDERNEMINGEN NAAR REGIO

Voortgang lopende dialogen

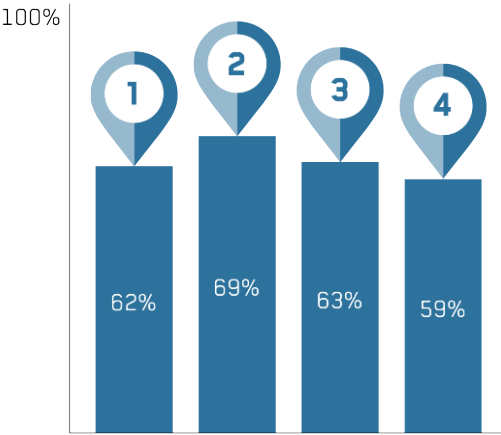
Voor normatieve dialogen onderscheiden we vier mijlpalen, zoals weergegeven in de onderstaande tabel. De voortgang per mijlpaal wordt vervolgens in iedere dialoog getoetst aan de hand van vier indicatoren: (1) er zijn geen maatregelen genomen, (2) er zijn maatregelen geïnitieerd, (3) er is een toezegging gedaan en (4) een onafhankelijke partij heeft de maatregelen goedgekeurd.

TABEL 6.2.2.1 MIJLPALEN

Mijlpalen	
1	Het delen van relevante informatie
2	Implementatie van Beleid
3	Herstel en Verhaal
4	Opheffen en/of Voorkomen

De statistieken over de voortgang hebben betrekking op het volledige normatieve engagementprogramma. De voortgang van het normatief engagementprogramma is als volgt:

FIGUUR 6.2.2.3 MIJLPAALVERDELING⁶

1. Het delen van relevante informatie
2. Implementatie van Beleid
3. Herstel en Verhaal
4. Opheffen en/ of Voorkomen

TABEL 6.2.2.2

Onderneming	Normschending
Activision Blizzard, Inc.	Arbeidsnormen
Alibaba Group Holding Limited	Anti-corruptie
Electricite de France SA	Anti-corruptie
Experian Plc	Mensenrechten
Meituan	Anti-corruptie
Tokyo Gas Co., Ltd.	Milieu

Afgesloten en geëscaleerde dialogen

Over de gehele looptijd van het normatief engagementprogramma zijn 96 dialogen succesvol afgesloten. Dat betekent dat de ondernemingen niet langer betrokken zijn bij de vermeende schending. Met 9 ondernemingen is gedurende de gehele looptijd van het normatief engagementprogramma de dialoog voortijdig afgesloten, vanwege gebrek aan reactie en/of samenwerking.

In de rapportageperiode zijn de in de onderstaande tabel genoemde 6 dialogen (succesvol) afgesloten. In 2 dialogen werden één of meerdere escalatiemaatregelen (inclusief uitsluitingen) toegepast. Dit wordt besproken in het [Escalatieoverzicht](#).

⁶ De staven in de diagram weergeven het percentage dialogen waarin stappen zijn gezet (indicator 2, 3 en 4) op de mijlpalen. Wanneer een mijlpaal niet relevant is voor een dialoog, is de dialoog buiten beschouwing gehouden.

6.3. Thematisch: Klimaat en Transport

Het in 2022 gepubliceerde IPCC-rapport laat zien dat de transportsector momenteel voor ruim 23 procent bijdraagt aan de mondiale totale CO₂-uitstoot⁷. Als gevolg van globalisering en de toenemende wereldhandel neemt de transportsector sterk in omvang toe. Hoewel de uitstoot van de transportsector in 2020 met zo'n 10 procent daalde als gevolg van de COVID-19 pandemie, is de uitstoot inmiddels weer terug op het oude niveau. De transportsector is grotendeels buiten het Klimaatakkoord van Parijs gebleven, maar dient dus wel een belangrijke bijdrage te leveren aan de noodzakelijke wereldwijde CO₂-reductie. Daarom is het zowel vanuit financieel als maatschappelijk perspectief relevant om dit thema uit te voeren. We richten ons hierbij onder andere op spoorwegbedrijven. De te behalen winst in termen van CO₂-reductie en energie-efficiëntie schatten wij in als hoog. Voor spoorwegbedrijven is hier veel winst te behalen omdat een groot deel van deze ondernemingen nog erg afhankelijk is van diesel. Het engagement met deze industrie heeft meerdere invalshoeken, waaronder: het verlagen van fossiel brandstofverbruik en het verhogen van het gebruik van alternatieve brandstofbronnen (zoals biobrandstof op de korte termijn en waterstof op de langetermijn), het verbeteren van voertuigtechnologie (zoals slimme start-stop systemen en batterijtechnologie voor locomotieven), maar ook andere efficiëntiemaatregelen (zoals slimme routeplanning).

6.3.1. Introductie thema

Doel van het thema

TABEL 6.3.1.1 DOELSTELLINGEN KLIMAAT EN TRANSPORT

Doelstelling	Toelichting	Indicatoren
Governance	De onderneming heeft het onderwerp Klimaat op gedegen wijze bij het bestuur belegd.	• Verantwoordelijkheid klimaatbeleid op bestuursniveau • Beloningsbeleid voor bestuurders gekoppeld aan klimaatdoelstellingen
Beleid	Transportbedrijven nemen klimaatverandering en reductie van CO ₂ -uitstoot in het bijzonder op in hun beleid.	• Scope 1, 2 en 3 reductiedoelstellingen • Science Based Targets • Net Zero doelstelling • Onderscheid tussen emissiereductie en 'removal' in strategie en doelstellingen • Lobbybeleid in lijn met eigen klimaatambities • Integratie brandstofefficiëntie en diesel alternatieven in de strategie, planning, activiteiten en investeringsbeslissingen • Roadmap voor transitie vloot • Integratie klimaatscenario-analyse in strategie
Innovatie	Transportbedrijven besteden specifieke aandacht aan brandstofefficiëntie en elektrificering.	• Maatregelen om route-efficiëntie te verbeteren • Planning voor het moderniseren van bestaande locomotieven
'Best practices'	Transportbedrijven geven aan de hand van 'best practices' inzicht in de mogelijkheden tot het reduceren van het gebruik van fossiele brandstoffen en het stimuleren van hernieuwbare energiebronnen.	• Samenwerking op gebied van ontwikkeling waterstoftechniek • Samenwerking op gebied van ontwikkeling batterijtechniek • Engagement met klanten
Transparantie	Transportbedrijven verbeteren transparantie en verslaglegging over CO ₂ -uitstoot.	• Relevante emissiedata (scope 1, 2 en 3) • Rapportage brandstofverbruik per activiteit en transportmiddel • CDP climate score >B • TCFD aligned rapporteren

Sustainable Development Goals

Dit thema sluit aan bij de volgende 'Sustainable Development Goals' (SDG's):

- SDG 7: Betaalbare en duurzame energie (7.2 en 7.3)
- SDG 9: Industrie, innovatie en infrastructuur (9.4)
- SDG 13: Klimaatactie (13.2)

Voortgang en conclusie thema

Canadian National Railway Company

Eind 2024 spraken we voor de laatste keer met Canadian National ter afsluiting van de engagementdialoog. Voor de overstap naar schonere brandstoffen, hebben spoorwegmaatschappijen toestemming nodig van de producenten van

⁷ <https://www.iea.org/topics/transport>

locomotieven. Begin 2024 kregen Noord-Amerikaanse spoorwegmaatschappijen toestemming om een hogere mix hernieuwbare- en biodiesel te gebruiken, wat de komende tijd naar verwachting tot een aanzienlijke reductie van de emissies van de onderneming zal leiden. Daarnaast wacht Canadian National op oplevering van elektrische locomotieven vanuit leveranciers. De onderneming verwacht de eerste elektrische locomotief in 2026 in gebruik te kunnen nemen. Daarnaast kocht de onderneming begin 2024 een kleine hybride locomotief en is er een pilot voor een grotere hybride locomotief gestart. Canadian National had zich eerder aan een emissiereductiepad in lijn met een 1,5 graden wereld en een netto-nul-uitstoot doelstelling voor 2050 gecommitteerd. In juli 2024 werden beide doelstelling door het Science Based Targets initiative (SBTi) gevalideerd.

Canadian Pacific Kansas City

In de tweede helft van 2024 spraken we voor de laatste keer met Canadian Pacific Kansas City (CPKC) ter afsluiting van de engagementdialoog. Op dit moment is CPKC bezig met een pilot met waterstof locomotieven. Daarnaast heeft de onderneming voor educatieve doeleinden een 'carbon emission calculator' gelanceerd om klanten te laten zien dat spoortransport klimaatvoordelen heeft ten opzichte van andere transportalternatieven. Verder gaven wij de onderneming desgevraagd terugkoppeling op haar klimaattransitieplan. Ook vroegen wij de onderneming scope 3 emissies in haar doelstelling op te nemen. CPKC liet echter weten zich voor nu te willen focussen op scope 1 en 2 emissies. De toezegging die CPKC eind 2023 deed om zich te committeren aan een science-based targets doelstelling in lijn met een 1,5 graden wereld, is eind 2024 nog niet gerealiseerd. Het voornemen is echter nog van kracht en de onderneming werkt samen met het 'Science Based Targets initiative' (SBTi) om de doelstelling te ontwikkelen.

CSX Corporation

Eind 2024 spraken we voor de laatste keer met CSX ter afsluiting van de engagementdialoog. De onderneming kondigde recent een aantal grote beleidsverbeteringen aan. Ten eerste committeerde CSX zich aan het stellen van emissiedoelstellingen in lijn met een 1,5 graden reductiepad. CSX zal deze doelstellingen extern laten valideren door het 'Science Based Targets initiative' (SBTi). Daarnaast zal de onderneming uitgebreide klimaatscenario-analyse uitvoeren om fysieke- en transitierisico's te identificeren. In 2025 zal CSX dit verwerken in haar eerste integrale Klimaattransitieplan. Omdat CSX met deze toezeggingen aan onze engagementverwachtingen doet, sluiten we de dialoog succesvol af. Het beloningsbeleid van de onderneming blijft een aandachtspunt. Wij hebben daarom nogmaals onze verwachtingen ten aanzien van het integreren van klimaat kpi's in de beloning van bestuurders onderstreept.

Norfolk Southern Corporation

Eind 2024 spraken we voor de laatste keer met Norfolk Southern ter afsluiting van de engagementdialoog. In het gesprek werd ingegaan op de rol van hybride locomotieven in de langetermijnstrategie van de onderneming. Hierbij noemde Norfolk Southern de samenwerking met locomotiefbouwer Alstom als een eerste stap naar het ontwikkelen en implementeren van hybride motoren in zowel nieuwe als bestaande locomotieven. Op de vraag of de verandering van de federale regering impact heeft op de financiering van de energietransitie in de Amerikaanse spoorwegsector, vertelde de onderneming dat ze niet veel nadeel zullen ondervinden, omdat luchtvervuiling voor de Trump regering een prioriteit zal zijn, hoewel emissiereductie minder vanuit het perspectief van klimaatverandering zal worden benaderd. Al hebben we geen concrete toezeggingen of beleidswijzigingen in lijn met onze engagementverwachtingen verwelkomd, heeft Norfolk Southern voortgang laten zien binnen het Climate Transition Plan dat het in 2023 publiceerde. Bovendien committeerde de onderneming zich al voor aanvang van onze dialoog aan het stellen van een 'science-based target' in lijn met een 2 graden wereld. Norfolk Southern heeft echter niet voldaan aan onze engagementverwachting om zich te verbinden aan netto-nul-uitstoot voor 2050 of een 'science-based target' in lijn met een 1,5 graden wereld.

TFI International Inc

TFI International heeft na ons eerste gesprek met de CFO in 2023 niet gereageerd op onze pogingen om onze dialoog voort te zetten. Daarom stemden wij in 2024 tegen de herbenoeming van de Chair/CEO van TFI International. Wij wilden met TFI International in gesprek over de gevolgen van de 'Climate Rule' van de Securities and Exchange Commission (SEC) voor de onderneming. In ons eerste gesprek met de onderneming in 2023 liet de CFO blijken dat klimaat niet als materieel of prioriteit gezien wordt door het bestuur en de grootste aandeelhouders van de onderneming. De onderneming heeft geen noemenswaardige transitiestrategie en rapporteert niet over emissiedata. Wij ronden de dialoog om de hierboven genoemde redenen zonder succes af.

Union Pacific Corporation

De dialoog met Union Pacific is succesvol afgesloten, nadat de onderneming een aantal belangrijke beleidswijzigingen heeft doorgevoerd. Union Pacific heeft zich in 2023 aan extern gevalideerde emissiedoelstelling in lijn met een 1,5 graden wereld gecommitteerd. Daarnaast heeft de onderneming de doelstelling voor netto-nul uitstoot voor 2050 vastgesteld. Union Pacific richt zich voor emissiereducties voornamelijk op efficiëntie in biobrandstoffen. Om dat te bereiken worden er 600 locomotieven gemoderniseerd. Union Pacific is ook bezig met het identificeren van uitdagingen op het

gebied van infrastructuur voor de lange termijn, met name op het gebied van klimaatrisico's. De onderneming heeft ook uitgebreid gerapporteerd over haar klimaat gerelateerde lobbyactiviteiten, en de verantwoording hiervoor.

6.3.2. Voortgang thema

Per eind december 2024 laat het thema onderstaande voortgang op mijlpalen zien.

TABEL 6.3.2.1 MIJLPALEN KLIMAAT EN TRANSPORT 2

	Onderneming	Land	Sector	ESG datapunt ¹	1	2	3	4	5	6
1	CSX Corporation	Verenigde Staten	Spoortransport	5,72						
2	Canadian National Railway Company	Canada	Spoortransport	4,95						
3	Canadian Pacific Kansas City	Canada	Spoortransport	5,18						
4	Norfolk Southern Corporation	Verenigde Staten	Spoortransport	5,73						
5	TFI International Inc	Canada	Wegtransport	6,12						
6	Union Pacific Corporation	Verenigde Staten	Spoortransport	5,44						

¹ De MSCI Low Carbon Transition Score meet de mate van afstemming van een onderneming met de 'Low Carbon Transition'. Ondernemingen met een hogere Lage score zijn meer in lijn met de 'Low Carbon Transition' in vergelijking met ondernemingen met lagere scores. (Score: 0-10)

LEGENDA MIJLPALEN

Symbool status ongewijzigd	Symbool statuswijziging	1. Analyse van het bedrijf	2. Initiëren dialoog	3. Voeren dialoog	4. Toezegging bedrijf	5. Aanpassen beleid	6. Afronding dialoog
		Afgerond	Brief verzonden	Gesprekken gevoerd	Toezegging beleidswijziging	Beleidswijziging doorgevoerd	Impact doelstelling behaald ¹
							Impact doelstelling niet behaald ²
							Dialoog onsuccesvol

¹ De onderneming heeft één of meerdere stappen gezet op de geformuleerde engagementdoelstellingen (mijlpaal 4 of 5)

² De onderneming heeft één of meerdere stappen gezet op het thema, maar deze stappen voldoen niet aan de geformuleerde engagementdoelstellingen

TABEL 6.3.2.2 TOEZEGGINGEN EN AANPASSINGEN BELEID IN RAPPORTAGEPERIODE

Onderneming	Doelstelling	Realisatie
Union Pacific	Beleid: Transportbedrijven nemen klimaatverandering en reductie van CO ₂ -uitstoot in het bijzonder op in hun beleid.	In 2024 committeerde Union Pacific aan een extern gevalideerde scope 1 en 2 emissiedoelstelling in lijn met een 1,5 graden scenario.
Canadian National Railway	Beleid: Transportbedrijven nemen klimaatverandering en reductie van CO ₂ -uitstoot in het bijzonder op in hun beleid.	In 2024 werden de emissiedoelstellingen van Canadian National Railway voor 2030 (2 graden scenario) en 2050 (1,5 graden scenario) extern gevalideerd.
CSX	Beleid: Transportbedrijven nemen klimaatverandering en reductie van CO ₂ -uitstoot in het bijzonder op in hun beleid.	CSX heeft toegezegd zich te gaan committeren aan een extern gevalideerde emissiedoelstellingen in lijn met een 1,5 graden scenario. Ook heeft CSX aangekondigd een uitgebreide klimaatscenario-analyse uit te gaan voeren.

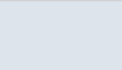
6.3.3. Eindbeoordeling

De evaluatie van het thema wordt aan de hand van drie onderdelen uitgevoerd.

1. Er wordt inzicht gegeven in de procesvoortgang. Heeft Achmea IM voldaan aan haar inspanningsverplichting? Is er vooronderzoek uitgevoerd, is het engagement geïnitieerd en hoeveel contacten hebben er plaatsgevonden?
2. Er wordt inzicht gegeven in de effectiviteit van engagement. Hebben bedrijven ook daadwerkelijk gewenste wijzigingen zoals vooraf gedefinieerd in beleid en activiteiten doorgevoerd?
3. Bij het afsluiten van de engagement worden resultaten geduid aan de hand van een korte kwalitatieve beschrijving. Zo is bij engagement niet altijd een causaal verband te leggen tussen een engagementgesprek en beleidswijzigingen of kan de ene toezegging veel meer gewicht in de schaal leggen dan een anderen.

In de evaluatie gebruiken we vier kleurcodes die we hieronder kort toelichten:

TABEL 6.3.3.1 TOELICHTING KLEURCODES

Betekenis	Kleurcode
Doelstelling is behaald in de gestelde termijn	
Doelstelling is nog niet behaald, maar op schema om deze binnen de gestelde tijd te behalen	
Doelstelling is nog niet behaald en niet op schema om deze binnen de gestelde tijd te behalen	
Doelstelling niet behaald in de gestelde tijd	

TABEL 6.3.3.2 EVALUATIE

Toelichting		Doelstellingen			
KPI	Beschrijving	Doel	Wanneer?	Gerealiseerd?	Behaald?
1. Proces	Op basis van onze mijlpalen geven we een overzicht van de gezette stappen door Achmea IM. Deze KPI geeft daarmee inzicht of het proces voor de diverse engagement succesvol wordt doorlopen; van het voorbereidend onderzoek, het verzenden van de brieven tot de aantallen gesprekken die gevoerd zijn	Voor 100% van de bedrijven is het vooronderzoek afgerond.	Na 1 jaar	100%	ja
		Voor 100% van de bedrijven is de brief met doelstellingen verzonden.	Na 1 jaar	100%	ja
		Voor 90% van de bedrijven zijn minimaal 3 gesprekken gevoerd (niet alle bedrijven blijken ook na meerdere pogingen responsief).	Na 3 jaar	100%	ja
2. Impact	In deze KPI geven we aan of engagement inderdaad tot stappen van het bedrijf heeft geleid, op basis van de vooraf gestelde doelen	Binnen 1 thema heeft 60% van de bedrijven één of meerder stappen gezet op de geformuleerde doelstellingen	Na 3 jaar	67%	ja

Evaluatie

- Alle transportbedrijven benadrukken de technologische uitdagingen en hoge investeringen en die nodig zijn om voor 2050 netto-nul uitstoot te realiseren. Dit heeft voornamelijk te maken met de elektrificatie van locomotieven en de ontwikkeling van hybride en waterstoftechnologieën. Desondanks hebben meerdere ondernemingen zich gedurende de looptijd van de dialoog gecommitteerd aan een netto-nul uitstoot voor 2050 doelstelling en extern gevalideerde tussentijdse doelstellingen. Andere ondernemingen zijn, ondanks ons aandringen, terughoudend met zich committeren aan langetermijn-doelstellingen.
- Veel transportbedrijven geven aan afhankelijk te zijn van de producenten van kapitaalgoederen en overheden voor de transitie van hun vloot en infrastructuur. In markten waar veel samenwerking is tussen transportbedrijven onderling en tussen transportbedrijven, producenten en de overheid, zien we veel vooruitgang. Dit is bijvoorbeeld het geval bij Noord-Amerikaanse 'Class I' spoorwegbedrijven, die inmiddels allemaal 'science-based targets' hebben gesteld en samenwerken op het gebied van batterij- en waterstoftechnologie. Dit onderstreept het belang van sectorbreed engagement en engagement met overheden.
- Voor de overstap naar schonere brandstoffen zoals biodiesel en hernieuwbare diesel, hebben transportbedrijven toestemming nodig van de producenten van locomotieven en vrachtwagens. Begin 2024 gaven Noord-Amerikaanse producenten van locomotieven toestemming voor een hogere mix van hernieuwbare- en biodiesel, wat de weg vrijmaakt voor spoorwegbedrijven om op korte termijn hun emissies sterk te reduceren.

6.4. Thematisch: Klimaatadaptatie en Water

Water is de basis voor al het leven en daarnaast ook een belangrijke grondstof voor vele productieprocessen. Mede door een stijging van de temperatuur en een verandering in neerslagpatronen als gevolg van het veranderende klimaat, is de beschikbaarheid van water niet meer vanzelfsprekend. Wereldwijd worden jaarlijks 55 miljoen mensen getroffen door droogte⁸. Naast waterschaarste zorgt ook een overvloed aan water voor problemen in de vorm van overstromingen en is vervuiling van water een belangrijke oorzaak voor sterftegevallen en ziekten in lage- en midden-inkomenslanden⁹. Ondanks het bewijs dat water in combinatie met klimaat een onderwerp van belang is, is het vaak onderbelicht bij ondernemingen. Veel ondernemingen rapporteren watergebruik alleen op geaggregeerd niveau en alleen voor eigen productielocaties. Daarnaast geven veel ondernemingen geen inzicht in de langetermijn kwetsbaarheden in de specifieke regio's en toeleveringsketens waar ze actief zijn. Omdat watergebruik en problematiek rondom water, in contrast met klimaat, per regio verschilt, kunnen ondernemingen die actief zijn in regio's waar waterschaarste speelt een belangrijke bijdrage leveren aan de aanpak van deze problematiek. In dit engagementthema richten wij ons daarom op ondernemingen in de metalen en mijnbouw- en halfgeleiderindustrie die zeer afhankelijk zijn van grote hoeveelheden water en actief zijn in regio's waar waterschaarste heerst.

6.4.1. Introductie thema

Doel van het thema

TABEL 6.4.1.1 DOELSTELLINGEN KLIMAATADAPTATIE EN WATER

Doelstelling	Indicatoren
Beleidsvorming en governance	- De onderneming formuleert een langetermijn waterbeleid; - De onderneming heeft doelstellingen per productielocatie en toeleveringsketen met betrekking tot watergebruik, afvalwater en het herstellen van stroomgebieden; - Water is een aantoonbaar besproken onderwerp in de bestuurscommissies; - De doelstellingen zijn vertaald naar het beloningsbeleid.
Monitoring	- De onderneming monitort de vooruitgang op haar doelstellingen; - De onderneming analyseert strategische/financiële risico's en kansen als gevolg van waterschaarste; - De onderneming is op de hoogte van de effecten die haar watergebruik heeft op lokale stroomgebieden en binnen haar toeleveringsketens; - De onderneming heeft zicht op de impact van klimaatverandering op de beschikbaarheid van water voor haar activiteiten en relevante stakeholders.
Implementatie	- De onderneming optimaliseert processen om waterverbruik te verminderen en de waterkwaliteit te verbeteren. Bijvoorbeeld door de inzet van de best beschikbare technologieën; - De onderneming past scenario-analyse toe bij huidige locaties en de selectie van nieuwe productielocaties; - De onderneming investeert in technische innovatie.
Transparantie	- De onderneming is transparant over haar waterrisico's en haar impact in de stroomgebieden en ecosystemen; - De onderneming is transparant over het inzetten van haar invloed met betrekking tot regelgeving op het gebied van water; - De onderneming is transparant over samenwerking met en het aangaan van de dialoog met relevante stakeholders.
Samenwerking in de sector	De onderneming werkt samen met andere ondernemingen in de toeleveringsketen en andere belanghebbenden die mede gebruik maken van dezelfde waterbronnen als de onderneming.

Sustainable Development Goals

Dit thema sluit aan bij de volgende 'Sustainable Development Goals' (SDG's):

- SDG Doel 3. Goede gezondheid en welzijn (3.9)
- SDG Doel 6. Schoon water en sanitair (6.3, 6.4, 6.5 en 6.6)

- SDG Doel 12. Verantwoorde consumptie en productie (12.4)
- SDG Doel 15. Leven op het land (15.1)

Voortgang en conclusie dialogen

Agnico Eagle

Sinds ons eerste contact met de onderneming heeft Agnico-Eagle een nieuw waterbeleid

⁸ https://www.panda.org/wwf_news/?352050/Worsening-drought-risk-impacts-55-million-people-every-year-says-WWF-report

⁹ https://www.pbl.nl/sites/default/files/downloads/pbl-2018-the-geography-of-future-water-challenges-water-scarcity_3147.pdf

gepubliceerd en haar protocollen en standaarden verbeterd. De waterdoelstellingen zijn nu ook locatie-specifiek vanwege verschillende omstandigheden en uitdagingen. De onderneming verzamelt waterdata en gebruikt de 'Towards Sustainable Mining' protocollen. Hoewel ze ook onze feedback over de afwezigheid van een materialiteitsanalyse willen oppakken, zijn hiervoor nog geen concrete plannen. De mogelijkheid om water een prijs te geven wordt ook nog onderzocht, wat uitdagend is door grote contextuele verschillen tussen locaties. Het nieuwe 'Water Management Policy' benadrukt verantwoord waterbeheer door 'Best Applicable Practices', met aandacht voor volksgezondheid, veiligheid, milieu, inzet van middelen, verantwoordelijkheden, regelgeving, waterkwaliteit en -kwantiteit en voor de relaties met gemeenschappen. Wij ronden onze dialoog met Agnico-Eagle Mines over haar waterbeheer positief af.

Industrias Peñoles

Industrias Peñoles heeft ten tijde van onze dialoog een ESG Commissie opgericht dat verantwoordelijk is voor de evaluatie van het waterbeheer en de waterbeheerprestaties van de organisatie. In 2024 heeft de commissie zich gericht op de evaluatie van de decarbonisatie-roadmap en de algehele duurzaamheidsprestaties, waarbij waterbeheer een belangrijk onderwerp van discussie zal worden. De commissie bestaat uit bestuursleden en executives met uitgebreide ervaring in waterbeheer binnen de mijnbouw- en metallurgische sectoren. In 2023 heeft Peñoles een gespecialiseerd ESG-netwerk voor water opgericht om een visie voor waterbeheer te ontwikkelen en een roadmap te creëren om de waterprestaties te verbeteren. Door een interne herstructurering in 2024 werd de ontwikkeling van de water-roadmap vertraagd, maar de hervatting van de strategieontwikkeling wordt in 2025 verwacht. Daarnaast heeft Peñoles een klimaatmodelleringsproject uitgevoerd met de Universiteit van Arizona om de noodzaak van klimaatadaptatiemaatregelen te begrijpen. Er worden nu mogelijkheden verkend om een trainingsprogramma te ontwikkelen gericht op risicobeoordeling, kwetsbaarheid en adaptatiestrategieën voor de Fresnillo-dochteronderneming en de Peñoles engineeringteams.

Newmont

Sinds onze dialoog met Newmont van start ging zijn er verschillende zaken verbeterd. Zo werden er aan de hand van Newmont's 'Water Management'-standaard 'gap-analyses' voltooid voor overgenomen onderdelen van Newcrest. Vervolgens werden er op basis daarvan prioriteitsgebieden aangewezen. Daarnaast zijn de gemaakte risicobeoordelingen per stroomgebied herzien en waar nodig bijgewerkt door Newmont. Ook zijn de kaders voor waterbeheer herzien en bijgewerkt. Aan het einde van 2024 werd er door de onderneming nog gewerkt aan

specifieke waterdoelstellingen en actieplannen voor de verschillende locaties voor 2025, met de nadruk op operationele- en stroomgebiedrisico's. Ook in 2025 zal een waterefficiëntie-doelstelling van kracht zijn. Deze laatste wordt, mede op ons verzoek, tevens opgenomen in het interne kortetermijncompensatieplan.

Qorvo

De onderneming heeft ambitieuze waterbesparingsdoelstellingen gesteld en heeft de doelstelling voor het fiscale jaar 2024 inmiddels bereikt door projecten te realiseren die samen 1.000.000 gallons water besparen. Voor het fiscale jaar 2025 is het doel om zelfs meer dan 2.000.000 gallons te besparen. Qorvo treft zowel maatregelen voor de korte termijn, zoals het beperken van scrubberwater, als voor de langere termijn, waarbij de onderneming zich richt op efficiënt waterhergebruik aan het eind van de processen. Bovendien is er een milieudoelstelling die gekoppeld is aan de beloning van de 'Vice President Operations', wat aangeeft dat milieuprestaties, waaronder watergebruik, essentieel zijn voor de bedrijfsvoering. De onderneming werkt samen met leveranciers om ook de waterimpact in de keten te verminderen, waarbij jaarlijkse risicobeoordelingen en audits worden uitgevoerd om te waarborgen dat ketenpartners voldoen aan milieunormen. Daarnaast ligt de focus op continue verbetering, waarbij voortdurend kansen voor waterbesparing en efficiëntie worden gezocht. Tot slot wordt er gewerkt aan een betere rapportage en transparantie over waterintensiteit en milieu-impact, inclusief het delen van gegevens over de milieudoelstellingen van leveranciers. Met de introductie van een duurzaamheidsraad heeft Qorvo een stap gezet naar de structurele beheersing van aan water gerelateerde risico's. Het volgt hierbij de 'Responsible Business Alliance'. Met dit lidmaatschap verbond de onderneming zich aan het ontwikkelen en implementeren van een waterbeheerprogramma, waarin veel aandacht is voor onder andere het evalueren van gebruikte bronnen en spaarzaam watergebruik. Deelnemers moeten routinematig de prestaties van hun afvalwaterbehandelings- en opslagsystemen monitoren om optimale prestaties en naleving van de regelgeving te waarborgen. Hoewel wij nog onvoldoende beweging bij de onderneming zien in de richting van specifieke scenario-analyses die ook financiële risico's in acht nemen, maakte Qorvo dus wel belangrijke voortgang bij het opstellen van waterbeleid.

Rio Tinto

Onze oproep aan Rio Tinto was vooral om beter inzichtelijk te maken waar en op welke manier er mogelijk risico's verbonden zijn aan de afhankelijkheid van de onderneming van water. Ook vroegen wij de onderneming beter in kaart te brengen in welke stroomgebieden zij spanningen voorziet met andere

belanghebbenden. Hiermee is een begin gemaakt, Rio Tinto lanceerde in 2023 een waterrapportage tool, waarmee het publiekelijk inzicht biedt in het watergebruik van de onderneming per locatie. Het betreft de toewijzing van oppervlaktewater, het jaarlijkse waterverbruik en de gemiddelde neerslagafvoer per stroomgebied voor alle door Rio Tinto beheerde operaties. Deze informatie, die een overzicht biedt van de afgelopen vijf jaar, is beschikbaar op een interactief platform waar gebruikers kunnen zoeken op locatie, operatie of project. De transparantie maakt deel uit van Rio Tinto's groepsdoelstelling om meer openheid te bieden over watergebruik, risicoprofielen en waterbeheerpraktijken. Het bedrijf voldoet hiermee inmiddels aan onze vraag om groepsbrede en locatiespecifieke doelen om beter waterbeheer te bevorderen.

Vanguard International Semiconductor

Onze dialoog was gericht op het stellen van meer en specifiekere doelstellingen op het gebied van water. Vanguard heeft op het moment alleen een focus op proces-gerelateerde water efficiëntie en het hergebruiken van water. Gezien het hoge watergebruik van Vanguard, drongen wij er op aan om naar alternatieve mogelijkheden binnen het productieproces en korte- en langetermijndoelstellingen voor de vermindering van watergebruik te kijken. Hoewel onze dialoog in een open en goede sfeer verliep heeft de onderneming geen merkbare stappen gezet op de door ons geformuleerde doelstellingen. In hun duurzaamheidsrapport van 2023 zette Vanguard langetermijndoelen uiteen die worden ondersteund door drie belangrijke strategieën. Een van hun doelen is het verbeteren van de waterefficiëntie. Hoe zijn ze van plan deze verbetering te meten en te bepalen of het doel succesvol is bereikt? Een ander doel richt zich op de evaluatie van waterterugwinningssystemen. Onduidelijk blijft waar de onderneming in dit proces staat en welk vervolg er wordt gegeven. We ronden de dialoog zonder resultaat af.

Vervolg

In H2 2024 een nieuw thema over de waterrisico's bij ondernemingen in de portefeuille. Hiervoor hebben we september in samenwerking met Deltares, WWF, SCOR en NN Group een rapport over waterrisico's bij beleggingen gepubliceerd¹. In dit rapport wordt uiteengezet hoe beleggers waterrisico's beter in kaart kunnen brengen en hoe dit vertaald kan worden naar engagementdoelstellingen. We gebruiken de resultaten uit dit onderzoek als een inhoudelijk fundament voor dit nieuwe engagementthema over water.

Bridging the gap

Voldoende en schoon water is cruciaal voor mensen, bedrijven en landen wereldwijd. En teveel water kan leiden tot overstromingen en waterschade. Toch hebben institutionele beleggers vaak onvoldoende inzicht in de waterrisico's in hun portefeuille. Daarom slaan, na een eerdere succesvolle samenwerking op dit thema, Achmea Investment Management, NN, SCOR, Deltares en WWF de handen ineen om beter inzicht te krijgen in waterrisico's.

Het samenwerkingsproject "Bridge" ontwikkelt een aanpak om waterrisico's in stroomgebieden van rivieren in kaart te brengen die van belang zijn voor beleggingsportefeuilles. Als pilot zijn het Tiete-stroomgebied, in de Braziliaanse regio Sao Paulo, en het Chennai-stroomgebied in India geselecteerd.

We kijken in deze stroomgebieden naar de impact van klimaatverandering, sociaal-economische veranderingen en hoe bedrijven waarin we beleggen in deze gebieden omgaan met waterrisico's. Zo krijgen we een goed beeld van welke risico's nog onvoldoende geadresseerd zijn. Dit zal worden vertaald naar portefeuille-management en engagement met deze bedrijven.

Het project maakt deel uit van het Topconsortium voor Kennis en Innovatie (TKI) programma van de Rijksdienst voor Ondernemend Nederland. De resultaten zullen dan ook publiek beschikbaar zijn en een startpunt vormen voor verdere samenwerking van institutionele beleggers om waterrisico's beter te adresseren, en om klimaatverandering en biodiversiteitsverlies te helpen tegengaan. Dit gebeurt onder andere via het 'Ceres Valuing Water Finance Initiative' waar Achmea IM deel van uit maakt.

6.4.2. Voortgang thema

Per eind december 2024 laat het thema onderstaande voortgang op mijlpalen zien.

TABEL 6.4.2.1 MIJLPALEN KLIMAATADAPTATIE EN WATER

Onderneming	Land	Sector	ESG datapunt ¹	1	2	3	4	5	6
1 Agnico-Eagle Mines Limited	Canada	Metaal en Mijnbouw	5,20						
2 Industrias Penoles SAB de CV	Mexico	Metaal en Mijnbouw	1,90						
3 Newmont Corporation	Verenigde Staten	Metaal & Mijnbouw	5,20						
Halfgeleiders									
4 Qorvo, Inc.	Verenigde Staten		5,20						
5 Rio Tinto plc	Verenigd Koninkrijk	Metaal en Mijnbouw	2,30						
Halfgeleiders									
6 Vanguard International Semicon	Taiwan		5,10						

1 De MSCI Water Stress Score geeft weer in hoeverre waterschaarste een risico vormt voor de onderneming en hoe de onderneming water gerelateerde risico's en kansen oppakt. De score is op een schaal van 0 tot 10, waarbij een lage score aantoont dat de onderneming geen robuuste strategie heeft om haar watergebruik te beheren en verminderen

LEGENDA MIJLPALEN

Symbool status ongewijzigd	Symbool statuswijziging	1. Analyse van het bedrijf	2. Initiëren dialoog	3. Voeren dialoog	4. Toezegging bedrijf	5. Aanpassen beleid	6. Afronding dialoog
		Afgerond	Brief verzonden	Gesprekken gevoerd	Toezegging beleidswijziging	Beleidswijziging doorgevoerd	Impact doelstelling behaald ¹
							Impact doelstelling niet behaald ²
							Dialoog onsuccesvol

1 De onderneming heeft één of meerdere stappen gezet op de geformuleerde engagementdoelstellingen (mijlpaal 4 of 5)
2 De onderneming heeft één of meerdere stappen gezet op het thema, maar deze stappen voldoen niet aan de geformuleerde engagementdoelstellingen

TABEL 6.4.2.2 TOEZEGGINGEN EN AANPASSINGEN BELEID IN RAPPORTAGEPERIODE

Onderneming	Doelstelling	Realisatie
Agnico Eagle Mines	Beleid en governance: De onderneming formuleert een langetermijn waterbeleid.	Er werd een Water Management Policy ingevoerd. Hierin staan de belangrijkste aandachtspunten voor de onderneming op het gebied van water. Dit betekende niet alleen een inhoudelijke kwaliteitsverbetering, maar was ook een verbreding van de reikwijdte naar recent overgenomen onderdelen.
Industrias Penoles	Beleidsvorming en governance: Water is een aantoonbaar besproken onderwerp in de bestuurscommissies.	De onderneming heeft de eerder aangekondigde ESG Commissie nu opgericht. De Commissie is al betrokken geweest bij de evaluatie van de 'decarbonisation roadmap' en zal zich binnenkort ook over de waterstrategie van de onderneming buigen.

6.4.3. Eindbeoordeling

De evaluatie van het thema wordt aan de hand van drie onderdelen uitgevoerd.

1. Er wordt inzicht gegeven in de procesvoortgang. Heeft Achmea IM voldaan aan haar inspanningsverplichting? Is er vooronderzoek uitgevoerd, is het engagement geïnitieerd en hoeveel contacten hebben er plaatsgevonden?
2. Er wordt inzicht gegeven in de effectiviteit van engagement. Hebben bedrijven ook daadwerkelijk gewenste wijzigingen zoals vooraf gedefinieerd in beleid en activiteiten doorgevoerd?
3. Bij het afsluiten van de engagement worden resultaten geduid aan de hand van een korte kwalitatieve beschrijving. Zo is bij engagement niet altijd een causaal verband te leggen tussen een engagementgesprek en beleidswijzigingen of kan de ene toezegging veel meer gewicht in de schaal leggen dan een anderen.

In de evaluatie gebruiken we vier kleurcodes die we hieronder kort toelichten:

TABEL 6.4.3.1 TOELICHTING KLEURCODES

Betekenis	Kleurcode
Doelstelling is behaald in de gestelde termijn	
Doelstelling is nog niet behaald, maar op schema om deze binnen de gestelde tijd te behalen	
Doelstelling is nog niet behaald en niet op schema om deze binnen de gestelde tijd te behalen	
Doelstelling niet behaald in de gestelde tijd	

TABEL 6.4.3.2 EVALUATIE

Toelichting		Doelstellingen			
KPI	Beschrijving	Doel	Wanneer?	Gerealiseerd?	Behaald?
1. Proces	Op basis van onze mijlpalen geven we een overzicht van de gezette stappen door Achmea IM. Deze KPI geeft daarmee inzicht of het proces voor de diverse engagement succesvol wordt doorlopen; van het voorbereidend onderzoek, het verzenden van de brieven tot de aantallen gesprekken die gevoerd zijn	Voor 100% van de bedrijven is het vooronderzoek afgerond.	Na 1 jaar	100%	ja
		Voor 100% van de bedrijven is de brief met doelstellingen verzonden.	Na 1 jaar	100%	ja
		Voor 90% van de bedrijven zijn minimaal 3 gesprekken gevoerd (niet alle bedrijven blijken ook na meerdere pogingen responsief).	Na 3 jaar	100%	ja
2. Impact	In deze KPI geven we aan of engagement inderdaad tot stappen van het bedrijf heeft geleid, op basis van de vooraf gestelde doelen	Binnen 1 thema heeft 60% van de bedrijven één of meerder stappen gezet op de geformuleerde doelstellingen	Na 3 jaar	83%	ja

Evaluatie

- Ondernemingen voelen zich door de gevolgen van klimaatverandering steeds meer genoodzaakt om vooruit te denken over hun watergebruik en hun verantwoordelijkheid ten opzichte van stakeholders. Alle ondernemingen die wij spraken hebben watermanagement op de agenda staan, waarbij de mijnbouwbedrijven het meest volwassen watermanagement hebben en de halfgeleidersector openstaat voor verbeteringen.
- Sectorbrede protocollen zoals 'Towards Sustainable Mining' spelen een belangrijke rol. De meeste ondernemingen hebben stappen gezet om transparanter te zijn over hun watergebruik en waterbeheerpraktijken, zoals het publiceren van waterbeleid, het verzamelen en delen van waterdata, en het gebruik van rapportagetools.
- Waterbeheer wordt steeds meer geïntegreerd in bredere duurzaamheidsstrategieën, met specifieke waterdoelstellingen, roadmaps en klimaatmodellering om de impact van watergebruik te begrijpen en te verbeteren, waarbij de mijnbouwbedrijven positief opvallen.
- Er is een sterke focus op het verbeteren van waterrecycling en efficiëntie, met investeringen in technologieën en infrastructuur om waterbesparing te realiseren.
- Hoewel de meeste ondernemingen nog verder kunnen verbeteren op het gebied van eenduidige en meetbare doelen en de transparantie hierover, laten deze conclusies zien dat ondernemingen zich steeds meer bewust worden van het belang van verantwoord waterbeheer en stappen zetten om hun impact op het gebied van water te minimaliseren.

6.5. Thematisch: Reductie CO₂-uitstoot

In het Klimaatakkoord van Parijs spraken 196 landen af de opwarming van de aarde te zullen beperken tot ruim onder de 2 graden Celsius, met het streven om de opwarming beneden de 1,5 graad Celsius te houden. Het CO₂-budget dat de mensheid heeft om catastrofale opwarming van de aarde te voorkomen zal binnen 10 jaar gebruikt worden als de uitstoot niet teruggedrongen wordt. Daarom is het noodzakelijk om de bestaande infrastructuur voor fossiele brandstoffen zoveel mogelijk uit te faseren en te werken aan een zo goed mogelijke integratie van duurzame energie en infrastructuur. Tijdens de dialoog Reductie CO₂-uitstoot gaan we met ondernemingen in gesprek over de gevolgen van een te hoge CO₂-uitstoot en de risico's die dat met zich meebrengt, maar ook over de kansen die de transitie naar duurzame energiebronnen biedt. Het gesprek richt zich op de strategie die ondernemingen kiezen en de mate waarin ze zijn voorbereid op veranderingen die in diverse klimaatscenario's worden geschetst. Voor dit thema is met behulp van CO₂-EVIC cijfers en gespecialiseerde bronnen zoals 'Transition Pathway Initiative' (TPI) het beleggingsuniversum getoetst. Aan de hand van de uitkomst zijn ondernemingen geselecteerd met relatief de hoogste emissies en weinig aandacht in hun beleid voor de transitie naar een klimaatvriendelijk bedrijfsmodel.

6.5.1. Introductie thema

Doel van het thema

TABEL 6.5.1.1 DOELSTELLINGEN REDUCTIE CO₂-UITSTOOT

Doelstelling	Toelichting	Indicatoren
Governance	Ondernemingen hebben het onderwerp Klimaat op gedegen wijze bij het bestuur belegd.	- De onderneming stelt een bestuurder of bestuurscomité aan met de verantwoordelijkheid voor het toezicht op het klimaatbeleid - De onderneming neemt aan CO₂-reductie gerelateerde KPI's op in de beloning van bestuurders - De onderneming is transparant over haar betrokkenheid bij belangenorganisaties en zorgt ervoor dat de doelen in lijn zijn met haar eigen klimaatbeleid
Strategie	Ondernemingen ontwikkelen een gedegen klimaatstrategie en voeren deze uit. Dit betekent dat de strategie zowel financieel als maatschappelijk robuust moet zijn en zal leiden tot een lagere CO ₂ /EVIC.	- De onderneming stelt 'science-based targets' en laat deze extern valideren - De onderneming committeert zich aan een net-zero ambitie
Risicomanagement	De ondernemingen bereiden zich voor op de gevolgen van de klimaattransitie en maken kansen en risico's inzichtelijk. De ondernemingen dienen bovendien transparant te zijn over de wijze waarop zij klimaat gerelateerde kansen en risico's meten en monitoren. Ook vragen wij de ondernemingen verschillende scenario's over veranderende markten uit te werken.	- De onderneming rapporteert over klimaatrisico's en -kansen in lijn met TCFD - De onderneming stelt een klimaatscenario-analyse op
Transparantie	De ondernemingen zijn transparant over de voortgang en resultaten van genomen maatregelen.	- De onderneming rapporteert scope 1 en 2 emissiedata en laat deze extern valideren - De onderneming rapporteert aan 'CDP climate change'

Sustainable Development Goals

Dit thema sluit aan bij de volgende 'Sustainable Development Goals' (SDG's):

- SDG 7: Betaalbare en duurzame energie (7.2)
- SDG 13: Klimaatactie (13.2)

Voortgang thema

Hydro One

In de tweede helft van 2024 stuurden wij namens de CDP 'Non-Disclosure Campaign' een brief aan Hydro One waarin de deelnemers aan dit engagementinitiatief

de onderneming oproepen om aan CDP te rapporteren. Hydro One heeft hierop, net als op eerdere contactpogingen, niet gereageerd.

Martin Marietta

In een uitgebreide schriftelijke reactie op onze vragen, gaf Martin Marietta Materials toelichting op haar recente commitment aan netto-nul uitstoot voor 2050, en het stellen van extern gevalideerde 'science-based targets'. Als reden voor dit besluit, verwijst de onderneming naar het engagement met haar aandeelhouders in de loop van 2023. In dat jaar

spraken wij onder andere met de CEO van de onderneming over onze verwachtingen ten aanzien van het stellen van emissiedoelen. In haar voorbereiding op het stellen van nieuwe emissiedoelen, richt de onderneming zich momenteel op het in kaart brengen van haar scope 3 emissies. Een uitdaging hierbij is onder andere het gebrek aan gegevens van kleine toeleveranciers. Om de reductie van uitstoot te versnellen richt Martin Marietta Materials zich momenteel op emissiereductietechnologieën zoals 'carbon capture and storage' (CCS), alternatieve brandstoffen, en de reductie van het CO₂-intensieve halffabricaat klinker in bouwmaterialen.

Nutrien

In het tweede gesprek met Nutrien uitte de onderneming haar zorgen over de methode die momenteel door het 'Science Based Targets Initiative' wordt ontwikkeld voor de chemische industrie. De nadruk op reductie van absolute emissies in plaats van emissieintensiteit lijkt de grootste zorg te zijn vanuit de sector. Wij hebben het belang van externe validatie van emissiereductiedoelstellingen voor beleggers benadrukt. Daarnaast kondigde Nutrien haar scope 3-inventaris aan. Hiermee voldoet de onderneming aan onze verwachtingen ten aanzien van transparantie over emissiedata. De vergroening van het energienet waar Nutrien van afhankelijk blijft achter en vormt een aanzienlijke uitdaging richting het emissiedoel voor 2030. Bovendien is de economische haalbaarheid van 'Carbon Capture and Storage' (CSS) verslechterd; momenteel zijn er slechts een handvol kleine projecten die financieel haalbaar zijn. Ook de oplossingen op het gebied van waterstof, zoals groene ammoniak, lijken momenteel economisch moeilijk haalbaar.

6.5.2. Voortgang thema Reductie CO₂-uitstoot

Per eind december 2024 laat het thema onderstaande voortgang op mijlpalen zien.

TABEL 6.5.2.1 MIJLPALEN REDUCTIE CO₂-UITSTOOT

	Onderneming	Land	Sector	ESG datapunt ¹	1	2	3	4	5	6
1	Hydro One Ltd.	Canada	Elektriciteitsbedrijven	8,29						
2	Martin Marietta Materials, Inc.	Verenigde Staten	Bouwmaterialen	5,19						
3	Nucor Corporation	Verenigde Staten	Metaal en Mijnbouw	5,49						
4	Nutrien Ltd.	Canada	Chemicaliën	4,95						
5	ONEOK, Inc.	Verenigde Staten	Bouwmaterialen	2,08						
6	Steel Dynamics, Inc.	Verenigde Staten	Metaal en Mijnbouw	5,73						
7	Umicore	België	Chemicaliën	5,49						
8	Valero Energy Corporation	Verenigde Staten	Olie, gas en brandstoffen	2,22						

¹ De MSCI Low Carbon Transition Score meet de mate van afstemming van een onderneming met de ‘Low Carbon Transition’. Ondernemingen met een hogere Lage score zijn meer in lijn met de ‘Low Carbon Transition’ in vergelijking met ondernemingen met lagere scores. (Score: 0-10)

LEGENDA MIJLPALEN

Symbool status ongewijzigd	Symbool statuswijziging	1. Analyse van het bedrijf	2. Initiëren dialoog	3. Voeren dialoog	4. Toezegging bedrijf	5. Aanpassen beleid	6. Afronding dialoog
		Afgerond	Brief verzonden	Gesprekken gevoerd	Toezegging beleidswijziging	Beleidswijziging doorgevoerd	Impact doelstelling behaald ¹
							Impact doelstelling niet behaald ²
							Dialoog onsuccesvol

¹ De onderneming heeft één of meerdere stappen gezet op de geformuleerde engagementdoelstellingen (mijlpaal 4 of 5)

² De onderneming heeft één of meerdere stappen gezet op het thema, maar deze stappen voldoen niet aan de geformuleerde engagementdoelstellingen

TABEL 6.5.2.2 TOEZEGGINGEN EN AANPASSINGEN BELEID IN RAPPORTAGEPERIODE

Onderneming	Doelstelling	Realisatie
Nutrien	Transparantie: De ondernemingen zijn transparant over de voortgang en resultaten van genomen maatregelen.	Nutrien heeft een scope 3 emissie-inventaris aangekondigd, waarmee het over al haar scope 3 emissies gaat rapporteren.
Martin Marrietta Materials	Strategie: Ondernemingen ontwikkelen een gedegen klimaatstrategie en voeren deze uit.	Martin Marrietta Materials heeft zich gecommitteerd aan een netto-nul uitstoot voor 2050 doelstelling, en het stellen van ‘science-based targets’.

6.5.3. Tussentijdse evaluatie Reductie CO₂-uitstoot

De evaluatie van het thema wordt aan de hand van drie onderdelen uitgevoerd.

1. Er wordt inzicht gegeven in de procesvoortgang. Heeft Achmea IM voldaan aan haar inspanningsverplichting? Is er vooronderzoek uitgevoerd, is het engagement geïnitieerd en hoeveel contacten hebben er plaatsgevonden?
2. Er wordt inzicht gegeven in de effectiviteit van engagement. Hebben bedrijven ook daadwerkelijk gewenste wijzigingen zoals vooraf gedefinieerd in beleid en activiteiten doorgevoerd?
3. Bij het afsluiten van de engagement worden resultaten geduid aan de hand van een korte kwalitatieve beschrijving. Zo is bij engagement niet altijd een causaal verband te leggen tussen een engagementgesprek en beleidswijzigingen of kan de ene toezegging veel meer gewicht in de schaal leggen dan een anderen.

In de evaluatie gebruiken we vier kleurcodes die we hieronder kort toelichten:

TABEL 6.5.3.1 TOELICHTING KLEURCODES

Betekenis	Kleurcode
Doelstelling is behaald in de gestelde termijn	
Doelstelling is nog niet behaald, maar op schema om deze binnen de gestelde tijd te behalen	
Doelstelling is nog niet behaald en niet op schema om deze binnen de gestelde tijd te behalen	
Doelstelling niet behaald in de gestelde tijd	

TABEL 6.5.3.2 EVALUATIE

Toelichting		Doelstellingen			
KPI	Beschrijving	Doel	Wanneer?	Gerealiseerd?	Behaald?
1. Proces	Op basis van onze mijlpalen geven we een overzicht van de gezette stappen door Achmea IM. Deze KPI geeft daarmee inzicht of het proces voor de diverse engagement succesvol wordt doorlopen; van het voorbereidend onderzoek, het verzenden van de brieven tot de aantallen gesprekken die gevoerd zijn	Voor 100% van de bedrijven is het vooronderzoek afgerond.	Na 1 jaar	100%	ja
		Voor 100% van de bedrijven is de brief met doelstellingen verzonden.	Na 1 jaar	100%	ja
		Voor 90% van de bedrijven zijn minimaal 3 gesprekken gevoerd (niet alle bedrijven blijken ook na meerdere pogingen responsief).	Na 3 jaar	100%	ja
2. Impact	In deze KPI geven we aan of engagement inderdaad tot stappen van het bedrijf heeft geleid, op basis van de vooraf gestelde doelen	Binnen 1 thema heeft 60% van de bedrijven één of meerder stappen gezet op de geformuleerde doelstellingen	Na 3 jaar	62%	ja

6.6. Thematisch: Goede Voeding

Een goede gezondheid is niet vanzelfsprekend. Ondanks dat het recht op een goede gezondheid is benoemd in artikel 25 van de Universele Verklaring van de Rechten van de Mens. Eén van de thema's die cruciaal is voor gezondheid is voeding. Zowel goede - als voldoende voeding zijn van groot belang voor een gezonde samenleving. Zo is enerzijds 1 op de 9 mensen wereldwijd ondervoed en hebben anderzijds ook meer dan 650 miljoen mensen juist obesitas. Om gezondere voedingspatronen mogelijk te maken zijn niet alleen individuele keuzes van belang. Zo is het van belang dat gezonde voeding ook daadwerkelijk beschikbaar is, tegen betaalbare prijzen. Ook is het belangrijk dat consumenten goede informatie kunnen krijgen over de gezondheid van de producten die zij kopen en dat aanbieders terughoudend zijn in marketing van ongezonde producten. Kortom, juist ondernemingen zijn aan zet om betaalbare gezondere opties aan te bieden, te promoten en duidelijke informatie te geven.

Bij dit engagementthema bouwen we voort op het eerdere engagementthema 'Access to Nutrition' dat we tot 2023 hebben gevoerd met de voedingsmiddelenindustrie. Echter, voegen we nu andere sectoren toe die een belangrijke rol spelen in het beschikbaar maken van (on)gezonde voeding, zoals de supermarktsector en brouwerijen. Ook verbreden we onze doelstellingen om zo de verschillende mogelijkheden die ondernemingen hebben om gezondere voedingspatronen te stimuleren in ons engagement te adresseren. Het gaat dan om het gezonder maken van de productenportefeuille, het betaalbaarder maken van gezonde voeding, het beleid rondom de marketing van ongezonde voeding, lobbyactiviteiten, maar ook om het verbeteren van de rapportages van ondernemingen over deze onderwerpen.

6.6.1. Introductie thema

Doel van het thema

TABEL 6.6.1.1 DOELSTELLINGEN GOEDE VOEDING

Doelstelling	Toelichting
Governance	- De onderneming heeft publieke doelstellingen die SMART zijn geformuleerd, om de gezondheidssimpact van hun productenportefeuille te vergroten. - De onderneming integreert het thema "Gezonde Voeding" in de corporate governance, bijvoorbeeld: - Door doelen op gebied van gezonde voeding te integreren in haar beloningsbeleid. - Door het thema aantoonbaar te beleggen en te bespreken binnen de relevante commissies van het bestuur.
Beleid	- De onderneming heeft publiek beschikbaar beleid om: - Geen marketing van ongezonde voeding te richten op kinderen; - Wanneer de onderneming alcoholische dranken produceert, verantwoord alcoholgebruik tegen te gaan en de marketing daarop aan te passen; - Wanneer de onderneming babyvoeding produceert, publiekelijk kenbaar te maken dat het "The International Code of Marketing of Breast-milk Substitutes" respecteert.
Implementatie & monitoring	- De onderneming boekt aantoonbaar vooruitgang op haar doelstellingen. Bijvoorbeeld via: - Het gezonder maken van bestaande producten; - Het introduceren van gezondere producten en/of menu-opties; - Het betaalbaar en breder beschikbaar maken van gezonde voeding; - Het beter informeren van klanten wat betreft de voedingswaarde van haar producten; - Het actief promoten en stimuleren van gezondere opties.
Samenwerking in de keten	- De onderneming werkt actief samen met andere belanghebbenden op het gebied van goede voeding. - De onderneming neemt publiekelijk op een positieve manier een standpunt in op het thema "Gezonde Voeding". Bijvoorbeeld via haar lobby-beleid en openbare standpunten.
Transparantie	- De onderneming meet de gezondheid van haar productenportefeuille en rapporteert hierover, bijvoorbeeld via een zogenaamd 'Nutrient Profiling System' dat de gezondheid van producten in kaart brengt. - De onderneming is transparant over haar lobbyactiviteiten op het thema "Gezonde Voeding".

Sustainable Development Goals

Dit engagementthema sluit aan bij de volgende 'Sustainable Development Goals' (SDG's):

- SDG 2: Geen Honger

- SDG 3: Goede Gezondheid en Welzijn

Samenwerking

Bij dit engagement traject werken we samen met het 'Long-term Investors in People's Health' (LIPH)

programma van 'ShareAction', het 'Interfaith Center on Corporate Responsibility' (ICCR), het 'Access to Nutrition Initiative' en de 'Health Engagement Alliance'.

LIPH

Het 'Long-term Investors in People's Health' (LIPH) programma van ShareAction is een samenwerkingsverband op het gebied van verantwoord beleggen en gezondheid. Het internationale initiatief richt zich op asset managers en asset owners die stappen willen zetten op het thema "Gezondheid". Binnen het thema "Gezondheid" wordt aandacht besteed aan toegang tot zorg (inclusief medicijnen), een gezond milieu (denk aan de gezondheidsimpact van luchtverontreiniging), gezonde voeding en gezonde werkomstandigheden. Doelen van het programma zijn o.a.

- Samenwerking bij engagement op het thema gezondheid;
- Kennis delen om de impact van beleggingen op het thema gezondheid beter in kaart te brengen;
- Inzicht krijgen in de belemmeringen die bedrijven ervaren, bijvoorbeeld op het gebied van regelgeving, om stappen te zetten naar een gezondere samenleving.

ICCR

Het Interfaith Center on Corporate Responsibility (ICCR) is een organisatie in de Verenigde Staten die in samenwerking met haar leden engagement voert en resoluties indient op diverse duurzaamheidsthema's, waaronder het thema "Gezonde Voeding". Deze samenwerking zullen we met name inzetten bij het escaleren wanneer engagement niet goed loopt, bijvoorbeeld door het indienen van resoluties.

Access to Nutrition Initiative

De 'Access to Nutrition Index' is een initiatief dat wereldwijd ondernemingen in de voedingssector rangschikt op basis van hun prestaties op onder andere de volgende thema's:

- Voorkomen van ondervoeding;
- Voorkomen van obesitas;
- Verantwoorde marketing richting kinderen;
- Het niet promoten van producten die borstvoeding kunnen vervangen.

De index is ontwikkeld op basis van kennis van investeerders, wetenschappers en relevante internationale organisaties zoals de 'United Nations World Health Organisation' (WHO). Er bestaat zowel een wereldwijde index, regionale indices die inzoomen op specifieke landen, als thematische indices. Voorbeelden van deze thematische indices zijn onderzoeken naar de marketing van vervangers van borstvoeding en de gezondheid van voeding voor jonge kinderen. De resultaten laten zien dat

voedingsbedrijven nog belangrijke stappen op het thema Goede Voeding kunnen zetten. Zo blijkt dat slechts 1/3 van de onderzochte voedingsproducten als gezond kunnen worden gekwalificeerd.

Om de resultaten van het onderzoek via investeerders onder de aandacht te brengen bij ondernemingen, is er zowel een investor statement als een gezamenlijk engagement programma gelanceerd vanuit het Access to Nutrition Initiative. Aan beide initiatieven nemen we in het kader van dit engagementthema actief deel.

Health Engagement Alliance

In samenwerking met VGZ, A.S.R., Cardano en Achmea IM is de Health Engagement Alliance (HEAL) opgericht, een platform om samen te werken bij het engagement met fastfood ondernemingen. In eerste instantie zal dit gericht zijn op de bekendere fastfoodketens, waaronder Restaurant Brands International (o.a. Burger King), Yum!Brands (o.a. Pizzahut, McDonald's, Sodexo en Starbucks).

Voortgang

Na het uitzenden van de startbrieven in de eerste helft van 2024, hebben we ons in de tweede helft van 2024 gericht op het voeren van de eerste gesprekken. Hieronder geven we een overzicht van de uitkomsten van deze eerste gesprekken.

Domino's Pizza

In ons eerste gesprek werden de conclusies van ons vooronderzoek bevestigd, namelijk dat de strategie van Domino's Pizza op het thema goede voeding op dit moment minimaal is. We hebben daarom beargumenteerd waarom dit onderwerp steeds hoger op de agenda komt binnen de sector en suggesties gedaan hoe de onderneming een strategie kan ontwikkelen op dit thema. Het is nog onduidelijk welke stappen Domino's gaat zetten op dit thema. In samenwerking met HEAL zullen we de voortgang monitoren en onderzoeken welke extra stappen voor de hand liggen.

The Coca-Cola Company

The Coca-Cola Company is een onderneming die ook in het vorige engagement thema "Access to Nutrition" was opgenomen. Door de grote impact die de onderneming heeft op voedingspatronen wereldwijd en de onderneming in het voorgaande thema weinig verbetering heeft laten zien, staat deze onderneming op de escalatielijst. We hebben daarom met een investeerder in de VS een resolutie ingediend rondom het gebruik van zoetstoffen en de gerelateerde gezondheidseffecten daarvan. De onderneming kijkt immers in haar strategie puur en alleen naar de reductie van suiker, en niet naar de gezondheidseffecten van andere stoffen. Dit terwijl de onderneming een zeer brede productenportefeuille heeft, van zuiveldranken, sportdranken tot alcoholische dranken. Een resolutie

is een goed middel om onze zorgen als investeerder zichtbaar te maken.

AB Inbev

AB Inbev is bekend als één van de grootste bierproducenten wereldwijd. Ons eerste gesprek was open en constructief. AB InBev zet in op het vergroten van haar alcoholvrije productenportefeuille. Wij zijn in het gesprek ingegaan over hoe de onderneming hierover kan rapporteren en hoe ze doelen op dit thema kunnen stellen. Zo zijn er sectorgenoten die een omzetdoelstelling op alcoholvrije producten zetten of de ambitie hebben om een consument ook altijd een alcoholvrije optie te kunnen aanbieden. Voor de onderneming bleek dit nog een blinde vlek. AB InBev stond open om gezamenlijk te kijken welke stappen de onderneming kan zetten.

Woolworths

Woolworths is een Australische supermarktketen. Juist supermarktketens spelen een belangrijke rol om gezondere voeding beschikbaar te maken. Ze kunnen dit bijvoorbeeld doen via een gezonder productenaanbod, de gezondheidsinformatie die ze aan klanten geven en door het promoten van gezondere opties. Wij hebben in juni onze startbrief gestuurd en daar in de tweede helft van 2024 een uitgebreide reactie op ontvangen. De brief was inhoudelijk gedegen en de onderneming heeft uiteengezet dat zij het belang van gezonde voeding onderschrijft en op verschillende manier actie onderneemt, bijvoorbeeld door het gezonder maken van haar producten. De onderneming heeft daarbij ook gevraagd of wij aanbevelingen kunnen aanleveren voor het evalueren en aanscherpen van haar strategie op dit thema. Deze zullen wij begin 2025, op basis van onze eerste gesprekken, aan Woolworths toezenden.

Associated British Foods

Associated British Foods produceert een brede portefeuille aan voedingsmiddelen, ingrediënten en grondstoffen voor de voedingsindustrie. In ons eerste gesprek zijn we daarom ingegaan op hoe de onderneming meer lijn kan krijgen in haar strategie rondom gezonde voeding. De onderneming erkent het belang van dit onderwerp en neemt ook enkele stappen, maar er is geen ondernemings-brede strategie. Daarom hebben we suggesties gedaan om doelen te stellen rondom gezonde voeding en hierover te rapporteren voor de gehele productenportefeuille. Daarnaast hebben we na het gesprek per e-mail onze ideeën gedeeld hoe de onderneming doelen kan stellen voor de bedrijfsonderdelen die ingrediënten maken en hoe de onderneming haar lobbybeleid kan verbeteren. De onderneming stond open voor deze feedback en we zullen monitoren welke stappen Associated British Foods zal zetten.

Vervolg

In 2025 zullen we de balans opmaken van de eerste ronde gesprekken. Hiervoor zullen we ook de uitkomsten van de nieuwe Global Access to Nutrition Index gebruiken, die in november 2024 is gepubliceerd. Op basis van deze inzichten zullen we de tweede ronde gesprekken inplannen.

6.6.2. Voortgang thema

Per eind december 2024 laat het thema onderstaande voortgang op mijlpalen zien.

TABEL 6.6.2.1 MIJLPALEN GOEDE VOEDING

Onderneming	Land	Sector	ESG datapunt ¹	1	2	3	4	5	6
1 Anheuser-Busch InBev	België	Dranken	AA*						
2 Associated British Foods plc	Verenigd Koninkrijk	Voedselproducten	AA*						
3 Domino's Pizza, Inc.	Verenigde Staten	Hotels, restuarants en vrije tijd	BBB*						
4 McDonald's Corp.	Verenigde Staten	Hotels, restuarants en vrije tijd	A*						
5 PepsiCo, Inc.	Verenigde Staten	Dranken	A						
6 The Coca-Cola Company	Verenigde Staten	Dranken	3,3/10						
7 Woolworths Ltd	Australië	Consumentengoederen Distributie & Retail	AAA*						

1 Relatieve score in 'Access to Nutrition Global Index' (Voor de ondernemingen met * is de MSCI ESG Score weergegeven omdat de onderneming niet is opgenomen in de 'Access to Nutrition Global Index').

LEGENDA MIJLPALEN

Symbool status ongewijzigd	Symbool statuswijziging van het bedrijf	1. Analyse	2. Initiëren dialoog	3. Voeren dialoog	4. Toezegging bedrijf	5. Aanpassen beleid	6. Afronding dialoog
		Afgerond	Brief verzonden	Gesprekken gevoerd	Toezegging beleidswijziging	Beleidswijziging doorgevoerd	Impact doelstelling behaald ¹
							Impact doelstelling niet behaald ²
							Dialoog onsuccesvol

1 De onderneming heeft één of meerdere stappen gezet op de geformuleerde engagementdoelstellingen (mijlpaal 4 of 5)
2 De onderneming heeft één of meerdere stappen gezet op het thema, maar deze stappen voldoen niet aan de geformuleerde engagementdoelstellingen

6.6.3. Tussentijdse evaluatie

De evaluatie van het thema wordt aan de hand van drie onderdelen uitgevoerd.

1. Er wordt inzicht gegeven in de procesvoortgang. Heeft Achmea IM voldaan aan haar inspanningsverplichting? Is er vooronderzoek uitgevoerd, is het engagement geïnitieerd en hoeveel contacten hebben er plaatsgevonden?
2. Er wordt inzicht gegeven in de effectiviteit van engagement. Hebben bedrijven ook daadwerkelijk gewenste wijzigingen zoals vooraf gedefinieerd in beleid en activiteiten doorgevoerd?
3. Bij het afsluiten van de engagement worden resultaten geduid aan de hand van een korte kwalitatieve beschrijving. Zo is bij engagement niet altijd een causaal verband te leggen tussen een engagementgesprek en beleidswijzigingen of kan de ene toezegging veel meer gewicht in de schaal leggen dan een anderen.

In de evaluatie gebruiken we vier kleurcodes die we hieronder kort toelichten:

TABEL 6.6.3.1 TOELICHTING KLEURCODES

Betekenis	Kleurcode
Doelstelling is behaald in de gestelde termijn	
Doelstelling is nog niet behaald, maar op schema om deze binnen de gestelde tijd te behalen	
Doelstelling is nog niet behaald en niet op schema om deze binnen de gestelde tijd te behalen	
Doelstelling niet behaald in de gestelde tijd	

TABEL 6.6.3.2 EVALUATIE

Toelichting		Doelstellingen			
KPI	Beschrijving	Doel	Wanneer?	Gerealiseerd?	Behaald?
1. Proces	Op basis van onze mijlpalen geven we een overzicht van de gezette stappen door Achmea IM. Deze KPI geeft daarmee inzicht of het proces voor de diverse engagement succesvol wordt doorlopen; van het voorbereidend onderzoek, het verzenden van de brieven tot de aantallen gesprekken die gevoerd zijn	Voor 100% van de bedrijven is het vooronderzoek afgerond.	Na 1 jaar	100%	ja
		Voor 100% van de bedrijven is de brief met doelstellingen verzonden.	Na 1 jaar	100%	ja
		Voor 90% van de bedrijven zijn minimaal 3 gesprekken gevoerd (niet alle bedrijven blijken ook na meerdere pogingen responsief).	Na 3 jaar	38%	nee
2. Impact	In deze KPI geven we aan of engagement inderdaad tot stappen van het bedrijf heeft geleid, op basis van de vooraf gestelde doelen	Binnen 1 thema heeft 60% van de bedrijven één of meerder stappen gezet op de geformuleerde doelstellingen	Na 3 jaar	0%	nee

6.7. Thematisch: Afbouw plastic in verpakking van consumentengoederen

Plastic wordt gebruikt in vele toepassingen, van verpakkingsmateriaal, kleding, plastic flessen tot speelgoed, koelkasten en auto's. Het gebruik van plastics biedt veel voordelen. Het materiaal is sterk, weegt weinig en is als verpakking van voedsel zeer geschikt vanwege de goede hygiëne-barrière. Zo helpt plastic verpakking bijvoorbeeld de houdbaarheid van het voedsel te verlengen. Echter, door de lange levensduur van het materiaal en de chemische stoffen in plastics, leidt het gebruik van grote hoeveelheden plastics ook tot grote milieuvervuiling en zoals uit steeds meer onderzoek blijkt, ook tot gezondheidsrisico's. Vervuiling van land en water, onder andere door plastic, is inmiddels één van de vijf belangrijkste oorzaken voor verlies van biodiversiteit. Enerzijds wordt verwacht dat de plasticproductie nog enorm zal groeien. Anderzijds groeit ook het inzicht dat deze groei zeer onwenselijk is vanwege de genoemde risico's voor milieu en gezondheid. Daarom zijn de ontwikkelingen in de plastic waardeketen ook van belang voor beleggers die in veel ondernemingen in deze keten beleggen. Achmea IM zet engagement over gebruik van plastic daarom voort, nu gericht op producenten en retailers van consumentengoederen.

6.7.1. Introductie thema

Doel van het thema

TABEL 6.7.1.1 DOELSTELLINGEN AFBOW PLASTIC IN VERPAKKING VAN CONSUMENTENGOEDEREN

Doelstelling	Indicatoren
Governance	- Het bestuur van de onderneming erkent de ESG-risico's van plastic als materieel, steunt 'overheden in de aanpak van deze risico's; - De onderneming weerhoudt zich van lobbyactiviteiten om nieuw beleid af te zwakken of te voorkomen;
Beleid	- ESG-risico's van plastic worden als materieel erkend, analyse van technische mogelijkheden. - Marktonwikkelingen en regelgeving dienen als input voor de strategie;
Implementatie & monitoring	- De onderneming stelt ambitieuze doelen¹, bijvoorbeeld voor: - reductie van gebruik van plastic verpakkingen (in absoluut volume); - reductie van het % gebruikt plastic uit fossiele grondstoffen; - reductie van plastic afval²; - De onderneming meet en rapporteert de voortgang op deze doelen;
Samenwerking in de keten	De onderneming werkt samen met relevante partijen in de plastic keten aan het vinden en implementeren van oplossingen die de plastictransitie kunnen versnellen;
Transparantie	De onderneming rapporteert over de voortgang op bovengenoemde doelen en kpi's en over: - de maatschappelijke impact van geproduceerde plastic op de gezondheid en op het milieu; - het beleid en maatregelen om de negatieve gevolgen van gebruik van plastic te verminderen; - hoe regelgeving en marktontwikkelingen met name gericht op de plastictransitie, invloed kunnen hebben op de resultaten van de onderneming;

¹ De onderneming steunt publiekelijk regelgeving die tot doel heeft om gebruik van plastic verpakking terug te dringen en de 'business case' voor circulaire economie te versterken.

² Deze doelen zijn bij voorkeur in lijn met het klimaatbeleid (het streven naar 'net-zero' uiterlijk in 2050, op basis van 'science-based targets' voor scope 1-3) en beleid om de impact op verlies van biodiversiteit te stoppen.

³ Met het reduceren van plastic afval wordt hier niet alleen het afval van de onderneming bedoeld, maar ook het plastic afval veroorzaakt door consumenten als gevolg van het gebruik van de producten / verpakkingen geproduceerd door de onderneming en de industrie.

Sustainable Development Goals

Het engagementthema sluit aan bij verschillende 'Sustainable Development Goals' (SDG's):

- SDG 12: Verantwoorde consumptie en productie (12.2-6)

Samenwerking

In juli presenteerde Planet Tracker¹⁰ een investor statement met een oproep aan de petrochemische industrie (producenten van plastics). Het statement vraagt ondernemingen in deze industrie om de transitie naar een meer circulaire productie van plastics te versnellen en zich constructief op te stellen ten aanzien van het VN plastic verdrag. In aanloop naar de onderhandelingen over het VN plastic verdrag in november liep het aantal ondertekenaars op tot

¹⁰ Petchem Investor Statement, Planet Tracker: www.planet-tracker.org www.planet-tracker.org/petchem-investors/

80, waaronder Achmea IM, met een gezamenlijk belegd vermogen van 7 biljoen euro. Ook zetten we de samenwerking met de VBDO voort. We voerden opnieuw samen een gesprek met Ahold Delhaize. Ook in 2025 zullen we de samenwerking met de VBDO, Planet Tracker, UNEP-FI en de Business Coalition for a Global Plastic Treaty blijven voortzetten om het tot stand komen van een ambitieus VN verdrag tegen plastic vervuiling te steunen. Tijdens de onderhandelingen in Zuid-Korea, eind 2024, lukte het partijen nog niet om overeenstemming te bereiken over een definitieve verdragstekst. In 2025 worden de onderhandelingen voortgezet.

Voortgang thema

In de 2^e helft van 2024 hebben we nog enkele gesprekken gevoerd. Hieronder een kort verslag van deze gesprekken.

Ahold Delhaize

In oktober spraken we weer met Ahold Delhaize, samen met een groep beleggers en de VBDO. Het was een open en constructief gesprek waarin de onderneming een kort overzicht gaf van de voortgang ten aanzien van gestelde doelen en ook open was over de uitdagingen. Voor de onderneming is het reduceren van CO₂ emissies een prioriteit. Het gebruik van meer gerecycled plastic draagt daaraan bij. Ook werkt de onderneming hard om te voldoen aan de eisen van de nieuwe Europese verpakkingsrichtlijn en de richtlijn voor duurzaamheidsrapportage (CSRD). Verder wordt er ook gedacht over nieuwe doelen richting 2030. Die worden verwacht in het jaarverslag over 2025. In een volgend gesprek willen we nader ingaan op het ambitieniveau van nieuwe doelen.

Repsol

In juli ontving Repsol van Planet Tracker het mede door Achmea IM ondertekende investor statement aan de petrochemische industrie. In vervolg daarop vroegen we de onderneming om een gesprek over de inhoud van dit statement en onze engagement doelen. Repsol kon echter niet aan onze wens voldoen, vanwege afwezigheid van relevante experts. De onderneming reageerde daarom in december per email op het statement en onze vragen. In de reactie wees Repsol op de 'circularity roadmap' die onderdeel is van het strategisch plan van de onderneming voor de periode 2024-2027. In die roadmap streeft Repsol naar groei van de productie van materialen uit niet-fossiele grondstoffen. De onderneming merkt ook op dat ze voor het succes van de transitie naar meer circulair materiaalgebruik ook afhankelijk is van Europese wetgeving, die de vraag naar duurzame producten aanjaagt. Vertraging in die wetgeving leidt tot uitstel van de vraag. Repsol verwacht dat het eigen ambitieniveau ten aanzien van doelen voor circulariteit de komende jaren zal toenemen, maar wilde daarover in deze

reactie nog geen concrete uitspraak doen. We zullen daar in een volgend gesprek nader op in gaan.

Vervolg

Eind juni 2025 eindigt dit engagement thema. We willen daarom nog een laatste gesprek voeren met alle ondernemingen. We willen de gesprekken plannen na het verschijnen van de nieuwe duurzaamheidsverslagen, zodat we de laatste ontwikkelingen in het gesprek kunnen betrekken.

6.7.2. Voortgang thema

Per eind december 2024 laat het thema onderstaande voortgang op mijlpalen zien.

TABEL 6.7.2.1 MIJLPALEN AFBOW PLASTIC IN VERPAKKING VAN CONSUMENTENGOEDEREN

	Onderneming	Land	Sector	ESG datapunt ¹	1	2	3	4	5	6
1	Carrefour SA	Frankrijk	Supermarktketens	2,5						
2	Henkel AG & Co. KGaA	Duitsland	Huishoudelijke en persoonlijke producten	4,7						
3	Jeronimo Martins, SGPS S.A.	Portugal	Supermarktketens	2,5						
4	Kimberly-Clark Corp	Verenigde Staten	Huishoudelijke en persoonlijke producten	4,7						
5	L'Oreal SA	Frankrijk	Persoonlijke producten	5,5						
6	Procter & Gamble Company	Verenigde Staten	Huishoudelijke en persoonlijke producten	4,7						
7	Repsol SA	Spanje	Olie en gas	2,15						
8	Royal Ahold Delhaize N.V.	Nederland	Supermarktketens	2,5						

¹ Reductiedoel 'nieuw plastic': Dit doel betreft het terugdringen van gebruik van nieuwe plastic grondstof uit fossiele brandstoffen, ook wel 'virgin plastic' genoemd.

LEGENDA MIJLPALEN

Symbool status ongewijzigd	Symbool statuswijziging	1. Analyse van het bedrijf	2. Initiëren dialoog	3. Voeren dialoog	4. Toezegging bedrijf	5. Aanpassen beleid	6. Afronding dialoog
		Afgerond	Brief verzonden	Gesprekken gevoerd	Toezegging beleidswijziging	Beleidswijziging doorgevoerd	Impact doelstelling behaald ¹
							Impact doelstelling niet behaald ²
							Dialoog onsuccesvol

¹ De onderneming heeft één of meerdere stappen gezet op de geformuleerde engagementdoelstellingen (mijlpaal 4 of 5)

² De onderneming heeft één of meerdere stappen gezet op het thema, maar deze stappen voldoen niet aan de geformuleerde engagementdoelstellingen

6.7.3. Tussentijdse evaluatie

De evaluatie van het thema wordt aan de hand van drie onderdelen uitgevoerd.

Er wordt inzicht gegeven in de procesvoortgang. Heeft Achmea IM voldaan aan haar inspanningsverplichting? Is er vooronderzoek uitgevoerd, is het engagement geïnitieerd en hoeveel contacten hebben er plaatsgevonden?

1. Er wordt inzicht gegeven in de effectiviteit van engagement. Hebben bedrijven ook daadwerkelijk gewenste wijzigingen zoals vooraf gedefinieerd in beleid en activiteiten doorgevoerd?
2. Bij het afsluiten van de engagement worden resultaten geduid aan de hand van een korte kwalitatieve beschrijving. Zo is bij engagement niet altijd een causaal verband te leggen tussen een engagementgesprek en beleidswijzigingen of kan de ene toezegging veel meer gewicht in de schaal leggen dan een anderen.

In de evaluatie gebruiken we vier kleurcodes die we hieronder kort toelichten:

TABEL 6.7.3.1 TOELICHTING KLEURCODES

Betekenis	Kleurcode
Doelstelling is behaald in de gestelde termijn	
Doelstelling is nog niet behaald, maar op schema om deze binnen de gestelde tijd te behalen	
Doelstelling is nog niet behaald en niet op schema om deze binnen de gestelde tijd te behalen	
Doelstelling niet behaald in de gestelde tijd	

TABEL 6.7.3.2 EVALUATIE

Toelichting		Doelstellingen			
KPI	Beschrijving	Doel	Wanneer?	Gerealiseerd?	Behaald?
1. Proces	Op basis van onze mijlpalen geven we een overzicht van de gezette stappen door Achmea IM. Deze KPI geeft daarmee inzicht of het proces voor de diverse engagement succesvol wordt doorlopen; van het voorbereidend onderzoek, het verzenden van de brieven tot de aantallen gesprekken die gevoerd zijn	Voor 100% van de bedrijven is het vooronderzoek afgerond.	Na 1 jaar	100%	ja
		Voor 100% van de bedrijven is de brief met doelstellingen verzonden.	Na 1 jaar	100%	ja
		Voor 90% van de bedrijven zijn minimaal 3 gesprekken gevoerd (niet alle bedrijven blijken ook na meerdere pogingen responsief).	Na 3 jaar	100%	ja
2. Impact	In deze KPI geven we aan of engagement inderdaad tot stappen van het bedrijf heeft geleid, op basis van de vooraf gestelde doelen	Binnen 1 thema heeft 60% van de bedrijven één of meerder stappen gezet op de geformuleerde doelstellingen	Na 3 jaar	62%	ja

6.8. Thematisch: Nature Action

De natuur en uit de natuur voortkomende producten en diensten zijn van grote waarde. Meer dan de helft van het mondiale bruto binnenlands product is afhankelijk van de natuur en haar diensten. De schade die de afgelopen decennia aan de natuur is toegebracht brengt ook de beschikbaarheid van producten en diensten uit de natuur in gevaar. De biodiversiteit, de veelheid van soorten planten en dieren, is van groot belang voor het in gezonde toestand houden van ecosystemen. Bij de afname van biodiversiteit komt het functioneren van ecosystemen in gevaar. Hierdoor kan de beschikbaarheid van vruchtbare grond, de natuurlijke zuivering van water en de bestuiving van gewassen verminderen. Omdat veel ondernemingen voor hun producten en diensten afhankelijk zijn van genoemde ecosysteemdiensten, is verlies van biodiversiteit een materieel risico voor die ondernemingen en ook voor de beleggers in deze ondernemingen. Voor beleggers is het van groot belang de risico's rond het verlies van biodiversiteit te kennen en daar actie op te ondernemen.

Zo kunnen beleggers de dialoog aangaan met de ondernemingen waarin zij beleggen over welke risico's deze ondernemingen zien en welke stappen zij kunnen zetten om de impact op verlies van biodiversiteit te beperken. Het internationale investor engagement programma 'Nature Action 100' biedt de mogelijkheid om in samenwerking met andere beleggers, het gesprek over biodiversiteitsrisico's aan te gaan met ondernemingen in de beleggingsportefeuille.

Nature Action 100 heeft tot doel om ondernemingen aan te sporen om het verlies van natuur en biodiversiteit te beperken en waar mogelijk het verlies te herstellen. Dit om de financiële risico's te reduceren en de economische belangen van investeerders op langetermijn te beschermen.

6.8.1. Introductie thema

Het beschermen van natuur en biodiversiteit staat in dit engagementthema centraal. Met het Global Biodiversity Framework als leidraad is het hoofddoel van het engagement: behoud van biodiversiteit, in zes onderdelen uitgewerkt, zoals beschreven in de tabel doelstellingen biodiversiteit hieronder. We hebben ons voor dit thema aangesloten bij het internationale engagement programma 'Nature Action 100' (NA-100) en stellen daarom ook de gezamenlijk gestelde doelen van NA-100 centraal. Met behulp van deze doelen

worden de ondernemingen aangespoord om een systematische, op de lange- termijn gerichte aanpak te ontwikkelen om de risico's rond verlies van biodiversiteit aan te pakken. Met het werken aan die doelen kunnen ondernemingen bijdragen aan het realiseren van de internationale beleidsdoelen ten aanzien van behoud en herstel van biodiversiteit¹¹.

Doel van het thema

De volgende engagementdoelen zijn opgesteld voor dit thema:

TABEL 6.8.1.1 DOELSTELLINGEN BIODIVERSITEIT

Doelstelling ¹	Indicatoren
Governance	Het bestuur van de onderneming heeft een duidelijke rol bij het analyseren, beoordelen en beheren van natuur-gerelateerde afhankelijkheid, impact, risico's en kansen.
Ambitie	De onderneming committeert zich publiekelijk aan het beperken van verlies van biodiversiteit en aan het bijdragen aan herstel van biodiversiteit².
Analyse	- De onderneming maakt een analyse van de impact op - en afhankelijkheid van biodiversiteitsverlies en daaraan verbonden risico's en kansen in de hele waardeketen. - De onderneming maakt deze analyse openbaar.
Doelen stellen	- De onderneming stelt tijdsgebonden, context-specifieke, wetenschappelijk onderbouwde doelen vast, gebaseerd op de impact en afhankelijkheidsanalyse. - De onderneming rapporteert jaarlijks over de voortgang ten opzichte van deze doelen.
Implementatie	- De onderneming ontwikkelt een plan van aanpak om de doelen te bereiken. - De onderneming maakt dit plan ook bekend in de jaarlijkse rapportage.

¹¹ Zie voor de internationale doelen het Kunming-Montreal Global Biodiversity Framework (cbd.int)

- De onderneming werkt samen met relevante externe partijen in de hele waardeketen, zoals sectororganisaties, beleidsmakers, maatschappelijke organisaties en vertegenwoordigers van lokale gemeenschappen.

¹ Deze doelen zijn een vereenvoudigde vertaling van de NA-100 doelen: Investor Expectations – Nature Action 100

² Het bijdragen aan behoud en herstel van ecosystemen betreft de doelstelling van het Global Biodiversity Framework om uiterlijk in 2030 het verlies van biodiversiteit te stoppen en te werken aan herstel.

Sustainable Development Goals

Dit thema sluit aan bij de volgende 'Sustainable Development Goals' (SDG's):

- SDG 12: Verantwoorde consumptie en productie (12.2, 12.6)
- SDG 14: Leven in het water (14.1)
- SDG 15: Leven op het land (15.2, 15.5)

Geselecteerde ondernemingen

De uitvoerende organisaties van het Nature Action 100 programma hebben voor dit engagement programma 100 ondernemingen geselecteerd die grote impact hebben op het verlies van biodiversiteit¹². Hiertoe hebben ze gebruik gemaakt van de gegevens van een aantal biodiversiteitsimpact-data specialisten¹³. Achmea IM heeft bij aanmelding voor deelname aan het programma de voorkeur opgegeven voor een aantal ondernemingen die voorkomen in de beleggingsportefeuille. Daarvan zijn in eerste instantie de volgende ondernemingen aan ons toegewezen:

Marubeni, Mitsui Co., Nutrien en WH Group. Vanaf de 2e helft van 2024 nemen we ook deel aan de dialogen met **Target Corp.** en **PepsiCo**.

Samenwerking

In het najaar van 2024 namen we weer deel aan een aantal gesprekken met ondernemingen uit het Nature Action 100 programma. De organisatie van Nature Action 100 publiceerde in november de resultaten van het eerste benchmark onderzoek. In dit onderzoek zijn alle doelondernemingen onderzocht en gescoord op de mate waarin ze voldoen aan de investor expectations van het programma. De resultaten van deze benchmark waren een belangrijk onderwerp van de gesprekken. Omdat meerdere ondernemingen in dit engagement thema pesticiden en kunstmest produceren of gebruiken, zoeken we ook naar afstemming met de Nature Action engagement groepen voor andere pesticideproducenten en expert organisaties op dit onderwerp. We willen daarmee bijdragen aan een breder gedragen visie op de duurzaamheidstransitie voor deze sector, in lijn met de doelen van het Global Biodiversity Framework van de Verenigde Naties.

¹² www.natureaction100.org/companies

¹³ Met behulp van de impactdata is gestreefd naar de selectie van de 100 ondernemingen met 'de meeste negatieve impact'. Omdat deze impact data nog nieuw en volop in ontwikkeling zijn, is deze claim wellicht niet geheel 'absoluut'. Vast staat wel dat het gaat om 100 ondernemingen die allen een heel grote impact hebben en daarom heel relevant voor dit engagement programma.

Voortgang thema

In de 2^e helft van 2024 hebben we gesproken met de meeste van de ondernemingen in het engagement thema. Hieronder volgt een kort verslag van deze gesprekken.

Marubeni

In november spraken we voor de 2^e keer met Marubeni. Ook in het gesprek met Marubeni stond de uitkomst van de Nature Action benchmark centraal. Marubeni scoort al wat beter dan veel andere ondernemingen omdat de onderneming wel in de rapportages aangeeft zich in te zetten voor het behoud van biodiversiteit. Toch is er ook voor Marubeni nog veel aan de score te verbeteren. Gezien de activiteiten van Marubeni op gebied van chemie, mijnbouw, energie, infrastructuurprojecten is het veroorzaken van klimaatverandering door de onderneming tevens een belangrijke oorzaak van verlies van biodiversiteit. Het is daarom van groot belang dat de onderneming klimaatdoelen stelt volgens de aanpak van het Science Based Targets Initiative (SBTI) en die in lijn brengt met de doelen van het klimaatakkoord van Parijs.

Vanwege de activiteiten op gebied van bosbouw, landbouw en voedingsmiddelenproductie en verkoop is het voor Marubeni ook van belang de SBTI-Forest, Land and Agriculture Guidance (FLAG) toe te passen. Onderdeel van deze richtlijnen is het streven naar een ontbossingsvrije toeleveringsketen, te realiseren per eind 2025. De onderneming gaf aan dit in overweging te nemen. Daarom noteren we een mijlpaal 'toezegging'.

Mitsui Co

In december hadden we een 2^e gesprek met Mitsui. We bespraken de recente vorderingen van de onderneming op gebied van de biodiversiteitsimpact analyse. Mitsui gaf aan in maart 2025 een speciale bijeenkomst voor investeerders te willen organiseren over haar biodiversiteitsimpact. We zijn daarvoor uitgenodigd. Mitsui scoort op de Nature Action benchmark al beter dan veel andere ondernemingen. Vooral aangaande de erkenning van de urgentie van biodiversiteitsverlies en de ambitie om bij te dragen aan behoud scoort Mitsui al goed. Ook op gebied van betrokkenheid van het bestuur van de onderneming wordt de inzet erkend. Mitsui heeft substantiële activiteiten in

mijnbouw, energie, landbouw en chemie. Daarom is het van groot belang om de klimaatdoelen in lijn te brengen met het klimaatakkoord van Parijs. Dit, omdat klimaatverandering ook een belangrijke oorzaak is van verlies van biodiversiteit. We hebben benadrukt dat de onderneming hier nog hard aan moet werken, want volgens data van MSCI zit Mitsui nu op een scenario waarbij de temperatuur wereldwijd minstens 3 graden zal stijgen.

Nutrien

Het 2^e gesprek met Nutrien en de Nature Action 100 investor groep vond begin december plaats. Ook Nutrien heeft nog een heel geringe score in de Nature Action 100 benchmark. De onderneming werkt aan een biodiversiteitsimpact analyse volgens de TNFD aanpak en is bereid daarbij ook de impact van het gebruik van de producten, de zogenaamde 'scope-3' in mee te nemen. Binnen de organisatie neemt de aandacht voor duurzaamheidsvraagstukken ook toe. De onderneming ziet ook steeds meer de relevantie om klimaat, natuur en water risico's als geheel te benaderen, zowel in impactanalyse als in oplossingen. In maart publiceert Nutrien het volgende duurzaamheidsverslag en de onderneming is ook bereid om enkele leden van de Nature Action groep uit te nodigen voor een expertsessie voor beleggers later dit voorjaar.

PepsiCo

In September sloot Achmea IM zich aan bij de Nature Action 100 groep voor PepsiCo. De groep had nog niet eerder met de onderneming gesproken. We boden aan voorlopig de lead te nemen in deze dialoog en organiseerden een 1^e gesprek met PepsiCo, dat half december plaatsvond. De onderneming behoort tot de beter scorende namen in de Nature Action benchmark. Op meerdere onderdelen heeft de onderneming al beleid of activiteiten die tenminste deels aan de verwachtingen voldoen. Het gesprek was vooral een introductie van het Nature Action 100 programma en een toelichting op de benchmark. In reactie op onze vraag over prioriteiten gaf PepsiCo aan dat nu de focus ligt op het voldoen aan de eisen van de Europese richtlijn voor duurzaamheidsrapportage (CSRD). PepsiCo wilde zich nog niet committeren aan het volgen van de TNFD-aanpak. Wel maakt de onderneming al een 'dubbele materialiteitsanalyse' in het kader van de CSRD-eisen. In een volgend gesprek willen we verder in gaan op de biodiversiteitsimpact analyse voor PepsiCo en te stellen prioriteiten.

Target Corp.

In September sloot Achmea IM zich aan bij de Nature Action 100 groep voor Target Corp. De investor groep had nog niet eerder met de onderneming gesproken. Het 1^e gesprek met Target vond plaats in december. Ook Target was geïnteresseerd in de toelichting op de Nature Action benchmark. De onderneming had alleen op het onderwerp governance een geringe positieve

score. De onderneming hoort graag meer over de verwachtingen vanuit het Nature Action programma en goede voorbeelden die het kan toepassen. In een volgend gesprek zullen we daar nader op ingaan en bespreken of de onderneming bereid is een systematische impact analyse, zoals bijvoorbeeld volgens de TNFD-aanpak, uit te voeren.

Vervolg

In de 1^e helft van het jaar willen we nogmaals met de ondernemingen spreken. We willen daarbij zoveel mogelijk rekening houden met de beschikbaarheid van het in 2025 te publiceren duurzaamheidsverslag van elke onderneming, om de laatste ontwikkelingen mee te kunnen nemen in de dialoog.

6.8.2. Voortgang thema

Per eind december 2024 laat het thema onderstaande voortgang op mijlpalen zien.

TABEL 6.8.2.1 MIJLPALEN NATURE ACTION

Onderneming	Land	Sector	ESG datapunt ¹	1	2	3	4	5	6
1 Marubeni Corporation	Japan	Handelsbedrijven & Distributeurs	AAA						
2 Mitsui & Co., Ltd	Japan	Handelsbedrijven & Distributeurs	A						
3 Nutrien	Canada	Chemicaliën	AA						
4 PepsiCo, Inc.	Verenigde Staten	Dranken	A						
5 Target Corporation	Verenigde Staten	Consumentengoederen Distributie & Retail	AA						
6 WH Group Ltd. (HK)	Hong Kong	Voedselproducten	BBB						

¹ MSCI ESG score

LEGENDA MIJLPALEN

Symbool status ongewijzigd	Symbool statuswijziging	1. Analyse van het bedrijf	2. Initiëren dialoog	3. Voeren dialoog	4. Toezegging bedrijf	5. Aanpassen beleid	6. Afronding dialoog
		Afgerond	Brief verzonden	Gesprekken gevoerd	Toezegging beleidswijziging	Beleidswijziging doorgevoerd	Impact doelstelling behaald ¹
							Impact doelstelling niet behaald ²
							Dialoog onsuccesvol

¹ De onderneming heeft één of meerdere stappen gezet op de geformuleerde engagementdoelstellingen (mijlpaal 4 of 5)

² De onderneming heeft één of meerdere stappen gezet op het thema, maar deze stappen voldoen niet aan de geformuleerde engagementdoelstellingen

TABEL 6.8.2.2 TOEZEGGINGEN EN AANPASSINGEN BELEID IN RAPPORTAGEPERIODE

Onderneming	Doelstelling	Realisatie
Marubeni	Doelen stellen De onderneming stelt tijdsgebonden, context-specifieke, wetenschappelijk onderbouwde doelen vast, gebaseerd op de impact en afhankelijkheidsanalyse;	Marubeni toonde zich bereid bij het herzien van de klimaatdoelen de SBTI-Forest, Land and Agriculture Guidance (FLAG) te overwegen.

6.8.3. Tussentijdse beoordeling

De evaluatie van het thema wordt aan de hand van drie onderdelen uitgevoerd.

1. Er wordt inzicht gegeven in de procesvoortgang. Heeft Achmea IM voldaan aan haar inspanningsverplichting? Is er vooronderzoek uitgevoerd, is het engagement geïnitieerd en hoeveel contacten hebben er plaatsgevonden?
2. Er wordt inzicht gegeven in de effectiviteit van engagement. Hebben ondernemingen ook daadwerkelijk gewenste wijzigingen zoals vooraf gedefinieerd in beleid en activiteiten doorgevoerd?
3. Bij het afsluiten van de engagement worden resultaten geduid aan de hand van een korte kwalitatieve beschrijving. Zo is bij engagement niet altijd een causaal verband te leggen tussen een engagementgesprek en beleidswijzigingen of kan de ene toezegging veel meer gewicht in de schaal leggen dan een anderen.

In de evaluatie gebruiken we vier kleurcodes die we hieronder kort toelichten:

TABEL 6.8.3.1 TOELICHTING KLEURCODES

Betekenis	Kleurcode
Doelstelling is behaald in de gestelde termijn	
Doelstelling is nog niet behaald, maar op schema om deze binnen de gestelde tijd te behalen	
Doelstelling is nog niet behaald en niet op schema om deze binnen de gestelde tijd te behalen	
Doelstelling niet behaald in de gestelde tijd	

TABEL 6.8.3.2 EVALUATIE

Toelichting		Doelstellingen			
KPI	Beschrijving	Doel	Wanneer?	Gerealiseerd?	Behaald?
1. Proces	Op basis van onze mijlpalen geven we een overzicht van de gezette stappen door Achmea IM. Deze KPI geeft daarmee inzicht of het proces voor de diverse engagement succesvol wordt doorlopen; van het voorbereidend onderzoek, het verzenden van de brieven tot de aantallen gesprekken die gevoerd zijn	Voor 100% van de bedrijven is het vooronderzoek afgerond.	Na 1 jaar	100%	ja
		Voor 100% van de bedrijven is de brief met doelstellingen verzonden.	Na 1 jaar	100%	ja
		Voor 90% van de bedrijven zijn minimaal 3 gesprekken gevoerd (niet alle bedrijven blijken ook na meerdere pogingen responsief).	Na 3 jaar	50%	nee
2. Impact	In deze KPI geven we aan of engagement inderdaad tot stappen van het bedrijf heeft geleid, op basis van de vooraf gestelde doelen	Binnen 1 thema heeft 60% van de bedrijven één of meerder stappen gezet op de geformuleerde doelstellingen	Na 3 jaar	17%	nee

6.9. Thematisch: Access to Healthcare

Toegang tot gezondheidszorg is een mensenrecht en een belangrijk onderdeel van SDG 3 “Goede gezondheid & Welzijn”. Toegang tot gezondheidszorg is niet vanzelfsprekend, vanwege onder meer minder ontwikkelde zorgsystemen, te dure medicijnen of door het onvoldoende aansluiten van de zorg bij lokale behoeftes. Zo lopen volgens de World Health Organisation (WHO) 930 miljoen mensen het risico in armoede te vervallen door dure zorg. Het wereldwijd verbeteren van de eerstelijnszorg tegen 2030 kan 60 miljoen levens redden en de levensverwachting met 3,7 jaar verlengen¹⁴. Binnen het thema Access to Healthcare richten we ons op ondernemingen die een belangrijke rol spelen in de zorgketen en bij kunnen dragen aan een beter toegankelijke zorg voor iedereen wereldwijd. Denk bijvoorbeeld aan ondernemingen die diagnostiek verzorgen, medische apparatuur ontwikkelen, medicijnen produceren of medische hulpmiddelen distribueren.

6.9.1. Introductie thema

Doel van het thema

TABEL 6.9.1.1 DOELSTELLINGEN ACCESS TO HEALTHCARE

Doelstelling	Toelichting
Governance & beleid	- De onderneming geeft de thematiek rondom Access to Healthcare een plek in de bedrijfsstrategie; - De onderneming vertaalt haar strategie rondom Access to Healthcare: - Naar heldere doelstellingen; - Naar de diverse markten waar de onderneming actief is. - De onderneming en het bestuur raadplegen gestructureerd relevante experts en stakeholders op het thema Access to Healthcare. - De onderneming verankert internationale standaarden, onder andere van de 'World Health Organisation' en de OESO op in haar beleid. Bijvoorbeeld de 'WHO Model Lists of Essential Medicines'. Een lijst van de meest effectieve en veilige medicijnen die overal beschikbaar zouden moeten zijn. - De onderneming geeft haar strategie en doelstellingen op het gebied van Access to Healthcare een plek in het variabele beloningsbeleid. We screenen deze doelstellingen op basis van de principes die Achmea IM i.s.m. andere investeerders en experts heeft opgesteld¹. - De onderneming maakt een duidelijke koppeling tussen mensenrechten en haar rol in de zorgsector, ook in relatie tot de aankomende Europese regelgeving.
Implementatie & monitoring	- De onderneming heeft een transparant en verantwoord prijsbeleid. Denk bijvoorbeeld aan een koppeling tussen de prijs van haar producten/diensten, de gerealiseerde gezondheidswinst en de ontwikkelingskosten. - De onderneming gaat op een verantwoorde manier om met patenten en licenties. Dit voorkomt dat medicijnen of medische producten onbereikbaar worden. - De onderneming stuurt in haar research & development op maatschappelijke impact, gezondheidswinst, de behoeftes van ontwikkelingslanden en de gelijke toegang tot gezondheidszorg binnen landen. - De onderneming vertaalt haar strategie op Access to Healthcare naar land en/of doelgroep, specifiek beleid en naar projecten die inspelen op de lokale situaties en behoeftes. - De onderneming heeft een gedegen beleid, implementatie en onafhankelijke monitoring om zowel corruptie te voorkomen als eerlijke handelspraktijken en belastingbetalingen te garanderen. - De onderneming neemt stappen om te zorgen dat haar lobbyactiviteiten of dat sector-organisaties waarvan zij lid is, niet lobbyen voor regelgeving die Access to Healthcare beperkt. - De onderneming neemt stappen om mensenrechten te waarborgen.
Samenwerking in de keten	De onderneming werkt samen met andere ondernemingen in de toeleveringsketens, met sectorgenoten en andere stakeholders op het thema.
Transparantie	De onderneming vergroot de transparantie en rapportage over de bovengenoemde onderwerpen richting investeerders, consumenten en andere stakeholders. Inclusief lobbyactiviteiten en betalingen aan zorgverleners.

¹ <https://www.achmeainvestmentmanagement.nl/institutioneel/artikelen/nieuws/2022/10/beleggers-dringen-aan-op-inbedding-toegang-tot-medicijnen-in-beloningsbeleid-farmaceuten>

Sustainable Development Goals

Met onze doelstellingen sluiten we aan bij de 'Sustainable Development Goals' (SDG's). Met name op:

- SDG 3: 'Goede Gezondheid & Welzijn' (3.8, 3.b)

¹⁴ <https://www.who.int/news-room/fact-sheets/detail/primary-health-care>

Samenwerking

Bij dit engagement traject zullen we samenwerken met en/of informatie gebruiken van:

- De Access to Medicine Index. Wij gebruiken deze Index onder andere bij de voorbereiding van de engagements en het samenwerken met een bredere groep van institutionele beleggers.
- Het Interfaith Center on Corporate Responsibility. Deze samenwerking zullen we met name inzetten bij het escaleren van engagement door bijvoorbeeld het indienen van resoluties.
- De investeerders coalitie die is gevormd rondom het Covid-19 investor statement en het investor statement over de integratie van toegang tot medicijnen in het beloningsbeleid¹⁵. We bouwen hierbij voort op de inhoudelijke kennis en inzichten die we hierbij hebben opgedaan, waaronder de principes voor het gedegen integreren van Access to Healthcare in beloningsbeleid.

Voortgang thema

In de tweede helft van 2024 hebben we gesproken met de volgende ondernemingen:

Takeda

In december hadden we ons 2e gesprek met Takeda. Dit was zeer kort na de publicatie van de nieuwe duurzaamheidsrapportage van de onderneming en de publicatie van de nieuwe Access to Medicine Index. We hebben daarom gesproken over de voortgang en de aanbevelingen die de Access to Medicine Index aan Takeda doet. Zo identificeert de Access to Medicine Index positieve voortgang van Takeda wat betreft haar inspanningen om haar medicijn tegen knokkelkoorts breder beschikbaar te maken. Echter, de Index adviseert Takeda ook om meer stappen te zetten om haar (aankomende) medicijnen in meer ontwikkelingslanden beschikbaar te maken. Ook kan de onderneming meer doen om haar behandelingen tegen kanker breder beschikbaar te maken. Takeda stond open voor deze feedback maar heeft nog niet direct een toezegging gedaan. Daarnaast hebben we gesproken over de stappen die Takeda zet om de EU Corporate Sustainability Reporting Directive (CSRD) te implementeren en over hoe de onderneming toegang tot medicijnen beter in het beloningsbeleid kan integreren.

Sanofi

In november waren we uitgenodigd op het hoofdkantoor van Sanofi in Parijs om voor een brede groep aan farmaceutische ondernemingen een presentatie te geven over onze visie op hoe ondernemingen bij kunnen dragen aan een betere toegang tot gezondheidszorg wereldwijd. We zijn in onze presentatie ingegaan op hoe de farmaceutische sector

dit onderwerp een betere plek kan geven in haar strategie. Daarbij hebben we gepleit om zowel het prijsbeleid als de omgang met patenten meer aandacht te geven. Ook hebben we uiteengezet waarom we verwachten dat farmaceuten voor ontwikkelingslanden en voor meer ontwikkelde landen een op maat gemaakt beleid maken. Ook zien we vanuit onze engagement dat de CSRD een goede aanleiding is voor ondernemingen om hun strategie op het thema toegang tot gezondheidszorg aan te scherpen.

Jazz Pharmaceuticals

In oktober spraken we voor de 2e maal met Jazz Pharmaceuticals. De onderneming is nog minder ver op het thema toegang tot gezondheidszorg. We zijn daarom in het gesprek met name ingegaan op hoe de onderneming haar strategie kan ontwikkelen, en daarin doelen voor goede toegang tot zorg kan stellen. Zo produceert de onderneming verschillende “weesgeneesmiddelen”. Dat zijn medicijnen voor zeldzame aandoeningen. Deze zijn door het lage aantal patiënten minder winstgevend, maar de beschikbaarheid van deze medicijnen is voor de patiënten van deze aandoeningen wel cruciaal. Dit onderwerp is daarmee een logische bouwsteen voor de strategie van de onderneming. Positief is dat de onderneming nu een dubbele materialiteitsanalyse uitvoert, en daarmee een goede basis legt om haar strategie op dit onderwerp aan te scherpen. Daarnaast hebben we de onderneming geadviseerd de op te stellen doelen ook een plek te geven in het beloningsbeleid. De onderneming stond open voor onze suggesties en in 2025 zullen we vinger aan de pols houden of deze suggesties ook een plek hebben gekregen in de strategie en het beloningsbeleid.

Aspen Pharma

In december spraken we voor de 2e maal met Aspen Pharma. De onderneming is gevestigd in Zuid-Afrika en kan potentieel een grote rol spelen om medicijnen breder en goedkoper in Afrika beschikbaar te maken. In ons gesprek heeft Aspen toegezegd te werken aan doelstellingen rondom toegang tot medicijnen. Hoewel de doelen nog gefinaliseerd moeten worden, zal dit waarschijnlijk een kwantitatief doel worden voor het aantal mensen dat toegang heeft tot de medicijnen van de onderneming. Aangezien Aspen Pharma zich richt op verschillende ontwikkelingslanden, is dit een goed en logisch doel. Aspen zei daarnaast tevens toe deze doelstellingen in het beloningsbeleid te gaan integreren. Beide stappen waren belangrijke onderwerpen in ons eerste gesprek, en we noteren dan ook positieve voortgang op deze dialoog.

AstraZeneca

In oktober 2024 kwam een vertegenwoordiging van AstraZeneca op bezoek in Nederland. We hebben in

¹⁵ Institutionele beleggers komen in actie: (achmea.nl)

dit gesprek gesproken over de aankomende CSRD regelgeving. AstraZeneca liet weten op schema te liggen met de implementatie en tevens te werken aan nieuwe duurzaamheidsdoelen die binnenkort gepubliceerd zullen worden. Hierbij zijn we ingegaan op hoe het thema toegang tot gezondheidszorg een betere plek in het beloningsbeleid kan krijgen. AstraZeneca deed de toezegging om het thema toegang tot gezondheidszorg in 2025 een betere plek in het beloningsbeleid te gaan geven.

Amgen

Amgen is een onderneming die in vergelijking met andere farmaceutische ondernemingen nog verschillende stappen te zetten heeft. Ons 2^e gesprek vond plaats in november. Hierin hebben we de onderneming aangespoord om haar doelstellingen aan te scherpen en ook in haar beloningsbeleid een plek te geven. Op verzoek van Amgen hebben we hen na ons gesprek verschillende goede voorbeelden van branchegenoten op dit onderwerp gestuurd. Ook zien we dat de onderneming nu wat betreft toegang tot zorg vooral rapporteert over haar activiteiten in de Verenigde Staten, en nog niet voor de andere markten waar de onderneming actief is. We hebben Amgen aangeraden om ook over deze markten meer te rapporteren in de toekomst. Positief is dat de onderneming wel stappen zet om ook volgens de CSRD te gaan rapporteren.

Vervolg

Op basis van de nieuwe Access to Medicine Index, die in november 2024 is gepubliceerd, zullen we met de andere ondernemingen nieuwe gesprekken plannen in de 1e helft van 2025. Daarnaast zullen we onderzoeken of we aankomend voorjaar vragen kunnen indienen bij de aandeelhoudersvergaderingen bij de ondernemingen die in de VS gevestigd zijn.

6.9.2. Voortgang thema

Per eind december 2024 laat het thema onderstaande voortgang op mijlpalen zien.

TABEL 6.9.2.1 MIJLPALEN ACCESS TO HEALTHCARE

	Onderneming	Land	Sector	ESG datapunt ¹	1	2	3	4	5	6
1	Abbott Laboratories	Verenigde Staten	Zorgproducten en -apparaten	BB*						
2	Amgen Inc.	Verenigde Staten	Biotechnologie	A*						
3	Aspen Pharmacare Holdings Ltd	Zuid Afrika	Geneesmiddelen	AA*						
4	AstraZeneca PLC	Verenigd Koninkrijk	Geneesmiddelen	5/20						
5	Danaher Corporation	Verenigde Staten	Instrumenten en Diensten voor Levenswetenschappen	A*						
6	Eli Lilly and Company	Verenigde Staten	Geneesmiddelen	19/20						
7	Jazz Pharmaceuticals Plc	Verenigde Staten	Geneesmiddelen	A*						
8	Sanofi	Frankrijk	Geneesmiddelen	3/20						
9	Takeda Pharmaceutical Co. Ltd.	Japan	Geneesmiddelen	9/20						
10	Thermo Fisher Scientific Inc.	Verenigde Staten	Instrumenten en Diensten voor Levenswetenschappen	BB*						

¹ Relatieve plek in 'Access to Medicine Index' (Voor de ondernemingen met * is de MSCI ESG Score weergegeven omdat de onderneming niet is opgenomen in de 'Access to Medicine Index').

LEGENDA MIJLPALEN

Symbool status ongewijzigd	Symbool statuswijziging	1. Analyse van het bedrijf	2. Initiëren dialoog	3. Voeren dialoog	4. Toezegging bedrijf	5. Aanpassen beleid	6. Afronding dialoog
		Afgerond	Brief verzonden	Gesprekken gevoerd	Toezegging beleidswijziging	Beleidswijziging doorgevoerd	Impact doelstelling behaald ¹
							Impact doelstelling niet behaald ²
							Dialoog onsuccesvol

¹ De onderneming heeft één of meerdere stappen gezet op de geformuleerde engagementdoelstellingen (mijlpaal 4 of 5)

² De onderneming heeft één of meerdere stappen gezet op het thema, maar deze stappen voldoen niet aan de geformuleerde engagementdoelstellingen

TABEL 6.9.2.2 TOEZEGGINGEN EN AANPASSINGEN BELEID IN RAPPORTAGEPERIODE

Onderneming	Doelstelling	Realisatie
Aspen Pharma	- De onderneming vertaalt haar strategie rondom toegang tot gezondheidszorg: - Naar heldere doelstelling - Naar de diverse markten waar de onderneming actief is; - De onderneming geeft haar strategie en doelstellingen op het gebied van "Access to Healthcare" een plek in het variabele beloningsbeleid.	Aspen Pharma heeft toegezegd aan een nieuwe doelstelling rondom toegang tot medicijnen en deze doelstellingen in het beloningsbeleid te integreren.
AstraZeneca	De onderneming geeft haar strategie en doelstellingen op het gebied van "Access to Healthcare" een plek in het variabele beloningsbeleid.	AstraZeneca heeft toegezegd haar doelstellingen rondom toegang tot medicijnen in 2025 in haar beloningsbeleid te integreren.

6.9.3. Tussentijdse beoordeling

De evaluatie van het thema wordt aan de hand van drie onderdelen uitgevoerd.

1. Er wordt inzicht gegeven in de procesvoortgang. Heeft Achmea IM voldaan aan haar inspanningsverplichting? Is er vooronderzoek uitgevoerd, is het engagement geïnitieerd en hoeveel contacten hebben er plaatsgevonden?
2. Er wordt inzicht gegeven in de effectiviteit van engagement. Hebben bedrijven ook daadwerkelijk gewenste wijzigingen zoals vooraf gedefinieerd in beleid en activiteiten doorgevoerd?
3. Bij het afsluiten van de engagement worden resultaten geduid aan de hand van een korte kwalitatieve beschrijving. Zo is bij engagement niet altijd een causaal verband te leggen tussen een engagementgesprek en beleidswijzigingen of kan de ene toezegging veel meer gewicht in de schaal leggen dan een anderen.

In de evaluatie gebruiken we vier kleurcodes die we hieronder kort toelichten:

TABEL 6.9.3.1 TOELICHTING KLEURCODES

Betekenis	Kleurcode
Doelstelling is behaald in de gestelde termijn	
Doelstelling is nog niet behaald, maar op schema om deze binnen de gestelde tijd te behalen	
Doelstelling is nog niet behaald en niet op schema om deze binnen de gestelde tijd te behalen	
Doelstelling niet behaald in de gestelde tijd	

TABEL 6.9.3.2 EVALUATIE

Toelichting		Doelstellingen			
KPI	Beschrijving	Doel	Wanneer?	Gerealiseerd?	Behaald?
1. Proces	Op basis van onze mijlpalen geven we een overzicht van de gezette stappen door Achmea IM. Deze KPI geeft daarmee inzicht of het proces voor de diverse engagement succesvol wordt doorlopen; van het voorbereidend onderzoek, het verzenden van de brieven tot de aantallen gesprekken die gevoerd zijn	Voor 100% van de bedrijven is het vooronderzoek afgerond.	Na 1 jaar	100%	ja
		Voor 100% van de bedrijven is de brief met doelstellingen verzonden.	Na 1 jaar	100%	ja
		Voor 90% van de bedrijven zijn minimaal 3 gesprekken gevoerd (niet alle bedrijven blijken ook na meerdere pogingen responsief).	Na 3 jaar	90%	ja
2. Impact	In deze KPI geven we aan of engagement inderdaad tot stappen van het bedrijf heeft geleid, op basis van de vooraf gestelde doelen	Binnen 1 thema heeft 60% van de bedrijven één of meerder stappen gezet op de geformuleerde doelstellingen	Na 3 jaar	30%	nee

6.10. Thematisch: Arbeidsomstandigheden

Eerlijke en veilige arbeidsomstandigheden behoren tot de fundamentele rechten van werknemers. Het gaat bijvoorbeeld om het verbod op dwangarbeid en kinderarbeid, het recht op vrijheid van vereniging en collectief onderhandelen. Ook gelijk loon voor gelijk werk en de afschaffing van discriminatie op het werk behoren tot deze fundamentele rechten. Deze rechten zijn in 1998 vastgelegd in de ‘verklaring over fundamentele principes en rechten op het werk’ van de internationale arbeidsorganisatie (ILO). Deze verklaring maakt duidelijk dat deze rechten universeel zijn. Ze zijn van toepassing op alle mensen in alle landen wereldwijd. Toch werken er wereldwijd nog ruim 180 miljoen mensen in vormen van gedwongen – of kinderarbeid. En in veel productieketens is geen sprake van eerlijke beloning. Veel slachtoffers van gedwongen arbeid, kinderarbeid en lage lonen komen uit kwetsbare groepen, zoals werklozen en migranten. Vrouwen en meisjes zijn binnen deze groepen vaak extra kwetsbaar. Voor beleggers is dit niet langer alleen een morele kwestie. Nu wet- en regelgeving over maatschappelijke verantwoordelijkheid en ‘due-diligence’ toeneemt, wordt het beleggen in ondernemingen die (in)direct betrokken zijn bij schendingen van werknemersrechten een maatschappelijk en financieel materieel risico. In dit engagementthema gaan we daarom in gesprek met ondernemingen in de voedingsmiddelenketen met het doel het naleven van mensenrechten en arbeidsrechten in de productieketen te versterken.

6.10.1. Introductie thema

Doel van het thema

Van ondernemingen in dit engagement programma verwachten we een gedegen mensenrechtenbeleid, inclusief arbeidsrechten. Daarnaast verwachten we ook adequate maatregelen om de risico’s op gebied van mensenrechten en arbeidsrechten te identificeren en daadwerkelijke schendingen te voorkomen en zo nodig

op te lossen. Voor het toetsen van de voortgang bij de ondernemingen maken we gebruik van rapportages van de ondernemingen en ESG-data van MSCI, maar ook van de benchmarks van de ‘World Benchmarking Alliance’ (WBA) en ‘Know the Chain’. Het beleid en de voortgang ten aanzien van leefbaar loon van de ondernemingen volgen we ook met de methodologie van het ‘Platform Living Wage Financials’ (PLWF).

TABEL 6.10.1.1 DOELSTELLINGEN ARBEIDSOMSTANDIGHEDEN

Doelstelling	Toelichting
Governance	De onderneming heeft het onderwerp arbeidsrechten op gedegen wijze bij het bestuur belegd;
Beleid	De onderneming heeft een adequaat mensenrechtenbeleid, in overeenstemming met de ‘UN Guiding Principles on Business and Human Rights’¹ en: • heeft een adequate gedragscode voor toeleveranciers, waarin het naleven van mensenrechten en fundamentele arbeidsrechten inclusief beleid voor ‘herstel en verhaal’ is vereist; • zet zich in voor het betalen van een leefbaar loon, ook door toeleveranciers en producenten in de keten;
Implementatie & monitoring	De onderneming implementeert het beleid in de eigen bedrijfsvoering en bij de toeleveranciers en ziet actief toe op de voortgang;
Samenwerking in de keten	De onderneming werkt samen met andere partijen zoals vakbonden en sectorinitiatieven aan de bevordering van het naleven van mensenrechten, arbeidsrechten en leefbaar loon in de keten;
Transparantie	De onderneming rapporteert op transparante wijze aan investeerders, consumenten en andere belanghebbenden over het beleid en de implementatie, monitoring en voortgang ervan.

¹ Inclusief een procedure voor ‘herstel en verhaal’, respect voor de ‘UN Global Compact Women’s Empowerment Principles’ en (indien relevant) het recht op ‘free, prior informed consent’ (FPIC).

Sustainable Development Goals

Dit thema sluit aan bij de volgende ‘Sustainable Development Goals’ (SDG’s):

- SDG 1: Geen armoede (1.1)
- SDG 5: Gendergelijkheid (5.1).
- SDG 8: Eerlijk werk en economische groei (8.5, 8.7)
- SDG 10: Ongelijkheid verminderen (10.1)

Samenwerking

In de 2^e helft van 2024 werkten we met de leden van het Platform Living Wage Financials (PLWF) aan de afronding van de jaarlijkse leefbaar loon analyses en de voorbereiding van de jaarlijkse rapportage. De jaarbijeenkomst zal dit keer begin 2025 zal plaatsvinden. In de analyses van 2024 zagen we geen grote stijgingen in de scores. We zien dat de echte implementatie en het realiseren van betere inkomens voor bijvoorbeeld cacaoberoepen lastig is.

Daarom gaat de voortgang in deze fase langzamer. We kijken kritischer naar het werkelijke resultaat van beleid en programma's en of de onderneming met data kan aantonen dat lonen of inkomens van boeren echt zijn verbeterd. Als positieve ontwikkeling, zien we steeds meer samenwerking binnen ketens, zoals voor cacao, koffie, palmolie en rietsuiker. Zo namen we namens het PLWF in december deel aan een overleg met vakbond CNV Internationaal, het Initiatief voor Duurzame Handel (IDH) en een aantal ondernemingen waaronder Hershey en Lindt & Spruengli, uit ons engagement programma. Doel van de bijeenkomst was om de betrokken ondernemingen aan te zetten om ook in de rietsuikerketen te werken aan een leefbaar loon of inkomen van de arbeiders en boeren. Het PLWF wordt steeds breder door stakeholders en experts gevonden en erkend als aanjager van het werken aan betere lonen en inkomens in relevante ketens, zoals cacao, koffie, suiker, kleding en palmolie.

Hoewel we het engagement over arbeidsomstandigheden in de landbouwketen eind 2025 afsluiten, blijven we betrokken bij het PLWF. We bekijken welke van de andere platformleden de door ons geleide dialogen kunnen voortzetten en ook hoe we een relevante rol kunnen blijven spelen in het platform.

Conclusie

Eind 2024 hebben we het engagementthema over arbeidsomstandigheden afgerond. In het afgelopen half jaar spraken we nogmaals een aantal van de ondernemingen. Met de andere hadden we een afrondend schriftelijk contact.

Hieronder beschrijven we de laatste voortgang per onderneming en daarna geven we een korte evaluatie van de resultaten van dit engagement thema. Ook is het profiel van elke onderneming bijgewerkt met een eindconclusie. De profielen worden in een separate bijlage aangeboden.

Carlsberg

In oktober vroegen we Carlsberg per email te reageren op het jaarlijkse leefbaar loon voortgangsonderzoek. Carlsberg antwoordde geen tijd te hebben voor een inhoudelijke reactie. De onderneming gaf aan dat alle nieuwe ontwikkelingen op gebied van arbeidsomstandigheden, inclusief leefbaar loon verwerkt worden in het jaarverslag dat in februari 2025 gepubliceerd wordt. Dit verslag zal voldoen aan de eisen van de Europese wetgeving voor duurzaamheidsrapportage (CSRD), inclusief over hoe de onderneming zich inzet voor adequate beloning van werknemers, ook in de keten.

Hoewel het resultaat op gebied van leefbaar loon en leefbaar inkomen nog niet beoordeeld kan worden heeft Carlsberg wel duidelijk vooruitgang laten zien ten aanzien van de engagement doelen die we

in de afgelopen jaren aan de orde stelden. In de engagement periode heeft de onderneming het beleid ten aanzien van human rights due-diligence inclusief arbeidsomstandigheden aanzienlijk verbeterd. Dit toonde de onderneming in het eerste mensenrechten rapport, dat begin 2024 is gepubliceerd. In dat rapport gaf Carlsberg aan nog meer mensenrechtenrisico-analyses te gaan uitvoeren in specifieke risico-markten, en op basis daarvan ook hun gedragscode voor leveranciers te zullen actualiseren. We gaan ervan uit dat Carlsberg daarover in het volgende jaarverslag, in 2025 zal rapporteren. Al met al sluiten we de dialoog succesvol af.

George Weston (Loblaw)

In november hadden we een laatste contact via email met de onderneming. De onderneming bevestigde dat er de afgelopen maanden hard gewerkt is om uitvoering te geven aan de mensenrechten due-diligence onderzoeken die in het vorige gesprek waren aangekondigd. Er is een concreet onderzoek uitgevoerd naar arbeidsomstandigheden in broccoli en bloemkoolproductie in de VS en Mexico. Deze ketens waren eerder gesignaleerd als mogelijke risico-keten. Daarnaast is ook een breder onderzoek gedaan om mogelijke risico's in andere grondstoffenketens, waaronder katoen (textiel en kleding), bananen, cacao, koffie, suiker en palmolie in kaart te brengen. Deze ketens zijn gekozen op basis van een risicoanalyse gericht op verschillende milieu- en sociale risicofactoren, waaronder de levensomstandigheden van arbeiders in deze ketens. We zien dit als een goede stap vooruit in reactie op onze gesprekken over leefbaar loon en inkomen in relevante ketens. De onderneming zal over genoemde onderzoeken rapporteren in 2025. Omdat we de concrete resultaten van deze onderzoeken nog niet kunnen zien noteren we nog geen mijlpaal voor bereikte beleidswijziging. Wel zien we de genoemde onderzoeken als goede stappen wat betreft de engagement doelen. We beschouwen daarom ook deze dialoog als succesvol afgerond.

Hershey

In december hadden we een laatste gesprek met Hershey. In dit gesprek gaf Hershey aan het 'income accelerator' programma te willen uitbreiden. Met dit programma biedt Hershey cacaoboeren extra inkomen, naast de reguliere cacaoprijs. Ook wil de onderneming meer werk maken van het verbeteren van de lonen in de suikerrijetketen, liefst in samenwerking met andere ondernemingen. Uit het jaarlijkse voortgangsonderzoek naar inzet op gebied van leefbaar loon, bleek Hershey wederom één van de voorlopers in de sector. Hershey rapporteert over betaling van leefbaar loon aan eigen personeel en zet zich stevig in voor het verbeteren van lonen in de cacaoketen. Verder heeft Hershey een solide beleid op gebied van human rights due diligence en zet de onderneming zich in voor verbetering van arbeidsomstandigheden, ook in productieketen,

waaronder de strijd tegen kinderarbeid en verbetering van lonen en inkomen. We sluiten de dialoog daarmee succesvol af.

Lindt & Spruengli

Het laatste gesprek met Lindt & Spruengli vond plaats in november. In het gesprek werd duidelijk dat Lindt de ingezette koers ten aanzien van het versterken van het beleid voor mensenrechten en arbeidsomstandigheden serieus voortzet. Lindt heeft een degelijke mensenrechten due-diligence aanpak opgezet en signaleert dat vooral de cacao keten een risicoketen is voor kinderarbeid en extreem lage lonen. Maar ook naar risico's in andere ketens, zoals rietsuiker, wordt gekeken. De onderneming zet zich dan ook nadrukkelijk in om deze risico's te reduceren. Dat doet Lindt ook steeds meer in samenwerking met andere partijen in de keten, bijvoorbeeld via het Zwitserse en Duitse 'Initiative for Sustainable Cocoa', dat werkt aan verbetering van lonen en inkomens van cacaoboeren en de aanpak van kinderarbeid. Lindt kondigde aan in 2025 een nieuw pilot programma starten om de inkomens van cacaoboeren in Ghana te verbeteren. Ook de rapportage over beleid en implementatie is flink verbeterd. Voor 2025 verwachten we daarin nog een volgende slag, mede gedreven door de eisen van Duitse en Europese wetgeving over duurzaamheidsrapportage. Op basis van bovengenoemd resultaat sluiten we de engagement succesvol af.

J.M. Smucker

Met Smucker hadden we een laatste gesprek in december. In het gesprek gaf de onderneming een overzicht van de laatste ontwikkelingen op gebied van mensenrechten - en arbeidsrechten risicoanalyse in relevante productieketens, zoals koffie, palmolie maar ook bijvoorbeeld visserij. De onderneming heeft een mensenrechten risicoanalyse uitgevoerd waarin verschillende ketens van grondstoffen werden geanalyseerd. Daaruit kwamen risico's naar voren zoals kinderarbeid en gedwongen arbeid. Voor de verbetering van arbeidsomstandigheden en vooral de beloning van koffieboeren heeft Smucker zich aangesloten bij de Sustainable Coffee Challenge. Via deze organisatie wordt voor de aangesloten merken onderzoek gedaan naar de huidige inkomens van koffieboeren en hoe dat zich verhoudt tot een benchmark voor 'leefbaar inkomen'. We vroegen Smucker om over de ketenrisicoanalyses in meer detail te rapporteren, bijvoorbeeld over de specifieke risico's per keten en zo mogelijk per land of regio. Smucker toonde zich bereid deze suggesties te overwegen voor een volgende rapportage. We noteren daarom een mijlpaal voor deze toezegging. Met deze toezegging, en de genoemde stappen op gebied van betere beloning van koffieboeren, beschouwen we de dialoog met Smucker als succesvol afgerond.

6.10.2. Voortgang thema

Per eind december 2024 laat het thema onderstaande voortgang op mijlpalen zien.

TABEL 6.10.2.1 MIJLPALEN ARBEIDSOMSTANDIGHEDEN

Onderneming	Land	Sector	ESG datapunt ¹	1	2	3	4	5	6
1 Carlsberg A/S Class B	Denemarken	Dranken	4,4*						
2 Chocoladefabriken Lindt & Spruengli AG	Zwitserland	Voedselproducten	4,6						
3 George Weston Limited	Canada	Consumentengoederen Distributie en Retail	4						
4 Hershey Company	Verenigde Staten	Voedselproducten	5,4						
5 J. M. Smucker Company	Verenigde Staten	Voedselproducten	4,9						

1 MSCI indicator 'supply chain labor management' (Voor de ondernemingen met * is de score voor arbeidsomstandigheden werknemers weergegeven omdat de score voor arbeidsomstandigheden in de keten niet beschikbaar is).

LEGENDA MIJLPALEN

Symbool status ongewijzigd	Symbool statuswijziging van het bedrijf	1. Analyse van het bedrijf	2. Initiëren dialoog	3. Voeren dialoog	4. Toezegging bedrijf	5. Aanpassen beleid	6. Afronding dialoog
		Afgerond	Brief verzonden	Gesprekken gevoerd	Toezegging beleidswijziging	Beleidswijziging doorgevoerd	Impact doelstelling behaald ¹
							Impact doelstelling niet behaald ²
							Dialogo onsuccesvol

1 De onderneming heeft één of meerdere stappen gezet op de geformuleerde engagementdoelstellingen (mijlpaal 4 of 5)

2 De onderneming heeft één of meerdere stappen gezet op het thema, maar deze stappen voldoen niet aan de geformuleerde engagementdoelstellingen

TABEL 6.10.2.2 TOEZEGGINGEN EN AANPASSINGEN BELEID IN RAPPORTAGEPERIODE

Onderneming	Doelstelling	Realisatie
Lindt & Spruengli	Beleid: De onderneming zet zich in voor het betalen van een leefbaar loon, ook door toeleveranciers en producenten in de keten;	Lindt kondigde aan in 2025 een nieuwe pilot te starten om het inkomen van cacaoboeren in Ghana te verbeteren.
Smucker	Transparantie De onderneming rapporteert op transparante wijze aan investeerders, consumenten en andere belanghebbenden over het beleid en de implementatie, monitoring en voortgang ervan.	Smucker toonde zich bereid suggesties voor verbetering van de rapportage over de uitkomsten van toeleveringsketen due-diligence te overwegen voor een volgende rapportage, zoals duidelijker rapporteren over de belangrijkste geïdentificeerde risico's per keten, per productieregio en over de plannen voor aanpak van die risico's.

6.10.3. Eindbeoordeling

De evaluatie van het thema wordt aan de hand van drie onderdelen uitgevoerd.

1. Er wordt inzicht gegeven in de procesvoortgang. Heeft Achmea IM voldaan aan haar inspanningsverplichting? Is er vooronderzoek uitgevoerd, is het engagement geïnitieerd en hoeveel contacten hebben er plaatsgevonden?
2. Er wordt inzicht gegeven in de effectiviteit van engagement. Hebben bedrijven ook daadwerkelijk gewenste wijzigingen zoals vooraf gedefinieerd in beleid en activiteiten doorgevoerd?
3. Bij het afsluiten van de engagement worden resultaten geduid aan de hand van een korte kwalitatieve beschrijving. Zo is bij engagement niet altijd een causaal verband te leggen tussen een engagementgesprek en beleidswijzigingen of kan de ene toezegging veel meer gewicht in de schaal leggen dan een anderen.

In de evaluatie gebruiken we vier kleurcodes die we hieronder kort toelichten:

TABEL 6.10.3.1 TOELICHTING KLEURCODES

Betekenis	Kleurcode
Doelstelling is behaald in de gestelde termijn	
Doelstelling is nog niet behaald, maar op schema om deze binnen de gestelde tijd te behalen	
Doelstelling is nog niet behaald en niet op schema om deze binnen de gestelde tijd te behalen	
Doelstelling niet behaald in de gestelde tijd	

TABEL 6.10.3.2 EVALUATIE

Toelichting		Doelstellingen			
KPI	Beschrijving	Doel	Wanneer?	Gerealiseerd?	Behaald?
1. Proces	Op basis van onze mijlpalen geven we een overzicht van de gezette stappen door Achmea IM. Deze KPI geeft daarmee inzicht of het proces voor de diverse engagement succesvol wordt doorlopen; van het voorbereidend onderzoek, het verzenden van de brieven tot de aantallen gesprekken die gevoerd zijn	Voor 100% van de bedrijven is het vooronderzoek afgerond.	Na 1 jaar	100%	ja
		Voor 100% van de bedrijven is de brief met doelstellingen verzonden.	Na 1 jaar	100%	ja
		Voor 90% van de bedrijven zijn minimaal 3 gesprekken gevoerd (niet alle bedrijven blijken ook na meerdere pogingen responsief).	Na 3 jaar	100%	ja
2. Impact	In deze KPI geven we aan of engagement inderdaad tot stappen van het bedrijf heeft geleid, op basis van de vooraf gestelde doelen	Binnen 1 thema heeft 60% van de bedrijven één of meerder stappen gezet op de geformuleerde doelstellingen	Na 3 jaar	100%	ja

Evaluatie

- **Beleid:** De meeste ondernemingen in het engagement thema hebben flinke stappen gezet in het versterken van hun beleid om arbeidsomstandigheden in de productieketens te verbeteren. Vooral ten aanzien van de concrete risicoanalyses, de 'due-diligence' zien we goede voortgang. Veel ondernemingen vragen daarvoor externe experts om deze processen goed in te richten. Ook zagen we verbetering in de bereikbaarheid van ondernemingen voor klachten van medewerkers, ook van verder in de toeleveringsketen,

- **Implementatie en monitoring:** We zagen duidelijk verschil tussen ondernemingen die al ervaring hebben met het uitvoeren van keten due-diligence, en anderen die net het beleid hebben opgesteld en nog aan de slag zijn, of nog aan de slag gaan met de uitvoering in relevante ketens. Toch hebben juist ook de relatieve achterlopers stappen vooruit gezet.

- **Samenwerking:** Door deelname aan het PLWF hebben we effectief het onderwerp leefbaar loon en leefbaar inkomen kunnen betrekken in het engagement over goede arbeidsomstandigheden. Het voeren van de gesprekken mede namens een grotere groep beleggers droeg ook hier bij aan het resultaat. We vonden daarbij ook steeds meer de samenwerking met andere relevante stakeholders en experts in relevante ketens, zoals het Initiatief voor Duurzame Handel (IDH).

- **Transparantie:** Ook op gebied van de transparantie, het doen van ketenrisico analyses en de aanpak van die risico's hebben we goede verbeteringen gezien. Een paar bedrijven publiceerde een eerste rapport over mensenrechten, of over gedwongen arbeid. Bij anderen zagen we verbetering in de inhoud van de rapportages. De aangekondigde Europese wetgeving over duurzaamheidsrapportage (CSRD) heeft hier zeker aan bijgedragen.

6.11. Thematisch: Mensenrechten & Governance

Het thema mensenrechten staat volop in de belangstelling. In Nederland heeft het IMVB-convenant een belangrijke rol gespeeld om het onderwerp structureel op de agenda te krijgen. Toch zijn er nog verschillende onderwerpen waar zowel ondernemingen als institutionele beleggers stappen kunnen zetten, zeker als het gaat om de preventie van mensenrechtenschendingen. Voorbeelden zijn de onderwerpen Herstel & Verhaal, ‘Due Diligence’ en hoe ondernemingen om kunnen gaan met het opereren in en/of hun blootstelling aan conflictgebieden of gebieden waar mensenrechten structureel worden geschonden. In ons normatieve engagementprogramma voeren we engagement met ondernemingen die betrokken zijn bij mensenrechtenschendingen met als doel deze te verhelpen. Er zijn echter ook veel stappen die ondernemingen met een hoge blootstelling aan mensenrechtenrisico’s kunnen nemen om mensenrechtenschendingen te voorkomen. Dit engagementthema richt zich daarom op het verbeteren van de aanpak van mensenrechtenrisico’s. Voor dit thema zijn drie sectoren geselecteerd die aansluiten bij de ‘Corporate Human Rights Benchmark’ (CHRB)¹⁶: grondstoffen, telecom en elektronica. De ondernemingen zijn vervolgens geselecteerd op basis van aanwezigheid in de beleggingsportefeuille, diverse data (onder andere MSCI, CHRB en ‘The 2022 Telco Giants Scorecard’) en onze analyse van de ondernemingen.

6.11.1. Introductie thema

Doel van het thema

TABEL 6.11.1.1 DOELSTELLINGEN MENSENRECHTEN & GOVERNANCE

Doelstelling	Toelichting
Governance	De onderneming heeft het onderwerp mensenrechten op gedegen wijze bij het bestuur belegd. Er wordt gestructureerd dialoog gevoerd met experts en stakeholders op dit thema.
Beleid	De onderneming heeft gedegen beleid ontwikkeld op het onderwerp mensenrechten. Ook is er een gedegen uitwerking van de voor de onderneming relevante sub-onderwerpen bijvoorbeeld landrechten, arbeidsrechten, omgaan met conflictgebieden en herstel & verhaal.
Implementatie & monitoring	De onderneming implementeert haar beleid in haar eigen bedrijfsvoering en zet hierin concrete stappen. De onderneming monitort actief het eigen beleid en heeft een klachtenmechanisme opgezet.
Samenwerking in de keten	De onderneming werkt samen met andere partijen, waaronder andere ondernemingen in de toeleveringsketens, met sectorgenoten en andere stakeholders op dit thema.
Transparantie	De onderneming is transparant richting investeerders en andere belanghebbenden en rapporteert over de rol van het bestuur m.b.t. dit thema, haar beleid, de implementatie en de monitoring. Denk bijvoorbeeld aan het rapporteren over uitkomsten van due diligence en klachtenmechanismen en eventuele genomen acties naar aanleiding hiervan.

Sustainable Development Goals

Dit thema sluit aan bij de volgende ‘Sustainable Development Goals’ (SDG’s):

- SDG 4: Kwaliteitsonderwijs (1.4, 1.5)
- SDG 8: Eerlijk werk en economische groei (8.7, 8.8)
- SDG 16: Vrede, justitie en sterke publieke diensten (16.1, 16.2, 16.5)

Voortgang thema

Nokia

In het gesprek dat in de tweede helft van 2024 plaatsvond, werd besproken dat Nokia zich richt op het voorkomen van technologie-misbruik, met een focus op kunstmatige intelligentie (AI). Ze hebben een defensiebedrijf gestart en voeren strenge screenings uit. Voor de CSRD en CSDDD, de Europese richtlijnen voor duurzaamheidsrapportage

en due dilligence, zijn ze naar eigen zeggen goed voorbereid, met een focus op de toeleveringsketen. Klokkenluidersmechanismen blijven ongewijzigd ondanks nieuwe defensieactiviteiten. Privacy en veiligheid zijn belangrijker geworden. Ook heeft Nokia het mensenrechten due dilligence proces geïntegreerd in het verkoopproces. Nokia werkt samen met leveranciers om verbeteringen door te voeren en streeft naar 98% traceerbaarheid van bepaalde mineralen tegen 2025. Ze hebben ook maatregelen genomen om 'privacy by design' in hun producten te waarborgen. Toekomstige stappen omvatten het analyseren van landenspecifieke risico's en nieuwe technologieën.

Sony

We zijn via onze deelname aan de ‘Collective Impact Coalition for Ethical AI’, een collectief engagement initiatief van de ‘World Benchmarking Alliance’ (WBA),

¹⁶ De CHRB benchmark ontwikkeld door het toonaangevende instituut ‘World Benchmarking Alliance’

in contact gekomen met Sony. Het gebruik van kunstmatige intelligentie (AI) systemen is in de afgelopen jaren sterk toegenomen. Ondernemingen die AI-diensten aanbieden of gebruiken, zijn echter onvoldoende transparant over hun AI-beleid. Mogelijke risico's als gevolg van een gebrek aan toezicht op AI zijn: discriminatie, privacy schendingen, beveiligingslekken en corruptie. De 'World Benchmarking Alliance' (WBA) is daarom een engagementtraject gestart om ondernemingen bewust te maken van de risico's en te sturen op beter beleid en betere verslaglegging. Deze dialoog past goed in het Mensenrechten & Governance thema, aangezien AI als een van de meest materiële mensenrechtenrisico's voor technologiebedrijven wordt gezien.

In juli 2024 spraken wij als 'co-lead' voor het engagement met Sony, voor het eerst met de onderneming. Sony beschikt over ethische richtlijnen omtrent AI en een 'AI Ethics Committee'. Ook heeft de onderneming AI expertise in haar bestuur. Gezichtsherkenning en andere identificatiesystemen worden door Sony genoemd als de meest materiële onderwerpen op het gebied van ethische AI. Het vervolg van de dialoog met Sony, zal zich richten op het inzichtelijk maken van keuzes rondom gevoelige AI casussen en de ontwikkeling van een AI-mensenrechtenbeleid dat verder gaat dan Sony haar basisprincipes.

Vervolg

In de eerste helft van 2025 zullen we alle ondernemingen voor een laatste keer proberen te spreken.

6.11.2. Voortgang thema

Per eind december 2024 laat het thema onderstaande voortgang op mijlpalen zien.

TABEL 6.11.2.1 MIJLPALEN MENSENRECHTEN & GOVERNANCE

Onderneming	Land	Sector	ESG datapunt	1	2	3	4	5	6
1 AT&T Inc.	Verenigde Staten	Telecommunicatie divers	BBB						
2 Eni SpA	Italië	Olie, gas en brandstoffen	2,44						
3 General Electric Company	Verenigde Staten	Industriële Conglomeraten	BB						
4 Nokia Oyj	Finland	Communicatie-apparatuur	AA						
5 Siemens AG	Duitsland	Industriële Conglomeraten	BB						
6 Sony Group Corporation	Japan	Producenten van huishoudelijke apparatuur	AAA						
7 Telenor ASA	Noorwegen	Telecommunicatie divers	BBB						
8 Vodafone Group Plc	Verenigd Koninkrijk	Mobiele telecommunicatie	AA						

LEGENDA MIJLPALEN

Symbool status ongewijzigd	Symbool statuswijziging van het bedrijf	1. Analyse van het bedrijf	2. Initiëren dialoog	3. Voeren dialoog	4. Toezegging bedrijf	5. Aanpassen beleid	6. Afronding dialoog
		Afgerond	Brief verzonden	Gesprekken gevoerd	Toezegging beleidswijziging	Beleidswijziging doorgevoerd	Impact doelstelling behaald ¹
							Impact doelstelling niet behaald ²
							Dialoog onsuccesvol

¹ De onderneming heeft één of meerdere stappen gezet op de geformuleerde engagementdoelstellingen (mijlpaal 4 of 5)
² De onderneming heeft één of meerdere stappen gezet op het thema, maar deze stappen voldoen niet aan de geformuleerde engagementdoelstellingen

6.11.3. Tussentijdse evaluatie

De evaluatie van het thema wordt aan de hand van drie onderdelen uitgevoerd.

1. Er wordt inzicht gegeven in de procesvoortgang. Heeft Achmea IM voldaan aan haar inspanningsverplichting? Is er vooronderzoek uitgevoerd, is het engagement geïnitieerd en hoeveel contacten hebben er plaatsgevonden?
2. Er wordt inzicht gegeven in de effectiviteit van engagement. Hebben bedrijven ook daadwerkelijk gewenste wijzigingen zoals vooraf gedefinieerd in beleid en activiteiten doorgevoerd?
3. Bij het afsluiten van de engagement worden resultaten geduid aan de hand van een korte kwalitatieve beschrijving. Zo is bij engagement niet altijd een causaal verband te leggen tussen een engagementgesprek en beleidswijzigingen of kan de ene toezegging veel meer gewicht in de schaal leggen dan een anderen.

In de evaluatie gebruiken we vier kleurcodes die we hieronder kort toelichten:

TABEL 6.11.3.1 TOELICHTING KLEURCODES

Betekenis	Kleurcode
Doelstelling is behaald in de gestelde termijn	
Doelstelling is nog niet behaald, maar op schema om deze binnen de gestelde tijd te behalen	
Doelstelling is nog niet behaald en niet op schema om deze binnen de gestelde tijd te behalen	
Doelstelling niet behaald in de gestelde tijd	

TABEL 6.11.3.2 EVALUATIE

Toelichting		Doelstellingen			
KPI	Beschrijving	Doel	Wanneer?	Gerealiseerd?	Behaald?
1. Proces	Op basis van onze mijlpalen geven we een overzicht van de gezette stappen door Achmea IM. Deze KPI geeft daarmee inzicht of het proces voor de diverse engagement succesvol wordt doorlopen; van het voorbereidend onderzoek, het verzenden van de brieven tot de aantallen gesprekken die gevoerd zijn	Voor 100% van de bedrijven is het vooronderzoek afgerond.	Na 1 jaar	100%	ja
		Voor 100% van de bedrijven is de brief met doelstellingen verzonden.	Na 1 jaar	100%	ja
		Voor 90% van de bedrijven zijn minimaal 3 gesprekken gevoerd (niet alle bedrijven blijken ook na meerdere pogingen responsief).	Na 3 jaar	75%	nee
2. Impact	In deze KPI geven we aan of engagement inderdaad tot stappen van het bedrijf heeft geleid, op basis van de vooraf gestelde doelen	Binnen 1 thema heeft 60% van de bedrijven één of meerder stappen gezet op de geformuleerde doelstellingen	Na 3 jaar	12%	nee

6.12. Thematisch: Kleding en circulariteit

De kledingsector heeft momenteel een grote negatieve impact op milieu en klimaat. Dit komt door het gebruik van specifieke grondstoffen inclusief chemicaliën, het veroorzaken van CO₂-emissies, het grote watergebruik en watervervuiling. De sector veroorzaakt ongeveer 8 procent van de totale CO₂-emissies wereldwijd en gebruikt jaarlijks 93 biljoen liter water. Met name de bewerking van materialen en het kleuren van de stoffen, leidt tot veel watervervuiling. Maar vooral ook de relatief korte gebruiksduur van veel kleding zorgt voor een grote milieudruk. De kledingsector is nog verre van circulair en dit leidt tot enorme volumes aan afval, bestaande uit snel afgedankte - of zelfs onverkochte kleding. Per jaar belandt er 92 miljoen ton kledingafval op stortplaatsen. En als de verwachte groei van de kledingproductie, inclusief 'fast-fashion' doorzet, zal de hoeveelheid afval veroorzaakt door de sector tegen het einde van het decennium stijgen tot 134 miljoen ton per jaar. Kortom, de huidige, lineaire wijze waarop de kledingsector functioneert, betekent een grote belasting voor het milieu en een significant risico voor het klimaat en de menselijke gezondheid. Om de milieuproblemen in deze sector te verminderen, zal ze veel meer circulair moeten worden.

6.12.1. Introductie thema

Doel van het thema

Doel van dit engagement programma is om de geselecteerde ondernemingen de nodige stappen te laten nemen om serieus de transitie van een lineaire naar een circulaire kledingsector in te zetten. We vragen daartoe het volgende van de geselecteerde ondernemingen:

TABEL 6.12.1.1 DOELSTELLINGEN KLEDING EN CIRCULARITEIT

Doelstelling	Indicatoren
Governance	De onderneming maakt de transitie naar een meer circulaire kledingsector onderdeel van de strategie. En de eindverantwoordelijkheid voor de voortgang is duidelijk belegd bij het bestuur van de onderneming
Beleid	De onderneming ontwikkelt adequaat beleid gericht op de transitie naar een circulaire economie. Onderdeel daarvan zijn concrete tijdgebonden doelen, met indicatoren waarop voortgang wordt gemeten en gerapporteerd
Implementatie & monitoring	De onderneming implementeert het beleid, meet de voortgang op basis van concrete indicatoren en rapporteert daarover in publieke rapportages
Samenwerking in de keten	De onderneming werkt samen met experts, sectorgenoten en andere relevante partijen, om kennis te ontwikkelen en te delen en daarmee de transitie te versnellen
Transparantie	De onderneming rapporteert transparant aan investeerders en andere belanghebbenden over kansen, risico's en de concrete voortgang naar een meer circulair business model en bedrijfsvoering

Bij het onderdeel 'governance' zullen we ook kijken of doelen met betrekking tot circulariteit onderdeel zijn van het beloningsbeleid van het bestuur van de onderneming. En we zullen vragen hoe de onderneming zich opstelt ten aanzien van nieuwe wetgeving die de transitie naar meer circulair werken moet stimuleren en faciliteren. We rekenen op een constructieve houding van de ondernemingen in de sector ten aanzien van dergelijke nieuwe wetgeving.

Sustainable Development Goals

Dit thema sluit aan bij de volgende 'Sustainable Development Goals' (SDG's):

- SDG 12: Verzeker duurzame consumptie- en productiepatronen (12.2, 12.4, 12.5, 12.6)
- SDG 14: Behoud en maak duurzaam gebruik van oceanen, zeeën en maritieme hulpbronnen (14.1)

Voortgang thema

In het afgelopen halfjaar hebben we een 2^e ronde van gesprekken gehouden. Hieronder een kort verslag van deze contacten.

Adidas

In september vond een 2^e gesprek met Adidas plaats. We bespraken de voortgang op gebied van duurzaam materiaalgebruik en circulariteit. Adidas boekt vooral vooruitgang in gebruik van duurzamere materialen, zoals gerecycled polyester en duurzamer geproduceerd katoen. Om daarin nog verder te komen, werkt Adidas aan diverse innovaties, zoals het recyclen van oude kleding of sportartikelen van polyester om de materialen te verwerken tot nieuwe producten. Op ons verzoek om in nog meer detail te rapporteren over het materiaalgebruik en de daaraan verbonden duurzaamheidsdoelstellingen, gaf de onderneming aan dat dit, mede ter voorbereiding van de Europese rapportage eisen (CSRD) in voorbereiding is. We noteren deze toezegging over verbetering van rapportage als een mijlpaal 'toezegging' en zullen komend voorjaar op basis van de nieuwe rapportage toetsen of voldoende aan onze wensen is voldaan. In

een volgend gesprek willen we verder spreken over de kansen ten aanzien van circulaire businessmodellen.

Fast Retailing

In december hadden we schriftelijk contact met Fast Retailing. Omdat de onderneming enkel via een tolk in gesprek wil, hebben we besloten dat een schriftelijke vragenronde net zo effectief is, zo niet effectiever, omdat de onderneming schriftelijk wel direct in het Engels kan antwoorden en tevens tijd heeft om de antwoorden goed inhoudelijk voor te bereiden. Dit voorkomt verlies van informatie door tussenkomst van een tolk. In het antwoord op onze vragen gaf de onderneming aan dat er voortgang is op het gebied van circulair design, duurzaam materiaalgebruik en de ontwikkeling van circulaire diensten, zoals reparatie, inzameling en verkoop van gebruikte producten. Ten aanzien van rapportages werkt Fast Retailing aan de voorbereidingen om aan de Europese regels voor duurzaamheidsrapportage (CSRD) te voldoen. Omdat Fast Retailing geen Europese onderneming is, hoeft ze pas over het fiscale jaar 2026 aan de eisen te voldoen, dus in het verslag dat in 2027 verschijnt. We zullen de onderneming daarom ook nog tussentijds vragen naar verbeteringen van de rapportage. Naar aanleiding van de uitvoerige schriftelijke reactie noteren we dat de mijlpaal 'informatie delen' is behaald.

Gildan

Het 2e gesprek met Gildan Activewear vond plaats in augustus. We spraken over de inzet van de onderneming ten aanzien van duurzaam materiaalgebruik en over de verbetering van de duurzaamheidsrapportage over materiaalgebruik en daaraan gerelateerde doelen. We hebben daartoe relevante rapportagestandaarden voorgesteld. De onderneming was bereid deze suggesties te overwegen. In de volgende rapportage over duurzaamheid zullen we verifiëren of deze toezegging is nagekomen. Ook bespraken we de kansen voor meer circulaire business modellen en diensten. Als 'business to business' producent, is het voor Gildan nog lastig om kansen te vinden in circulaire oplossingen, omdat de klanten van Gildan de relatie met de consument hebben. Daarom ligt de focus – en ook de verwachting van de klanten – vooral op meer duurzaam materiaalgebruik. Naar aanleiding van de bereidheid onze suggesties voor betere rapportage te overwegen, noteren we dat de mijlpaal 'toezegging' is behaald.

Hennes & Mauritz

In september spraken we voor de 2^e keer met H&M. De onderneming werkt op diverse fronten hard aan verduurzaming en een meer circulaire kleding sector. Van productontwikkeling en materiaalkeuze, tot reparatie en verkoop van 2e hands producten werkt de onderneming hard aan mogelijkheden voor meer circulariteit. H&M biedt al in meer dan 20 landen gebruikte kleding aan via het online

platform 'Sellpy'. Ook aan de verbetering van de duurzaamheidsrapportage wordt gewerkt. In 2025 zal voor het eerst volgens de eisen van de Europese richtlijn voor duurzaamheidsrapportage (CSRD) worden gerapporteerd. We rekenen er op dat dit meer inzicht biedt in de voortgang.

Inditex

In juli spraken we voor het eerst met Inditex. We spraken over de herziening van het beleid op gebied van biodiversiteit. Ook dit raakt aan circulaire economie, want de fundamentele biodiversiteitsimpact analyses bieden ook informatie over de duurzaamheid van diverse gebruikte materialen. Daarmee kan de strategie voor duurzaam materiaalgebruik verder worden aangescherpt. Momenteel werkt de onderneming al met richtlijnen voor duurzame materialen van bijvoorbeeld de Textiles Exchange, een industrie platform. Inditex heeft ook al sinds 2022 een online verkoop platform voor gebruikte kleding, dat inmiddels in meer dan 10 landen actief is. Ten slotte bespraken we hoe Inditex werkt aan verbetering van de rapportage over duurzaamheid. Ook bij Inditex is dit werk in belangrijke mate gedreven door de Europese richtlijn CSRD.

Kering

In september spraken we voor de 2^e keer met Kering. De onderneming maakt meer gebruik van duurzame materialen. Zo steunt Kering al een aantal jaar de 'Organic Cotton Accelerator' een sectorinitiatief dat de productie en het gebruik van biologische katoen stimuleert. Ook wil Kering meer producten gebruiken die door regeneratieve landbouw zijn geproduceerd. Daartoe werkt Kering bijvoorbeeld samen met de internationale natuur organisatie 'Conservation International'. Op ons verzoek is Kering bereid in het volgende duurzaamheidsverslag meer te rapporteren over de details en de positieve impact van deze aanpak. We noteren dit als een mijlpaal voor toezeggingen en zullen dit in de volgende rapportage van Kering verifiëren. Verder vertelde Kering hard te werken aan het optimaliseren van productievolumes en de hiërarchie van verkoopkanalen. Dit moet leiden tot minder verspilling van materiaal door reductie van het aantal onverkochte producten.

TJX Companies

In november spraken we voor de 2^e keer met TJX. Deze onderneming komt langzaam in beweging op het gebied van duurzaam materiaalgebruik. TJX heeft een kader voor gebruik van meer duurzame materialen, maar staat nog erg aan het begin van het toepassen daarvan. Dit geldt nu alleen voor de eigen productie. TJX kan echt een verschil maken als de onderneming ook bij inkoop van producten van andere merken criteria voor circulariteit en duurzame materialen toepast. Omdat TJX vooral restpartijen opkoopt acht de onderneming zich momenteel niet in staat daarin heel

kritisch te zijn. Wel gaf TJX, in reactie op aanvullende schriftelijke vragen, aan dat een hulpmiddel ontwikkeld is om de inkopers te helpen de certificeringen voor duurzame kenmerken beter te begrijpen. De inkopers mogen deze informatie gebruiken bij de keuze voor te kopen producten, maar dit is nog geen verplichting.

Wat betreft de rapportage is de te verwachten verbetering vooral het resultaat van de Europese richtlijn voor duurzaamheidsverslaglegging (CSRD), waar TJX, vanwege de Europese activiteiten ook aan moet voldoen. De onderneming geeft aan dat het voorbereidend werk hieraan wel veel extra inzicht en informatie oplevert die ook voor intern gebruik zeer nuttig is.

VF Corporation

In september hadden we een 2^e gesprek met VF Corp. We zien ook bij deze onderneming goede voortgang. Zo werkt VF onder andere nauw samen met het 'Circular Transition Initiative', een sector platform dat werkt aan een meer circulaire kledingsector. De samenwerking betreft pilots met duurzame materialen bij diverse merken van VF. Daarnaast ziet VF interessante mogelijkheden op het gebied van productreparatie, hoewel deze activiteiten nog heel beperkt zijn in omvang. Wat betreft de duurzaamheidsrapportage, werkt VF ook aan verbeteringen, mede ingegeven door de nieuwe Europese eisen op dit gebied (CSRD). VF geeft aan dat die voorbereidingen ook voor intern gebruik nuttig zijn omdat er meer en betere informatie beschikbaar komt, ook voor het management van de onderneming.

ZOZO

In december antwoordde ZOZO schriftelijk op vragen over de laatste ontwikkelingen op gebied van verduurzaming en het streven naar meer circulariteit. De mijlpaal 'informatie delen' is daarmee gehaald. Omdat ZOZO alleen in gesprek wil met gebruik van een tolk, hebben we ervoor gekozen om de vragen schriftelijk te stellen. De onderneming was bereid zelf direct in het Engels te antwoorden. In antwoord op onze vragen gaf ZOZO aan vooral veel producten van andere merken te verkopen. De onderneming heeft weinig voorraden, omdat alleen de door klanten bestelde producten verkocht worden. Ook het geringe volume van producten die ZOZO zelf maakt, zijn vooral geproduceerd op bestelling. Dus ook hier is geen sprake van voorraden. Voor de eigen producten kijkt ZOZO wel naar de mogelijkheid om duurzame materialen te gebruiken, zoals bijvoorbeeld gerecycled polyester. Vanwege de beperkte omvang van eigen productie, ligt de te behalen winst op het gebied van circulariteit bij ZOZO vooral in de verhouding tussen verkoop van nieuwe producten versus gebruikte producten. Het 'ZOZOUSSED' platform voor in – en verkoop van gebruikte kleding, realiseerde in 2023 al ongeveer 12 procent van de omzet. Daarnaast kan

ZOZO kritischer kijken naar de duurzaamheid van producten van andere merken die ze verkoopt via de online platforms. Daarover zullen we in een volgende ronde vragen stellen.

Vervolg

In 2025 zullen we opnieuw met de ondernemingen spreken, zo mogelijk na publicatie van hun duurzaamheidsverslag.

6.12.2. Voortgang thema

Per eind december 2024 laat het thema onderstaande voortgang op mijlpalen zien.

TABEL 6.12.2.1 MIJLPALEN KLEDING EN CIRCULARITEIT

Onderneming	Land	Sector	ESG datapunt ¹	1	2	3	4	5	6
1 FAST RETAILING CO., LTD.	Japan	Detailhandel	AA						
2 Gildan Activewear Inc.	Canada	Textiel, kleding en luxeproducten	AA						
3 Hennes & Mauritz AB	Zweden	Detailhandel	AA						
4 Industria de Diseno Textil, S.A.	Spanje	Detailhandel	AA						
5 Kering SA	Frankrijk	Textiel, kleding en luxeproducten	AAA						
6 TJX Companies Inc	Verenigde Staten	Detailhandel	A						
7 V.F. Corporation	Verenigde Staten	Textiel, kleding en luxeproducten	AAA						
8 ZOZO Inc	Japan	Detailhandel	AAA						
9 adidas AG	Duitsland	Textiel, kleding en luxeproducten	AAA						

1 MSCI ESG score

LEGENDA MIJLPALEN

Symbool status ongewijzigd	Symbool statuswijziging	1. Analyse van het bedrijf	2. Initiëren dialoog	3. Voeren dialoog	4. Toezegging bedrijf	5. Aanpassen beleid	6. Afronding dialoog
		Afgerond	Brief verzonden	Gesprekken gevoerd	Toezegging beleidswijziging	Beleidswijziging doorgevoerd	Impact doelstelling behaald ¹
							Impact doelstelling niet behaald ²
							Dialoog onsuccesvol

1 De onderneming heeft één of meerdere stappen gezet op de geformuleerde engagementdoelstellingen (mijlpaal 4 of 5)

2 De onderneming heeft één of meerdere stappen gezet op het thema, maar deze stappen voldoen niet aan de geformuleerde engagementdoelstellingen

TABEL 6.12.2.2 TOEZEGGINGEN EN AANPASSINGEN BELEID IN RAPPORTAGEPERIODE

Onderneming	Doelstelling	Realisatie
Adidas	Transparantie De onderneming rapporteert transparant aan investeerders en andere belanghebbenden over kansen, risico's en de concrete voortgang naar een meer circulair business model en bedrijfsvoering.	Adidas heeft toegezegd om in meer detail te rapporteren over duurzaam materiaalgebruik.
Gildan	Transparantie De onderneming rapporteert transparant aan investeerders en andere belanghebbenden over kansen, risico's en de concrete voortgang naar een meer circulair business model en bedrijfsvoering.	Gildan toonde zich bereid onze suggesties voor betere rapportage over duurzaam materiaalgebruik te overwegen.
Kering	Transparantie De onderneming rapporteert transparant aan investeerders en andere belanghebbenden over kansen, risico's en de concrete voortgang naar een meer circulair business model en bedrijfsvoering.	Kering heeft toegezegd in het volgende duurzaamheidsverslag meer te rapporteren over details en de positieve impact van regeneratieve landbouw.

6.12.3. Tussentijdse evaluatie

De evaluatie van het thema wordt aan de hand van drie onderdelen uitgevoerd.

1. Er wordt inzicht gegeven in de procesvoortgang. Heeft Achmea IM voldaan aan haar inspanningsverplichting? Is er vooronderzoek uitgevoerd, is het engagement geïnitieerd en hoeveel contacten hebben er plaatsgevonden?
2. Er wordt inzicht gegeven in de effectiviteit van engagement. Hebben bedrijven ook daadwerkelijk gewenste wijzigingen zoals vooraf gedefinieerd in beleid en activiteiten doorgevoerd?
3. Bij het afsluiten van de engagement worden resultaten geduid aan de hand van een korte kwalitatieve beschrijving. Zo is bij engagement niet altijd een causaal verband te leggen tussen een engagementgesprek en beleidswijzigingen of kan de ene toezegging veel meer gewicht in de schaal leggen dan een anderen.

In de evaluatie gebruiken we vier kleurcodes die we hieronder kort toelichten:

TABEL 6.12.3.1 TOELICHTING KLEURCODES

Betekenis	Kleurcode
Doelstelling is behaald in de gestelde termijn	
Doelstelling is nog niet behaald, maar op schema om deze binnen de gestelde tijd te behalen	
Doelstelling is nog niet behaald en niet op schema om deze binnen de gestelde tijd te behalen	
Doelstelling niet behaald in de gestelde tijd	

TABEL 6.12.3.2 EVALUATIE

Toelichting		Doelstellingen			
KPI	Beschrijving	Doel	Wanneer?	Gerealiseerd?	Behaald?
1. Proces	Op basis van onze mijlpalen geven we een overzicht van de gezette stappen door Achmea IM. Deze KPI geeft daarmee inzicht of het proces voor de diverse engagement succesvol wordt doorlopen; van het voorbereidend onderzoek, het verzenden van de brieven tot de aantallen gesprekken die gevoerd zijn	Voor 100% van de bedrijven is het vooronderzoek afgerond.	Na 1 jaar	100%	ja
		Voor 100% van de bedrijven is de brief met doelstellingen verzonden.	Na 1 jaar	100%	ja
		Voor 90% van de bedrijven zijn minimaal 3 gesprekken gevoerd (niet alle bedrijven blijken ook na meerdere pogingen responsief).	Na 3 jaar	89%	nee
2. Impact	In deze KPI geven we aan of engagement inderdaad tot stappen van het bedrijf heeft geleid, op basis van de vooraf gestelde doelen	Binnen 1 thema heeft 60% van de bedrijven één of meerder stappen gezet op de geformuleerde doelstellingen	Na 3 jaar	33%	nee

6.13. ESG dialoog Nederland

Nederlandse beursgenoteerde ondernemingen hebben de speciale aandacht van Nederlandse institutionele beleggers, vanwege de directe sociaaleconomische belangen die de ondernemingsactiviteiten met zich mee brengen. Belangrijke strategische besluiten van Nederlandse beursgenoteerde ondernemingen, zoals fusies en overnames, kunnen significante effecten hebben op lokale werkgelegenheid, de concurrentiepositie van de onderneming en duurzame langetermijnwaardecreatie. Ook beloningsvoorstellen of (her)benoemingen van bestuurders leiden regelmatig tot maatschappelijke discussie. Wij hechten er dan ook grote waarde aan om op structurele wijze de dialoog te voeren met Nederlandse beursgenoteerde ondernemingen waar we in belegd zijn. Bij het voeren van de dialogen trekken wij zoveel mogelijk op in collectief verband, verenigd in Eumedion. ESG Nederland bestaat uit deze dialogen.

6.13.1. Achtergrond

Overzicht dialogen

In de tweede helft van 2024 is Achmea IM in Eumedion verband de dialoog aangegaan met de volgende Nederlandse beursgenoteerde ondernemingen:

TABEL 6.13.1.1 DIALOGEN MET NEDERLANDSE BEURSGENOTEERDE ONDERNEMINGEN H2 2024

Onderneming	Besproken onderwerpen
Shell	Verkoop on shore activiteiten Nigeria
Unilever	Plastic reductieplan
Wolters Kluwer	Voorgesteld nieuw beloningsbeleid

Shell

Shell werkt aan het afstoten van de Shell Petroleum Development Company of Nigeria (SPDC). Dit is een zeer gevoelige transactie gezien de vervuilingsproblematiek. Op 3 december 2024 vond in Eumedion verband opnieuw een gesprek met de chair van Shell plaats, waarbij we aandacht vroegen voor onze zorgen over de situatie in Nigeria en onduidelijkheden rond de verkoop.

In reactie op onze vragen gaf Shell aan alle vragen van de Nigeriaanse overheid te beantwoorden maar dat het ook een kwestie van politieke aard was. De verkoop aan de voorgenomen koper Renaissance was niet van tafel. Maar op het moment van dit overleg was er veel onzekerheid en nog weinig uitzicht op een uitkomst. Het gesprek gaf niet voldoende geruststelling.

Eind december heeft Shell toch toestemming gekregen van de Nigeriaanse overheid voor de verkoop van de activiteiten. In het eerste halfjaar van 2025 zal er weer een overleg met Shell plaatsvinden waarbij de verkoop mede onderwerp van gesprek zal zijn.

Unilever

Op 26 september 2024 besprak **Unilever** met plasticspecialisten in Eumedion verband de voortgang en uitdagingen rondom plastic verpakkingen. Unilever streeft naar 25 procent gerecycled plastic in

verpakkingen tegen 2025 en een 40 procent vermindering van plasticverbruik tegen 2028. Het doel is om alle verpakkingen volledig recyclebaar te maken, hoewel flexibele verpakkingen een uitdaging blijven. Hervulbare en herbruikbare verpakkingen worden versneld ingevoerd, met pilots in Indonesië, en er wordt geïnvesteerd in nieuwe materialen om plasticvervuiling te verminderen. Het Plastic Actieplan van Unilever heeft als doel om tegen 2035 alle plastic te vervangen. Samenwerking met andere grote spelers is essentieel om schaalbare oplossingen te genereren. Inconsistente regelgeving tussen landen vormt een uitdaging voor het VN Plastic Verdrag, en uitbreiding van producentenverantwoordelijkheid wordt steeds belangrijker.

Het was een informatief overleg. De voortgang van Unilever wordt gevolgd. In het eerste halfjaar van 2025 zal in de aanloop naar de aandeelhoudersvergadering van Unilever weer een gesprek plaatsvinden waar dit onderwerp ook ter sprake zal komen.

Wolters Kluwer

Met **Wolters Kluwer** is gesproken over hun voorgestelde nieuwe beloningsbeleid, dat in 2025 aan de aandeelhouders ter stemming wordt voorgelegd. De belangrijkste wijziging is het aanpassen van de weging van twee prestatiemaatstaven: relatieve aandeelhouderswaarde ofwel Total Shareholders Return (TSR) en Earnings Per Share: EPS. Het voornemen van Wolters Kluwer is om de weging van TSR te verlagen en die van EPS te verhogen. Het was een intensieve dialoog. Vanuit Eumedion werd geopperd om de weging van Return on Invested Capital (ROIC) te verhogen of een niet-financiële maatstaf toe te voegen in plaats van de voorgenomen wijzigingen. Dit werd door Wolters Kluwer afgewezen vanwege het sterke innovatie- en Research & Development-beleid van het bedrijf.

Het bedrijf blijft de waarderingsbenadering gebruiken voor aandelenuitkeringen, wat kan leiden tot hogere doelstellingen. Door Eumedion werd gevraagd om de clawback-clausule uit te breiden naar wangedrag en schendingen van de bedrijfsethiek, maar dit werd afgewezen. Volgens Wolters Kluwer steunen de

meeste aandeelhouders de voorgestelde wijzigingen, hoewel er verschillende meningen zijn over de TSR-maatstaf. Het bedrijf zal ook de Nederlandse ondernemingsraad raadplegen over het voorstel. Na alle gesprekken zal Wolters Kluwer het definitieve voorstel voor het beloningsbeleid voorleggen aan de aandeelhoudersvergadering. We zijn benieuwd naar het definitieve voorstel.

6.14. Collectieve Initiatieven

Waar mogelijk en gewenst is Achmea IM betrokken bij andere vormen van dialoog. Met andere beleggers worden dan bijvoorbeeld de krachten gebundeld voor een collectief engagement. Deze dialogen zijn vaker gericht op sectoren, specifieke onderwerpen (bijvoorbeeld remuneratie of CO₂-uitstoot) of overheden en andere regelgevende instanties.

6.14.1. Collectieve initiatieven

Achmea IM is aangesloten bij een aantal (inter)nationale samenwerkingsverbanden ter bevordering, ontwikkeling of uitdraging van Maatschappelijk Verantwoord Beleggen. Daarnaast is Achmea IM ondertekenaar van een aantal initiatieven, waaronder investor statements, die belangrijk zijn voor

de identiteit van de eigen organisatie of die van onze klanten. Ten slotte trekt Achmea IM op met andere institutionele beleggers, bijvoorbeeld waar de collectieve dialoog effectiever is dan de individuele.

Aansluiting bij internationale initiatieven

Achmea IM ondersteunt doorlopend de volgende initiatieven:

TABEL 6.14.1.1

Initiatief	Rol	Speerpunt
Access to Nutrition Initiative	Supporting Investor	Gezondheid
CDP	Ondertekenaar	Klimaat
DNB SDG Werkgroep	Lid Werkgroep	
Eumedion	Lid	
Farm Animal Investment Risk & Return (FAIRR) initiative	Lid	Gezondheid; Natuur & Milieu; Arbeidsnormen
Finance for Biodiversity Pledge	Ondertekenaar	Natuur & Milieu
Healthy Markets Initiative	Lid	Gezondheid
Interfaith Center on Corporate Responsibility (ICCR)	Lid	
International Corporate Governance Network	Lid	
Investor Alliance for Human Rights	Supporting Investor	Mensenrechten
Longterm Investors in People's Health (LIPH)	Lid	Gezondheid
Platform Carbon Accounting Financials	Lid	Klimaat
Platform Living Wage for Financials	Lid	Arbeidsnormen
Tobacco Free Portfolios	Lid	Gezondheid
UN Principles for Responsible Investment (UN PRI)	Ondertekenaar	
Workforce Disclosure Initiative	Supporting Investor	Arbeidsnormen

Collectieve engagement initiatieven en investor statements

Hieronder bespreken we de investor statements die het afgelopen half jaar zijn ondertekend door Achmea IM en collectieve dialogen waaraan Achmea IM heeft deelgenomen. Daarnaast noemen we waar relevant ontwikkelingen rond eerder gesteunde collectieve dialogen en investor statements.

ATNI CEO compact voor gezonde en duurzame diëten

73 procent van de voorverpakte voedingsmiddelen die verkocht worden door de 25 grootste voedselproducenten zijn niet gezond. In het CEO compact voor gezonde en duurzame diëten dat is voortgekomen uit het 'Access To Nutrition Initiative' (ATNI), worden vooruitstrevende voedingsbedrijven gevraagd zich te houden aan doelstellingen voor het beschikbaar maken en aanbevelen van gezondere voeding. Bedrijven worden gevraagd betaalbare en toegankelijke voedingsopties aan te bieden en zich

te houden aan de doelstelling voor 2030 over vetten, zout en toegevoegde suikers. Ook worden voedselproducenten gevraagd zich in hun reclame-uitingen niet meer te richten op minderjarigen.

CDP 'Non-Disclosure Campaign' 2024

ESG-informatie is cruciaal voor het maken van beleggingsbeslissingen. Veel ondernemingen rapporteren echter niet, of te weinig over hun milieueffecten. Daarom heeft CDP, een internationale organisatie die een platform en standaard biedt voor klimaat- en milieurapportage, de 'Non-Disclosure Campaign' opgezet. Deelnemers aan dit initiatief worden gevraagd engagement te voeren met ondernemingen die gevraagd zijn de CDP rapportages op het gebied van klimaat, ontbossing en water aan te leveren, maar dit niet doen. Met dit initiatief worden meer dan 1600 ondernemingen opgeroepen te rapporteren aan CDP. Achmea IM is aangewezen als 'lead investor' voor het engagement met CF Industries, TFI International, Hydro One en Fukuyama Transporting.

Collectieve engagement met Australië op het thema klimaat

De engagementcoalitie voor klimaatengagement met Australië, waar Achmea deel van uitmaakt, heeft in augustus 2024 fysieke bijeenkomsten met verschillende Australische overheidsinstanties gehad. Tijdens deze bijeenkomsten werden de transitiestrategieën van de federale- en staatsoverheden toegelicht, waarop de deelnemende beleggers terugkoppeling gaven vanuit hun perspectief als investeerders in Australische ondernemingen en overheidsleningen. Daarnaast gaven de deelnemende beleggers toelichting op hun beleggingsbeleid voor staatsobligaties. Begin 2025 zal Achmea een engagementmeeting met de overheid van de staat Victoria leiden.

Engagement voor ethische AI

Het gebruik van AI-systemen is in de afgelopen jaren sterk toegenomen. Ondernemingen die AI-diensten aanbieden of gebruiken, zijn echter onvoldoende transparant over hun AI-beleid. Mogelijke risico's als gevolg van een gebrek aan toezicht op AI zijn discriminatie, privacy schendingen, beveiligingslekken en corruptie. De 'World Benchmarking Alliance' (WBA) is daarom een engagementtraject gestart om ondernemingen bewust te maken van de risico's en te sturen op beter beleid en betere verslaglegging. De WBA heeft 200 ondernemingen in de hardware-, telecom-, software-, en IT-sector geselecteerd waarvoor het thema materieel is. Achmea IM is 'co-lead' in de dialoog met Sony en 'supporting investor' in de dialoog met Telenor.

In juli 2024 spraken wij als 'co-lead' voor het engagement met Sony, voor het eerst met de

onderneming. Sony beschikt over ethische richtlijnen omtrent AI en een 'AI Ethics Committee'. Ook heeft de onderneming AI expertise in haar bestuur. Gezichtsherkenning en andere identificatiesystemen worden door Sony genoemd als de meest materiële onderwerpen op het gebied van ethische AI. Het vervolg van de dialoog met Sony, zal zich richten op het inzichtelijk maken van keuzes rondom gevoelige AI casussen en de ontwikkeling van een AI-mensenrechtenbeleid dat verder gaat dan Sony haar basisprincipes.

FAIRR engagementprogramma eiwittransitie

De collectieve engagementdialoog over de eiwittransitie, opgezet door 'Farm Animal Investment Risk & Return' (FAIRR), beoogt het aanbod van duurzame alternatieven voor eiwitten te vergroten, om klimaatverandering en biodiversiteitsverlies tegen te gaan. De vleesindustrie draagt namelijk substantieel bij aan de mondiale uitstoot van broeikasgassen en ontbossing. Eiwitdiversificatie heeft bovendien ook gezondheidsvoordelen. De ondernemingen waarop FAIRR zich met dit programma richt zijn onder anderen: Ahold Delhaize, Kraft Heinz, Nestlé en Unilever. In de tweede helft van 2024 is fase 2 van dit engagementdialoog van start gegaan.

FAIRR investor statement over antimicrobiële resistentie (AMR)

AMR wordt beschouwd als een van de top 10 grootste bedreigingen voor de menselijke gezondheid. Zonder toegang tot effectieve antimicrobiële stoffen wordt de basis van de moderne geneeskunde ondermijnd. Naar verwachting zullen in 2050 elk jaar tien miljoen mensen sterven aan AMR. Het investor statement roept beleidsmakers op om de inspanningen ter bestrijding van AMR nieuw leven in te blazen, acties te coördineren en eerdere toezeggingen opnieuw te bevestigen. Het statement, een initiatief van 'Farm Animal Investment Risk and return' (FAIRR), vraagt beleidsmakers: wetenschappelijk onderbouwde richtlijnen en doelen op te stellen; een 'One Health'-benadering te waarborgen (waarbij alle belanghebbenden een actieve rol spelen bij het aanpakken van de onderliggende oorzaken van AMR); geïntegreerde surveillance uit te voeren; en de ontwikkeling van nieuwe antimicrobiële stoffen en wereldwijde eerlijke toegang te financieren.

Investor letter tegen de vertraging van de EU Ontbossingsverordening

De EU Ontbossingsverordening (EUDR) wil voorkomen dat producten die in de EU worden verkocht, bijdragen aan ontbossing. Deze wet is aangenomen in juni 2023 en zou formeel in werking treden vanaf 30 december 2024. Echter heeft de Europese raad ingestemd om de implementatie van de wet uit te stellen en buigt het Europese parlement zich over de implementatie van een niet-risico-

categorie. Voor de landen die als niet-risico worden gezien zouden er minder controle-eisen gelden. Het investor statement betreft het verzoek aan de Europese Unie om zonder vertragingen of inhoudelijke verzwakking de ontbossingsverordening door te zetten. Vertraging, waar diverse belanghebbenden op hebben aangestuurd, zal leiden tot onnodig extra verlies van biodiversiteit, klimaatverandering en daardoor volgende verslechtering van leefomstandigheden voor lokale gemeenschappen.

Investor statement 'World Benchmarking Alliance' over natuurimpact

Het investor statement, een initiatief van de 'World Benchmarking Alliance Collective Impact Coalition' (WBA CIC), is gericht aan de ruim 750 bedrijven die zijn opgenomen in de 'WBA Nature Benchmark'. Dit zijn de 750 bedrijven die volgens de WBA de grootste impact hebben op de natuur. Het investor statement vraagt deze bedrijven om hun biodiversiteitsimpact te meten en te rapporteren. Het doel van dit initiatief is dat bedrijven hierdoor meer grip krijgen op hun biodiversiteitsimpact. WBA CIC zal vanaf september 2024 namens de ondertekenaars van het investor statement engagement voeren met een selecte groep van 30 bedrijven om opvolging te geven aan de in de brief opgenomen verwachtingen.

Investor statement aan overheden over de financiering van de klimaattransitie

Ondanks recente beleidsmaatregelen, zoals de Amerikaanse 'Inflation Reduction Act' en de Europese Fit for 55, blijven investeringen achter op de benodigde USD 4,8 biljoen per jaar om de wereldwijde economie tegen 2050 de net nul-emissies doelstellingen te laten bereiken. Het '2024 Global Investor Statement to Governments on the Climate Crisis' onderstreept de noodzaak voor effectieve beleidsmaatregelen om de investeringen te versnellen die nodig zijn voor de klimaattransitie.

De bij het statement aangesloten investeerders roepen overheden op om: economie-brede publieke beleidsmaatregelen af te kondigen; sectorale transitiestrategieën te implementeren; natuur-, water- en biodiversiteitsuitdagingen aan te pakken; en klimaat gerelateerde rapportages door financiële instellingen te verplichten en particuliere investeringen te mobiliseren voor klimaatmitigatie en -adaptatie in opkomende markten en ontwikkelingslanden. Deze gezamenlijke aanpak van overheden en investeerders is cruciaal voor het opgang brengen van de benodigde kapitaalstromen voor een rechtvaardige en duurzame transitie naar netto nul-emissies.

Investor statement natuurimpact in de textielsector

Het engagementinitiatief van 'Finance for Biodiversity' (FFB) beoogt het verbeteren van

de duurzaamheidsprestaties in de textiel- en kledingsector. De brieven worden verzonden naar de CEO's van 20 kledingbedrijven. Het investor statement bevat engagementverwachtingen die bijdragen aan stapsgewijze verbetering van processen in de productieketen en vraagt ondernemingen robuust beleid te introduceren, waarbij duurzaamheidsbeginsels centraal staan.

Investor statement over plastics aan de petrochemische industrie

De afgelopen jaren is het gebruik van 'single-use plastics' (SUPs) flink toegenomen. Het verduurzamen van plasticgebruik en de ontwikkeling van een circulaire economie is cruciaal voor klimaat, mensenrechten en gezondheid. Bij de onderhandelingen over het VN plasticverdrag bleek dat de petrochemische industrie lobbyt tegen maatregelen om de productie van nieuwe plastics aan banden te leggen. De sector wil dat het verdrag zich beperkt tot het aanpakken van plasticvervuiling. Daarom vragen de ondertekenaars van dit statement, een initiatief van 'Planet Tracker', producenten van plastics om transparantie over hun plasticproductie en reductiedoelstellingen voor chemicaliën. Daarbij wordt de sector opgeroepen meer te investeren in recycling en het gebruik van duurzamere grondstoffen. De ondernemingen worden gevraagd zich uit te spreken voor het VN plasticverdrag en de transitie naar een circulaire economie.

Investor statement over vapes

In 2023 heeft Achmea een internationaal investor statement gelanceerd om landen op te roepen werk te maken van tabakspreventie. In 2024 hebben we op dit onderwerp een aantal vervolgstappen gezet. Zo hebben we een gesprek gehad met de Nederlandse overheid en de WHO over dit investor statement. Daarnaast hebben we een actieve rol gespeeld bij een lancering van een investor statement van 'Tobacco Free Portfolios' dat aandacht vraagt voor de groeiende zorgen rondom vapes. Deze zorgen hebben betrekking op de steeds duidelijker wordende negatieve gezondheidseffecten van vapes, met name rondom kinderen. Daarnaast vormt vapes een bedreiging voor het milieu omdat vapes materialen zoals plastic, nicotinezouten, zware metalen en ontvlambare lithium-ion batterijen bevatten, die in waterwegen, bodem en natuur terechtkomen. Daarom roept het statement op tot maatregelen om de aantrekkingskracht en beschikbaarheid van vapes voor kinderen te verminderen. Daarbij pleit het statement onder andere voor betere handhaving rond de verkoop van vapes en betere voorlichting.

Investor statement suikerrietketen aan Unilever en Nestlé

Mensenrechtenschendingen binnen de suikerrietketen van met name vrouwen en kinderen blijven voortduren.

Uit onderzoek van de New York Times bleek dat 1 op de 5 vrouwen in Maharashtra, een suikerplantage in India die levert aan Unilever en Nestlé, last hadden van hysterectomie door slechte sanitaire voorzieningen. Daarnaast is er ook sprake van een jaarlijkse migratie van 200.000 kinderen onder de 14, die meewerken bij de oogst in dit gebied. In dit statement worden Nestlé en Unilever gevraagd om stappen te zetten voor de bescherming van de rechten en gezondheid van suikerrietarbeiders. Het statement roept op aan Nestlé en Unilever om in de waardeketen: risicoanalyses uit te voeren; gesprekken te voeren met stakeholders in de suikerrietketen en het bewustzijn/de toegankelijkheid vergroten van de rechten van de arbeiders.

Investor statement tegen de mogelijke afzwakking van de PFAS-beperking van de EU

Per- en polyfluoroalkyl stoffen (PFAS) breken na gebruik niet of nauwelijks af en worden momenteel op veel plekken in de natuur en in het bloed van de mens aangetroffen. Nadelen zijn: een lager geboortegewicht bij baby's, een verzwakt immuunsysteem en schildklier, en verhoogd risico op nier- en teelbalkanker. Daarnaast is het heel kostbaar om PFAS uit het water of de grond te filteren. Dit statement betreft het verzoek van ondergetekende beleggers van 'Investor Initiative on

Hazardous Chemicals' (IIHC), aan de voorzitter van de Europese Commissie Ursula Von Der Leyen om met stevige voorstellen te komen voor PFAS-beperkingen en niet toe te geven aan lobby om deze inhoudelijk te verzwakken. Het aangekondigde beleid om het gebruik van PFAS aan te pakken ondersteunt de transitie om PFAS te vervangen door duurzame alternatieven.

Investor statement voor due diligence wetgeving in Zwitserland

Momenteel heeft Zwitserland geen duidelijke due diligence rapportageverplichtingen zoals de EU heeft met de 'Corporate Sustainability Due Diligence Directive' (CSDDD). Er is een kloof ontstaan tussen de Zwitserse due diligence regelgeving en de CSDDD van de EU. De Zwitserse regering beoordeelt momenteel de impact van CSDDD op Zwitserse bedrijven. Dit biedt een uitgelezen kans voor een oproep tot een nationaal due diligence beleid in lijn met de EU CSDDD. Dit investor statement, gericht aan de Zwitserse Bondsraad, stelt dat het Zwitserse due diligence beleid risico gebaseerde due diligence voor mensenrechten en milieubescherming moet omvatten, alsook een onafhankelijke handhavingsautoriteit en civiele aansprakelijkheid voor mensenrechten- of milieuschade.

TABEL 6.14.1.2 OVERZICHT LOPENDE COLLECTIEVE ACTIVITEITEN ACHMEA IM

Initiatief	Rol	Speerpunt	Samenwerking	Sinds
Investor statement voor due diligence wetgeving in Zwitserland	Investor statement		Ethos Foundation	H2 2024
Investor statement tegen de mogelijke afzwakking van de PFAS-beperking van de EU	Investor statement	Natuur & Milieu; Gezondheid	Investor Initiative on Hazardous Chemicals	H2 2024
Investor statement suikerrietketen aan Unilever en Nestlé	Investor statement	Arbeidsnormen	Trillium Asset Management	H2 2024
Investor statement over vapes	Investor statement	Gezondheid	Tobacco Free Portfolios	H2 2024
Investor statement over plastics aan de petrochemische industrie	Investor statement	Natuur & Milieu	Planet Tracker	H2 2024
Investor statement natuurimpact in de textielsector	Investor statement	Natuur & Milieu	Finance for Biodiversity Foundation	H2 2024
Investor statement aan overheden over de financiering van de klimaattransitie	Investor statement	Klimaat	Investor Agenda	H2 2024
Investor statement 'World Benchmarking Alliance' over natuurimpact	Investor statement	Natuur & Milieu	World Benchmarking Alliance	H2 2024
Investor letter tegen de vertraging van de EU Ontbossingsverordening	Investor statement	Natuur & Milieu	renew Century Capital Management en Aequo Shareholder Engagement Services	H2 2024

Initiatief	Rol	Speerpunt	Samenwerking	Sinds
FAIRR investor statement over antimicrobiële resistentie (AMR)	Investor statement	Gezondheid	Farm Animal Investment Risk & Return (FAIRR) initiative	H2 2024
CDP 'Non-Disclosure Campaign' 2024	Investor statement en collectieve dialoog	Klimaat	CDP	H2 2024
ATNI CEO compact voor gezonde en duurzame diëten	Investor statement	Natuur & Milieu; Gezondheid		H2 2024
Engagement voor ethische AI	Collectieve dialoog	Mensenrechten	Collective Impact Coalition for Ethical AI	H1 2024
FAIRR engagementprogramma eiwittransitie	Investor statement en collectieve dialoog	Klimaat	Farm Animal Investment Risk & Return (FAIRR) initiative	H2 2023
PRI Spring initiatief voor biodiversiteit	Investor statement en collectieve dialoog	Natuur & Milieu	PRI	H2 2023
FAIRR engagementprogramma 'biodiversiteit, afval en vervuiling'	Collectieve dialoog	Natuur & Milieu	Farm Animal Investment Risk & Return (FAIRR) initiative	H2 2023
Nature Action 100 - Collectief engagementprogramma rondom biodiversiteit	Collectieve dialoog	Natuur & Milieu	CERES	H2 2023
CDP Science-Based Targets (SBT) Campagne 2023	Investor statement en collectieve dialoog	Klimaat	CDP	H2 2023
Collectief dialoog 'Global Plastic Treaty' van WNF en 'Ellen McArthur Foundation' met de VN over wereldwijde aanpak plastic vervuiling	Collectieve dialoog	Natuur & Milieu	Wereld Natuur Fonds en Ellen McArthur Foundation	H1 2023
Chemscore: engagementprogramma chemische producten	Collectieve dialoog	Natuur & Milieu	Aviva	H2 2022
Collectieve engagement met Australië op het thema klimaat	Collectieve dialoog	Klimaat	PRI	H2 2022
Mentale gezondheid op de werkvloer	Investor statement en collectieve dialoog	Arbeidsnormen; Gezondheid	CCLA Investment Management	H2 2022
Valuing Water Finance Initiative	Investor statement en collectieve dialoog	Natuur & Milieu	CERES	H2 2022
Dutch Climate Coalition	Collectieve dialoog	Klimaat	Dutch Climate Coalition	H2 2022
Collectieve dialoog over arbeidsomstandigheden in de vleesverwerkende industrie	Collectieve dialoog	Arbeidsnormen	Farm Animal Investment Risk & Return	H1 2022

Initiatief	Rol	Speerpunt	Samenwerking	Sinds
Collectieve dialoog over verduurzaming aquacultuur	Collectieve dialoog	Natuur & Milieu	(FAIRR) initiative Farm Animal Investment Risk & Return (FAIRR) initiative	H1 2022
Ceres Food Emissions 50	Collectieve dialoog	Klimaat; Natuur & Milieu	Ceres	H1 2022
Climate Action 100+	Deelnemer	Klimaat	IGCC, UN PRI, AIGCC, Ceres	H2 2017

6.15. Normatief: Mensenrechten

Achmea IM is in het tweede halfjaar van 2024 met 8 ondernemingen een dialoog gestart over een (vermeende) mensenrechtenschending, zie onderstaande tabel.

TABEL 6.15.1 GEÏNITIEERDE DIALOGEN
MENSENRECHTENSCHENDING H2 2024

Onderneming
Apple Inc.
Albemarle Corporation
BlackRock, Inc.
Empresas Copec SA
Iflytek Co., Ltd.
JD Sports Fashion Plc
Meta Platforms, Inc.
Rio Tinto plc

In dit hoofdstuk is een voortgangsoverzicht gegeven van alle mensenrechtencasussen die gedurende de rapportageperiode een mijlpaal- of statuswijziging hebben gerealiseerd en (op)nieuw geïnitieerde dialogen¹⁷. Escalatiemaatregelen (inclusief uitsluitingen) in normatieve dialogen zijn opgenomen in het sub-hoofdstuk Escalatieoverzicht.

TABEL 6.15.2

Onderneming	Score	Start	Land	Plaats schending	1	2	3	4
Actividades de Construcción y Servicios SA	8	01-04-2024	Spanje	Canada				
Adani Enterprises Limited	8	15-02-2024	India	Australië				
Albemarle Corporation	8	16-10-2023	Verenigde Staten	Chili				
Amgen Inc.	8	17-07-2023	Verenigde Staten	Verenigde Staten				
AngloGold Ashanti Ltd.	8	17-07-2023	Zuid-Afrika	Guinée				
Apple Inc.	8	15-10-2024	Verenigde Staten	Verenigd Koninkrijk				
Bank of America Corporation	7	01-04-2024	Verenigde Staten	Verenigde Staten				
Barrick Gold Corporation	8	15-07-2024	Canada	Tanzania				
Barrick Gold Corporation	8	15-07-2024	Canada	Papua New Guinée				
BlackRock, Inc.	8	15-07-2024	Verenigde Staten	Kenia				
China Gas Holdings Limited	8	15-02-2023	China	China				

¹⁷ De mijlpalen van de in deze rapportageperiode geïnitieerde dialogen worden als ongewijzigd weergegeven.

Onderneming	Score	Start	Land	Plaats schending	1	2	3	4
Empresas Copec SA	8	15-07-2024	Chili	Chili				
Experian PLC	2	17-04-2023	Verenigd Koninkrijk	Verenigd Koninkrijk				
Iflytek Co., Ltd.	6	15-07-2024	China	China				
JD Sports Fashion Plc	8	15-10-2024	Verenigd Koninkrijk					
Marubeni Corporation	8	15-02-2024	Japan	Indonesië				
Meta Platforms, Inc.	8	15-10-2024	Verenigde Staten					
Meta Platforms, Inc.	7	15-10-2024	Verenigde Staten	Verenigde Staten				
Meta Platforms, Inc.	7	15-10-2024	Verenigde Staten	Verenigd Koninkrijk				
Meta Platforms, Inc.	8	15-10-2024	Verenigde Staten	Canada				
Mitsubishi Corporation	8	15-02-2024	Japan	Mexico				
Rio Tinto plc	7	15-10-2024	Verenigd Koninkrijk	Australië				
Royal Philips NV	8	16-10-2023	Nederland	Verenigde Staten				
SAMSUNG C&T CORPORATION	8	01-04-2024	Zuid-Korea	Canada				
Universal Health Services, Inc. Class B	8	16-10-2023	Verenigde Staten	Verenigde Staten				

	1.Delen van relevante informatie	2.Implementatie van beleid	3.Herstelmaatregelen	4.Beëindiging van schending	Gewijzigde mijlpaal in rapportageperiode
Een onafhankelijke partij heeft de maatregelen goedgekeurd					
Er zijn maatregelen geïnitieerd					
Er is een toezegging gedaan					
Er zijn geen maatregelen genomen					

Afgesloten dialogen

Experian Plc

In april 2024 verwierp het Britse 'Upper Tier Tribunal' (UTT), ten gunste van Experian Limited, het beroep van de 'Information Commissioners Office' (ICO) tegen een eerdere uitspraak van het 'First-tier Tribunal' (FTT) in februari 2023. Dit betrof een aanklacht van de ICO uit oktober 2020 over de manier waarop het

bedrijf sinds 2015 gebruikersgegevens verzamelde. Per mei 2024 zijn de aanklachten verworpen en zijn er geen andere materiële overtredingen door Experian gevonden. Experian verklaarde in juni 2024 aan ISS ESG dat de gerechtelijke uitspraken bevestigen dat de ICO de aanpak van Experian verkeerd had beoordeeld. ISS ESG heeft de beoordeling van de controverser herzien van ORANJE naar GROEN, wat aangeeft dat verdere engagement niet nodig is.

6.16. Normatief: Arbeidsnormen

Achmea IM is in het tweede halfjaar van 2024 met 14 ondernemingen een dialoog gestart over een (vermeende) arbeidsnormschending, zie onderstaande tabel.

**TABEL 6.16.1 GEÏNITIEERDE DIALOGEN
ARBEIDSNORMSCHENDING H2 2024**

Onderneming
Anheuser-Busch InBev
Apple Inc.
Carrefour SA
HD HYUNDAI Co., Ltd.
HD Hyundai Heavy Industries Co., Ltd.
Hankook Tire & Technology Co., Ltd.
Korea Shipbuilding & Offshore Engineering Co Ltd
LG Electronics, Inc.
Meta Platforms, Inc.
Microsoft Corporation
Pegatron Corp
Rio Tinto plc
Target Corporation
Uber Technologies, Inc.

In dit hoofdstuk is een voortgangsoverzicht gegeven van alle arbeidsnormencasussen die gedurende de rapportageperiode een mijlpaal- of statuswijziging hebben gerealiseerd en alle (op)nieuw geïnitieerde dialogen¹⁸. Escalatiemaatregelen (inclusief uitsluitingen) in normatieve dialogen zijn opgenomen in het sub-hoofdstuk [Escalatieoverzicht](#).

TABEL 6.16.2

Onderneming	Score	Start	Land	Plaats schending	1	2	3	4
Activision Blizzard, Inc.	8	16-10-2023	Verenigde Staten	Verenigde Staten				
Anheuser-Busch InBev	8	15-10-2024	België	Peru				
Apple Inc.	8	15-10-2024	Verenigde Staten	Verenigde Staten				
Carrefour SA	6	15-10-2024	Frankrijk	China				
Daqo New Energy Corp.	6	15-02-2024	China	China				
Eni SpA	8	16-10-2023	Italië	Nigeria				
HD HYUNDAI Co., Ltd.	7	15-07-2024	Zuid-Korea	Zuid-Korea				

¹⁸ De mijlpalen van de in deze rapportageperiode geïnitieerde dialogen worden als ongewijzigd weergegeven.

Onderneming	Score	Start	Land	Plaats schending	1	2	3	4
HD Hyundai Heavy Industries Co., Ltd.	7	15-07-2024	Zuid-Korea	Zuid-Korea				
Hankook Tire & Technology Co., Ltd.	8	15-07-2024	Zuid-Korea	Zuid-Korea				
JinkoSolar Holding Co., Ltd.	6		China	China				
Korea Shipbuilding & Offshore Engineering Co Ltd	7	15-07-2024	Zuid-Korea	Zuid-Korea				
LG Electronics, Inc.	6	15-07-2024	Zuid-Korea	China				
McDonald's Corp.	8	17-07-2023	Verenigde Staten	Verenigde Staten				
Meta Platforms, Inc.	8	15-10-2024	Verenigde Staten	Verenigde Staten				
Meta Platforms, Inc.	8	15-10-2024	Verenigde Staten	Ierland				
Meta Platforms, Inc.	8	15-10-2024	Verenigde Staten	Kenia				
Microsoft Corporation	8	15-07-2024	Verenigde Staten	Verenigde Staten				
Pegatron Corp	8	15-10-2024	Taiwan	China				
Rio Tinto plc	7	15-10-2024	Verenigd Koninkrijk	Australië				
Target Corporation	6	15-10-2024	Verenigde Staten	China				
Uber Technologies, Inc.	8	15-07-2024	Verenigde Staten	Verenigde Staten				
Uber Technologies, Inc.	7	15-07-2024	Verenigde Staten	Verenigd Koninkrijk				
Vestas Wind Systems A/S	2	15-07-2021	Denemarken	Kenya				
Wal-Mart Stores, Inc.	8	16-10-2023	Verenigde Staten	Verenigde Staten				
Wal-Mart Stores, Inc.	6	16-10-2023	Verenigde Staten	China				

	1.Delen van relevante informatie	2.Implementatie van beleid	3.Herstelmaatregelen	4.Beëindiging van schending	Gewijzigde mijlpaal in rapportageperiode
Een onafhankelijke partij heeft de maatregelen goedgekeurd					
Er zijn maatregelen geïmplementeerd					
Er is een toezegging gedaan					
Er zijn geen maatregelen genomen					

Afgesloten dialogen

Activision Blizzard, Inc.

In december 2023 werd Activision Blizzard, Inc. beschuldigd van discriminatie en seksuele intimidatie in de VS. De onderneming trof eerder schikkingen, zonder schuld te erkennen, voor soortgelijke beschuldigingen. Ook blijft Activision betrokken bij een rechtszaak omtrent eenzelfde beschuldiging van het 'California Civil Rights Department' uit 2021. Na de overname door Microsoft in oktober 2023, kondigde Microsoft aan dat de CEO

van Activision in januari 2024 zou aftreden. Microsoft werkt samen met Activision om een veilige en inclusieve werkomgeving te creëren. ISS ESG heeft na de overname het engagement met Activision Blizzard beëindigd. Het engagement zal zich richten op het moederbedrijf Microsoft.

[Vestas Wind Systems A/S](#)

ISS ESG heeft het engagement met Vestas Wind Systems A/S beëindigd omdat de beoordeling is herzien van ORANJE naar GROEN. Vestas heeft per maart 2022 schadelijke chemicaliën in haar productieproces verminderd om gezondheidsrisico's voor haar werknemers aan te pakken. Vestas Manufacturing Spain S.L.U. werd er in 2019 van beschuldigd werknemers bloot te stellen aan gevaarlijke chemicaliën, wat leidde tot gezondheidsproblemen. Audits hebben bevestigd dat Vestas de werkomgeving en het beheer van gevaarlijke chemicaliën heeft verbeterd. Er zijn sinds 2020 geen nieuwe beschuldigingen van gezondheidsproblemen naar voren gekomen. Vestas blijft zich inzetten voor een veilige werkomgeving en werkt continu aan het verbeteren van haar processen om aan de hoogste veiligheidsnormen te voldoen.

6.17. Normatief: Milieu

Achmea IM is in het tweede halfjaar van 2024 met 4 ondernemingen een dialoog gestart over een (vermeende) milieunormschending, zie onderstaande tabel.

**TABEL 6.17.1 GEÏNITIEERDE DIALOGEN
MILIEUNORMSCHENDING H2 2024**

Onderneming
Barrick Gold Corporation
ENEOS Holdings, Inc.
Rio Tinto plc
Stellantis NV

In dit hoofdstuk is een voortgangsoverzicht gegeven van alle milieucasussen die gedurende de rapportageperiode een mijlpaal- of statuswijziging hebben gerealiseerd en alle (op)nieuw geïnitieerde dialogen¹⁹. Escalatiemaatregelen (inclusief uitsluitingen) in normatieve dialogen zijn opgenomen in het sub-hoofdstuk [Escalatieoverzicht](#).

TABEL 6.17.2

Onderneming	Score	Start	Land	Plaats schending	1	2	3	4
Actividades de Construcción y Servicios SA	8	01-04-2024	Spanje	Canada				
Adani Enterprises Limited	8	15-02-2024	India	Australië				
Albemarle Corporation	8	16-10-2023	Verenigde Staten	Chili				
Baker Hughes, a GE Company Class A	8	16-10-2023	Verenigde Staten	Australië				
Barrick Gold Corporation	8	15-07-2024	Canada	Argentinië				
Barrick Gold Corporation	8	15-07-2024	Canada	Papua New Guinée				
Bunge Limited	8	17-04-2023	Verenigde Staten	Brazilië				
Companhia Siderurgica Nacional	7	17-07-2023	Brazilië	Brazilië				
ENEOS Holdings, Inc.	8	15-07-2024	Japan	Chili				
ENGIE SA	8	15-02-2024	Frankrijk	Brazilië				
Kinross Gold Corporation	7	01-04-2024	Canada	Chili				
Lundin Mining Corporation	8	16-10-2023	Canada	Chili				
Mitsubishi Corporation	8	15-02-2024	Japan	Chili				
Mitsui & Co.,Ltd	8	15-02-2024	Japan	Brazilië				

¹⁹ De mijlpalen van de in deze rapportageperiode geïnitieerde dialogen worden als ongewijzigd weergegeven.

Onderneming	Score	Start	Land	Plaats schending	1	2	3	4
NextEra Energy, Inc.	8	16-05-2019	Verenigde Staten	Verenigde Staten				
Rio Tinto plc	8	15-10-2024	Verenigd Koninkrijk	Madagascar				
Rio Tinto plc	8	15-10-2024	Verenigd Koninkrijk	Chili				
SAMSUNG C&T CORPORATION	8	01-04-2024	Zuid-Korea	Canada				
Saipem S.p.A.	8	16-10-2023	Italië	Australië				
Stellantis NV	7	15-07-2024	Nederland	Verenigde Staten				
Tokyo Gas Co., Ltd.	2	15-02-2023	Japan	Australië				

	1.Delen van relevante informatie	2.Implementatie van beleid	3.Herstelmaatregelen van schending	4.Beëindiging van schending	Gewijzigde mijlpaal in rapportageperiode
Een onafhankelijke partij heeft de maatregelen goedgekeurd					
Er zijn maatregelen geïnitieerd					
Er is een toezegging gedaan					
Er zijn geen maatregelen genomen					

Afgesloten dialogen

Tokyo Gas Co., Ltd.

ISS ESG heeft het engagement met Tokyo Gas Co., Ltd. beëindigd omdat de beoordeling is herzien van ORANJE naar GROEN. In maart 2024 voltooide Tokyo Gas de verkoop van haar 5 procent belang in het

Pluto LNG-project in West-Australië. Dit project leidde tot controverse, omdat de geplande uitbreiding van het Pluto LNG-project in West-Australië emissienormen zou schenden. Tokyo Gas verstrekke essentiële informatie en klimaatmitigatie-maatregelen tijdens de verkoop, die door de koper zijn overgenomen. Hierdoor is Tokyo Gas niet langer betrokken bij de controverse.

6.18. Normatief: Anti-corruptie

Achmea IM is in het tweede halfjaar van 2024 met 2 ondernemingen een dialoog gestart over (vermeende) corruptie, zie onderstaande tabel.

TABEL 6.18.1 GEÏNITIEERDE DIALOGEN CORRUPTIE
H2 2024

Onderneming
Apple Inc.
EXOR N.V.

In dit hoofdstuk is een voortgangsoverzicht gegeven van alle anti-corruptiecasussen die gedurende de rapportageperiode een mijlpaal- of statuswijziging hebben gerealiseerd en alle (op)nieuw geïnitieerde dialogen²⁰. Escalatiemaatregelen (inclusief uitsluitingen) in normatieve dialogen zijn opgenomen in het sub-hoofdstuk Escalatieoverzicht.

TABEL 6.18.2

Onderneming	Score	Start	Land	Plaats schending	1	2	3	4
Alibaba Group Holding Limited	2	17-04-2023	China	China				n.v.t.
Alphabet Inc.	10	16-10-2023	Verenigde Staten	Verenigde Staten				
Apple Inc.	9	15-10-2024	Verenigde Staten					
EXOR N.V.	8	15-07-2024	Italië	Italië				
Electricite de France SA	4	15-02-2023	Frankrijk	Frankrijk				n.v.t.
Meituan	5	15-02-2024	Hong Kong	China				n.v.t.

	1.Delen van relevante informatie	2.Implementatie van beleid	3.Herstelmaatregelen van schending	4.Beëindiging van schending	Gewijzigde mijlpaal in rapportageperiode
Een onafhankelijke partij heeft de maatregelen goedgekeurd					
Er zijn maatregelen geïnitieerd					
Er is een toezegging gedaan					
Er zijn geen maatregelen genomen					

²⁰ De mijlpalen van de in deze rapportageperiode geïnitieerde dialogen worden als ongewijzigd weergegeven.

Afgesloten dialogen

Alibaba Group Holding Limited

In augustus 2024 kondigde de Chinese marktautoriteit (SAMR) aan dat Alibaba Group Holding Limited (Alibaba) een driejarige periode van zelfevaluatie en -rapportage had voltooid. Alibaba werd een boete van CNY 18,2 miljard opgelegd in april 2021 voor misbruik van haar marktpositie. In juli 2024 bevestigde de SAMR dat Alibaba de schending had beëindigd en haar compliance had verbeterd. ISS ESG heeft daarom de beoordeling van de controverse herzien van ORANJE naar GROEN, wat aangeeft dat verdere engagement niet nodig is.

Electricite de France SA

In april 2024 rapporteerde Electricite de France SA (EDF) over haar herstelmaatregelen naar aanleiding van beschuldigingen van misbruik van haar marktpositie in de Franse energiemarkt tussen 2004 en 2021. EDF betaalde in juli 2022 EUR 300 miljoen in een schikking met de Franse mededingingsautoriteit (ADLC). ISS ESG heeft de beoordeling van de controverse herzien van ORANJE naar GROEN, wat aangeeft dat verdere engagement niet nodig is.

Meituan

In oktober 2021 kreeg Meituan een boete van CNY 3,4 miljard opgelegd door de Chinese 'State Administration for Market Regulation' (SAMR) voor misbruik van haar marktpositie. Per oktober 2024 was het onduidelijk of Meituan haar opgelegde zelfevaluatie en -rapportage succesvol had afgerond. Meituan accepteerde de boete en implementeerde een herstelprogramma door interne controles te verbeteren en verder misbruik van haar marktpositie te voorkomen. ISS ESG is in afwachting van bevestiging van voltooiing van het herstelprogramma, maar heeft de beoordeling van de controverse herzien van ORANJE naar GROEN, wat aangeeft dat verdere engagement niet nodig is.

6.19. Escalatieoverzicht

Geëscaleerde dialogen

De onderstaande tabel geeft de escalatiemaatregelen (inclusief uitsluitingen) weer die in de tweede helft van 2024 zijn genomen in zowel thematische als normatieve dialogen. In het derde kwartaal vindt het laagste aantal

aandeelhoudersvergaderingen plaats. Hoofdzakelijk staan er tussentijdse benoemingen van bestuurders of goedkeuringen van overnames geagendeerd. In het vierde kwartaal vind in Australië en Nieuw-Zeeland de piek van het aandeelhoudersvergaderingen seizoen plaats. In de overige regio's is het een rustig kwartaal qua stemmen.

TABEL 6.19.1

Onderneming	Reden van escalatie	Genomen maatregel ¹
Amazon.com	Normatief, status rood (geverifieerde schending).	Aandeelhoudersresolutie over vakbondsrechten ingediend voor AVA 2025.
The Coca Cola Company	Thematisch, niet genoeg voortgang in het afgesloten thema "Access to Nutrition".	Aandeelhoudersresolutie over de gezondheidseffecten van zoetstoffen ingediend voor AVA 2025.

¹ Zie voor verdere duiding tegenstem het 'Voting Disclosure Systeem'

Uitgelichte escalaties

Amazon

Amazon staat sinds H1 2023 op de escalatielijst. De onderneming wordt sinds 2015 beoordeeld met ORANJE door ISS ESG, vanwege het vermeend schenden van vakbondsrechten in Duitsland en de Verenigde Staten.

In de tweede helft van 2024 dienden wij een resolutie in bij Amazon voor de aandeelhoudersvergadering van 2025. Deze resolutie heeft betrekking op vakbondsrechten. Deze resolutie wordt voor de derde keer ingediend nadat het voorstel 34,9 procent steun ontving in 2023 en 31,8 procent steun in 2024. Beide jaren stemde Achmea IM voor de resolutie, maar diende het de resolutie niet zelf in. Naast de ISS ESG dialogen en het meestemmen met resoluties, escaleerde Achmea IM de dialoog eerder via een fysieke bijeenkomst met de corporate secretary in Nederland en een 'fact-finding' bijeenkomst met Duitse vakbonden. De vakbondsrechten van medewerkers van Amazon zijn sindsdien niet voldoende verbeterd.

De resolutie vraagt de raad van bestuur van Amazon om een onafhankelijke evaluatie van Amazon's naleving van de vakbondsrechten van haar werknemers, zoals vastgesteld in het mensenrechtenbeleid van de onderneming. De evaluatie moet in ieder geval kijken naar 1) mogelijke gevallen van bemoeienis door management bij vakbondsvorming, en 2) de maatregelen die de

onderneming heeft genomen om schendingen van haar beleid te verhelpen. Het evaluatierapport moet voor 30 november 2025 openbaar worden gedeeld op de website van Amazon.

The Coca Cola Company

The Coca-Cola Company is een onderneming die in het vorige engagement thema "Access to Nutrition" was opgenomen. Door de grote impact die de onderneming heeft op voedingspatronen wereldwijd en de onderneming in het voorgaande thema weinig verbetering heeft laten zien, staat deze onderneming op de escalatielijst. We hebben daarom met een investeerder in de Verenigde Staten een resolutie ingediend rondom het gebruik van zoetstoffen en de gerelateerde gezondheidseffecten daarvan. De onderneming kijkt immers in haar strategie puur en alleen naar de reductie van suiker, en niet naar de gezondheidseffecten van andere stoffen. Dit terwijl de onderneming een zeer brede productenportefeuille heeft, van zuiveldranken, sportdranken tot alcoholische dranken. Een resolutie is een goed middel om onze zorgen als investeerder zichtbaar te maken.

Te escalaren dialogen

De eerste helft van het jaar, waarin de meeste aandeelhoudersvergaderingen van ondernemingen in Europa, Japan en de Verenigde Staten plaatsvinden, is de drukste stemperiode. Alle thematische en normatieve dialogen die in aanmerking komen voor escalatie zijn opgenomen in de onderstaande tabel.

TABEL 6.19.2

Onderneming	Reden van escalatie
Alphabet Inc.	Normatief, status rood (geverifieerde schending).
Amazon.com, Inc.	Normatief, status rood (geverifieerde schending).

Onderneming	Reden van escalatie
Barrick Gold Corporation	Normatief, status oranje (vermeende schending). Dialoog loopt sinds 2009, maar nog steeds geen maatregelen genomen in Papa New Guinea.
Danaher	Thematisch, niet responsief in het thema "Access to Healthcare".
Eni SpA	Normatief, status rood (geverifieerde schending).
Exxon Mobil Corporation	Normatief, status rood (geverifieerde schending).
Formosa Petrochemical Corp	Normatief, status oranje (vermeende schending). Geen reactie sinds Q2 2012.
GCL Technology Holdings Limited	Normatief, status oranje (vermeende schending). Dialoog sinds Q3 2021, geen reactie.
Hydro One	Thematisch, niet responsief in het thema "Reductie CO ₂ -uitstoot".
Iflytek Co., Ltd.	Normatief, status oranje (vermeende schending). Geen reactie sinds Q3 2022. Geen stappen gezet.
Korea Electric Power Corp.	Normatief, status rood (geverifieerde schending).
Rede D'Or Sao Luiz SA	Normatief, status oranje (vermeende schending). Dialoog loopt sinds Q4 2023. Niet responsief en geen maatregelen genomen.
Shell Plc	Normatief, status rood (geverifieerde schending).
Starbucks Corporation	Normatief, status rood (geverifieerde schending).
TFI International	Thematisch, niet responsief in het thema "Klimaat en transport 2".
The Coca-Cola Company	Thematisch, niet genoeg voortgang in het afgesloten thema "Access to Nutrition".
Uber Technologies, Inc.	Normatief, status oranje (vermeende schending). Dialoog loopt sinds 2019, maar nog steeds geen maatregelen genomen.
Zijin Mining Group Co., Ltd.	Normatief, status oranje (vermeende schending). Dialoog loopt sinds 2015, maar nog steeds geen maatregelen genomen.

7. ESG-integratie

Voor de beleggingsfondsen van Achmea IM wordt, indien mogelijk, ESG-informatie systematisch en consistent geïntegreerd in de beleggingsprocessen. Het inzichtelijk maken van ESG-risico's heeft als doel beter geïnformeerde beleggingsbeslissingen te nemen.

7.1. Algemeen

Aandelen

Binnen het kwantitatieve (factor)beleggingsproces voor aandelen heeft ESG-integratie een plek binnen de factor Kwaliteit. De factor Kwaliteit is de meest geschikte gebleken na uitvoerig testen van verschillende ESG-integratiescenario's. Met de ESG Research van MSCI wordt voor alle ondernemingen ESG-risico's en -kansen inzichtelijk gemaakt. Het meewegen van deze informatie in de analyse van enerzijds risicoblootstelling en anderzijds beheersmaatregelen, blijkt zich het beste te laten vangen in de factor Kwaliteit. ESG-integratie is daarmee toegepast op alle intern beheerde aandelenstrategieën.

Bedrijfsobligaties

Bij het beheer van het Achmea IM Euro Investment Grade Credits Fonds past Achmea IM op structurele wijze ESG-integratie in het beleggingsproces toe. Aan de hand van de ESG Research van MSCI brengen we voor alle ondernemingen ESG-risico's en -kansen in kaart. Als onderdeel van het beleggingsproces wordt vervolgens een gedetailleerde analyse gemaakt van de opslag voor ESG-risico's, die de emittent van de obligatielening zou moeten bieden. Dit gebeurt naast de reguliere kredietwaardigheids- en andere relevante economische criteria. Op basis van deze gedetailleerde analyses van risico-opslagen wordt de aantrekkelijkheid van de geboden vergoeding bepaald. Deze informatie vormt de basis voor de beleggingsbeslissingen.

Staatsobligaties

Voor het Achmea IM EMU Staatsobligatiefonds worden risico's op het gebied van bestuur, milieu en sociale factoren meegewogen in kwantitatieve en kwalitatieve landenanalyses. Dit gaat bijvoorbeeld om de bepaling van het risico dat een land de uitgeleende hoofdsom en bijhorende rente niet volledig of op tijd terug kan

betalen. Bij de identificatie van deze risico's maken de Achmea IM portfoliomanagers gebruik van MSCI ESG Research.

Achmea IM werkt continu aan verbeteringen van het ESG-integratieproces. Zo hebben we in de afgelopen periode een uitgebreide studie uitgevoerd naar de effecten van verschillende ESG-pijlers op de creditspreads van staatsobligaties. De opgedane kennis wordt geïntegreerd in het beleggingsproces.

Achmea is een BV met een coöperatieve oorsprong die erop gericht is om duurzame oplossingen bereikbaar te maken voor iedereen. Daarmee laat Achmea zien dat het verantwoordelijkheid neemt voor de wereld van morgen. Samen met klanten, partners en andere stakeholders. In onze rol van vermogensbeheerder en fiduciair adviseur willen we maximaal bijdragen aan het terugdringen van de gevolgen van klimaatverandering. In de eerste plaats komt dat voort vanuit het perspectief van positieve maatschappelijke impact: een eerlijke en leefbare samenleving, ook voor toekomstige generaties. Samen met 53 andere financiële instellingen en hun brancheverenigingen tekende Achmea IM in 2019 het Klimaatcommitment van de Nederlandse financiële sector. Banken, verzekeraars, pensioenfondsen en vermogensbeheerders spraken daarin af hoe zij bijdragen aan het Parijsakkoord én het Nederlandse Klimaatakkoord.

7.2. CO₂-reductie beleggingsfondsen

Onze ambitie

Achmea IM werkt actief aan de transitie naar een klimaatneutrale samenleving in 2050. Om het verschil te maken in de reële economie zetten we onze invloed in om de bedrijven waarin we investeren te stimuleren om de energietransitie te maken. Met ingang van 2022 hebben we onze doelstellingen aangescherpt en verder geconcretiseerd. We streven naar minimaal 50% reductie van de CO₂-uitstoot in 2030 ten opzichte

van 2020 in de liquide beleggingsfondsen. Hiermee geven we concrete invulling aan het door Achmea IM ondertekende Klimaatakkoord Financiële sector.

Wij meten de CO₂-voetafdruk voor bedrijven

De CO₂-voetafdruk laat de door de portefeuille gefinancierde broeikasgasemissies zien. Voor het bepalen van de voetafdruk, berekenen we van elke onderneming in de portefeuille de totale broeikasgasemissies (GHG) per jaar. We kijken daarbij naar de emissies die de onderneming zelf veroorzaakt door bedrijfsactiviteiten (scope 1 volgens het Greenhouse Gas Protocol) en naar de emissies die samenhangen met de productie van energie die de onderneming inkoopt (scope 2 volgens het Greenhouse Gas Protocol). De totale broeikasgasemissies delen we door de ondernemingswaarde inclusief contanten (EVIC) in datzelfde jaar. Dit levert per onderneming een attributiefactor op die weergeeft hoeveel broeikasgassen een onderneming uitstoot per gefinancierde euro. Om tot de CO₂-voetafdruk voor de volledige portefeuille te komen, berekenen we het gewogen gemiddelde van de attributiefactor van alle ondernemingen waarin we beleggen. De ondernemingen waarin we veel beleggen tellen dus zwaarder mee in het berekenen van de CO₂-voetafdruk van de portefeuille.

Sturen aan de hand van een specifiek reductiepad

De CO₂-voetafdruk van de portefeuille vergelijken we met die van de benchmark in 2020. Daarbij heeft de portefeuille als doelstelling de CO₂-voetafdruk te verkleinen: in 2030 moet deze tenminste 50% lager zijn dan die van de benchmark in 2020. Om dit te realiseren verlagen we de broeikasgasemissies in één keer met 30% en daarna tot 2030 jaarlijks met gemiddeld 7%. Onze langetermijndoelstelling is een klimaatneutrale portefeuille in 2050. Periodiek tonen we voor onze beleggingsfondsen de voortgang op de beoogde reductiepaden.

TABEL 7.2.1

Fonds	PF peildatum 31-12-2024	PF target
Achmea IM Global Multi Factor Equity fund	27,4	33,6
Achmea IM Global Enhanced Equity fund	33,7	33,6
Achmea IM Global Defensive Equity Fund	28,4	33,6
Achmea IM Emerging Markets Equity Fund	68,8	84,9
Achmea IM Euro Investment Grade Credit Fund	35,8	45,2

Achmea IM Euro Corporate Bond Fund	32,2	49,5
Achmea IM Global High Yield Fund EUR hedged	94,4	137,2
Achmea IM Diversified Return Fund	40,1	43,6

Wij meten de CO₂-voetafdruk voor landen

De gefinancierde emissies voor het Achmea IM Euro Government Bond Fund tonen de scope 1 productie-emissies die samenhangen met de fondsbeleggingen in staatsobligaties. Er wordt onderscheid gemaakt tussen emissies inclusief en exclusief LULUCF. LULUCF behelzen de emissies die samenhangen met landgebruik en bosbouw.

De CO₂-emissies van een land worden aan het Achmea IM Euro Government Bond Fund toegerekend op basis van de blootstelling aan het voor de koopkrachtpariteit (PPP) gecorrigeerde bbp van de staat. Waarbij de totaal gefinancierde emissies worden uitgedrukt als tCO₂-uitstoot per 1 miljoen euro geïnvesteerd vermogen. De obligaties en staatsleningen met alle looptijden uitgegeven in binnenlandse of buitenlandse valuta door de centrale overheid of het ministerie van Financiën worden als relevant beschouwd voor de berekeningen. Voor het berekenen van de gefinancierde emissies worden aanbevelingen van het Platform Carbon Accounting Financials (PCAF) gevolgd.

Gebruikte data

De CO₂-data en koopkrachtpariteit (PPP) gecorrigeerde bbp gegevens zijn ingekocht bij MSCI ESG. De berekening van de CO₂-emissies is gebaseerd op de CO₂-uitstoot van de individuele landen uit 2022. De onderliggende primaire gegevensbronnen die door MSCI ESG worden gebruikt voor koolstofemissies zijn UNFCCC en PRIMAP en de Wereldbank voor koopkrachtpariteit (PPP) gecorrigeerde bbp-gegevens. Op basis van beschikbare data en relevante asset types is 95,0% van het Achmea IM Euro Government Bond Fund in scope voor de berekening.

TABEL 7.2.2 TOTAAL GEFINANCIERDE SCOPE 1 EMISSIES UITGEDRUKT IN TCO₂-UITSTOOT PER 1 MIO EURO AUM

Fonds	Emissies exclusief LULUCF	Emissies inclusief LULUCF
Achmea IM Euro Government Bond Fund	128,6	124,7

7.3. De biodiversiteitsvoetafdruk van de beleggingsfondsen

Biodiversiteitsverlies is één van de grootste risico's voor onze economie en samenleving. Beleggingsportefeuilles zijn blootgesteld aan fysieke, transitie- en reputatierisico's door het verlies van biodiversiteit. Zo hebben Nederlandse financiële instellingen wereldwijd voor ruim 500 miljard euro aan bedrijven gefinancierd die afhankelijk zijn van biodiversiteit.

In 2020 ondertekende Achmea IM de Finance for Biodiversity Pledge (de Pledge) en committeerde zich daarmee aan het meten van, en rapporteren over de impact van de beleggingen op verlies van biodiversiteit. In dit MVB-halfjaarverslag presenteren we voor het eerst de analyse van de impact op verlies van biodiversiteit van de aandelen en bedrijfsobligatiefondsen van Achmea IM. Daarmee geven we invulling aan het commitment dat wij als organisatie zijn aangegaan met ondertekening van de Pledge. En met deze toelichting bieden we onze organisatie, onze klanten en andere geïnteresseerden inzicht in de impact van onze beleggingsfondsen op biodiversiteitsverlies. Voor Achmea IM is het meten en analyseren van de impact een belangrijk startpunt voor het ontwikkelen van een aanpak om onze impact op biodiversiteitsverlies te beperken. We noemen de impact de biodiversiteitsvoetafdruk. Komend jaar onderzoeken we hoe we onze aanpak verder kunnen concretiseren door doelstellingen te formuleren.

Ambitie en doelen

Biodiversiteit is een van de vier speerpunt thema's van Achmea IM. Om bij te dragen aan het behoud van de biodiversiteit, wil Achmea IM de biodiversiteitsvoetafdruk van haar beleggingen verminderen en bijdragen aan herstel van de biodiversiteit.

Daartoe hebben we de volgende doelen gesteld.

- we meten de biodiversiteitsvoetafdruk (in km² MSA²¹) van de beleggingsfondsen van Achmea IM en rapporteren hier jaarlijks over;
- we monitoren ondernemingen in hoog-risico sectoren in de liquide beleggingsfondsen op betrokkenheid bij - en op beleid ter voorkoming van ontbossing;
- we onderzoeken in 2025 hoe we doelen kunnen stellen voor de reductie van de biodiversiteitsvoetafdruk van onze aandelen- en bedrijfsobligatiefondsen;

- we spreken ondernemingen waarin we beleggen aan op hun verantwoordelijkheid om zich in te zetten voor behoud van biodiversiteit (engagement);
- we ontwikkelen mogelijkheden om te investeren in biodiversiteitsbehoud en -herstel (impact beleggen).

De voetafdruk in beeld

We hebben de biodiversiteitsvoetafdruk berekend van de Achmea IM aandelen - en bedrijfsobligatiefondsen. We gebruiken daarvoor de Corporate Biodiversity Footprint (CBF) scores van Iceberg Data Lab (IDL). De CBF score van IDL is een score voor de biodiversiteitsvoetafdruk van een onderneming. De beleggingsfondsen hebben een gezamenlijk belegd vermogen van ca. 5,7 miljard euro. Dit is circa 15% van het totale intern beheerde vermogen van Achmea IM. Voor het overige deel van het intern beheerde vermogen, vooral staatsobligaties, hebben we (nog) geen biodiversiteitsdata beschikbaar. Het percentage van beleggingen in de fondsen, waarvoor de totale voetafdruk is berekend, is 89%. Voor de beleggingen in aandelen is dit percentage 94% en voor bedrijfsobligaties 54%.

TABEL 7.3.1 BIODIVERSITEITSVOETAFDruk BELEGGINGSFONDSEN¹

Fonds	Totale voetafdruk (Km ² MSA)	Relatieve voetafdruk (Km ² MSA/ Mln. euro)
Achmea IM Global Enhanced Equity Fund EUR hedged	-99	-0,044
Achmea IM Global Multi Factor Equity Fund	-35	-0,05
ESG Global Equity	-81	-0,044
Achmea IM Euro Corporate Bond Fund	-2	-0,033
Achmea IM Euro Investment Grade Credit Fund	-9	-0,031
	-226	-0,044

¹ Biodiversiteitsvoetafdruk data: CBF, Iceberg Data Lab

TABEL 7.3.2 BIODIVERSITEITSVOETAFDruk BENCHMARK¹

Benchmarks	Relatieve voetafdruk
Bloomberg Euro Corporate Bond	-0.049
MSCI ACWI	-0.036
MSCI World	-0.034

¹ Biodiversiteitsvoetafdruk data: CBF, Iceberg Data Lab

We rapporteren de voetafdruk per beleggingsfonds, en de totale voetafdruk van alle fondsen

²¹ De biodiversiteitsvoetafdruk wordt uitgedrukt in verlies van biodiversiteit per vierkante kilometer. Zie de tekstbox 'Toelichting: de Corporate Biodiversity Footprint en Mean Species Abundance'.

samen. De totale voetafdruk wordt uitgedrukt als verandering in aanwezigheid van soorten, de 'Mean Species Abundance' (MSA) per vierkante kilometer oppervlakte (Km² MSA). Dit is de optelsom van de impact van alle ondernemingen in de relevante beleggingsportefeuilles, naar rato van het belegd vermogen in deze ondernemingen. Aangezien het gaat om het gemeten verlies van biodiversiteit, is de waarde negatief. Het verschil in de totale voetafdruk wordt in belangrijke mate bepaald door de omvang van het belegd vermogen.

De relatieve voetafdruk is het veroorzaakte verlies aan biodiversiteit per belegde euro, of per miljoen euro (Km² MSA/mln. euro). De relatieve voetafdruk van een fonds kan worden vergeleken met die van de benchmark of van een ander fonds en geeft aan of er per belegde euro meer of minder biodiversiteit verloren gaat dan bij het te vergelijken fonds of de benchmark. Een grote(re) relatieve impact wijst op meer beleggingen in sectoren en ondernemingen met een relatief grote impact op verlies van biodiversiteit. De sectoranalyse hieronder laat zien welke sectoren veel verlies van biodiversiteit veroorzaken, en wat de belangrijkste oorzaken zijn voor dat verlies.

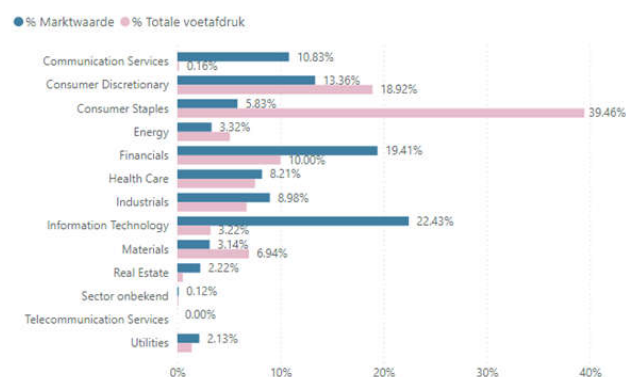
Voetafdruk per sector

In de figuur *marktwaarde en biodiversiteitsvoetafdruk per sector* zetten we de verdeling van het belegd vermogen per sector naast het aandeel in de totale biodiversiteitsvoetafdruk van deze beleggingen. Zo wordt 5.8% van het vermogen belegd in de sector Consumer Staples, maar veroorzaken deze beleggingen ruim 39% van de totale voetafdruk. De figuur laat zien dat er een aantal sectoren is met een significante impact: Consumer Staples, Consumer Discretionary, Financials, Health Care en Materials. Daarnaast is er ook een aantal sectoren met (heel) beperkte impact: Communication Services en Information Technology.

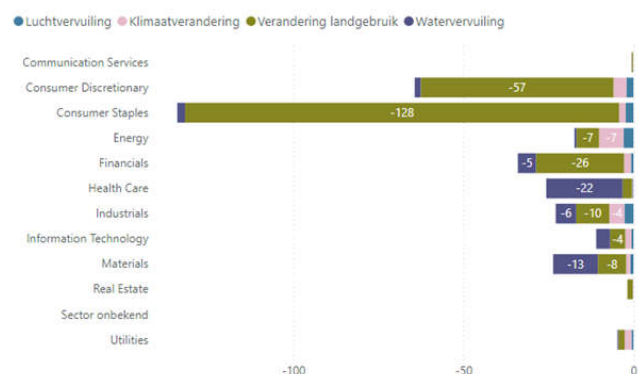
De figuur *biodiversiteitsvoetafdruk per sector en oorzaak* toont wat de belangrijkste oorzaken zijn van het verlies van biodiversiteit veroorzaakt door de ondernemingen. De Corporate Biodiversity Footprint data van Iceberg Data Lab berekent de impact van bedrijven op vier oorzaken van verlies van biodiversiteit²²:

- verandering van landgebruik
- klimaatverandering
- watervervuiling
- luchtvervuiling

FIGUUR 7.3.1 MARKTWAARDE EN BIODIVERSITEITSVOETAFDruk PER SECTOR

FIGUUR 7.3.2 BIODIVERSITEITSVOETAFDruk PER SECTOR EN OORZAAK (KM² MSA)

De figuur toont dat verandering van landgebruik de belangrijkste oorzaak van verlies is, gevolgd door watervervuiling. Klimaatverandering (CO₂-emissies) speelt met name in enkele sectoren, zoals Energy en Industrials en rol van betekenis. Luchtvervuiling speelt naar verhouding een beperkte rol. De verandering van landgebruik wordt vooral veroorzaakt door ondernemingen die landbouwproducten produceren, verwerken en/of verkopen. Voor de Financials betreft het vooral leningen aan – of beleggingen in ondernemingen in de landbouw en voedingsmiddelenketen. De landbouw, inclusief veehouderij en productie van veevoer, drukt zwaar op de biodiversiteit. Zo leidt de behoefte aan meer landbouwgrond wereldwijd tot veel ontbossing. In de sectoren Health Care en Materials is watervervuiling de belangrijkste oorzaak. Binnen de sector Materials veroorzaken bijvoorbeeld de chemie en mijnbouw veel watervervuiling.

De inzichten uit deze voetafdrukanalyse vormen het startpunt voor de ontwikkeling van onze aanpak voor

²² Iceberg Data Lab volgt voor zover mogelijk de oorzaken van biodiversiteitsverlies zoals vastgesteld door het Intergovernmental Science-Policy Platform on Biodiversity and Ecosystem Services (IPBES)

het verkleinen van onze voetafdruk. Zo gaan we in 2025 voor de oorzaak 'verandering van landgebruik' nader onderzoek doen naar betrokkenheid bij ontbossing, en hoe we met beleid ter voorkoming van ontbossing de voetafdruk van onze fondsen kunnen beperken.

De data en analysemethode

Bij het gebruik van de voetafdruk data is het van belang te realiseren dat de data en analysemethode nog relatief nieuw zijn, bijvoorbeeld in vergelijking met andere ESG data en data over CO₂-emissies van ondernemingen. De Corporate Biodiversity Footprint scores zijn in belangrijke mate gebaseerd op impact modellen en sectordata. De data geven daarmee een goed beeld van de impact van ondernemingen in een bepaalde sector, maar zijn nog niet nauwkeurig genoeg om onderscheid tussen ondernemingen in een bepaalde sector in kaart te brengen, omdat bijvoorbeeld risico-mitigerend beleid van een onderneming nog niet in de data is verwerkt.

Een tweede kanttekening is dat de modellen nog niet alle door het IPBES²³ geïdentificeerde oorzaken van verlies van biodiversiteit in kaart brengen. Zo is er nog onvoldoende data beschikbaar over de impact op de biodiversiteit in zeeën en oceanen (de marine biodiversiteit).

Een derde kanttekening betreft de dubbeltelling van impact bij het meerekenen van de indirecte impact, de zogenaamde scope-3 impact. Het meetellen van de scope-3 impact van elke onderneming zal over de gehele beleggingsportefeuille leiden tot een te hoge totale voetafdruk, als gevolg van de dubbeltelling van bepaalde impact. Zo wordt bijvoorbeeld de impact van het delven van bepaalde metalen toegerekend aan een mijnbouw onderneming in de portefeuille en wordt een deel van dezelfde impact ook (nogmaals) toegerekend aan de autofabrikant die de metalen gebruikt en aan de financiële instelling die in deze ondernemingen belegt. Deze dubbeltellingen accepteren wij om de volgende redenen:

- Veruit de meeste impact op de biodiversiteit vindt juist in de keten plaats; om de impact van een sector goed in beeld te krijgen en te begrijpen, vinden wij het van belang om de totale impact, inclusief scope-3 te tonen; zonder de scope-3 impact blijft een groot deel van de impact buiten beeld;
- Bij het berekenen en monitoren van de totale impact van de portefeuille, zijn we bewust van het effect van enige dubbeltelling; de waarde (omvang) van de totale impact is vooral van belang als kengetal om over tijd te monitoren en het succes van maatregelen om die impact te reduceren te kunnen meten;
- Het gaat dus niet primair om de exacte juistheid van het aantal Km² waarvan biodiversiteit verloren gaat, daarvoor is de CBF score nog teveel op

modelwaarden gebaseerd. Het gaat er vooral om, een referentiewaarde te hebben voor de impact, om zo door de tijd het effect van inzet op impactreductie te kunnen monitoren. In eerste instantie kunnen we met de data hoog-risico sectoren en ondernemingen identificeren en ons daarop richten bij het inzetten op reductie.

Ondanks deze kanttekeningen, biedt de voetafdruk analyse al veel relevante inzichten in de omvang en de oorzaken van het verlies van biodiversiteit dat veroorzaakt wordt door ondernemingen waarin wordt belegd.

Toelichting: de Corporate Biodiversity Footprint en Mean Species Abundance

Voor het meten van de voetafdruk zijn twee maatstaven van belang: de Corporate Biodiversity Footprint en de Mean Species Abundance.

De *Corporate Biodiversity Footprint* (CBF) is een maatstaf voor het in kaart brengen van de biodiversiteitsvoetafdruk van ondernemingen (of organisaties / landen). De CBF is ontworpen om de jaarlijkse impact van de activiteiten van ondernemingen, financiële instellingen, en reële activa te beoordelen op het gebied van hun impact op de mondiale en lokale biodiversiteit. Deze beoordeling is gebaseerd op de impact die voortvloeit uit de producten die door bedrijven worden gekocht, geproduceerd en/of verkocht, berekend over hun de hele waardeketen. De CBF data en methodologie gebruikt in dit rapport zijn ontwikkeld door Iceberg Data Lab.

Het veroorzaakte verlies van biodiversiteit, ofwel de 'voetafdruk' wordt uitgedrukt in de 'Mean Species Abundance' (MSA). Dit is een maatstaf voor biodiversiteit die de gemiddelde relatieve aanwezigheid weergeeft van inheemse soorten in een ecosysteem, vergeleken met hun aanwezigheid in een ecosysteem dat nog helemaal niet door de mens is verstoord. Deze indicator is gebaseerd op de soortenrijkdom en meet daarom de staat van instandhouding van een ecosysteem in relatie tot haar oorspronkelijke staat. Een gebied met een MSA van 0% heeft de oorspronkelijke biodiversiteit volledig verloren. Een gebied met een MSA van 100% heeft een niveau van biodiversiteit dat gelijk is aan dat van een onaangetaast ecosysteem. Met de MSA-indicator kan het verlies van biodiversiteit worden uitgedrukt in een oppervlak. Zo betekent -1 Km². MSA dat de biodiversiteitswaarde van bijvoorbeeld 1 km² tropisch ongerept bos verloren is gegaan.

²³ Intergovernmental Science-Policy Platform on Biodiversity and Ecosystem Services

8. Impactbeleggen

Impactbeleggingen zijn beleggingen met een intentie om een positieve, meetbare sociale en milieu impact te maken, naast een positief, financieel rendement (Global Impact Investors Network (GIIN)).

Impactbeleggen is essentieel om het verschil te maken in de maatschappij. Achmea IM zet haar vermogen op verschillende manieren in om maatschappelijke impact te maken. De komende jaren zullen wij het aandeel impactbeleggingen in onze totale beleggingen verder vergroten.

8.1. Inleiding

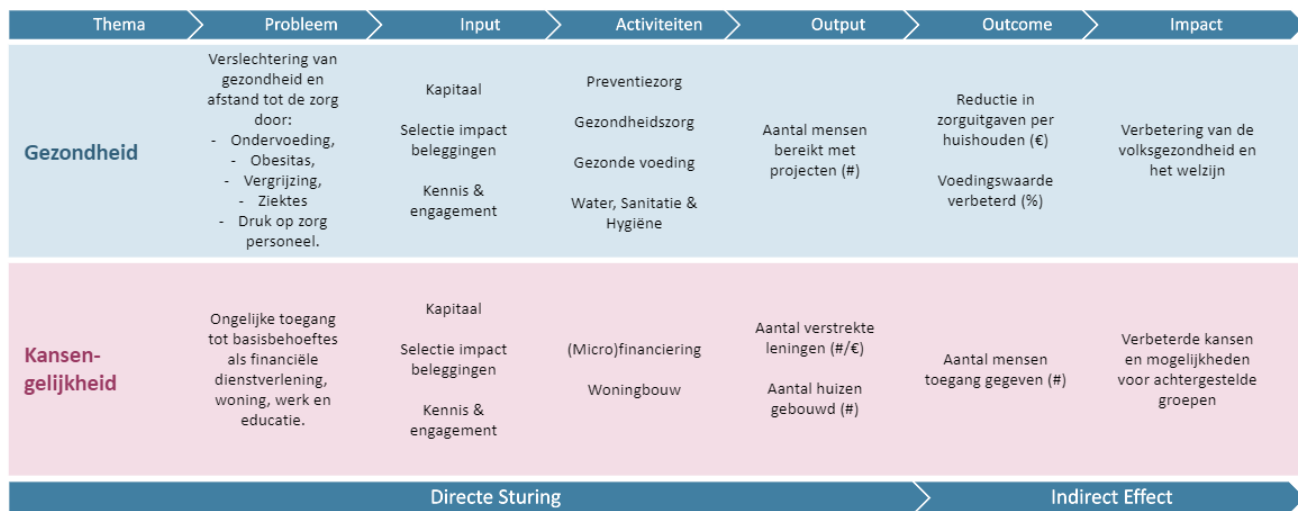
De impactovertuigingen van Achmea IM zijn:

1. We creëren maatschappelijke waarde.
2. Samen maken we meer impact.
3. Positieve impact en financieel rendement gaan hand-in-hand.
4. We zetten de volledige portefeuille in voor een effectief impactbeleid.
5. Intentie, meetbaarheid en een rendement zijn de drie pijlers voor succes.

6. We kennen de beste impactoplossingen.
7. We maken positieve impact met minimale bijeffecten elders.

Achmea IM richt zich op vier impactthema's: Klimaat, Biodiversiteit, Gezondheid en Kansengelijkheid. Deze sluiten aan bij de MVB-speerpunten. Op elk van de thema's hebben we een duidelijke theory of change om de impact die we willen bereiken zo concreet mogelijk te maken.

Thema	Probleem	Input	Activiteiten	Output	Outcome	Impact
Klimaat	Klimaatverandering en zijn gevolgen: - Extreme hitte en droogte - Overstromingen - Klimaatvluchtelingen	Kapitaal	Hernieuwbare energie	Hernieuwbare energie opgewekt (MWh)	Vermeden GHG emissies (ton CO2-eq)	Bijdrage aan de Doelen van Parijs om ruim onder 2°C opwarming in 2050 te blijven
		Selectie impact beleggingen	Duurzame infrastructuur	GHG emissies per product (ton CO2-eq)	GHG emissies bespaard per product (ton CO2-eq)	
		Kennis & engagement	Energie efficiëntie			
			Duurzame productie			
Biodiversiteit	Verlies van biodiversiteit en afname van ecosysteem diensten	Kapitaal	Biodiversiteits-behoud- en herstel	Duurzaam beheer (Ha): - Biodiversiteit onder beheer (Ha) - Duurzame landbouwgronden (Ha)	Grondkwaliteit verbeterd (ha) (Plastic) Afval vermeden (ton)	Biodiversiteit is behouden of hersteld: Bijdrage aan de doelen van het Montreal-Akkoord
		Selectie impact beleggingen	Duurzame landbouw, bosbeheer en visserij	Afval verwerkt (ton) Water verbruikt (ton) Duurzaam hout geproduceerd (m³)	Water bespaard (m³) Biodiversiteit behouden/hersteld (ha etc.)	
		Kennis & engagement	Water- en afval management			
Directe Sturing					Indirect Effect	

8.2. Green Bonds

Het Achmea IM Euro Green Bond Fund belegt hoofdzakelijk in kwalitatief hoogwaardige, groene staats- en bedrijfsobligaties wereldwijd. Green bonds zijn obligaties uitgegeven door (semi)overheden, internationale instellingen of ondernemingen waarvan de opbrengsten worden gebruikt om projecten en activiteiten met een aantoonbaar positief effect op het milieu en klimaat te (her)financieren. Meer specifiek zijn dit projecten gericht op energie-efficiëntie, schoon vervoer en hernieuwbare energie technologieën, zoals wind- en zonne-energie. Ook projecten voor het weerbaarder maken van infrastructuur en de leefomgeving tegen de fysieke gevolgen van klimaatverandering, komen in aanmerking voor (her)financiering.

Theory of Change

Door te investeren in de projecten van de goed gekeurde green bonds dragen we bij aan onze theory of change voor het Achmea IM Euro Green Bond Fund. We hebben zo voldoende vertrouwen dat de voorgestelde projecten zullen bijdragen aan de gewenste outputs en de bijbehorende uitkomsten om uiteindelijk bij te dragen aan de impact die we willen behalen: ruim onder 2 graden opwarming in 2050 te blijven.

Beoordelingsraamwerk

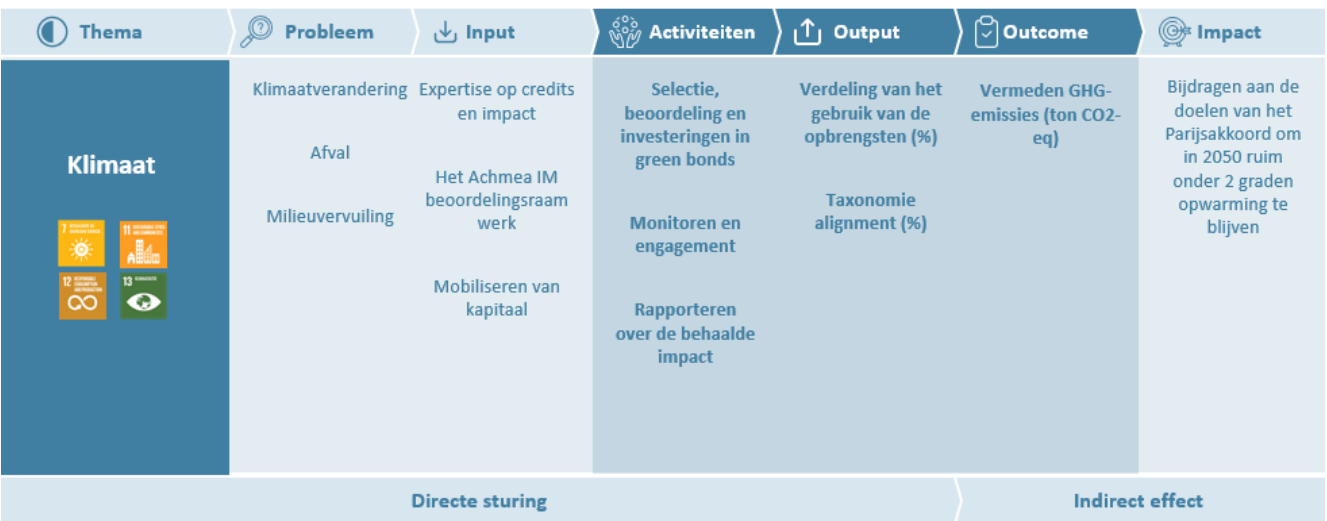
Achmea IM gebruikt haar eigen raamwerk om te beoordelen of green bonds wel voldoende groen zijn. Dit raamwerk is gebaseerd op de uitgangspunten van de Green Bond Principles (GBP) en de taxonomie van het Climate Bonds Initiative (CBI). Ook toetst Achmea IM of de activiteiten voldoen aan de definitie van 'duurzame beleggingen' volgens de SFDR en de criteria voor duurzame economische activiteiten zoals gedefinieerd in de EU-taxonomie. Het oordeel geeft inzicht in de mate van vertrouwen dat de opbrengsten van de green bonds daadwerkelijk worden gebruikt voor groene projecten. Alleen green bonds die voldoen aan het Achmea IM raamwerk worden als green bonds toegelaten tot het beleggingsuniversum. Naast het Achmea IM Euro Green Bond Fund beleggen we ook via creditfondsen in green bonds, sustainability bonds en social bonds (GSS bonds). Onderstaand figuur geeft inzicht in de allocatie per 30-06-2024.

Naast de green bond fondsen beleggen we ook via creditfondsen in green bonds, sustainability bonds (bonds gericht op zowel groen- als sociale projecten) en social bonds (bonds gefocust op sociale projecten). Onderstaand figuur geeft inzicht in de allocatie per 31-12-2024.

TABEL 8.2.1 ALLOCATIE % GREEN, SOCIAL EN SUSTAINABILITY BONDS

Fonds	%
Achmea IM Euro Corporate Bond Fund	17,2%
Achmea IM Investment Grade Credit Pool EUR hedged	11,5%
Achmea IM Euro Investment Grade Credit Fund	18,5%
Achmea IM Euro Government Bond Fund	6,3%

FIGUUR 8.2.1 THEORY OF CHANGE ACHMEA IM EURO GREEN BOND FUND

Gebruik van de opbrengsten

Onderstaand het gebruik van de opbrengsten voor per 31-12-2024:

**TABEL 8.2.2 GEBRUIK VAN DE OPBRENGSTEN
PER 31-12-2024**

Thema	Achmea IM Euro Green Bond Fund %	Achmea IM Corporate Green Bond Fund %
Hernieuwbare energie	19	22
Energie-efficiëntie	31	27
Duurzaam transport	18	8
Duurzame circulaire economie	1	0
Duurzaam waterbeheer	1	1
Afvalbeheer en -preventie	1	1
Natuurlijke hulpbronnen	2	0
Conservatie biodiversiteit	0	0
Geen data beschikbaar	27	41

Vermeden CO₂

Voor beleggers én uitgevers is het belang van inzicht in de daadwerkelijke impact van green bonds in de afgelopen jaren toegenomen. Enerzijds om grip te krijgen op de daadwerkelijke vermindering van de GHG-emissies als bewijs. Anderzijds ligt er een wettelijke eis om verantwoording af te leggen over de impact. Eén van de meest gebruikte indicatoren is 'vermeden CO₂-emissies'. Veel uitgevende instellingen rapporteren de hoeveelheid CO₂ in ton die door het gefinancierde project vermeden wordt, ten opzichte van een 'business-as-usual' scenario. Een voorbeeld is de bouw van een windmolenpark: de uitgevende instelling berekent hoeveel CO₂-emissies gemoeid is met de opwekking van windenergie over een bepaalde periode. Zij vergelijkt dit vervolgens met de CO₂ emissies die veroorzaakt zou zijn als dezelfde energie in het bestaande energienetwerk opgewekt zou moeten worden (het 'business-as-usual' scenario).

Het Achmea IM Euro Green Bond Fund droeg met haar financiering in 2024 bij aan een totale uitkomst van 253,634 ton vermeden CO₂-emissies. Per geïnvesteerde miljoen euro is dat 208,1 ton aan vermeden CO₂-emissies²⁴.

Zie voor meer informatie [de kwartaalupdate op de website](#).

Voorbeeld beoordeling Green Bond raamwerk: De Volksbank

De Volksbank is de vierde grootste retailbank in Nederland met meer dan 3,2 miljoen klanten. De strategie van de Volksbank voor 2021-2025, 'Beter voor elkaar – van belofte naar impact', richt zich onder andere op het hebben van een meetbare positieve impact op de samenleving.

In november 2024 heeft de Volksbank een green bond ter waarde van EUR 500 miljoen uitgebracht. De opbrengsten van de green bond gaan volledig naar groene activa zoals groene gebouwen en hernieuwbare energie. De uitgifte van deze green bond draagt bij aan de strategie van de Volksbank op een of meerdere van de pijlers: klimaat, biodiversiteit of mensenrechten. De Volksbank doet dit actief door een set van criteria te stellen aan investeringen die bijdrage aan duurzaamheid.

De Volksbank heeft in het green bond framework een duidelijke beschrijving gegeven van de use of proceeds, waarin de EU Taxonomy economische activiteiten benoemd worden en selectiecriteria hanteert die in lijn zijn met ons green bond raamwerk en de CBI Taxonomy. Het toewijzen en beheren van de opbrengsten zijn helder beschreven en de rapportage vooruitzichten zijn voorzien van de juiste impact en output metrics.

De Second party opinion van ISS Corporate Solutions oordeelt dat het raamwerk van De Volksbank voldoet aan de Green Bond Principles van de International Capital Market Association (ICMA) van 2021.

²⁴ Voor de berekening van de vermeden emissies, maken we gebruik van de gegevens die de uitgevende instellingen rapporteren in hun impactrapportages. We gebruiken de informatie over metrische ton CO₂ (equivalenten) en rekenen deze om naar vermeden ton CO₂ per 1 miljoen geïnvesteerde euro's ofwel, (CO₂/€mil.). Waar nodig herleiden we de gerapporteerde informatie naar deze indicator als daarvoor voldoende informatie beschikbaar is.

Voorbeeld beoordeling Green Bond impact

rapport: Société du Grand Paris

De Green bond van Société du Grand Paris van EUR 1 miljard is in april 2023 uitgebracht, die bijdraagt aan het Grand Paris Express project. Grand Paris express is een project van openbaar vervoer waar in netwerk van 200km aan tunnels in vier verschillende metro lijnen plus 2 verleningen van bestaande lijnen.

In 2023 is het zuidelijke deel van lijn 15 gelegd en hebben ze de mijlpaal van meer dan 100 km aan tunnels behaald.

In totaal draagt de uitkomst van deze green bond bij aan de theory of change van het Green Bond Fund door jaarlijks 28747 ton CO₂-eq aan GHG-emissies vermeden. Per miljoen EUR worden er jaarlijks 28,75 ton CO₂-eq aan GHG-emissies vermeden.

8.3. Achmea Climate Infrastructure Fund

Het fonds heeft als doel om de energietransitie in Europa verder te versnellen door middel van het opbouwen van een goed gediversifieerde portefeuille van beleggingen in, hoofdzakelijk nieuw te bouwen, wind- en zonne-energie waterkrachtprojecten, en hier rendement mee te genereren. Ook energieopslag en -efficiëntie komen aan bod.

Het Fonds heeft als doel om tenminste 90% van haar portefeuille te beleggen in duurzame beleggingen die in lijn zijn met de geformuleerde milieudoelstellingen. Dit wordt bereikt door investeringen in 'EU Taxonomy aligned' investeringen met een directe bijdrage aan de milieudoelstelling 'klimaatverandering mitigatie' als gedefinieerd in artikel 10 van de 'EU Taxonomy Regulation' ('Taxonomy aligned beleggingen') of andere milieu gerelateerde duurzame beleggingen in overeenstemming met artikel 2 (17) van de 'Sustainable Finance Disclosure Regulation' (SFDR). Deze investeringen hebben een meetbare positieve bijdrage aan de 'United Nations Sustainability Development Goals' (UN SDG) #7 "Betaalbare en schone energie" en #13 "Klimaat actie". Om de bijdrage te meten aan de milieudoeltelling, gebruikt het Fonds duurzaamheidsindicatoren.

De beleggingsstrategie van het Fonds bestaat uit de generatie van rendement door het doen van investeringen in en het bouwen van een gediversifieerde portefeuille van schone energie activa, zoals onshore en offshore windparken, zonneparken, waterkrachtcentrales, of andere hernieuwbare infrastructuur beleggingen. Deze kunnen operationeel zijn of in aanbouw. Aanvullend kunnen andere

doelactiva in de batterij energie opslagsysteemsector onderdeel zijn van de beleggingsstrategie. Terwijl de milieudoelstelling wordt nagestreefd zorgt het Fonds ervoor dat het geen significante schade veroorzaakt ten aanzien van enig milieu of sociaal doel. Dit wordt gewaarborgd door een veelzijdige due diligence en monitoringsproces voor de acquisitie en gedurende de levensduur van de beleggingen. Het Fonds neemt 'principle adverse impact indicators' in beschouwing gedurende de beleggingsbeslissing en in het monitoren van de beleggingen en heeft als doel om potentiële negatieve effecten te verminderen door passende en projectspecifieke maatregelen. Voor directe contractanten wordt ervoor gezorgd dat de 'OECD Guidelines for Multinational Enterprises' en de 'UN Guiding Principles on Business and Human Rights' worden nageleefd. In het algemeen zal compliance met 'good governance' een essentieel onderdeel zijn van de beleggingsstrategie.

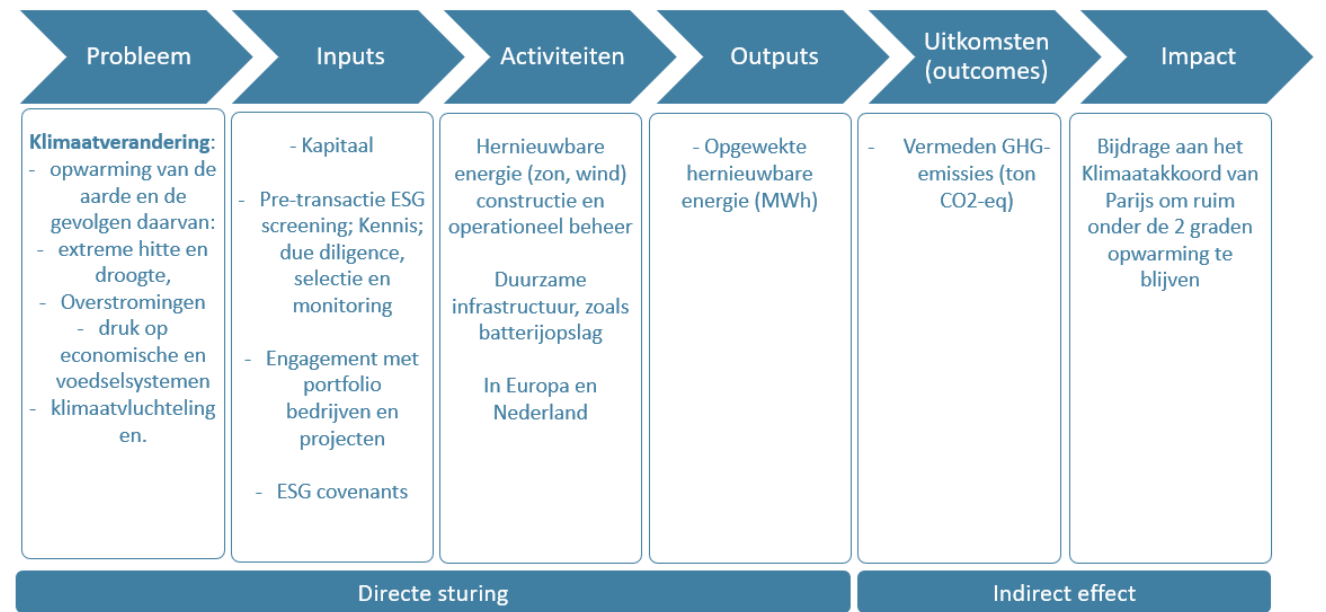
TABEL 8.3.1 ONTWIKKELING
DUURZAAMHEIDSINDICATOREN¹

	Dit kwartaal - Per 30-09-2024	Sinds inceptie - 30-09-2024
Energieproductie (in GWh)	43,6	366,7
Vermeden uitstoot (in tonnen CO ₂ -equivalenten)	12.617	106.418

¹ Niet-geauditeerde cijfers

Zie voor meer informatie [de kwartaalupdate op de website](#).

THEORY OF CHANGE EURO ACHMEA CLIMATE INFRASTRUCTURE FUND

9. Bijlagen

9.1. Uitgangspunten Global Compact

Het UN Global Compact verlangt van bedrijven dat zij binnen hun invloedssfeer een aantal kernwaarden op het gebied van mensenrechten, arbeidsnormen, milieu en anticorruptie omarmen, ondersteunen en uitoefenen. Bedrijven die het initiatief onderschrijven, verbinden zich ertoe de onderstaande doelstellingen en waarden te steunen bij het uitvoeren van hun activiteiten:

Mensenrechten

1e principe: bedrijven dienen binnen de eigen invloedssfeer de internationaal vastgelegde mensenrechten te ondersteunen en te respecteren;

2e principe: bedrijven dienen ervoor te zorgen dat zij niet medeplichtig zijn aan mensenrechtenschendingen;

Arbeidsnormen

3e principe: bedrijven dienen de vrijheid van vakvereniging en de effectieve erkenning van het recht op collectieve onderhandelingen te handhaven;

4e principe: bedrijven dienen alle vormen van verplichte en gedwongen arbeid te elimineren;

5e principe: bedrijven dienen zich in te spannen voor de effectieve afschaffing van kinderarbeid;

6e principe: bedrijven dienen discriminatie met betrekking tot werk en beroep te bestrijden;

Milieu

7e principe: bedrijven hanteren het voorzichtigheidsbeginsel met betrekking tot milieukwesties;

8e principe: bedrijven ondernemen initiatieven om grotere verantwoordelijkheid op milieugebied te bevorderen;

9e principe: bedrijven stimuleren de ontwikkeling en verspreiding van milieuvriendelijke technologieën;

Anticorruptie

10e principe: bedrijven dienen alle vormen van corruptie tegen te gaan, inclusief afpersing en omkoping.

De principes van het UN Global Compact zijn gebaseerd op internationale verdragen, onder andere afgeleid van de Universele Verklaring van de Rechten van de Mens, de Verklaring van de Internationale Arbeidsorganisatie (ILO) inzake de fundamentele arbeidsrechten en van de Verklaring van Rio met betrekking tot milieu en ontwikkeling.

9.2. Nederlandse Corporate Governance Code (versie 2022)

Principe 4.1 De algemene vergadering

De algemene vergadering kan een zodanige invloed uitoefenen op het beleid van het bestuur en de raad van commissarissen van de vennootschap, dat zij een volwaardige rol speelt in het systeem van checks and balances binnen de vennootschap. Goede corporate governance veronderstelt volwaardige deelname van aandeelhouders aan de besluitvorming in de algemene vergadering.

Relevante best practice bepalingen

4.1.1 Het toezicht van de Raad van Commissarissen op het bestuur omvat mede het toezicht op de verhouding met de aandeelhouders.

4.1.5 Indien een aandeelhouder een onderwerp op de agenda heeft laten plaatsen, licht hij dit ter vergadering toe en beantwoordt zonodig vragen hierover.

4.1.6 Een aandeelhouder oefent het agenderingsrecht slechts uit nadat hij daaromtrent in overleg is getreden met het bestuur. Wanneer één of meer aandeelhouders het voornemen hebben de agendering te verzoeken van een onderwerp dat kan leiden tot wijziging van de strategie van de vennootschap, bijvoorbeeld door het ontslag van één of meer bestuurders of commissarissen, wordt het bestuur in de gelegenheid gesteld een redelijke termijn in te roepen om hierop te reageren (de responstijd). De mogelijkheid van

het inroepen van de responstijd geldt ook voor een voornemen als hiervoor bedoeld dat strekt tot rechterlijke machtiging voor het bijeenroepen van een algemene vergadering op grond van artikel 2:110 BW. De desbetreffende aandeelhouder respecteert de door het bestuur ingeroepen responstijd, bedoeld in best practice bepaling 4.1.7.

Principe 4.3 Uitbrengen van stemmen

Principe deelname van zoveel mogelijk aandeelhouders aan de besluitvorming in de algemene vergadering is in het belang van de checks and balances van de vennootschap. De vennootschap stelt, voor zover het in haar mogelijkheid ligt, aandeelhouders in de gelegenheid op afstand te stemmen en met alle (andere) aandeelhouders te communiceren.

Relevante best practice bepalingen

4.3.1 Een aandeelhouder stemt naar eigen inzicht.

Van een aandeelhouder die gebruik maakt van stemadviezen van derden wordt verwacht dat hij zich een eigen oordeel vormt over het stembeleid of de door deze adviseur verstrekte stemadviezen.

4.3.5 Institutionele beleggers (pensioenfondsen, verzekeraars, beleggingsinstellingen, vermogensbeheerders) plaatsen jaarlijks in ieder geval op hun website hun beleid ten aanzien van het uitoefenen van het stemrecht op aandelen die zij houden in beursvennootschappen.

4.3.6 Institutionele beleggers plaatsen jaarlijks op hun website en/of in hun bestuursverslag een verslag van de uitvoering van hun beleid voor het uitoefenen van het stemrecht in het desbetreffende boekjaar. Daarnaast brengen zij ten minste eenmaal per kwartaal op hun website verslag uit of en hoe zij als aandeelhouders hebben gestemd op algemene vergaderingen. Dit verslag wordt op de website van de institutionele belegger geplaatst.

9.3. Overzicht Achmea IM fondsen

Uitsluitingen						
	Controversiële wapens	Tabak	Fossiele brandstoffen	Transitiebeleid	Landen	Normatieve schending
Aandelen						
Achmea IM Global Multi Factor Equity Fund	√	√	√	√	√ ¹	√
Achmea IM Global Multi Factor Equity Fund EUR hedged	√	√	√	√	√ ¹	√
Achmea IM Global Enhanced Equity Fund EUR hedged	√	√	√	√	√ ¹	√
Achmea ESG Global Equity Fund	√	√	√	√	√ ¹	√
Achmea IM Emerging Markets Equity Fund	√	√	√	√	√ ¹	√
Achmea IM Global Equity Fund EUR hedged	√	√	√	√	√ ¹	√
Achmea ESG Diversified Return Fund	√	√	√	√	√ ¹	√
Vastrentende waarden						
Achmea IM Euro Government Bond Fund	√	√	√	√	√	√
Achmea IM Euro Investment Grade Credit Fund	√	√	√	√	√	√
Achmea IM Investment Grade Credit Pool EUR hedged	√	√	√	√	√	√
Achmea IM Euro Corporate Bond Fund	√	√	√	√	√	√
Achmea IM Euro Green Bond Fund	√	√	√	√	√	√
Achmea IM Euro Corporate Green Bond Fund	√	√	√	√	√	√
Achmea IM (LC) Emerging Markets Debt Fund					√	
Achmea IM (HC) Emerging Markets Debt Fund EUR hedged	√	√	√	√	√	√
Achmea IM Global High Yield Fund EUR hedged	√	√	√	√	√	√
Achmea IM Euro Local Government Loans Fund	√	√	√	√	√	√
Achmea IM Euro Inflation Linked Bond Fund					√	
Achmea IM Long Duration Bond Fund	√	√	√	√	√	√
Achmea IM ESG Diversified Fixed Income Fund	√	√	√	√	√	√
Retailfondsen						

Uitsluitingen						
Achmea mixfonds voorzichtig A	√	√	√	√	√	√
Achmea mixfonds gemiddeld A	√	√	√	√	√	√
Achmea mixfonds ambitieus A	√	√	√	√	√	√
Achmea mixfonds zeer ambitieus A	√	√	√	√	√	√
Achmea euro staatsobligaties fonds A	√	√	√	√	√	√
Achmea investment grade bedrijfsobligaties fonds A	√	√	√	√	√	√
Achmea opkomende markten aandelen fonds A	√	√	√	√	√	√
Achmea wereldwijd aandelen fonds A	√	√	√	√	√	√
LDI Overlay						
Achmea IM 10 Year Overlay Fund						
Achmea IM 20 Year Overlay Fund						
Achmea IM 30 Year Overlay Fund						
Achmea IM 40 Year Overlay Fund						
Achmea IM 50 Year Overlay Fund						
Achmea IM Duration Matching Fund						
Grondstoffen						
Achmea IM Diversified Commodity Fund EUR hedged						
Infrastructuur						
Achmea IM Climate Infrastructure Fund ²						

¹ Bij het uitsluiten van landen gaat het om ondernemingen met meer dan 50% belang van de staat

² Het bindende investeringsproces zorgt ervoor dat investeringen worden uitgesloten voordat de investeringsbeslissing wordt genomen, voor het geval ze aanzienlijke schade veroorzaken.

	Engagement	Stemmen	Integratie duurzaamheid informatie (ESG)	CO2-reductie ¹	Impactbeleggen
Aandelen					
Achmea IM Global Multi Factor Equity Fund	√	√	√ ²	√	
Achmea IM Global Multi Factor Equity Fund EUR hedged	√	√	√ ²	√	

	Engagement	Stemmen	Integratie duurzaamheid informatie (ESG)	CO2-reductie ¹	Impactbeleggen
Achmea IM Global Enhanced Equity Fund EUR hedged	√	√	√ ²	√	
Achmea ESG Global Equity Fund	√	√	√ ²	√	
Achmea IM Emerging Markets Equity Fund	√	√	√	√	
Achmea IM Global Equity Fund EUR hedged	√	√	√ ²	√	
Achmea ESG Diversified Return Fund	√	√	√ ²	√	
Vastrentende waarden					
Achmea IM Euro Government Bond Fund	√		√		
Achmea IM Euro Investment Grade Credit Fund	√		√ ²	√	
Achmea IM Investment Grade Credit Pool EUR hedged	√		√		
Achmea IM Euro Corporate Bond Fund	√		√	√	
Achmea IM Euro Green Bond Fund	√		√		√
Achmea IM Euro Corporate Green Bond Fund	√		√		√
Achmea IM (LC) Emerging Markets Debt Fund	√ ³				
Achmea IM (HC) Emerging Markets Debt Fund EUR hedged	√ ³		√		
Achmea IM Global High Yield Fund EUR hedged	√		√	√	
Achmea IM Euro Local Government Loans Fund					
Achmea IM Euro Inflation Linked Bond Fund			√		
Achmea IM Long Duration Bond Fund	√		√		
Achmea IM ESG Diversified Fixed Income Fund	√		√		√
Retailfondsen					
Achmea mixfonds voorzichtig A	√	√	√ ²	√	
Achmea mixfonds gemiddeld A	√	√	√ ²	√	
Achmea mixfonds ambitieus A	√	√	√ ²	√	
Achmea mixfonds zeer ambitieus A	√	√	√ ²	√	
Achmea euro staatsobligaties fonds A	√		√		
Achmea investment grade bedrijfsobligaties fonds A	√		√ ²	√	

	Engagement	Stemmen	Integratie duurzaamheid informatie (ESG)	CO2-reductie ¹	Impactbeleggen
Achmea opkomende markten aandelen fonds A	√	√	√ ²	√	
Achmea wereldwijd aandelen fonds A	√	√	√	√	
LDI Overlay					
Achmea IM 10 Year Overlay Fund					
Achmea IM 20 Year Overlay Fund					
Achmea IM 30 Year Overlay Fund					
Achmea IM 40 Year Overlay Fund					
Achmea IM 50 Year Overlay Fund					
Achmea IM Duration Matching Fund					
Grondstoffen					
Achmea IM Diversified Commodity Fund EUR hedged					
Infrastructuur					
Achmea IM Climate Infrastructure Fund ⁴					√

¹ De CO2-voetafdruk van de portefeuille wordt vergeleken met die van de benchmark. Daarbij heeft de portefeuille als doelstelling de CO2-voetafdruk te verkleinen: in 2030 moet deze tenminste 50% lager zijn dan die van de benchmark in 2020. Om dit te realiseren worden de broeikasgasemissies in één keer met 30% verlaagd en daarna tot 2030 jaarlijks met gemiddeld 7%. De langetermijndoelstelling is een klimaatneutrale portefeuille in 2050.

² Dit Fonds integreert op structurele wijze ESG-risico's en ESG-factoren in het beleggingsproces.

³ De fondsbeheerder heeft op ad hoc basis engagement met overheden over ESG-onderwerpen.

⁴ Engagement is geen actief onderdeel van de investeringsstrategie. Engagement met lokale gemeenschappen en aannemers is echter een belangrijk onderdeel van het proactief verminderen van potentiële duurzaamheidsrisico's. Engagement bij de naleving van de normen voor goed bestuur door bedrijven waarin wordt geïnvesteerd, wordt niet nodig geacht omdat deze naleving contractueel is afgedekt.

9.4. Categorieën voorstellen aandeelhoudersvergaderingen

TABEL 9.4.1

Categorie	Toelichting
Aandelen gerelateerd	O.a. uitgifte aandelen, speciale rechten, share classes
Audit gerelateerd	O.a. benoeming accountants, accountant fees
Beleggingsfondsen	Bepalingen omtrent beleggingsfondsen
Beloning	O.a. beloningsbeleid, beloning zelf, say on pay enz
Benoemingen	O.a. benoeming RvB, RvC
Bestuurders gerelateerd	O.a. benoeming commissies, beloning commissies, aanpassen termijn bestuurders, enz
Corporate Governance	O.a. aanpassen aandeelhoudersrechten, stembepalingen
Duurzaamheid	O.a. duurzaamheidsonderwerpen zoals rapportages, verantwoordelijkheid. Met name aandeelhoudersvoorstellen op het gebied van duurzaamheid bevat zowel klimaat als sociaal mix.
Klimaat	Say on Climate en aandeelhoudersvoorstellen op het gebied van klimaat
Niet-routinematig	O.a. proxy contest kosten, speciale rapporten, additionele allocatie
Overig	
Geen research	Agendapunten waar geen onderliggende documentatie voor aanwezig is vanuit de onderneming
Overname gerelateerd	O.a. Aanpassen statuten tegen overname, supermajority vote instellen, control shares
Routine	O.a. AGM bepalingen, dividend, belasting
Sociaal	O.a. goedkeuring donaties goede doelen, politieke donaties en aandeelhoudersvoorstellen op het gebied van Sociaal
Statuten gerelateerd	O.a. aanpassen van de statuten
Strategische transacties	O.a. fusie overeenkomst, verkoop van assets

9.5. Uitsluitingslijst per 1 januari 2025

Controversiële wapens

- Adecco Group AG
- Adecco International Financial Services BV
- AECOM
- Airbus Finance B.V.
- Airbus SE
- Alexandrite Monnet UK Holdco Plc
- ALTEN SA
- Anhui GreatWall Military Industry Co., Ltd
- ArcelorMittal SA
- Aryt Industries Ltd
- Assystem S.A.
- Austal Limited
- Babcock International Group PLC
- BAE Systems (Finance) Ltd.
- BAE Systems Holdings, Inc.
- BAE Systems plc
- Bayer AG
- Bayer Capital Corp. BV
- Bayer Corporation
- Bayer US Finance II LLC
- Bayer US Finance LLC
- Bharat Dynamics Limited
- Boeing Company
- Booz Allen Hamilton Holding Corporation
- Booz Allen Hamilton, Inc.
- Bridging North America GP
- Brookfield Asset Management Limited
- Brookfield Capital Finance LLC
- Brookfield Corporation
- Brookfield Finance I (UK) Plc
- Brookfield Finance II, Inc.
- Brookfield Finance LLC
- Brookfield Finance, Inc.
- Brookfield Property Finance ULC
- Brookfield Property REIT, Inc.
- Brookfield Renewable Corporation
- Brookfield Renewable Partners ULC
- Brookfield Residential Properties Inc.
- BWX Technologies, Inc.
- CACI International Inc
- CAE Inc.
- Cameco Corporation
- Capita Plc
- China Aerospace Science and Industry Corporation Limited
- China Aerospace Science and Technology Corporation
- China North Industries Corporation
- China North Industries Group Corporation Limited.
- China Poly Group Corporation Limited
- China Shipbuilding Industry Company Limited
- Cohort plc
- Comber Wind Financial Corporation
- Costain Group PLC
- Curtiss-Wright Corporation
- Daikin Industries, Ltd.
- Eaton Capital Unlimited Company
- Eaton Corporation
- Eaton Corporation plc
- Elbit Systems Ltd
- Fluor Corporation
- Fortive Corporation
- Fujitsu Limited
- General Dynamics Corporation
- Harris Corporation
- HEICO Corporation
- Honeywell International Inc.
- Huntington Ingalls Industries, Inc.
- ICL Group Ltd.
- IHO Verwaltungs GmbH
- Israel Corporation Ltd.
- Jacobs Engineering Group, Inc.
- Jacobs Solutions Inc.
- Johns Hopkins University
- Kanadevia Corporation
- KBR, Inc.
- Kier Group Plc
- Komatsu Finance America, Inc.
- Komatsu Ltd.
- Kongsberg Gruppen ASA
- Kratos Defense & Security Solutions, Inc.
- L3Harris Technologies, Inc.
- Larsen & Toubro Limited
- Leidos Holdings, Inc.
- Leidos, Inc.
- Leonardo DRS, Inc.
- Leonardo SpA
- Lievre Power Financing Corp.
- LIG Nex1 Co., Ltd.
- Lockheed Martin Corporation
- Lumibird S.A.
- Moog Inc.
- Morgan Sindall Group plc
- MPT Finco Inc.
- MTAR Technologies Limited
- Northrop Grumman Corporation
- Northrop Grumman Systems Corporation
- NRM Cabin Intermediate # 2 Limited Partnership
- Parsons Corporation
- Poongsan Corporation
- POONGSAN HOLDINGS Corporation
- Premier Explosives Limited
- QinetiQ Group plc
- Rheinmetall AG
- Rolls-Royce Holdings plc
- Rolls-Royce Plc
- RTX Corporation
- Safran SA
- Sandhar Technologies Limited
- Schaeffler AG
- Science Applications International Corporation
- Sec LP
- Serco Group plc
- SGL Carbon SE

- SNT Dynamics Co., Ltd.
- SNT Holdings Co., Ltd.
- Solar Industries India Limited
- Special Machine Building & Metallurgy PJSC
- Spirit AeroSystems Holdings, Inc.
- Spirit AeroSystems Inc.
- Steel Partners Holdings L.P.
- Tennessee Valley Authority
- TerraForm Power Operating, LLC
- Textron Inc.
- Thales SA
- TransDigm Group Incorporated
- TransDigm Inc.
- United Technologies Corporation
- Veolia Environnement SA
- Walchandnagar Industries Limited
- Wartsila Oyj Abp

Verbod beleggen in cluster munitie

Jaarlijks stuurt de AFM een nieuwe definitieve indicatieve uitsluitingslijst (risicoradar) rond. De ondernemingen op de lijst zijn vooralsnog hetzelfde als op de definitieve lijst 2024. Er zijn geen relevante ontwikkelingen geweest. Op basis van deze informatie en de criteria van artikel 21a Besluit Marktmisbruik heeft de AFM deze ondernemingen op haar risicoradar voor 2025:

1. Poongsan Corporation (Zuid-Korea) – Direct betrokken bij de productie, verkoop of distributie van cluster munitie;
2. Anhui GreatWall Military Industry Co., Ltd. (China) – Direct betrokken bij de productie, verkoop of distributie van cluster munitie;
3. LIG Nex1 Co Ltd. (Zuid-Korea) – Direct betrokken bij de productie, verkoop of distributie van cluster munitie.

Net als voorgaande jaren, zijn niet-beursgenoteerde ondernemingen niet opgenomen in de lijst voor 2025.

Tabak

- 22nd Century Group, Inc.
- Al-Eqbal Company for Investment PLC
- Altria Group, Inc.
- B.A.T Capital Corporation
- B.A.T. International Finance Plc
- B.A.T. Netherlands Finance BV
- BADECO ADRIA d.d.
- British American Tobacco (Malaysia) Berhad
- British American Tobacco Holdings (The Netherlands) BV
- British American Tobacco p.l.c.
- Duvanska Coka Industrija AD
- Eastern Company
- Godfrey Phillips India Ltd.
- Golden Tobacco Limited
- Imperial Brands Finance Netherlands BV
- Imperial Brands Finance Plc

- Imperial Brands PLC
- ITC Limited
- Japan Tobacco Inc.
- JT International Financial Services BV
- Karelia Tobacco Company Inc.
- Khyber Tobacco Company Limited
- KT&G Corporation
- Logista Integral, S.A.
- Ngan Son JSC
- NTC Industries Limited
- Philip Morris International Inc.
- PT Gudang Garam Tbk
- PT Wismilak Inti Makmur Tbk
- Pyxus International, Inc.
- Reinet Investments S.C.A.
- Reynolds American Inc.
- RLX Technology Inc.
- Scandinavian Tobacco Group A/S
- Shanghai Industrial Holdings Limited
- Sinnar Bidi Udyog Limited
- Smoore International Holdings Limited
- Societe Ivoirienne des Tabacs (SITAB)
- Swedish Match AB
- Torii Pharmaceutical Co., Ltd.
- TSL Ltd.
- Turning Point Brands, Inc.
- Union Tobacco & Cigarette Industries Co.
- Universal Corporation
- Vector Group Ltd.
- VST Industries Limited

Normschenders en Goed bestuur

- Athabasca Indigenous Midstream LP
- Bharat Heavy Electricals Limited
- BHP Billiton Finance (USA) Ltd.
- BHP Billiton Finance Ltd.
- BHP Group Limited
- Centrais Eletricas Brasileiras S.A.
- CNAC (HK) Finbridge Co. Ltd.
- Companhia de Saneamento do Parana
- Companhia Energetica de Minas Gerais SA
- Crestwood Midstream Partners LP
- DCP Midstream LLC (Old)
- DCP Midstream Operating LP
- Dianjian Haiyu Ltd.
- Duke Energy Field Services LLC
- East Ohio Gas Company
- Ecopetrol S.A.
- EL Sewedy Electric Company
- Enable Midstream Partners, LP
- Enbridge Energy Partners, L.P.
- Enbridge Gas Inc.
- Enbridge Inc.
- Enbridge Pipelines, Inc.
- Energy Transfer LP
- Energy Transfer Operating, L.P.
- ETP Legacy LP
- Export-Import Bank of India
- Fertitta Entertainment, LLC

- General Dynamics Corporation
- Gray Oak Pipeline, LLC
- Inco Ltd.
- JBS Luxembourg Co. SARL
- JBS S.A.
- JBS USA Finance, Inc.
- JBS USA Food Company
- JBS USA Lux S.A.
- Korea East-West Power Co., Ltd.
- Korea Electric Power Corporation
- Korea Hydro & Nuclear Power Co., Ltd.
- Korea Midland Power co., Ltd.
- Korea South-East Power Co., Ltd.
- Korea Southern Power Co., Ltd.
- Korea Western Power Co., Ltd.
- Marathon Petroleum Corporation
- Midwest Connector Capital Co. LLC
- MPLX LP
- NTPC Limited
- Petroleos de Venezuela, S.A.
- Phillips 66
- Phillips 66 Company
- Pilgrim's Pride Corporation
- POSCO Corporation
- POSCO Holdings Inc.
- POSCO INTERNATIONAL Corporation
- Power Construction Corporation of China, Ltd.
- Powerchina Roadbridge Group (British Virgin Islands) Ltd.
- PT Krakatau Posco
- Red Rock Resorts, Inc.
- RH International (Singapore) Corporation Pte. Ltd.
- Rosneft Oil Co.
- RTX Corporation
- Samarco Mineracao S.A.
- SEPCO Virgin Ltd.
- Serco Group plc
- SK Biopharmaceuticals Co., Ltd.
- SK Inc.
- Spectra Energy Partners, LP
- Station Casinos LLC
- Sumitomo Chemical Co., Ltd.
- Sumitomo Pharma Co. Ltd.
- Sunoco Logistics Partners Operations L.P.
- Syngenta Group Finance Ltd.
- Tesla, Inc.
- Texas Eastern Transmission, LP
- TotalEnergies Capital Canada Ltd.
- TotalEnergies Capital International SA
- TotalEnergies Capital SA
- TotalEnergies SE
- United Technologies Corporation
- Vale Overseas Ltd.
- Vale S.A.
- Westcoast Energy Inc.

Steenkool, teerzanden, schalieolie- en gas en Arctisch olie- en gas

- Aboitiz Equity Ventures Inc.

- ACEN Corporation
- ACS, Actividades de Construccion y Servicios, S.A.
- Adani Electricity Mumbai Limited
- Adani Energy Solutions Limited
- Adani Enterprises Limited
- Adani Power Limited
- AEP Texas, Inc.
- AEP Transmission Company, LLC
- AES Andes S.A.
- AES Corporation
- African Rainbow Minerals Limited
- AGL Energy Limited
- Aksa Enerji Uretim A.S.
- Alabama Power Company
- Alberta Energy Co. Ltd.
- Alleghany Corporation
- ALLETE, Inc.
- Alliance Resource Operating Partners, L.P.
- Alliant Energy Corporation
- Alliant Energy Finance LLC
- Alpha Metallurgical Resources, Inc.
- AltaLink, L.P.
- Aluminum Corporation of China Limited
- Ameren Corporation
- Ameren Illinois Company
- American Electric Power Company, Inc.
- Antero Resources Corporation
- APA Corporation
- Apache Corporation
- Appalachian Power Company
- ARC Resources Ltd.
- Arch Resources, Inc.
- Arizona Public Service Company
- ARU Finance Corp.
- Ascent Resources Utica Holdings, LLC
- Athabasca Oil Corporation
- Australian Gas Networks Ltd.
- Banpu Public Company Limited
- Basin Electric Power Cooperative
- Baytex Energy Corp.
- Berkshire Hathaway Energy Company
- Berkshire Hathaway Finance Corp.
- Berkshire Hathaway Inc.
- BHP Billiton Finance (USA) Ltd.
- BHP Billiton Finance Ltd.
- BHP Group Limited
- Birchcliff Energy Ltd.
- Black Hills Corporation
- BNSF Funding Trust I
- Bonanza Creek Energy, Inc.
- BP Capital Markets America, Inc.
- BP Capital Markets B.V.
- BP Capital Markets p.l.c.
- BP p.l.c.
- Brickworks Limited
- Bulgarian Energy Holding EAD
- Burlington Northern Santa Fe Corp.
- Burlington Northern Santa Fe, LLC
- Burlington Resources Finance Co.

- California Resources Corporation
- Callon Petroleum Company
- Canadian Natural Resources Limited
- Capital Power Corporation
- Carolina Power & Light Company
- Castle Peak Power Finance Co. Ltd.
- Cenovus Energy Inc.
- CenterPoint Energy Houston Electric, LLC
- CenterPoint Energy Resources Corp.
- CenterPoint Energy, Inc.
- CESC Limited
- CEZ, a. s.
- Chalco Hong Kong Investment Co. Ltd.
- Chesapeake Energy Corporation
- Chevron Corporation
- Chevron U.S.A. Inc.
- China Coal Energy Company Limited
- China Longyuan Power Group Corp. Ltd.
- China Power International Development Limited
- China Resources Power Holdings Co., Limited
- China Shenhua Energy Company Limited
- Chord Energy Corporation
- Chubu Electric Power Company, Incorporated
- Chugoku Electric Power Co., Inc.
- CIMIC Finance (USA) Pty Ltd.
- CIMIC Finance Ltd.
- Civitas Resources, Inc.
- CK Hutchison Europe Finance (18) Ltd.
- CK Hutchison Europe Finance (21) Ltd.
- CK Hutchison Finance (16) Limited
- CK Hutchison Group Telecom Finance SA
- CK Hutchison Holdings Limited
- CK Hutchison International (16) Ltd.
- CK Hutchison International (17) Ltd.
- CK Hutchison International (19) (II) Ltd.
- CK Hutchison International (19) Ltd.
- CK Hutchison International (20) Ltd.
- CK Hutchison International (21) Ltd.
- CK Hutchison International (22) Ltd.
- CK Hutchison International (24) (II) Limited
- CK Hutchison International (24) Ltd.
- Cleco Corporate Holdings LLC
- Cleco Power LLC
- CLP Holdings Limited
- CLP Power Hong Kong Financing Ltd.
- CNOOC Finance (2003) Ltd.
- CNOOC Finance (2011) Ltd.
- CNOOC Finance (2012) Limited
- CNOOC Finance (2013) Ltd.
- CNOOC Finance (2014) ULC
- CNOOC Finance (2015) Australia Pty Ltd.
- CNOOC Finance (2015) U.S.A. LLC
- CNOOC Petroleum North America ULC
- CNX Midstream Partners LP
- CNX Resources Corporation
- Coal India Limited
- Colbun S.A.
- Colgate Energy Partners III, LLC
- Colorado Interstate Gas Company, L.L.C.
- Columbus Southern Power Company
- Comstock Resources, Inc.
- Conoco Funding Co.
- Conoco, Inc.
- ConocoPhillips
- ConocoPhillips Canada Funding Co. II
- ConocoPhillips Company
- CONSOL Energy Inc.
- Continental Resources, Inc.
- ContourGlobal Power Holdings SA
- Coronado Finance Pty Ltd
- Coronado Global Resources Inc.
- Coterra Energy Inc.
- Crescent Energy Company
- Crescent Energy Finance LLC
- Crew Energy Inc.
- CrownRock, L.P.
- Czech Gas Networks Investments S.a r.l.
- Datang International Power Generation Co., Ltd.
- Dayton Power & Light Company
- Devon Energy Corporation.
- Devon Financing Corp. ULC
- Diamondback Energy, Inc.
- Diversified Energy Company PLC
- DMCI Holdings, Inc.
- Dominion Energy South Carolina, Inc.
- Dominion Energy, Inc.
- DPL Inc.
- Dragados S.A.
- DTE Electric Company
- DTE Energy Company
- Duke Energy Carolinas, LLC
- Duke Energy Corporation
- Duke Energy Florida Project Finance LLC
- Duke Energy Florida, LLC
- Duke Energy Indiana, LLC
- Duke Energy Ohio, Inc.
- Duke Energy Progress, LLC
- Earthstone Energy Holdings, LLC
- Eastern Energy Gas Holdings, LLC
- Eastern Gas Transmission and Storage, Inc.
- Ecopetrol S.A.
- El Paso Energy Corp.
- El Paso Natural Gas Company, L.L.C.
- El Paso Pipeline Partners Operating Co. LLC
- Electric Power Development Co., Ltd.
- Electricity Generating Public Company Limited
- Elm Road Generating Station Supercritical LLC
- Emera Incorporated
- Emera US Finance LP
- Enea SA
- Energa Finance AB
- Eneva S.A.
- Engie Energia Chile S.A.
- ENN Clean Energy International Investment Ltd.
- ENN Natural Gas Co., Ltd.
- Entergy Arkansas, LLC
- Entergy Corporation
- Entergy Louisiana, LLC

- Entergy Mississippi, LLC
- Entergy Texas, Inc.
- Entergy Utility Property, Inc.
- EOG Resources, Inc.
- EQM Midstream Partners, LP
- EQT Corporation
- Equinor ASA
- Eskom Holdings SOC Ltd
- Eushi Finance, Inc.
- Evergy Kansas Central, Inc.
- Evergy Kansas South, Inc.
- Evergy Metro, Inc.
- Evergy Missouri West, Inc.
- Evergy, Inc.
- EWE Aktiengesellschaft
- Expand Energy Corporation
- Exxaro Resources Limited
- Exxon Mobil Corporation
- FirstEnergy Corp.
- Florida Power Corporation
- Fortis Inc.
- FortisAlberta Inc.
- FortisBC Energy Inc.
- FortisBC Inc.
- Franco-Nevada Corporation
- Freehold Royalties Ltd.
- GD Power Development Co., Ltd.
- Geo Energy Resources Limited
- Georgia Power Company
- Glencore Canada Corporation
- Glencore Capital Finance DAC
- Glencore Finance (Canada) Ltd.
- Glencore Finance (Europe) Limited
- Glencore Funding LLC
- Glencore plc
- Global Power Synergy Public Company Limited
- Golden Energy and Resources Limited
- Granite Ridge Resources, Inc
- Great River Energy
- Guangdong Investment Limited
- Guanghui Energy Co., Ltd.
- Guangzhou Development District Holding Group Limited
- Gujarat Mineral Development Corporation Limited
- Gulfport Energy Corporation
- Gulfport Energy Operating Corporation
- Hess Corporation
- HighPeak Energy, Inc.
- HK Electric Investments Limited
- Hokkaido Electric Power Company, Incorporated
- Hokuriku Electric Power Company
- Hong Kong and China Gas Company Limited
- Hongkong Electric Finance Ltd.
- Huadian Power International Corporation Limited
- Huaibei Mining Holdings Co., Ltd.
- Huaneng Power International, Inc.
- Hutchison Whampoa Finance (CI) Ltd.
- Hutchison Whampoa Finance UK Plc
- Hutchison Whampoa International (03/33) Ltd.
- IDACORP, Inc.
- Idaho Power Company
- Idemitsu Kosan Co., Ltd.
- Imperial Oil Limited
- Indiana Michigan Power Company
- Indianapolis Power & Light Company
- Inner Mongolia Dian Tou Energy Corporation Limited
- Inner Mongolia Junzheng Energy & Chemical Group Co., Ltd.
- Inner Mongolia Yitai Coal Company Limited
- Interstate Power and Light Company
- IPALCO Enterprises, Inc.
- Israel Electric Corp. Ltd.
- ITC Holdings Corp.
- Itochu Corporation
- Itochu Enex Co., Ltd.
- Japan Petroleum Exploration Co., Ltd.
- Jardine Matheson Holdings Limited
- Jastrzebska Spolka Weglowa S.A.
- JERA Co., Inc.
- Jersey Central Power & Light Company
- Jizhong Energy Resources Co., Ltd.
- JMH Co. Ltd.
- JSW Energy Limited
- JSW Hydro Energy Ltd.
- Kansai Electric Power Company, Incorporated
- Kentucky Power Company
- Kentucky Utilities Company
- Kimbell Royalty Partners, LP
- Kinder Morgan Energy Partners, L.P.
- Kinder Morgan, Inc.
- Kobe Steel, Ltd.
- Koc Holding A.S.
- Korea East-West Power Co., Ltd.
- Korea Electric Power Corporation
- Korea Hydro & Nuclear Power Co., Ltd.
- Korea Midland Power co., Ltd.
- Korea National Oil Corporation
- Korea South-East Power Co., Ltd.
- Korea Southern Power Co., Ltd.
- Korea Western Power Co., Ltd.
- Kyushu Electric Power Company, Incorporated
- LandBridge Company LLC
- Louisville Gas and Electric Company
- Lubrizol Corporation
- LX Holdings Corp.
- Magnolia Oil & Gas Corporation
- Magnolia Oil & Gas Operating LLC
- Majapahit Holding BV
- Manila Electric Co.
- Marathon Oil Corporation
- Maritime Link Financing Trust
- Matador Resources Company
- MDU Resources Group, Inc.
- MEG Energy Corp.
- MGE Energy, Inc.
- MidAmerican Energy Company
- MidAmerican Energy Holdings Company
- Mississippi Power Company

- Mitsubishi Materials Corporation
- Mong Duong Finance Holdings B.V.
- Monongahela Power Company
- Murphy Oil Corporation
- Narragansett Electric Co.
- National Fuel Gas Company
- Nevada Power Company
- New Hope Corporation Limited
- NGPL PipeCo LLC
- Northern Electric Finance Plc
- Northern Natural Gas Co.
- Northern Oil and Gas, Inc.
- Northern Powergrid (Northeast) Plc
- Northern Powergrid (Yorkshire) plc
- Northern States Power Company
- Northwest Pipeline LLC
- NorthWestern Corporation
- NorthWestern Energy Group, Inc.
- Nova Scotia Power Incorporated
- NRW Holdings Limited
- NTPC Limited
- NuVista Energy Ltd.
- Oasis Petroleum Inc.
- Obsidian Energy Ltd.
- Occidental Petroleum Corporation
- OCI Holdings Company Ltd.
- OGE Energy Corp.
- Oglethorpe Power Corporation
- Ohio Power Company
- Okinawa Electric Power Company, Incorporated
- Oklahoma Gas and Electric Company
- Origin Energy Finance Ltd.
- Origin Energy Limited
- Osaka Gas Co., Ltd.
- Otter Tail Corporation
- Ovintiv Canada ULC
- Ovintiv Exploration Inc.
- Ovintiv Inc.
- PacifiCorp
- PanCanadian Petroleum Ltd.
- Paramount Resources Ltd.
- Peabody Energy Corporation
- Pennsylvania Electric Company
- Permian Resources Corporation
- Permian Resources Operating, LLC
- Petro-Canada
- Peyto Exploration & Development Corp.
- PGE Polska Grupa Energetyczna S.A.
- Piedmont Natural Gas Company, Inc.
- Pingdingshan Tianan Coal.Mining Co.,Ltd.
- Pinnacle West Capital Corporation
- Pioneer Natural Resources Company
- Polar Tankers, Inc.
- Portland General Electric Company
- Power Assets Holdings Limited
- PPL Capital Funding, Inc.
- PPL Corporation
- PPL Electric Utilities Corporation
- PrairieSky Royalty Ltd.
- Precision Castparts Corp.
- Progress Energy, Inc.
- PT Adaro Energy Indonesia Tbk
- PT Astra International Tbk
- PT Bukit Asam Tbk
- PT Cikarang Listrindo Tbk
- PT Delta Dunia Makmur Tbk
- PT Harum Energy Tbk
- PT Indika Energy Tbk
- PT Indo Tambangraya Megah Tbk.
- PT Perusahaan Listrik Negara (Persero)
- PT United Tractors Tbk
- Public Power Corporation S.A.
- Public Service Company of Colorado
- Public Service Company of New Mexico
- Public Service Company of Oklahoma
- Puget Energy, Inc.
- Puget Sound Energy, Inc.
- Ramaco Resources, Inc.
- Range Resources Corporation
- Reliance Power Limited
- RH International (Singapore) Corporation Pte. Ltd.
- RWE AG
- RWE Finance US, LLC
- San Miguel Corporation
- San Miguel Global Power Holdings Corp.
- Sandridge Energy, Inc.
- Santos Finance Limited
- Santos Limited
- Sasol Financing USA LLC
- Sasol Limited
- SDIC Power Holdings Co., Ltd.
- Shaanxi Coal Industry Co., Ltd.
- Shan Xi Hua Yang Group New Energy Co., Ltd.
- Shanghai Electric Power Co., Ltd.
- Shanxi Coal International Energy Group Co., Ltd.
- Shanxi Coking Coal Energy Group Co., Ltd.
- Shanxi Lu'an Environmental Energy Development Co., Ltd.
- Shenergy Co., Ltd.
- Shenzhen Energy Group Co., Ltd.
- Shikoku Electric Power Company, Incorporated
- Sierra Pacific Power Company
- SilverBow Resources, Inc.
- Sinosing Services Pte Ltd.
- Sitio Royalties Corp.
- Sitio Royalties Operating Partnership LP
- SM Energy Company
- Sojitz Corporation
- Solar Star Funding LLC
- South32 Limited
- South32 Treasury Ltd.
- Southern Company
- Southern Company Gas Capital Corp.
- Southern Power Company
- Southwestern Electric Power Company
- Southwestern Energy Company
- Southwestern Public Service Company
- Spartan Delta Corp.

- SPIC 2016 US Dollar Bond Co. Ltd.
- SPIC MTN Company Ltd.
- SPIC Preferred Company No. 2 Ltd.
- Stanmore Resources Limited
- Sumiseki Holdings, Inc.
- Sumitomo Corporation
- Suncor Energy Inc.
- System Energy Resources, Inc.
- Talen Energy Corporation
- Talen Energy Supply, LLC
- Tampa Electric Company
- Tata Power Company Limited
- TAURON Polska Energia S.A.
- TBEA Co., Ltd.
- TCC Group Holdings CO., LTD.
- Tellurian Inc.
- Tenaga Nasional Berhad
- Tennessee Gas Pipeline Company, L.L.C.
- Tennessee Valley Authority
- Terasen Gas, Inc.
- TerraCom Limited
- Texas Pacific Land Corporation
- Tiandi Science & Technology Co., Ltd.
- TNB Global Ventures Capital Bhd.
- Tohoku Electric Power Company, Incorporated
- Tokyo Electric Power Company Holdings, Incorporated
- Topaz Energy Corp
- Topaz Solar Farms LLC
- Tosco Corp.
- Tourmaline Oil Corp.
- TransAlta Corporation
- Transatlantic Holdings, Inc.
- Transcontinental Gas Pipe Line Company, LLC
- Tri-State Generation and Transmission Association, Inc.
- Tucson Electric Power Company
- TXNM Energy, Inc.
- Union Electric Company
- Var Energi ASA
- Vedanta Limited
- Vedanta Resources Finance II Plc
- Vedanta Resources Limited
- Veren Inc.
- Vermilion Energy Inc.
- Viper Energy, Inc.
- Virginia Electric and Power Company
- Vistra Corp.
- Vistra Operations Co. LLC
- Vital Energy, Inc.
- Vitesse Energy, Inc.
- Washington H. Soul Pattinson and Company Limited
- WEC Energy Group, Inc.
- Whitecap Resources Inc.
- Whitehaven Coal Limited
- Williams Companies, Inc.
- Williams Partners L.P.
- Williams Partners, L.P.
- Wintershall Dea Finance 2 BV

- Wintershall Dea Finance BV
- Wintime Energy Group Co., Ltd.
- Wisconsin Electric Power Company
- Wisconsin Power and Light Company
- Wisconsin Public Service Corporation
- Woodside Energy Group Ltd
- Woodside Finance Ltd.
- Xcel Energy Inc.
- XTO Energy Inc.
- Yancoal Australia Limited
- Yankuang Energy Group Co., Ltd.
- Yantai Jereh Oilfield Services Group Co., Ltd.
- Yorkshire Power Finance Ltd.
- Zhejiang Zheneng Electric Power Co., Ltd.

Transitiebeleid

- 3R Lux Societe a responsabilite limitee
- Abu Dhabi National Energy Company PJSC
- Advantage Energy Ltd.
- Aircastle Limited
- Alberta Energy Co. Ltd.
- Alliance Resource Operating Partners, L.P.
- Antero Resources Corporation
- APA Corporation
- Apache Corporation
- ARC Resources Ltd.
- ARU Finance Corp.
- Ascent Resources Utica Holdings, LLC
- Athabasca Oil Corporation
- Banpu Public Company Limited
- Baytex Energy Corp.
- Beach Energy Limited
- Berry Corporation
- Berry Petroleum Company, LLC
- Birchcliff Energy Ltd.
- BlueNord ASA
- Bonanza Creek Energy, Inc.
- Burlington Resources Finance Co.
- BW Energy Limited
- BW Offshore Limited
- California Resources Corporation
- Callon Petroleum Company
- Canacol Energy Ltd.
- Canadian Natural Resources Limited
- Capricorn Energy Plc
- Cardinal Energy Ltd.
- Cenovus Energy Inc.
- CEPESA Finance SAU
- Chesapeake Energy Corporation
- Chevron Corporation
- Chevron U.S.A. Inc.
- China Petroleum & Chemical Corporation
- Chord Energy Corporation
- Civitas Resources, Inc.
- CNOOC Finance (2003) Ltd.
- CNOOC Finance (2011) Ltd.
- CNOOC Finance (2012) Limited
- CNOOC Finance (2013) Ltd.
- CNOOC Finance (2014) ULC

- CNOOC Finance (2015) Australia Pty Ltd.
- CNOOC Finance (2015) U.S.A. LLC
- CNOOC Petroleum North America ULC
- CNPC Global Capital Ltd.
- Colgate Energy Partners III, LLC
- Comstock Resources, Inc.
- Conoco Funding Co.
- Conoco, Inc.
- ConocoPhillips
- ConocoPhillips Canada Funding Co. II
- ConocoPhillips Company
- Continental Resources, Inc.
- Cosmo Energy Holdings Co., Ltd.
- Coterra Energy Inc.
- Crescent Energy Company
- Crescent Energy Finance LLC
- Crew Energy Inc.
- CrownRock, L.P.
- DAE Funding LLC
- DAE Sukuk (DIFC) Ltd
- Delek Group Ltd.
- Devon Energy Corporation.
- Devon Financing Corp. ULC
- Diamondback Energy, Inc.
- Diversified Energy Company PLC
- DNO ASA
- Earthstone Energy Holdings, LLC
- Ecopetrol S.A.
- El Paso Energy Corp.
- El Paso Natural Gas Company, L.L.C.
- El Paso Pipeline Partners Operating Co. LLC
- Emirates SembCorp Water & Power Co. PJSC
- Empresa Nacional del Petroleo SA
- Energean Israel Finance Ltd
- Energean plc
- Eneva S.A.
- EnQuest PLC
- EOG Resources, Inc.
- EQT Corporation
- Equital Ltd.
- Erdol-Lagergesellschaft m.b.H.
- Etablissements Maurel & Prom S.A.
- Expand Energy Corporation
- Exxon Mobil Corporation
- Freehold Royalties Ltd.
- Frontera Energy Corporation
- Galp Energia, SGPS S.A.
- Genesis Energy Limited
- Genting Berhad
- GeoPark Limited
- GOHL Capital Ltd.
- Gran Tierra Energy Inc.
- Granite Ridge Resources, Inc
- Guanghui Energy Co., Ltd.
- Gulfport Energy Corporation
- Gulfport Energy Operating Corporation
- Harbour Energy plc
- Headwater Exploration Inc.
- Heritage Petroleum Company Limited
- Hess Corporation
- HighPeak Energy, Inc.
- ICD Funding Ltd.
- ICD Sukuk Co. Ltd.
- Inpex Corporation
- International Petroleum Corporation
- Ithaca Energy (North Sea) Plc
- JERA Co., Inc.
- JSC National Company KazMunayGas
- K&O Energy Group, Inc.
- Karoon Energy Ltd
- Karoon USA Finance Inc
- Kelt Exploration Ltd.
- Kimbell Royalty Partners, LP
- Kinder Morgan Energy Partners, L.P.
- Kinder Morgan, Inc.
- Korea Gas Corporation
- Korea National Oil Corporation
- Kosmos Energy Ltd.
- Leviathan Bond Ltd
- LLPL Capital Pte Ltd.
- Magnolia Oil & Gas Corporation
- Magnolia Oil & Gas Operating LLC
- Marathon Oil Corporation
- Marubeni Corporation
- Matador Resources Company
- Medco Maple Tree Pte. Ltd.
- MEG Energy Corp.
- Mitsubishi Corporation
- Mitsui & Co.,Ltd
- MOL Hungarian Oil and Gas Public Limited Company
- Motiva Enterprises LLC
- Murphy Oil Corporation
- New Hope Corporation Limited
- Newfoundland & Labrador Hydro
- NGPL PipeCo LLC
- nogaholding Sukuk Ltd.
- Northern Oil and Gas, Inc.
- Northwest Pipeline LLC
- NuVista Energy Ltd.
- Oasis Petroleum Inc.
- Obsidian Energy Ltd.
- Occidental Petroleum Corporation
- Oil and Gas Holding Company B.S.C.
- Oil and Natural Gas Corporation Limited
- Oil India International Pte Ltd.
- Oil India Limited
- ONGC Videsh Vankorneft Pte. Ltd.
- OQ SAOC
- Origin Energy Finance Ltd.
- Origin Energy Limited
- Ovintiv Canada ULC
- Ovintiv Exploration Inc.
- Ovintiv Inc.
- PanCanadian Petroleum Ltd.
- Paramount Resources Ltd.
- Parex Resources Inc.
- Pemex Project Funding Master Trust

- Permian Resources Corporation
- Permian Resources Operating, LLC
- Petro-Canada
- PetroChina Company Limited
- Petrofac Limited
- Petroleos Mexicanos
- Petroliam Nasional Berhad
- PETRONAS Capital Ltd.
- PETRONAS Energy Canada Ltd.
- Petrorio Luxembourg SARL
- PetroTal Corp
- Peyto Exploration & Development Corp.
- Pioneer Natural Resources Company
- Polar Tankers, Inc.
- POSCO INTERNATIONAL Corporation
- PotlatchDeltic Corporation
- PrairieSky Royalty Ltd.
- PRIO S.A.
- PT Pertamina (Persero)
- PTT Exploration and Production Public Company Limited
- PTT Public Company Limited
- PTT Treasury Center Co., Ltd.
- PTTEP Canada International Finance Ltd.
- PTTEP Treasury Center Company Limited
- Range Resources Corporation
- Reliance Industries Limited
- Resorts World Las Vegas LLC
- Riley Exploration Permian, Inc.
- Ruwais Power Company PJSC
- SA Global Sukuk Ltd.
- Sandridge Energy, Inc.
- Santos Finance Limited
- Santos Limited
- Saudi Arabian Oil Company
- Seplat Energy Plc
- Serica Energy PLC
- Shenergy Co., Ltd.
- SilverBow Resources, Inc.
- Sinopec Capital (2013) Ltd.
- Sinopec Capital Co., Ltd.
- Sinopec Group Overseas Development (2013) Ltd.
- Sinopec Group Overseas Development (2015) Ltd.
- Sinopec Group Overseas Development (2016) Ltd.
- Sinopec Group Overseas Development (2017) Ltd.
- Sinopec Group Overseas Development (2018) Ltd.
- Sinopec Group Overseas Development Ltd.
- Sitio Royalties Corp.
- Sitio Royalties Operating Partnership LP
- SM Energy Company
- Southern Gas Corridor CJSC
- Southwestern Energy Company
- Spartan Delta Corp.
- Suncor Energy Inc.
- Surge Energy Inc.
- Talos Energy Inc.
- Talos Production, Inc.
- Tamarack Valley Energy Ltd.
- Texas Pacific Land Corporation

- Topaz Energy Corp
- Tosco Corp.
- Tourmaline Oil Corp.
- Tullow Oil plc
- United Energy Group Limited
- VAALCO Energy, Inc.
- Var Energi ASA
- Vedanta Limited
- Vedanta Resources Finance II Plc
- Vedanta Resources Limited
- Veren Inc.
- Vermilion Energy Inc.
- Viper Energy, Inc.
- Vital Energy, Inc.
- Vitesse Energy, Inc.
- W&T Offshore, Inc.
- Weyerhaeuser Company
- Whitecap Resources Inc.
- Williams Companies, Inc.
- Williams Partners L.P.
- Williams Partners, L.P.
- Wintershall Dea Finance 2 BV
- Wintershall Dea Finance BV
- Woodside Energy Group Ltd
- Woodside Finance Ltd.
- XTO Energy Inc.
- Yantai Jereh Oilfield Services Group Co., Ltd.

Staatsbedrijven

- Abu Dhabi Commercial Bank
- Abu Dhabi Crude Oil Pipeline LLC
- Abu Dhabi Developmental Holding Company PJSC.
- Abu Dhabi National Energy Company PJSC
- Abu Dhabi National Oil Company for Distribution PJSC
- Abu Dhabi Ports PSJC
- ADCB Finance (Cayman) Ltd.
- ADNOC Drilling Company P.J.S.C.
- ADNOC Murban RSC Ltd
- AECC Aero-engine Control Co., Ltd.
- AECC Aviation Power Co., Ltd.
- Agricultural Bank of China (New York Branch)
- Agricultural Bank of China Limited
- Agricultural Bank of China Ltd. (Hong Kong Branch)
- Agricultural Bank of China Ltd. (Singapore Branch)
- Agricultural Development Bank of China
- Airport Authority Hong Kong
- Al Rajhi Bank
- Al Rajhi Sukuk Limited
- Al Rajhi Tier 1 Sukuk Limited
- ALROSA PJSC
- Aluminum Corporation of China Limited
- Amipeace Limited
- Anhui Gujing Distillery Co., Ltd.
- Arabian Internet and Communication Services Company
- ASELSAN Elektronik Sanayi ve Ticaret A.S.
- Avi Funding Co. Ltd.
- AVIC Airborne Systems Co., Ltd.

- AviChina Industry & Technology Company Limited
- AVICOPTER PLC
- Bank of China
- Bank of China (Dubai) Branch
- Bank of China Limited
- Bank of China Ltd. (Luxembourg Branch)
- Bank of China Ltd. (Paris Branch)
- Baoshan Iron & Steel Co., Ltd.
- Beijing Capital International Airport Company Limited
- Beijing Capital Land Ltd.
- Beijing Enterprises Holdings Limited
- Beijing Gas Singapore Capital Corp.
- Beijing Tiantan Biological Products Corporation Limited
- Beijing Tong RenTang Co., Ltd.
- Beijing Yanjing Brewery Co., Ltd.
- Beijing-Shanghai High-Speed Railway Co., Ltd.
- Blossom Joy Ltd.
- Blue Bright Limited
- BOC Aviation (USA) Corp.
- BOC Aviation Limited
- BOC Hong Kong (Holdings) Limited
- BOC International (China) Co., Ltd.
- BOCOM International Blossom Limited
- C&D International Investment Group Limited
- CBB International Sukuk Programme Co. SPC
- Cbb International Sukuk Programme Co. WII
- CCBL (Cayman) 1 Corp. Ltd.
- CCCI Treasure Ltd.
- CCTHK 2021 Ltd.
- CDBL Funding 1
- CDBL Funding 2
- Central Plaza Development Ltd.
- CGN Power Co., Ltd.
- CGNPC International Limited
- Chalco Hong Kong Investment Co. Ltd.
- Charming Light Investments Ltd.
- China Cinda (2020) I Management Ltd.
- China Cinda Finance (2017) I Ltd.
- China Citic Bank Corp. Ltd. (London Branch)
- China CITIC Bank Corporation Limited
- China CITIC Bank International Limited
- China CITIC Financial Asset Management Co., Ltd.
- China Clean Energy Development Limited
- China Coal Energy Company Limited
- China Communications Services Corp. Ltd.
- China Construction Bank Corp.
- China Construction Bank Corporation
- China CSSC Holdings Limited
- China Development Bank
- China Development Bank Corp. (Hong Kong)
- China Development Bank Financial Leasing Co. Ltd.
- China Energy Engineering Corporation Limited
- China Everbright Bank Co. Ltd. Hong Kong Branch
- China Everbright Bank Company Limited
- China Everbright Environment Group Limited
- China Film Co., Ltd.
- China Galaxy Securities Co., Ltd.
- China Great Wall International Holdings III Ltd.
- China Great Wall International Holdings V Ltd.
- China Great Wall Securities Co., Ltd.
- China Huadian Overseas Development 2018 Ltd.
- China Huaneng Group Treasury Management (Hong Kong) Ltd.
- China Life Insurance Company Limited
- China Longyuan Power Group Corp. Ltd.
- China Meheco Group Co., Ltd.
- China Merchants Energy Shipping Co., Ltd.
- China Merchants Expressway Network & Technology Holdings Co., Ltd.
- China Merchants Port Holdings Company Limited
- China Merchants Securities Co., Ltd.
- China Merchants Shekou Industrial Zone Holdings Co., Ltd.
- China National Chemical Engineering co., Ltd
- China National Medicines Corporation Ltd.
- China National Nuclear Power Co., Ltd.
- China Oilfield Services Limited
- China Overseas Finance (Cayman) III Ltd.
- China Overseas Finance (Cayman) V Ltd.
- China Overseas Finance (Cayman) VI Ltd.
- China Overseas Finance (Cayman) VII Ltd.
- China Overseas Finance (Cayman) VIII Ltd.
- China Overseas Land & Investment Limited
- China Pacific Insurance (Group) Co., Ltd.
- China Petroleum & Chemical Corporation
- China Postal Savings Bank Co. Ltd.
- China Power International Development Limited
- China Railway Group Limited
- China Railway Signal & Communication Corporation Limited
- China Railway Xunjie Co. Ltd.
- China Resources Beer (Holdings) Co. Ltd.
- China Resources Building Materials Technology Holdings Limited
- China Resources Gas Group Limited
- China Resources Land Limited
- China Resources Microelectronics Limited
- China Resources Pharmaceutical Group Limited
- China Resources Power Holdings Co., Limited
- China Resources Sanjiu Medical & Pharmaceutical Co., Ltd.
- China Shenhua Energy Company Limited
- China Shipbuilding Industry Company Limited
- China Southern Airlines Company Limited
- China Southern Power Grid International Finance BVI Co., Ltd.
- China Spacesat Co., Ltd.
- China State Construction Engineering Corporation Limited
- China State Construction Finance (Cayman) I Ltd.
- China State Construction Finance (Cayman) II Ltd.
- China State Construction International Holdings Limited
- China Taiping Insurance Holdings Company Limited
- China Three Gorges Renewables (Group) Co., Ltd.
- China Tourism Group Duty Free Corporation Limited
- China Tower Corporation Limited

- China XD Electric Co., Ltd.
- China Yangtze Power Co., Ltd.
- Chinalco Capital Holdings Ltd.
- CITIC Limited
- Citic Pacific Special Steel Group Co., Ltd.
- CITIC Securities Company Limited
- CITIC Telecom International Holdings Limited
- CMHI Finance (BVI) Co., Ltd.
- CNAC (HK) Finbridge Co. Ltd.
- CNOOC Energy Technology and Services Limited
- CNOOC Finance (2003) Ltd.
- CNOOC Finance (2011) Ltd.
- CNOOC Finance (2012) Limited
- CNOOC Finance (2013) Ltd.
- CNOOC Finance (2014) ULC
- CNOOC Finance (2015) Australia Pty Ltd.
- CNOOC Finance (2015) U.S.A. LLC
- CNOOC Petroleum North America ULC
- CNPC (HK) Overseas Capital Ltd.
- CNPC Capital Company Limited
- CNPC Global Capital Ltd.
- COSCO SHIPPING Ports Limited
- COSL Singapore Capital Ltd.
- CRCC Hean Ltd.
- CRRC Corporation Limited
- CSC Financial Co., Ltd.
- CSCEC Finance (Cayman) II Ltd.
- CSI MTN Ltd.
- CSSC Capital 2015 Ltd.
- DAE Funding LLC
- DAE Sukuk (DIFC) Ltd
- Daqin Railway Co., Ltd.
- Datang International Power Generation Co., Ltd.
- Development Bank of The Republic of Belarus
- Dianjian Haiyu Ltd.
- Dongfang Electric Corporation Limited
- Dongfeng Motor Group Company Limited
- Dongxing Securities Corporation Limited
- Dongxing Voyage Company Limited
- DP World Limited
- Eastern Company
- EDO Sukuk Limited
- EEW Energy from Waste GmbH
- EI Sukuk Co. Ltd.
- Elm Company
- Emirates Development Bank
- Emirates NBD Bank (P.J.S.C)
- Emirates SembCorp Water & Power Co. PJSC
- Emirates Telecommunications Group Company PJSC
- Everdisplay Optonics (Shanghai) Co., Ltd.
- Export Credit Bank of Turkey, Inc.
- Export-Import Bank of China
- Faw Jiefang Group Co., Ltd.
- Federal Hydro-Generating Co. RusHydro PJSC
- Franshion Brilliant Ltd.
- GACI First Investment Co.
- Gazprom Neft PJSC
- GD Power Development Co., Ltd.
- Gosudarstvennaya Transportnaya Lizingovaya Kompaniya OJSC
- Government of Bahrain
- Government of Saudi Arabia
- GRG Banking Equipment Co., Ltd.
- Guangdong Investment Limited
- Guangzhou Automobile Group Co., Ltd.
- Guangzhou Baiyun International Airport Company Limited
- Guangzhou Yuexiu Capital Holdings Group Co., Ltd.
- Gulf International Bank B.S.C.
- Guolian Securities Co., Ltd.
- Guosen Securities Co., Ltd.
- Guotai Junan Holdings Ltd.
- Guotai Junan International Holdings Limited
- Guotai Junan Securities Co., Ltd.
- Guoyuan Securities Company Limited
- Haitong International Securities Group Limited
- Haitong Securities Co., Ltd.
- Hangzhou Oxygen Plant Group Co., Ltd.
- Haohua Chemical Science & Technology Corp. Ltd.
- HBIS Company Limited
- Heilongjiang Agriculture Company Limited
- Horse Gallop Finance Ltd.
- Hua Hong Semiconductor Limited
- Hua Xia Bank Co., Limited
- Huadian Power International Corporation Limited
- Huaibei Mining Holdings Co., Ltd.
- Huaneng Lancang River Hydropower Inc.
- Huaneng Power International, Inc.
- Huarong Finance 2017 Co. Ltd.
- Huarong Finance 2019 Co. Ltd.
- Huarong Finance II Co. Ltd.
- HUAYU Automotive Systems Company Limited
- Hunan Changyuan Lico Co.,Ltd.
- Hygon Information Technology Co., Ltd.
- ICBCIL Finance Co. Limited
- ICD Funding Ltd.
- ICD Sukuk Co. Ltd.
- Industrial & Commercial Bank of China / Luxembourg Branch/
- Industrial & Commercial Bank of China Ltd. (London Branch)
- Industrial & Commercial Bank of China Ltd. /New York Branch/
- Industrial and Commercial Bank of China Limited
- Industries Qatar Q.P.S.C.
- Inner Mongolia Baotou Steel Union Co. Ltd.
- Inner Mongolia Dian Tou Energy Corporation Limited
- Inter RAO UES PJSC
- Inventive Global Investments Ltd.
- Jiangsu Expressway Company Limited
- Jiangsu Phoenix Publishing & Media Corporation Limited
- JIC Zhixin Ltd.
- Jinduicheng Molybdenum Co., Ltd.
- Jizhong Energy Resources Co., Ltd.
- Joy Treasure Assets Holdings, Inc.
- JSC Development Bank of Kazakhstan

- JSC National Company KazMunayGas
- KSA Sukuk Ltd.
- KunLun Energy Company Limited
- Kweichow Moutai Co., Ltd.
- Liaoning Port Company Limited
- Logikor Financing SARL
- Luzhou Laojiao Company Limited
- Maanshan Iron & Steel Company Limited
- Magnit PJSC
- Magnitogorsk Iron & Steel Works PJSC
- Mamoura Diversified Global Holding PJSC
- Mango Excellent Media Co., Ltd
- Mazoon Assets Co. Saoc
- MDGH GMTN (RSC) Ltd
- MDGH Sukuk Ltd.
- MDGH-GMTN BV
- Mega Advance Investments Ltd.
- Mesaieed Petrochemical Holding Company Q.P.S.C.
- Metalloinvest Finance DAC
- Metallurgical Corporation of China Ltd.
- Minmetals Bounteous Finance (BVI) Limited
- MMG Limited
- Mobile TeleSystems PJSC
- Moscow Exchange MICEX-RTS PJSC
- Motiva Enterprises LLC
- MTR Corporation (C.I.) Ltd.
- MTR Corporation Limited
- Mumtalakat Sukuk Holding Co.
- Nanjing Securities Co., Ltd.
- Nanyang Commercial Bank, Limited.
- NARI Technology Co., Ltd.
- National Bank of Ras Al-Khainah PSC
- National Central Cooling Company PJSC
- National Silicon Industry Group Co.,Ltd.
- NAURA Technology Group Co.,Ltd
- Navoi Mining and Metallurgical Combine JSC
- NCB Tier 1 Sukuk Ltd.
- nogaholding Sukuk Ltd.
- NOVATEK JSC
- Novolipetsk Steel
- Ocean Laurel Co.Limited
- OGK-2 PJSC
- Oil and Gas Holding Company B.S.C.
- Oil Co. LUKOIL PJSC
- OmGrid Funding Ltd.
- Ooredoo International Finance Ltd.
- Ooredoo QPSC
- Open Joint Stock Company Russian Railway
- OQ SAOC
- Orient Overseas (International) Limited
- Orient Securities Co., Ltd.
- OTEL Sukuk Limited
- Oztel Holdings SPC Limited
- Pangang Group Vanadium & Titanium Resources Co.,Ltd.
- People.cn Co., Ltd.
- People's Insurance Company (Group) of China Limited
- PetroChina Company Limited
- Petroleos de Venezuela, S.A.
- PhosAgro PJSC
- PICC Property and Casualty Company Limited
- Power Construction Corporation of China, Ltd.
- Powerchina Roadbridge Group (British Virgin Islands) Ltd.
- Promsvyazbank PJSC
- Public Joint Stock Company Mining and Metallurgical Company NORILSK NICKEL
- Public Joint Stock Company Polyus
- Public Joint Stock Company Transneft
- Public Joint-Stock Company Gazprom
- Qatar Electricity & Water Company
- QatarEnergy Corp.
- QazaqGaz National Co. JSC
- Qinghai Salt Lake Industry Co., Ltd.
- Qtel International Finance Ltd.
- RAK Capital
- Riyadh Bank
- Riyadh Tier 1 Sukuk Ltd.
- Rongshi International Finance Ltd.
- Rosneft Oil Co.
- Rosselkhozbank JSC
- Ruwais Power Company PJSC
- SA Global Sukuk Ltd.
- SABIC Agri-Nutrients Co.
- SABIC Capital I BV
- SABIC Capital II B.V.
- SAIC Motor Corporation Limited
- Samba Funding Ltd.
- Samruk-Kazyna Sovereign Wealth Fund JSC
- Saudi Arabian Mining Co.
- Saudi Arabian Oil Company
- Saudi Aramco Base Oil Company- Luberef
- Saudi Basic Industries Corporation
- Saudi Electricity Company
- Saudi Electricity Global Sukuk Co. - 2
- Saudi Electricity Global Sukuk Co. - 3
- Saudi Electricity Global Sukuk Co. - 4
- Saudi Electricity Global Sukuk Co. - 5
- Saudi Electricity Sukuk Programme Company
- Saudi National Bank
- Saudi Tadawul Group Holding Company
- Saudi Telecom Company
- Sberbank Russia PJSC
- SCF Capital Ltd.
- SDG Finance Ltd.
- SDIC Capital Co., Ltd.
- SDIC Power Holdings Co., Ltd.
- Senaat General Holding Corp.
- SEPCO Virgin Ltd.
- Severstal PAO
- Shaanxi Coal Industry Co., Ltd.
- Shan Xi Hua Yang Group New Energy Co., Ltd.
- Shandong Gold Mining Co., Ltd.
- Shanghai Baosight Software Co., Ltd.
- Shanghai Construction Group Co., Ltd.
- Shanghai Electric Group Co., Ltd.
- Shanghai Electric Power Co., Ltd.

- Shanghai Industrial Holdings Limited
- Shanghai International Airport Co., Ltd.
- Shanghai Lingang Holdings Co., Ltd.
- Shanghai Lujiazui Finance & Trade Zone Development Co., Ltd.
- Shanghai Pharmaceuticals Holding Co., Ltd.
- Shanghai Port Group (BVI) Development 2 Co., Limited
- Shanghai Port Group (BVI) Development Co. Ltd.
- Shanghai Pudong Development Bank Co., Ltd.
- Shanghai Rural Commercial Bank Co., Ltd.
- Shanghai Zhangjiang Hi-Tech Park Development Co., Ltd.
- Shanxi Coal International Energy Group Co., Ltd.
- Shanxi Coking Coal Energy Group Co., Ltd.
- Shanxi Lu'an Environmental Energy Development Co., Ltd.
- Shanxi Securities Co., Ltd.
- Shanxi Taigang Stainless Steel Co., Ltd.
- Shanxi Xinghuacun Fen Wine Factory Co., Ltd.
- Shenergy Co., Ltd.
- Shennan Circuits Co., Ltd.
- Shenwan Hongyuan Group Co., Ltd.
- Shenwan Hongyuan International Finance Ltd.
- Shenzhen Energy Group Co., Ltd.
- Sichuan Chuantou Energy Co.Ltd
- Sichuan New Energy Power Company Limited
- Sichuan Road & Bridge Co., Ltd.
- Sinochem Offshore Capital Company Limited
- Sinochem Overseas Capital Co. Ltd.
- Sinoma International Engineering Co., Ltd.
- Sinoma Science & Technology Co., Ltd.
- Sino-Ocean Group Holding Limited
- Sinopec Capital (2013) Ltd.
- Sinopec Capital Co., Ltd.
- Sinopec Group Overseas Development (2013) Ltd.
- Sinopec Group Overseas Development (2015) Ltd.
- Sinopec Group Overseas Development (2016) Ltd.
- Sinopec Group Overseas Development (2017) Ltd.
- Sinopec Group Overseas Development (2018) Ltd.
- Sinopec Group Overseas Development Ltd.
- Sinopec Shanghai Petrochemical Company Limited
- Sinopharm Group Co., Ltd.
- Sinosing Services Pte Ltd.
- Sinotrans Limited
- Sinotruk Hong Kong Ltd.
- SNB Sukuk Ltd.
- Soar Wise Ltd.
- Solidcore Resources plc
- Southern Gas Corridor CJSC
- Southwest Securities Co.,Ltd.
- SPIC 2016 US Dollar Bond Co. Ltd.
- SPIC MTN Company Ltd.
- State Elite Global Ltd.
- State Grid Europe Development (2014) Plc
- State Grid Overseas Investment (2013) Ltd.
- State Grid Overseas Investment BVI Ltd.
- State Oil Company of the Azerbaijan Republic
- STC Sukuk Company Limited

- Sunny Express Enterprises Corp.
- Surgutneftegas PJSC
- Sweihan PV Power Co. PJSC
- Syngenta Group Finance Ltd.
- Tabreed Sukuk SPC Ltd.
- Talent Yield International Ltd.
- Tatneft PJSC
- Three Gorges Finance I (Cayman Islands) Ltd.
- Tiandi Science & Technology Co., Ltd.
- Tianma Microelectronics Co., Ltd
- Turk Telekomunikasyon A.S.
- Turkcell Iletisim Hizmetleri A.S
- Turkiye Cumhuriyeti Ziraat Bankasi A.S.
- Turkiye Varlik Fonu Yonetimi AS
- United Company RUSAL, international public joint-stock company
- Unity 1 Sukuk Ltd.
- Uzbekneftegaz National Holding Co.
- Vnesheconombank
- VTB Bank PJSC
- Western Securities Co., Ltd.
- Wuchan Zhongda Group Co., Ltd.
- Wuliangye Yibin Co., Ltd.
- Xiamen Tungsten Co.,Ltd.
- Xingcheng (BVI) Limited
- Yanbu National Petrochemical Company
- YONGDA Investment Limited
- Yuexiu Real Estate Investment Trust
- Yuexiu Reit MTN Co. Ltd.
- Zhangzhou Pientzhuang Pharmaceutical Co., Ltd.
- Zhejiang China Commodities City Group Co.,Ltd
- Zhejiang Expressway Co., Ltd.
- Zhejiang Juhua Co., Ltd.
- Zhejiang Zheneng Electric Power Co., Ltd.
- Zheshang Securities Co., Ltd.
- Zhongjin Gold Corporation Limited
- Zhongtai Securities Co., Ltd.
- Zhuzhou CRRC Times Electric Co., Ltd.
- Ziraat Katilim Varlik Kiralama AS

Landen

TABEL 9.5.1

Achmea IM Controversial countries	Country code A2 (ISO)	Anti- corruption	Human rights	Labour rights	Sanctions
Afghanistan	AF		x	x	x
Algeria	DZ		x		
Angola	AO		x		
Azerbaijan	AZ		x		
Bahrain	BH		x		
Belarus	BY		x		x
Brunei	BN		x		

Burkina Faso	BF		x		
Burundi	BI		x	x	
Cambodia	KH		x		
Cameroon	CM		x		
Central African Republic	CF		x	x	x
Chad	TD		x		
China	CN		x		
Congo Republic	CG		x		
Cuba	CU		x		
Democratic Republic of the Congo	CD		x		
Djibouti	DJ		x		
Egypt	EG		x		
Equatorial Guinea	GQ	x	x		
Eritrea	ER		x		
Eswatini	SZ		x		
Ethiopia	ET		x		
Gabon	GA		x		
Guinea	GN		x		
Haiti	HT	x	x	x	
Iran	IR		x		x
Iraq	IQ		x		
Jordan	JO		x		
Kazakhstan	KZ		x		
Kyrgyzstan	KG		x		
Laos	LA		x		
Libya	LY	x	x	x	
Mali	ML		x		
Myanmar	MM		x	x	x
Nicaragua	NI	x	x		
North Korea	KP	x	x		x
Oman	OM		x		
Qatar	QA		x		
Russia	RU		x		x
Rwanda	RW		x		
Saudi Arabia	SA		x		
Somalia	SO	x	x	x	x
South Sudan	SS	x	x	x	x
Sudan	SD		x	x	x

Syria	SY	x	x	x	x
Tajikistan	TJ		x		
Turkey	TR		x		
Turkmenistan	TM	x	x		
UAE	AE		x		
Uganda	UG		x		
Uzbekistan	UZ		x		x
Venezuela	VE	x	x		
Viet Nam	VN		x		
Yemen	YE	x	x	x	
Zimbabwe	ZW		x		x

9.6. Thematisch dialoog

Het aangaan van de dialoog met ondernemingen in de beleggingsportefeuille is een belangrijk instrument om financiële-, sociale en milieu risico's te beheersen, kansen te benutten en daarnaast positieve maatschappelijke impact te behalen. Daarom heeft de thematische dialoog een centrale plek binnen het MVB-beleid. De thematische dialoog wordt gericht op het beheersen van risico's en het benutten van kansen op specifieke thematiek die binnen een sector of een keten speelt. Beter beleid, transparantie en optimalisatie van bedrijfsprocessen worden rondom specifieke thema's centraal gesteld.

Wat maakt engagement effectief?

Uit onderzoek blijkt dat meerdere factoren bepalend zijn voor het effectief uitvoeren van engagement. De resultaten uit deze onderzoeken zijn geïntegreerd in de engagementstrategie:

Een gedegen voorbereiding is cruciaal voor een effectieve dialoog

Een gedegen vooronderzoek en voorbereiding per onderneming is het vertrekpunt van ons proces. Daarnaast wordt er voor een beperkt aantal thema's gekozen, deze focus verhoogt de effectiviteit van de inzet.

Een goede relatie met het bedrijf maakt de dialoog effectiever

Relatiebeheer vraagt geduld. Daarom nemen we de tijd en duurt een dialoog ongeveer drie jaar, vanaf het eerste onderzoek, tot de laatste gesprekken en evaluatie van het resultaat. Daarnaast houden we bij de selectie van de ondernemingen ook rekening met de openheid van een onderneming en eventuele cultuurverschillen.

Maak de verbinding met financiële materialiteit en actuele thema's binnen de onderneming

Bij de voorbereiding van de dialoog onderzoeken we niet alleen hoe onderneming presteert op het thema van de dialoog maar onderzoeken we ook hoe de onderneming er financieel voorstaat en hoe 'materieel' het onderwerp van de dialoog is voor de onderneming. Met die 'materialiteit' onderstrepen we het belang van het betreffende thema voor ons als belegger en laten we de onderneming zien dat verbeteringen ook kunnen bijdragen aan het succes van de onderneming.

Doelstellingen sluiten zoveel mogelijk aan

De hoofddoelstelling van thematische dialogen is om binnen het MVB-beleid concrete invulling te geven aan de strategie van onze klanten en het speerpuntenbeleid. Dit is weergegeven in tabel 1.1. Deze speerpunten zijn een logisch startpunt voor de samenstelling en ordening van het totale thematische engagementprogramma. Ook sluiten we waar mogelijk ook aan bij de Sustainable Development Goals (SDG's) van de Verenigde Naties (VN).

TABEL 9.6.1 SPEERPUNTENBELEID¹

Thema	Symbool
Klimaat	
Mensenrechten	
Gezondheid	
Arbeidsnormen	
Natuur & Milieu	

¹ Bron: Achmea Investment Management

Sustainable Development Goals (hierna: SDG's)

Binnen het engagementprogramma -op het niveau van individuele thema's- stellen wij doelen op. Wij hechten er belang aan om onze doelstellingen daar waar mogelijk en relevant te koppelen aan de SDG's. Deze duurzame ontwikkelingsdoelstellingen zijn in 2015 door de VN vastgesteld en hebben als doel om in 2030 belangrijke mondiale kwesties op 17 uiteenlopende aandachtsgebieden te hebben opgelost. De kwesties variëren van armoedebestrijding tot klimaatverandering en van duurzame consumptie tot gendergelijkheid. Voortgang op de verschillende SDG's wordt gemeten aan de hand van 169 onderliggende doelstellingen. Deze doelstellingen worden elk weer gemeten op basis van 232 vooraf vastgestelde indicatoren. Het idee achter de SDG's is dat verschillende actoren in de samenleving binnen de eigen invloedssfeer bijdragen aan behalen van de doelen. Nationale staten hebben in veel gevallen een belangrijke bijdrage te leveren, maar ook het bedrijfsleven en institutionele beleggers kunnen binnen de eigen invloedssfeer een bijdrage leveren aan het behalen van de doelstellingen.

TABEL 9.6.2 LOPENDE ENGAGEMENTTHEMA'S

Thema		
Klimaat en Transport		
Klimaatadaptatie en Water		
Reductie CO ₂ uitstoot		
Access to Nutrition		
Afbouw plastic in verpakking van consumentengoe		

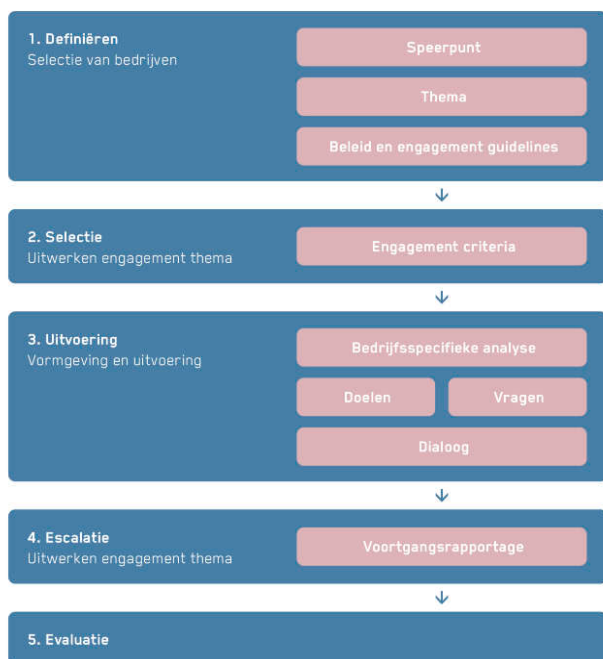
TABEL 9.6.3 LOPENDE ENGAGEMENTTHEMA'S VERVOLG

Thema			
Biodiversiteit in de landbouwketen			
Access to Healthcare			
Arbeidsomstandigheden			
Mensenrechten & Governance			
Kleding en circulariteit			

Engagementproces

Ons thematisch engagementproces kent vijf fases, zoals weergegeven in figuur 1.1.

FIGUUR 9.6.1 PROCES THEMATISCH ENGAGEMENT

Definiëren

Binnen de speerpunthema's identificeert het MVB team van Achmea IM in samenspraak met klanten en beleggers de engagementthema's. Dit leidt tot een engagement long-list die potentiële thema's bevat voor opname in het thematische engagementprogramma. Belangrijke input voor definiëring van thema's zijn ESG-analyses van onze beleggers en externe onderzoeksbureaus, actuele en relevante maatschappelijke thema's en wetenschappelijke onderzoeken.

Selectie

Op basis van verder vooronderzoek en met oog voor een goede verdeling van thema's over de 5 speerpunten kunnen thema's op de short-list komen. Op basis van klantwensen en de inhoudelijke analyses van ondernemingen in de beleggingsportefeuilles maken wij een selectie van subthema's en ondernemingen die in het programma worden opgenomen. Hierbij identificeren wij met name ondernemingen die nog stappen kunnen maken om te voldoen aan best-practices die in de sector of keten gelden en ondernemingen waarvan we verwachten dat ze open staan voor engagement.

Uitvoering

Het MVB team van Achmea IM start de dialogen en voert ze uit. De start van de dialoog verloopt veelal via brief of email. Hierin introduceren wij onszelf en onze klanten, alsmede het onderwerp dat wij zullen bespreken. Het vervolg van de dialoog bestaat doorgaans uit meerdere conference calls of bezoeken aan de onderneming.

Escalatie

Indien een onderneming niet (goed) reageert proberen we via andere wegen het contact tot stand te brengen en escaleren wij indien noodzakelijk. Bijvoorbeeld door samen te werken met andere investeerders, het stembelief aan te passen of een aandeelhoudersresolutie te overwegen.

Evaluatie

Wij evalueren de dialogen, doelen en de samenstelling van het engagementprogramma elk halfjaar. Op basis daarvan stellen wij ondernemingsdoelstellingen scherper wanneer wenselijk en kunnen de selectie wijzigen afhankelijk van de voortgang. Elk engagementprogramma wordt bij afronding nadrukkelijk geëvalueerd.

Communicatie

Over de omvang, doelstellingen en voortgang van de dialogen rapporteren wij op halfjaarbasis in dit verslag. Daarnaast lichten wij indien gewenst mondeling de voortgang van de dialogen toe.

Reikwijdte van engagementbeleid

Beleggers kunnen bedrijven financieren als aandeelhouder en als obligatiehouder. Wij vinden het dan ook relevant om de mogelijkheid te hebben ondernemingen vanuit beide perspectieven aan te kunnen spreken. Dat betekent dat we zowel beoordelen welke aandelenholdings als bedrijfsobligatieholdings onze klanten hebben in de onderneming. Mede op basis van deze analyse komen ondernemingen in aanmerking voor opname in het engagementprogramma.

Capaciteit en team

Het MVB-team van Achmea IM bestaat uit 14 medewerkers die allen bijdragen leveren aan de verschillende fasen van het engagementproces. Binnen ons team zijn 5 specialisten dagelijks met thematische dialogen bezig, allen op hun eigen specialisme (Environment, Social en Governance). Ten slotte werken wij daar waar relevant en opportuun in meerdere samenwerkingsverbanden samen met andere institutionele beleggers of andere (inter)nationale samenwerkingsverbanden. Op deze manier kunnen wij een gedegen invulling geven aan het thematisch engagementprogramma voor onze klanten.

Toelichting voortgang thema's

Om doelgericht en gestructureerd te werk te gaan worden alle thematische engagement mijlpalen gebruikt voor het meten en het rapporteren van de

voortgang. Tabel 2.1 toont een gedetailleerd overzicht. Deze mijlpalen geven aan welke voortgang er per thema en per onderneming is geboekt.

TABEL 9.6.4 STAPPEN DIALOOG¹

	Mijlpaal	Uitleg	Indicator
1	Analyse van het bedrijf	Bij het opstarten van een nieuwe thematische dialoog wordt bepaald welke ondernemingen in het programma worden opgenomen. Per onderneming wordt een nulmeting uitgevoerd op basis van publieke informatie en ESG-analyses in relatie tot het thema. De nulmeting geeft aan in welke fase de onderneming zich bevindt ten aanzien van het thema.	Afgerond/ gestart
2	Initiëren dialoog	Wij initiëren de dialoog veelal door een inleidende brief of e-mail te sturen, wanneer nodig gevolgd door een follow-up telefoongesprek. Dit vormt de start van een meerjarig dialoogtraject.	Brief verzonden en ontvangst bevestigd / brief verzonden
3	Voeren van dialoog	Wanneer de onderneming bevestigt dat zij in gesprek willen wordt er een bijeenkomst of een telefonische vergadering opgezet. Tijdens het eerste gesprek worden o.a. de bevindingen van het vooronderzoek voorgelegd en de stappen die de onderneming op dit thema zet besproken.	Gesprekken ingepland of gevoerd / gesprekken nog niet ingepland / gesprek afgewezen
4	Toezegging onderneming	De wijze waarop de onderneming aangeeft zich in te willen spannen om zaken verder te onderzoeken, ontwikkelen en uitvoeren documenteren wij als toezeggingen. Deze kunnen kwalitatief hoogwaardig zijn (positief), of nog niet volledig voldoen aan de door ons gestelde ambities (neutraal), of kunnen uitblijven (geen toezegging).	Toezegging beleidswijziging/ toezegging beleidswijziging nog niet voldoende
5	Aanpassen beleid & proces	De mate waarin de gedane toezeggingen daadwerkelijk worden vertaald in stappen door de onderneming. Bijvoorbeeld door het beleid te vernieuwen, zaken te onderzoeken of processen aan te passen.	Beleidswijziging doorgevoerd / beleidswijziging nog niet voldoende / beleidswijziging wordt niet doorgevoerd
6	Afronden dialoog	Wanneer de onderneming aantoonbaar de gewenste stappen heeft gezet ten aanzien van de doelstellingen kan de dialoog worden afgesloten. Indien dit niet het geval is binnen de gestelde termijn voor het engagementtraject wordt de dialoog niet succesvol afgerond.	Dialoog succesvol afgerond / dialoog onsuccesvol afgerond / dialoog tussentijds beëindigd

¹ Bron: Achmea Investment Management

9.7. Normatief dialoog

9.7.1. De basis voor onze normatieve dialoog

Wij hanteren de uitgangspunten van diverse internationale breed gedragen richtlijnen voor maatschappelijk verantwoord ondernemen als minimale norm waar ondernemingen zich aan moeten houden. Voorbeelden zijn de 10 principes van het VN Global Compact, de OESO-richtlijnen voor multinationale ondernemingen, de UN Guiding Principles on Business & Human Rights, de conventies van de ILO (Internationale Arbeidsorganisatie) en de Universele Verklaring van de Rechten van de Mens. Daarnaast toetsen we hoe onze normatieve dialogen bijdragen aan de 'Sustainable Development Goals' (SDGs) van de Verenigde Naties, de 17 internationaal overeengekomen duurzame ontwikkelingsdoelen om van de wereld een betere plek te maken in 2030.

Er zijn vier hoofdthema's te onderscheiden waar het gedrag van ondernemingen op kan worden beoordeeld, namelijk Mensenrechten, Arbeidsnormen, Milieunormen en Anti-corruptie. Institutionele beleggers kunnen als kapitaalverschaffers van ondernemingen een belangrijke rol spelen bij het aanspreken van ondernemingen als principes binnen deze hoofdthema's geschonden worden. Dit geldt niet alleen voor schendingen die binnen de onderneming worden vastgesteld, maar ook voor schendingen in de toeleveranciersketen.

Institutionele beleggers kunnen er bij ondernemingen op aandringen dat:

- ✓ de schending wordt opgeheven;
- ✓ het ondernemingsbeleid wordt aangepast;
- ✓ soortgelijke schendingen zich niet meer voordoen;
- ✓ waar relevant herstel en verhaal mogelijk wordt gemaakt.

Het aangaan van de dialoog over de schending is dan ook een belangrijk middel voor de institutionele belegger om financiële-, reputatie-, sociale- of milieu schade te beheersen.

Door het screenen van bedrijven die de internationale normen schenden identificeren we ondernemingen die daadwerkelijk of potentiële negatieve impact hebben op de samenleving en milieu. Dit is een belangrijk onderdeel in het OESO due diligence traject.

Hierbij wordt naast de impact van het gedrag van de onderneming op de samenleving en/of milieu ook naar de **ernst, schaal** en **onomkeerbaarheid** van de schending:

- Ernst verwijst naar de heftigheid van de negatieve impact.
- Met schaal wordt het bereik van het gevolg bedoeld, bijvoorbeeld het aantal mensen dat wordt getroffen of kan worden getroffen of de omvang van de milieuschade.
- Onomkeerbaarheid verwijst naar de grenzen aan de mogelijkheden om de situatie van de getroffen personen of het milieu te herstellen zodat deze overeenkomt met de situatie die voortvloeit uit de negatieve impact.

Door middel van het Normatieve engagementprogramma spreken we ondernemingen aan op hun gedrag om zo de (potentiële) negatieve impact te voorkomen of te verminderen. Over het monitoren van voortgang en de resultaten van dialoog rapporteren we in deze halfjaarlijkse voortgangsrapportage. Wanneer een onderneming schade heeft veroorzaakt aan samenleving of milieu zal Achmea IM de onderneming nadrukkelijk oproepen tot herstel- en verhaal mogelijkheden voor degene die schade hebben geleden.

In de volgende pagina's gaan wij dieper in op de vier hoofdthema's waarop wij onze normatieve dialoog voeren en de relevante internationale richtlijnen.

9.7.1.1.1. Mensenrechtenkwesities en internationale verdragen

De 'rechten van de mens' vormen één van de vier hoofdthema's van het Global Compact en worden geadresseerd door de eerste twee principes. Deze principes staan echter niet op zichzelf en zijn gekoppeld aan, en uitgewerkt in, diverse richtlijnen en verdragen (zie tabel). Deze richtlijnen en verdragen worden door ISS ESG dan ook meegenomen bij het screenen van bedrijven op eventuele schendingen van mensenrechten.

In de *UN Guiding Principles on Business & Human Rights* (UNGPs), staat specifiek beschreven hoe bedrijven met deze richtlijnen en verdragen dienen om te gaan en wat hun verantwoordelijkheden zijn. Of zoals de opsteller van de UNGPs, Professor John Ruggie stelt:

"The Guiding Principles' normative contribution lies not in the creation of new international law obligations but in elaborating the implications of existing standards and practices for states and businesses; integrating them within a single, logically coherent and comprehensive template; and identifying where the current regime falls short and how it could be improved".

TABEL 9.7.1.1.1 PRINCIPES VN GLOBAL COMPACT EN GELIEERDE VERDRAGEN OP HET THEMA MENSENRECHTEN

Thema	VN Global Compact Principe	Inhoud principe	Relevante hoofdstukken OESO-richtlijnen	Relevante verdragen per principe
Mensenrechten	Principe 1	Bedrijven dienen binnen de eigen invloedssfeer de internationaal vastgelegde mensenrechten te ondersteunen en te respecteren.	IV. Mensenrechten	Universele Verklaring van de Rechten van de Mens.
			V. Werkgelegenheid en arbeidsverhoudingen	De VN-verklaring over de rechten van inheemse volkeren.
			VIII. Consumentenbelangen	ILO conventie 169 betreffende inheemse en in stamverband levende volken in onafhankelijke landen. Tripartite ILO-verklaring inzake multinationale ondernemingen en sociaal beleid. Geneefse conventie. Haagse conventie.
	Principe 2	Bedrijven dienen ervoor te zorgen dat zij niet medeplichtig zijn aan schendingen van de mensenrechten.	IV. Mensenrechten	Universele Verklaring van de Rechten van de Mens.

In de praktijk hebben mensenrechtenschendingen in het beleggingsuniversum veelal het volgende karakter:

- ✓ Beperking van het recht op zelfbeschikking
- ✓ Activiteiten in controversiële landen strijdig met het humanitair recht
- ✓ Het niet respecteren van rechten van inheemse volken
- ✓ Beperking van vrijheid van meningsuiting

Beperking van het recht op zelfbeschikking

Het recht op zelfbeschikking van volken is opgenomen in de Universele Verklaring van de Rechten van de Mens en is weer uitgewerkt in twee bindende VN verdragen; '*Burgerrechten en Politieke Rechten*' (BuPo) en '*Economische, Sociale en Culturele Rechten*' (EcSoCu). Deze verdragen werden in 1966 aanvaard en gingen in 1976 van kracht. Het individuele recht op zelfbeschikking kan gezien worden als een element van de persoonlijke vrijheid, en daarmee als een grondslag van de mensenrechten. Hierdoor vormen kwesties waarin ondernemingen bijdragen aan een beperking van het recht op zelfbeschikking een mensenrechtenschending.

Activiteiten in controversiële landen strijdig met het humanitair recht

Ten aanzien van de kwestie 'Activiteiten in controversiële landen strijdig met het humanitair recht' is het van belang dat ondernemingen ten aanzien van degenen die gevolgen van hun activiteiten ondervinden internationaal erkende mensenrechten respecteren. De '*UN Guiding Principles on Business & Human Rights*', die zijn geïntegreerd in de OESO-richtlijnen, bieden voor bedrijven een hanteerbaar beleidskader over de toepassing van mensenrechten en de Global Compact principes. Specifiek voor de activiteiten van bedrijven die te maken hebben met oorlogen of bezettingen biedt ook de Geneefse conventie een geschikt raamwerk.

Het niet respecteren van rechten van inheemse volken

De VN aanvaardden in 2007 een '*Verklaring over de rechten van inheemse volken*'. De rechten van inheemse volken zijn daarmee pas in recente jaren formeel erkend. In de '*VN-richtlijnen voor mensenrechten ten behoeve van bedrijven*' wordt gewezen op de landrechten en andere rechten van inheemse volken. Enkele landen met belangrijke inheemse minderheden stemden tegen de verklaring, waaronder de VS, Canada, Nieuw Zeeland en Australië. Het belangrijkste verdrag is de ILOconventie (no. 169) over inheemse en tribale volken in onafhankelijke landen. Voor deze toetsing is de bepaling dat ondernemingen 'de mensenrechten van personen die tot specifieke (bevolkings-)groepen horen die bijzondere aandacht vereisen' dienen te respecteren, indien zij een ongunstig effect op de mensenrechten van die personen kunnen hebben.

Beperking van vrijheid van meningsuiting

Vrijheid van meningsuiting is de vrijheid van burgers om hun overtuigingen kenbaar te maken, zonder voor vervolging door de staat te hoeven vrezen. Vrijheid van meningsuiting wordt vaak beschouwd als een integraal concept in democratieën maar is soms minder evident bij andere staatsvormen. De vrijheid om zonder angst voor vervolging je mening te kunnen uiten staat expliciet vermeld in de '*Universele Verklaring van de Rechten van de Mens*'.

9.7.1.2. Arbeidsnormenkwesties en internationale verdragen

Het respecteren van arbeidsnormen is één van de vier hoofdthema's van het Global Compact en wordt geadresseerd door de principes 3,4,5 en 6. Deze principes zijn gekoppeld aan, en uitgewerkt in, diverse richtlijnen en verdragen (zie tabel). Deze richtlijnen en verdragen worden door ISS ESG dan ook meegenomen bij het screenen van bedrijven op eventuele schendingen van arbeidsnormen.

TABEL 9.7.1.2.1 PRINCIPES VN GLOBAL COMPACT EN GELIEERDE VERDRAGEN OP HET THEMA ARBEIDSRECHTEN

Thema	VN Global Compact Principe	Inhoud principe	Relevante hoofdstukken OESO-richtlijnen	Relevante verdragen per principe
Arbeidsrechten	Principe 3	Bedrijven dienen de vrijheid van vakvereniging en de effectieve erkenning van het recht op collectieve onderhandelingen te handhaven.	V. Werkgelegenheid en arbeidsverhoudingen	ILO conventie 87 betreffende de vrijheid tot het oprichten van vakverenigingen en de bescherming van het vakverenigingsrecht. ILO conventie 98 betreffende Toepassing van het recht van organisatie en collectieve onderhandeling.
	Principe 4	Bedrijven dienen alle vormen van verplichte en gedwongen arbeid te elimineren.	V. Werkgelegenheid en arbeidsverhoudingen	ILO conventie 29 over dwangarbeid. ILO conventie 105 betreffende de afschaffing van dwangarbeid.
	Principe 5	Bedrijven dienen zich in te spannen voor de effectieve afschaffing van kinderarbeid.	V. Werkgelegenheid en arbeidsverhoudingen	ILO conventie 138 betreffende de minimumleeftijd voor arbeid. ILO conventie 182 betreffende het effectief afschaffen van kinderarbeid. UN Verdrag over de rechten van het kind.
	Principe 6	Bedrijven dienen discriminatie met betrekking tot werk en beroep te bestrijden.	V. Werkgelegenheid en arbeidsverhoudingen	ILO conventie 100 betreffende gelijke beloning. ILO conventie 111 betreffende discriminatie met betrekking tot arbeid en beroep.

Naast de Global Compact principes over arbeidsnormen zijn de internationale afspraken over minimale arbeidsnormen die zijn vastgelegd in Conventies van de Internationale Arbeidsorganisatie van de Verenigde Naties van belang: de ILO-Conventies. Deze bieden een internationaal breed geaccepteerd raamwerk om bedrijven te beoordelen. Ook de '*UN Guiding Principles on Business & Human Rights*' bieden een praktisch raamwerk om te beoordelen waar de verantwoordelijkheden van bedrijven bij arbeidsrechten beginnen en eindigen.

In de praktijk hebben arbeidsnormenschendingen in het beleggingsuniversum veelal het volgende karakter:

- ✓ Beperking van vrijheid van vereniging en recht op collectief onderhandelen
- ✓ Gebruik van dwangarbeid in de toeleveringsketen
- ✓ Kinderarbeid in de toeleveringsketen
- ✓ Discriminatie met betrekking tot arbeid en beroep
- ✓ Veiligheid van werknemers

Beperking van vrijheid van vereniging en recht op collectief onderhandelen

Vakbondsvrijheid in het bijzonder wordt genoemd in de derde richtlijn van het Global Compact. Deze luidt: "Businesses should uphold the freedom of association and the effective recognition of the right to collective bargaining." De ILO-conventies 87 en 98 stellen dat vakbonden ongestoord moeten kunnen onderhandelen met werkgevers over arbeidsvoorwaarden en dat vrijheid van organisatie en daarmee het recht om lid te worden van een vakbond tot de fundamentele mensenrechten behoort. Nederland heeft beide verdragen geratificeerd.

Gebruik van dwangarbeid in de toeleveringsketen

Het vierde principe van het Global Compact behandelt verplichte en gedwongen arbeid. Deze worden geadresseerd in de ILO conventies 29 en 105 en hierin wordt onder andere gesteld dat bedrijven niet mogen profiteren van dwangarbeid of slavernij.

Kinderarbeid in de toeleveringsketen

Het vijfde principe uit het Global Compact stelt dat bedrijven zich dienen in te spannen om kinderarbeid uit te bannen. Ook is kinderarbeid in strijd met richtlijn van de OESO-richtlijnen voor internationale ondernemingen en met de International Labour Organisation (ILO) conventies ten aanzien van 'de fundamentele principes en rechten op het werk' en het 'effectief afschaffen van kinderarbeid' (ILO-verdragen 138 en 182).

Discriminatie met betrekking tot arbeid en beroep

Het zesde principe van het Global Compact gaat over het voorkomen van discriminatie in relatie tot werk en beroep. De ILO conventies 100 en 111 en de OESO-richtlijnen bieden een kader voor bedrijven.

Veiligheid van werknemers

Niet expliciet genoemd in de principes van het Global Compact rond arbeidsrechten, maar vanzelfsprekend wel gelieerd aan de principes 1 en 2 op het gebied van mensenrechten, is de veiligheid van werknemers op de werkvloer. De OESO-richtlijnen bieden bedrijven handvaten om hier invulling aan te geven.

9.7.1.3. Milieunormenkwesities en internationale verdragen

Het milieu is het derde hoofdthema van het Global Compact en wordt geadresseerd door de principes 7, 8 en 9. Deze principes zijn gekoppeld aan, en uitgewerkt in, diverse richtlijnen en verdragen (zie tabel). Deze richtlijnen en verdragen worden door ISS ESG dan ook meegenomen bij het screenen van bedrijven op eventuele schendingen van milieunormen.

TABEL 9.7.1.3.1 PRINCIPES VN GLOBAL COMPACT EN GELIEERDE VERDRAGEN OP HET THEMA MILIEU

Thema	VN Global Compact Principe	Inhoud principe	Relevante hoofdstukken OESO-richtlijnen	Relevante verdragen per principe
Milieunormen	Principe 7	Bedrijven dienen het voorzichtigheidsbeginsel te hanteren met betrekking tot milieukwesties.	VI. Milieu	Verdrag van Bazel inzake de beheersing van de grensoverschrijdende overbrenging van gevaarlijke afvalstoffen en de verwijdering ervan. Verdrag van Rio de Janeiro inzake biodiversiteit. Rio verklaring over milieu en ontwikkeling.
	Principe 8	Bedrijven dienen initiatieven te ondernemen om grotere verantwoordelijkheid op milieugebied te bevorderen.	VI. Milieu	Kyoto Protocol. VN Raamwerk verdrag over klimaatverandering. Akkoord van Parijs.
	Principe 9	Bedrijven dienen de ontwikkeling en verspreiding van milieuvriendelijke technologieën te stimuleren.	VI. Milieu	Rio verklaring over milieu en ontwikkeling. Agenda 21.

De richtlijnen van het Global Compact betreffende het milieu zijn afgeleid van de ‘Rio verklaring inzake milieu en ontwikkeling’ en luiden: *“Business should support a precautionary approach to environmental challenges”, “Business should undertake initiatives to promote greater environmental responsibility”* en *“Business should encourage the development and diffusion of environmentally friendly technologies.”* In de praktijk hebben schendingen van milieunormen in het beleggingsuniversum veelal het volgende karakter:

- ✓ Milieuvervuiling – grond, of watervervuiling
- ✓ Milieuvervuiling – bedreigen biodiversiteit

Milieuvervuiling – grond, of watervervuiling en bedreigen biodiversiteit

Het preventie- en voorzichtigheidsbeginsel, samen met het beginsel dat de vervuiler betaalt, zijn terug te vinden in de Rio Verklaring en vormen de basis van het referentiekader. Een strikter referentiekader wordt geboden door het *Kyoto Protocol*, het *Verdrag van Bazel* (gericht op gevaarlijke afvalstoffen en de verwijdering ervan) en het *Biodiversiteitsverdrag van Rio de Janeiro*. Deze specifieke en internationaal breed gedragen verdragen en conventies verwoorden welke verantwoordelijkheden ondernemingen hebben voor de effecten van hun activiteiten op lucht, water, bodem, klimaat, ecosystemen, biodiversiteit en gezondheid.

Klimaatverandering

De richtlijnen die we hanteren m.b.t. het klimaat betreffen het VN Raamwerk verdrag over klimaatverandering en het Akkoord van Parijs. Schendingen hiervan betreffen:

1. het falen om de impact van klimaatverandering te mitigeren door activiteiten of producten van bedrijven, en ook bedrijven die boetes en rechtszaken tegen zich hebben lopen voor bv het schenden van greenhouse gas standaarden.
2. tegenstand tegen mitigatie van klimaatverandering, bijvoorbeeld door lobby of rechtszaken.

Daarnaast nemen wij additionele maatregelen om klimaatverandering te beperken.

9.7.1.4. Anticorruptiekwesties en internationale verdragen

Anti-corruptiebeleid is het vierde hoofdthema van het Global Compact en wordt geadresseerd door principe 10. Dit principe is gekoppeld aan, en uitgewerkt in, diverse richtlijnen en verdragen (zie tabel). Deze richtlijnen en verdragen worden door ISS ESG dan ook meegenomen bij het screenen van bedrijven op het naleven van anti-corruptienormen.

TABEL 9.7.1.4.1 PRINCIPES VN GLOBAL COMPACT EN GELIEERDE VERDRAGEN OP HET THEMA MILIEU

Thema	VN Global Compact Principe	Inhoud principe	Relevante hoofdstukken OESO-richtlijnen	Relevante verdragen per principe
Anti-corruptie	Principe 10	Bedrijven dienen alle vormen van corruptie, inclusief afpersing en omkoping, tegen te gaan.	III. Informatieverstrekking	VN conventie tegen corruptie
			VII. Bestrijding van corruptie, omkopingsverzoeken, en afpersing	VN conventie tegen internationale georganiseerde criminaliteit
			X. Mededinging	
			XI. Belastingen	

Principe 10 van het Global Compact betreft anti-corruptie en is afgeleid van de ‘VN Conventie tegen corruptie’ en de ‘VN Conventie tegen internationale georganiseerde criminaliteit’ en luidt: *“Businesses should work against corruption in all its forms, including extortion and bribery.”*

Het tiende principe uit het Global Compact stelt dat bedrijven alle vormen van corruptie, inclusief afpersing en omkoping, dienen te voorkomen en te bestrijden. In de praktijk hebben anti-corruptieschendingen in het beleggingsuniversum veelal het volgende karakter:

- ✓ Omkopingspraktijken
- ✓ Afpersingspraktijken

9.7.2. Het normatieve engagementproces

Het beleggingsuniversum wordt doorlopend gescreend op ondernemingen die betrokken zijn bij schendingen van internationale normen. Dit gebeurt door onderzoeksbureau ISS ESG. Bij vermoedens van een dreigende schending start ISS ESG een dialoog met de onderneming om zo verdere escalatie te voorkomen. Ook bij een vastgestelde schending start ISS ESG een dialoog met deze ondernemingen met als doel de schending zo snel mogelijk op te heffen en nieuwe schendingen in de toekomst te voorkomen. Achmea IM spreekt ISS ESG halfjaarlijks over de lopende dialogen om de voortgang van het engagementprogramma te monitoren.

ISS ESG screent potentiële betrokkenheid van ondernemingen bij het niet naleven van internationale normen en standaarden. Het volgt meer dan 23.000 uitgevende instellingen in de grote wereldwijde indices (large, mid en small cap).

Het filteren en beoordelen van vermeende schendingen wordt gedaan met behulp van digitaal onderzoek, waarbij wereldwijd in 12 talen meer dan 4.400 mediabronnen en nog eens 200 deskundige bronnen van belanghebbenden worden gesorteerd, verwerkt en geanalyseerd. Onder mediabronnen vallen commerciële kranten, nieuwsbrieven, blogs en andere bronnen op internet. Onder bronnen van belanghebbenden valt informatie van overheidsinstanties en gezaghebbende internationale instellingen, Non Governmental Organisations (NGOs)'s en vakbonden. Omdat de bronnen van belanghebbenden vaak veel relevante informatie bevatten, beoordelen de analisten van ISS ESG deze zonder tussenkomst van een filter.

De onderzoeksmethodologie die ISS ESG gebruikt bij het onderzoeken van potentiële schendingen is kwalitatief. De methodologie doorloopt vijf stappen, in wisselende volgorde:

1. Bepalen of de vermeende schending betrekking heeft op het niet naleven van internationale normen en standaarden;
2. Bepalen van de relatie van de onderneming met de vermeende schending;
3. Beoordeling van de ernst, geloofwaardigheid en omvang van de vermeende schending. Hierbij wordt ook meegewogen of de vermeende schending incidenteel of structureel van aard is;
4. Beoordeling van herstelmaatregelen;
5. Bepalen of de beschuldigingen zijn geverifieerd door een gezaghebbende bron.

De scores ROOD, ORANJE en GROEN

Op basis van de onderzoeksmethode onderscheiden analisten de gevonden schendingen naar beoordelingscategorieën, waar scores bij horen. Op basis van deze scores krijgt de schending de status ROOD, ORANJE of GROEN. De score 10 leidt tot de status ROOD, scores 6 tot en met 9 leiden tot de status ORANJE en scores 1 tot 5 leiden tot de status GROEN. Voor een gedetailleerde omschrijving van de verschillende scores en bijbehorende beoordelingscategorieën verwijzen wij naar de onderstaande tabel.

TABEL 9.7.2.1 GEDETAILLEERDE OMSCHRIJVING VAN DE VERSCHILLENDE SCORES EN BIJBEHORENDE BEOORDELINGSCATEGORIEËN

Beoordelingssignaal	Score	Beoordelingscategorie	Uitleg beoordelingscategorie
Rood	10	Geverifieerde schending van internationale normen	De schending is geverifieerd door een gezaghebbende instantie. De onderneming heeft de schending niet geadresseerd.
Oranje	9	Dreigende schending van internationale normen	De onderneming is een contractuele verbintenis aangegaan waarvan de realisatie zal leiden tot een schending van internationale normen.
Oranje	8	Vermeende schending van internationale normen	Er zijn geloofwaardige, maar niet geverifieerde beschuldigingen dat een onderneming betrokken is bij een schending van internationale normen.
Oranje	7	Geverifieerde schending van internationale normen gevolgd door adequate maatregelen van de onderneming.	De schending is geverifieerd door een gezaghebbende instantie. De onderneming heeft de schending echter adequaat geadresseerd en is bezig de maatregelen te adresseren.
Oranje	6	Gefragmenteerde informatievoorziening	De beschuldigingen en risico's zijn geloofwaardig, maar de betrokkenheid van de onderneming bij de vermeende schending is onduidelijk.
Groen	5	Onder observatie	Er zijn beschuldigingen dat een onderneming betrokken is bij een schending van internationale normen. Er is echter onvoldoende informatie beschikbaar om de ernst van de situatie of de betrokkenheid van de onderneming te kunnen beoordelen.
Groen	4	De schending wordt geadresseerd	De schending is nog niet hersteld, maar niet heel ernstig. De onderneming is responsief en neemt adequate maatregelen of heeft toegezegd dat te zullen doen.
Groen	3	Onvoldoende betrokkenheid	De onderneming is onvoldoende betrokken bevonden bij de vermeende of geverifieerde schendingen.
Groen	2	Historische betrokkenheid	De betrokkenheid van de onderneming is niet langer relevant doordat maatregelen doeltreffend genomen zijn of de schending lang geleden plaats vond.
Groen	1	Geen beschuldiging	

Bij een **RODE** of **ORANJE** beoordelingen wordt engagement opgestart met de onderneming. De dialoog heeft dan drie mogelijke doelen:

1. Het opheffen van de schending.
2. Het voorkomen van toekomstige schendingen.
3. Het beheersen van reputatie- en financiële schade voor onderneming en belegger.

Engagement

Het versturen van een initiatiebrief markeert de start van de dialoog. Afhankelijk van de urgentie en aard van de schending zal de dialoog zich daarna per conference call, bezoek op kantoor, e-mail of brief verder ontwikkelen. De doorlooptijd van deze normatieve dialogen kan erg verschillen, afhankelijk van de complexiteit van de schending en de bereidheid van een bedrijf om mee te werken. Tijdens de dialoog krijgt de onderneming de schending voorgelegd en de gelegenheid om zijn standpunt uiteen te zetten. Deze dialoog wordt voortgezet zolang ISS ESG de onderneming in onderzoek houdt. Voorafgaand aan de publicatie van de onderzoeksresultaten krijgt de onderneming de mogelijkheid om het conceptrapport te beoordelen en feedback te geven.

Om toch doelgericht en gestructureerd te werk te gaan worden bij alle dialogen mijlpalen gebruikt voor het meten van en het rapporteren over de voortgang. Deze mijlpalen geven de voortgang aan per thema en per casus en deze spelen tevens een belangrijke rol in de volgende hoofdstukken van dit rapport.

Als bij een beoordeling/schending ook externe partijen geen ontwikkelingen plaatsvinden, geen nieuwe informatie beschikbaar komt en er tevens geen berichten zijn van mogelijke schade dan wordt de volgende uitfasering gevolgd.

•3 jaar ROOD > 2 jaar ORANJE > GROEN

▪2 jaar ORANJE > GROEN

9.8. Afkortingenlijst

Afkorting	Uitgeschreven afkorting	Toelichting
AVA	Algemene Vergaderingen van Aandeelhouders	Stemmen op de AVA is voor actieve aandeelhouders een manier om de corporate governance of de activiteiten van een onderneming te beïnvloeden. De resultaten van stemmingen tijdens AVA's worden openbaar gemaakt. Als aandeelhouders tegen een voorstel stemmen, moet een onderneming maatregelen nemen.
CCS	Carbon capture and storage	CCS houdt in dat bij de verbranding van fossiele brandstoffen koolstofdioxide wordt afgevangen en vervolgens ondergronds geïnjecteerd en opgeslagen. Op die manier wordt voorkomen dat dit vervuilende broeikasgas de atmosfeer binnendringt.
CDP	Carbon Disclosure Project	De CDP is een organisatie die bedrijven en steden ondersteunt om de milieu-impact van grote bedrijven bekend te maken. Het doel is om van milieurapportage en risicobeheer een bedrijfsnorm te maken en openbaarmaking, inzicht en actie naar een duurzame economie te stimuleren.
CHRB	Corporate Human Rights Benchmark	In 2017 opgerichte benchmark vergelijkt zo'n 100 bedrijven op hun mensenrechtenbeleid.
ESG	Environmental Social Governance	Criteria op het gebied van milieu, maatschappij en ondernemingsbestuur die worden gebruikt binnen verantwoord beleggen om ondernemingen te analyseren en beoordelen.
GRI	Global Reporting Initiative	GRI is een internationale organisatie die richtlijnen voor duurzaamheidsverslaggeving opstelt. In een duurzaamheidsverslag communiceert een organisatie publiekelijk over haar economische, milieu- en sociale prestaties.
ICCR	Interfaith Center on Corporate Responsibility	ICCR is een coalitie van geloof- en waarden gedreven investeerders die betrokken aandeelhouderschap en 'engagement' met ondernemingen zien als een krachtige katalysator voor verandering.
KPI	Key Performance Indicators	Key Performance Indicators (KPI's) zijn meetbare indicatoren die aantonen hoe de onderneming presteert en of het organisatorische doelstellingen gaat halen. Organisaties gebruiken KPI's op alle niveaus van de organisatie om prestaties en resultaten te evalueren. KPI's helpen de aandacht te richten op zaken die belangrijk zijn.
OESO Richtlijnen/ 'OECD Guidelines'	Richtlijnen van de Organisatie voor Economische Samenwerking en Ontwikkeling	De OESO richtlijnen voor Multinationale Ondernemingen zijn één van de belangrijkste internationaal erkende richtlijnen voor Corporate Social Responsibility, alle 34 OESO lidstaten en 10 andere landen hebben deze richtlijnen geaccepteerd. De OESO-richtlijnen bieden handvatten voor bedrijven om met kwesties om te gaan zoals ketenverantwoordelijkheid, mensenrechten, kinderarbeid, milieu en corruptie.
PRI	Principles for Responsible Investing	Mondiale vereniging van pensioenfondsen, vermogensbeheerders en ondernemingen die verantwoord beleggen willen bevorderen.
SBT's	Science Based Targets	SBT's zijn de wetenschappelijke kaders of doelstellingen, die nodig zijn om een transitie naar een koolstofarme economie te maken, waarin binnen de 1,5 graad (maximaal 2 graden) opwarming van de aarde wordt gebleven. De ambitie van de dat ondernemingen deze SBT's onderdeel maken van hun korte- of langetermijn klimaatstrategie.
SDG	Sustainable Development Goal	Een reeks duurzame ontwikkelingsdoelstellingen, in 2015 opgesteld door de Verenigde Naties ter vervanging van de Millenniumdoelstellingen. 193 landen hebben samen afgesproken de 17 Duurzame Ontwikkelingsdoelstellingen te realiseren vóór 2030. De doelen zijn gericht op het aanpakken van maatschappelijke en milieu-uitdagingen, zoals klimaatverandering, het stimuleren van schone energie, extreme armoede, gendergelijkheid en duurzame landbouw. De doelen doen een beroep op zowel de publieke als de private sector om nauw samen te werken met de overheden van de landen die hebben ondertekend.
TCFD	Task Force on Climate-related Financial Disclosures	TCFD is een vrijwillige en consistente rapportagemethode voor ondernemingen over klimaatgerelateerde financiële risico's. De taskforce structureert haar aanbevelingen rond vier thema's: bestuur, strategie, risicobeheer en doelstellingen. TCFD is ontwikkeld door de Raad voor Financiële Stabiliteit. Ondernemingen kunnen deze aanbevelingen gebruiken om investeerders, kredietverstrekkers, verzekeraars en andere belanghebbenden van relevante informatie te voorzien.
TPI	Transition Pathway Initiative	Een initiatief van investeerders die de transitie naar een koolstofarme economie monitoren.

9.9. Lijst van ondernemingen

9.9.1. Thematische Dialogen

Onderneming	Sector	Land van herkomst	Engagement omschrijving
1 Abbott Laboratories	Zorgproducten en -apparaten	Verenigde Staten	Access to Healthcare
2 adidas AG	Textiel, kleding en luxeproducten	Duitsland	Kleding en circulariteit
3 Agnico-Eagle Mines Limited	Metaal en Mijnbouw	Canada	Klimaatadaptatie en water
4 Amgen Inc.	Biotechnologie	Verenigde Staten	Access to Healthcare
5 Anheuser-Busch InBev	Dranken	België	Goede Voeding
6 Aspen Pharmacare Holdings Ltd	Geneesmiddelen	Zuid Afrika	Access to Healthcare
7 Associated British Foods plc	Voedselproducten	Verenigd Koninkrijk	Goede Voeding
8 AstraZeneca PLC	Geneesmiddelen	Verenigd Koninkrijk	Access to Healthcare
9 AT&T Inc.	Telecommunicatie divers	Verenigde Staten	Mensenrechten en Governance
10 Canadian National Railway Company	Spoortransport	Canada	Klimaat en Transport 2
11 Canadian Pacific Kansas City	Spoortransport	Canada	Klimaat en Transport 2
12 Carlsberg A/S Class B	Dranken	Denemarken	Arbeidsomstandigheden in de voedingsmiddelenketen
13 Carrefour SA	Supermarktketens	Frankrijk	Afbouw plastic in verpakking van consumentengoederen
14 Chocoladefabriken Lindt & Sprüngli AG	Voedselproducten	Zwitserland	Arbeidsomstandigheden in de voedingsmiddelenketen
15 CSX Corporation	Spoortransport	Verenigde Staten	Klimaat en Transport 2
16 Danaher Corporation	Instrumenten en Diensten voor Levenswetenschappen	Verenigde Staten	Access to Healthcare
17 Domino's Pizza, Inc.	Hotels, restaurants en vrije tijd	Verenigde Staten	Goede Voeding
18 Eli Lilly and Company	Geneesmiddelen	Verenigde Staten	Access to Healthcare
19 Eni SpA	Olie, gas en brandstoffen	Italië	Mensenrechten en Governance
20 FAST RETAILING CO., LTD.	Detailhandel	Japan	Kleding en circulariteit
21 General Electric Company	Industriële Conglomeraten	Verenigde Staten	Mensenrechten en Governance
22 George Weston Limited	Consumentengoederen Distributie en Retail	Canada	Arbeidsomstandigheden in de voedingsmiddelenketen
23 Gildan Activewear Inc.	Textiel, kleding en luxeproducten	Canada	Kleding en circulariteit
24 Henkel AG & Co. KGaA	Huishoudelijke en persoonlijke producten	Duitsland	Afbouw plastic in verpakking van consumentengoederen
25 Hennes & Mauritz AB	Detailhandel	Zweden	Kleding en circulariteit
26 Hershey Company	Voedselproducten	Verenigde Staten	Arbeidsomstandigheden in de voedingsmiddelenketen
27 Hydro One Ltd.	Elektriciteitsbedrijven	Canada	Reductie CO2 uitstoot

	Onderneming	Sector	Land van herkomst	Engagement omschrijving
28	Industria de Diseno Textil, S.A.	Detailhandel	Spanje	Kleding en circulariteit
29	Industrias Penoles SAB de CV	Metaal en Mijnbouw	Mexico	Klimaatadaptatie en water
30	J. M. Smucker Company	Voedselproducten	Verenigde Staten	Arbeidsomstandigheden in de voedingsmiddelenketen
31	Jazz Pharmaceuticals Plc	Geneesmiddelen	Verenigde Staten	Access to Healthcare
32	Jeronimo Martins, SGPS S.A.	Supermarktketens	Portugal	Afbouw plastic in verpakking van consumentengoederen
33	Kering SA	Textiel, kleding en luxeproducten	Frankrijk	Kleding en circulariteit
34	Kimberly-Clark Corp	Huishoudelijke en persoonlijke producten	Verenigde Staten	Afbouw plastic in verpakking van consumentengoederen
35	L'Oreal SA	Persoonlijke producten	Frankrijk	Afbouw plastic in verpakking van consumentengoederen
36	Martin Marietta Materials, Inc.	Bouwmaterialen	Verenigde Staten	Reductie CO2 uitstoot
37	Marubeni Corporation	Handelsbedrijven & Distributeurs	Japan	Nature Action
38	McDonald's Corp.	Hotels, restaurants en vrije tijd	Verenigde Staten	Goede Voeding
39	Mitsui & Co.,Ltd	Handelsbedrijven & Distributeurs	Japan	Nature Action
40	Newmont Corporation	Metaal & Mijnbouw	Verenigde Staten	Klimaatadaptatie en water
41	Nokia Oyj	Communicatie-apparatuur	Finland	Mensenrechten en Governance
42	Norfolk Southern Corporation	Spoortransport	Verenigde Staten	Klimaat en Transport 2
43	Nucor Corporation	Metaal en Mijnbouw	Verenigde Staten	Reductie CO2 uitstoot
44	Nutrien	Chemicaliën	Canada	Nature Action
45	Nutrien Ltd.	Chemicaliën	Canada	Reductie CO2 uitstoot
46	ONEOK, Inc.	Bouwmaterialen	Verenigde Staten	Reductie CO2 uitstoot
47	PepsiCo, Inc.	Dranken	Verenigde Staten	Goede Voeding
	PepsiCo, Inc.	Dranken	Verenigde Staten	Nature Action
48	Procter & Gamble Company	Huishoudelijke en persoonlijke producten	Verenigde Staten	Afbouw plastic in verpakking van consumentengoederen
		Halfgeleiders		
49	Qorvo, Inc.		Verenigde Staten	Klimaatadaptatie en water
50	Repsol SA	Olie en gas	Spanje	Afbouw plastic in verpakking van consumentengoederen
51	Rio Tinto plc	Metaal en Mijnbouw	Verenigd Koninkrijk	Klimaatadaptatie en water
52	Royal Ahold Delhaize N.V.	Supermarktketens	Nederland	Afbouw plastic in verpakking van consumentengoederen
53	Sanofi	Geneesmiddelen	Frankrijk	Access to Healthcare
54	Siemens AG	Industriële Conglomeraten	Duitsland	Mensenrechten en Governance

Onderneming	Sector	Land van herkomst	Engagement omschrijving
55 Sony Group Corporation	Producenten van huishoudelijke apparatuur	Japan	Mensenrechten en Governance
56 Steel Dynamics, Inc.	Metaal en Mijnbouw	Verenigde Staten	Reductie CO2 uitstoot
57 Takeda Pharmaceutical Co. Ltd.	Geneesmiddelen	Japan	Access to Healthcare
58 Target Corporation	Consumentengoederen Distributie & Retail	Verenigde Staten	Nature Action
59 Telenor ASA	Telecommunicatie divers	Noorwegen	Mensenrechten en Governance
60 TFI International Inc	Wegtransport	Canada	Klimaat en Transport 2
61 The Coca-Cola Company	Dranken	Verenigde Staten	Goede Voeding
62 Thermo Fisher Scientific Inc.	Instrumenten en Diensten voor Levenswetenschappen	Verenigde Staten	Access to Healthcare
63 TJX Companies Inc	Detailhandel	Verenigde Staten	Kleding en circulariteit
64 Umicore	Chemicaliën	België	Reductie CO2 uitstoot
65 Union Pacific Corporation	Spoortransport	Verenigde Staten	Klimaat en Transport 2
66 V.F. Corporation	Textiel, kleding en luxeproducten	Verenigde Staten	Kleding en circulariteit
67 Valero Energy Corporation	Olie, gas en brandstoffen	Verenigde Staten	Reductie CO2 uitstoot
68 Vanguard International Semicon	Halfgeleiders	Taiwan	Klimaatadaptatie en water
69 Vodafone Group Plc	Mobiele telecommunicatie	Verenigd Koninkrijk	Mensenrechten en Governance
70 WH Group Ltd. (HK)	Voedselproducten	Hong Kong	Nature Action
71 Woolworths Ltd	Consumentengoederen Distributie & Retail	Australië	Goede Voeding
72 ZOZO Inc	Detailhandel	Japan	Kleding en circulariteit

9.9.2. Normatieve Dialogen

Onderneming	Dialogoog geïnitieerd	Normschending
1 ABB Ltd.	17-04-2023	Corruptie
2 Accenture Plc	15-10-2022	Arbeidsnormen
3 Actividades de Construcción y Servicios SA	01-04-2024	Mensenrechten
Actividades de Construcción y Servicios SA	01-04-2024	Milieu
4 Activision Blizzard, Inc.	16-10-2023	Arbeidsnormen
5 Albemarle Corporation	16-10-2023	Mensenrechten
Albemarle Corporation	16-10-2023	Milieu
6 Alibaba Group Holding Limited	17-04-2023	Corruptie
7 Alphabet Inc.	16-10-2023	Arbeidsnormen
Alphabet Inc.	16-10-2023	Corruptie

	Onderneming	Dialogoog geïnitieerd	Normschending
8	Alphabet Inc. Class C	15-07-2021	Arbeidsnormen
	Alphabet Inc. Class C	16-10-2023	Mensenrechten
9	AltaGas Ltd.	17-04-2023	Milieu
10	Amazon.com, Inc.	15-07-2022	Arbeidsnormen
	Amazon.com, Inc.	15-07-2022	Arbeidsnormen
	Amazon.com, Inc.	15-07-2022	Arbeidsnormen
	Amazon.com, Inc.	15-07-2022	Arbeidsnormen
	Amazon.com, Inc.	15-07-2022	Arbeidsnormen
	Amazon.com, Inc.	15-07-2022	Corruptie
11	AmerisourceBergen Corporation	15-01-2020	Mensenrechten
12	Amgen Inc.	17-07-2023	Mensenrechten
13	AngloGold Ashanti Ltd.	17-07-2023	Mensenrechten
14	Anheuser-Busch InBev	15-10-2024	Arbeidsnormen
15	Apple Inc.	15-10-2024	Arbeidsnormen
	Apple Inc.	15-10-2024	Corruptie
	Apple Inc.	15-10-2024	Mensenrechten
16	Baker Hughes, a GE Company Class A	16-10-2023	Milieu
17	Banglalink Digital	15-10-2021	Arbeidsnormen
18	Bank of America Corporation	01-04-2024	Mensenrechten
19	Barrick Gold Corporation	15-07-2024	Mensenrechten
	Barrick Gold Corporation	15-07-2024	Mensenrechten
	Barrick Gold Corporation	15-07-2024	Milieu
	Barrick Gold Corporation	15-07-2024	Milieu
20	BlackRock, Inc.	15-07-2024	Mensenrechten
21	Bunge Limited	17-04-2023	Milieu
22	Cardinal Health, Inc.	15-01-2020	Mensenrechten
23	Carrefour SA	15-10-2024	Arbeidsnormen
24	CBS Corporation	15-07-2019	Arbeidsnormen
25	China Gas Holdings Limited	15-02-2023	Mensenrechten
26	China Molybdenum Co., Ltd.	15-04-2022	Arbeidsnormen
27	Coca-Cola Amatil Limited	15-10-2022	Arbeidsnormen
28	Companhia Siderurgica Nacional	17-07-2023	Milieu
29	Compass Group PLC	17-04-2023	Arbeidsnormen
30	Consolidated Edison, Inc.	17-04-2023	Milieu
31	Daqo New Energy Corp.	15-02-2024	Arbeidsnormen
32	Deutsche Telekom AG	15-02-2023	Arbeidsnormen
	Deutsche Telekom AG	15-02-2023	Mensenrechten
33	Electricite de France SA	15-02-2023	Corruptie
	Electricite de France SA	15-02-2023	Milieu

	Onderneming	Dialogo geïnitieerd	Normschending
	Electricite de France SA	15-02-2023	Milieu
34	Empresas Copec SA	15-07-2024	Mensenrechten
35	Enel SpA	16-10-2023	Mensenrechten
36	ENEOS Holdings, Inc.	15-07-2024	Milieu
37	ENGIE SA	15-02-2024	Milieu
38	Eni SpA	16-10-2023	Arbeidsnormen
	Eni SpA	16-10-2023	Milieu
	Eni SpA	16-10-2023	Milieu
39	EXOR N.V.	15-07-2024	Corruptie
40	Experian PLC	17-04-2023	Mensenrechten
41	Exxon Mobil Corp.	15-10-2022	Mensenrechten
	Exxon Mobil Corp.	15-10-2022	Milieu
	Exxon Mobil Corp.	17-10-2022	Milieu
	Exxon Mobil Corp.	17-10-2022	Milieu
42	FAST RETAILING CO., LTD.	15-04-2022	Arbeidsnormen
43	First Quantum Minerals Ltd.	15-02-2023	Milieu
44	Formosa Petrochemical Corp.	15-10-2022	Milieu
45	Fortescue Metals Group Ltd.	15-02-2023	Arbeidsnormen
46	GCL Technology Holdings Limited	17-07-2023	Arbeidsnormen
47	Hankook Tire & Technology Co., Ltd.	15-07-2024	Arbeidsnormen
48	HD HYUNDAI Co., Ltd.	15-07-2024	Arbeidsnormen
49	HD Hyundai Heavy Industries Co., Ltd.	15-07-2024	Arbeidsnormen
50	Hoshine Silicon Industry Co., Ltd.	17-07-2023	Arbeidsnormen
51	Iberdrola SA	17-07-2023	Mensenrechten
	Iberdrola SA	17-07-2023	Milieu
52	Iflytek Co., Ltd.	15-07-2024	Mensenrechten
53	JD Sports Fashion Plc	15-10-2024	Mensenrechten
54	JinkoSolar Holding Co., Ltd.		Arbeidsnormen
55	Johnson & Johnson	15-01-2020	Corruptie
56	Kinross Gold Corporation	01-04-2024	Milieu
57	Korea Shipbuilding & Offshore Engineering Co Ltd	15-07-2024	Arbeidsnormen
58	LG Chem Ltd.	15-10-2022	Mensenrechten
59	LG Electronics, Inc.	15-07-2024	Arbeidsnormen
60	Lundin Mining Corporation	16-10-2023	Milieu
61	Marriott International, Inc.	15-02-2023	Mensenrechten
62	Marubeni Corporation	15-02-2024	Mensenrechten
63	McDonald's Corp.	17-07-2023	Arbeidsnormen
64	McKesson Corp.	15-01-2020	Mensenrechten
65	Meituan	15-02-2024	Corruptie

	Onderneming	Dialogoog geïnitieerd	Normschending
66	Mercedes-Benz Group AG	17-07-2023	Milieu
	Mercedes-Benz Group AG	17-07-2023	Milieu
67	Meta Platforms, Inc.	15-10-2024	Arbeidsnormen
	Meta Platforms, Inc.	15-10-2024	Arbeidsnormen
	Meta Platforms, Inc.	15-10-2024	Arbeidsnormen
	Meta Platforms, Inc.	15-10-2024	Mensenrechten
	Meta Platforms, Inc.	15-10-2024	Mensenrechten
	Meta Platforms, Inc.	15-10-2024	Mensenrechten
	Meta Platforms, Inc.	15-10-2024	Mensenrechten
68	Microsoft Corporation	15-07-2024	Arbeidsnormen
69	Mitsubishi Corporation	15-02-2024	Mensenrechten
	Mitsubishi Corporation	15-02-2024	Milieu
70	Mitsui & Co.,Ltd	15-02-2024	Milieu
71	NextEra Energy, Inc.	16-05-2019	Milieu
72	Norfolk Southern Corporation	17-07-2023	Milieu
73	Nutrien Ltd.	15-01-2022	Mensenrechten
	Nutrien Ltd.	15-01-2022	Milieu
74	Oil & Natural Gas Corp. Ltd.	17-04-2023	Mensenrechten
	Oil & Natural Gas Corp. Ltd.	17-04-2023	Milieu
75	Paramount Global	17-10-2022	Arbeidsnormen
76	Pegatron Corp	15-10-2024	Arbeidsnormen
77	Petroleos Mexicanos SA	15-10-2021	Milieu
78	Petróleos Mexicanos SA	15-10-2021	Milieu
79	PG&E Corporation	15-10-2022	Mensenrechten
80	PT Indofood Sukses Makmur Tbk	17-04-2023	Arbeidsnormen
81	Rede D'Or Sao Luiz SA	16-10-2023	Arbeidsnormen
82	Repsol SA	15-10-2022	Mensenrechten
	Repsol SA	15-10-2022	Milieu
83	Rio Tinto plc	15-02-2023	Mensenrechten
	Rio Tinto plc	15-10-2024	Arbeidsnormen
	Rio Tinto plc	15-10-2024	Mensenrechten
	Rio Tinto plc	15-10-2024	Milieu
	Rio Tinto plc	15-10-2024	Milieu
84	Royal Philips NV	16-10-2023	Mensenrechten
85	Saipem S.p.A.	16-10-2023	Milieu
86	SAMSUNG C&T CORPORATION	01-04-2024	Mensenrechten
	SAMSUNG C&T CORPORATION	01-04-2024	Milieu
87	Samsung Electronics Co., Ltd.	17-10-2022	Arbeidsnormen
	Samsung Electronics Co., Ltd.	17-10-2022	Corruptie

	Onderneming	Dialogoog geïnitieerd	Normschending
88	Schlumberger NV	16-10-2023	Milieu
89	Shell plc	15-01-2017	Mensenrechten
	Shell plc	15-07-2022	Milieu
	Shell plc	15-07-2022	Milieu
90	Sociedad Quimica y Minera de Chile S.A. (SQM)	16-10-2023	Mensenrechten
	Sociedad Quimica y Minera de Chile S.A. (SQM)	16-10-2023	Milieu
91	Sony Group Corporation	15-10-2022	Arbeidsnormen
92	Starbucks Corporation	17-07-2023	Arbeidsnormen
93	Stellantis NV	15-07-2024	Milieu
94	Target Corporation	15-10-2024	Arbeidsnormen
95	Telefonaktiebolaget LM Ericsson	16-10-2023	Corruptie
	Telefonaktiebolaget LM Ericsson	16-10-2023	Corruptie
96	The Coca-Cola Company	15-10-2022	Arbeidsnormen
	The Coca-Cola Company	15-10-2022	Arbeidsnormen
97	T-Mobile US, Inc.	15-02-2023	Arbeidsnormen
	T-Mobile US, Inc.	15-02-2023	Mensenrechten
98	Tokyo Gas Co., Ltd.	15-02-2023	Milieu
99	Toyota Motor Corp.	15-02-2023	Milieu
100	Tyson Foods, Inc.	17-10-2022	Arbeidsnormen
101	Uber Technologies, Inc.	15-07-2021	Mensenrechten
	Uber Technologies, Inc.	15-07-2024	Arbeidsnormen
	Uber Technologies, Inc.	15-07-2024	Arbeidsnormen
102	UBS AG	15-10-2021	Mensenrechten
103	UBS Group AG	17-07-2023	Mensenrechten
104	Universal Health Services, Inc. Class B	16-10-2023	Mensenrechten
105	Verizon Communications, Inc.	15-10-2022	Arbeidsnormen
106	Vestas Wind Systems A/S	15-07-2021	Arbeidsnormen
	Vestas Wind Systems A/S	15-07-2021	Mensenrechten
107	Volkswagen AG	15-10-2022	Milieu
108	Wal-Mart Stores, Inc.	15-10-2019	Arbeidsnormen
	Wal-Mart Stores, Inc.	16-10-2023	Arbeidsnormen
	Wal-Mart Stores, Inc.	16-10-2023	Arbeidsnormen
109	Xiamen CD Inc.	17-07-2023	Mensenrechten
110	Zijin Mining Group Co., Ltd.	15-02-2023	Mensenrechten
	Zijin Mining Group Co., Ltd.	15-02-2023	Mensenrechten
	Zijin Mining Group Co., Ltd.	15-02-2023	Milieu
	Zijin Mining Group Co., Ltd.	15-02-2023	Milieu

Colofon

Deze halfjaarrapportage Maatschappelijk Verantwoord Beleggen is een uitgave van Achmea Investment Management.

Disclaimer

Achmea Investment Management B.V. ('Achmea IM') heeft de informatie in dit document met zorg samengesteld. De informatie is alleen bestemd voor gekwalificeerde beleggers en/of professionele beleggers zoals bedoeld in de Wet op het financieel toezicht (Wft). Dit document is of bevat (i) geen aanbod of uitnodiging om financiële instrumenten te kopen, te verkopen of te verhandelen, (ii) geen beleggingsaanbeveling of beleggingsadvies, (iii) geen juridisch, fiscaal of ander advies. Achmea IM raadt u af een (beleggings)beslissing uitsluitend te baseren op de informatie in dit document. Raadpleeg in voorkomende gevallen een juridisch, fiscaal of andere adviseur. Achmea IM is niet aansprakelijk voor schade die het gevolg is van zo'n (beleggings)beslissing. De informatie in dit document is (mede) gebaseerd op informatie die Achmea IM van betrouwbaar geachte informatiebronnen heeft verkregen. Achmea IM garandeert niet de betrouwbaarheid van die bronnen en de juistheid en volledigheid van de van die bronnen verkregen informatie. De informatie in dit document is puur informatief en u kunt daaraan geen rechten ontleen. Alle informatie is een momentopname, tenzij uitdrukkelijk anders is aangegeven. Het verstrekken van dit document na de oorspronkelijke publicatiedatum is geen garantie dat de hierin opgenomen informatie op die latere datum nog juist en volledig is. Achmea IM heeft het recht om deze informatie zonder aankondiging te wijzigen. Het noemen van rendementen op beleggingen in dit document dient uitsluitend als uitleg en toelichting. Achmea IM spreekt daarmee geen verwachting uit over het rendement of koersverloop van die beleggingen. De waarde van uw belegging kan fluctueren en in het verleden behaalde resultaten bieden geen garantie voor de toekomst. U mag de informatie in dit document alleen voor eigen persoonlijk gebruik kopiëren. U mag de informatie niet overnemen, vermenigvuldigen, distribueren of openbaren zonder schriftelijke toestemming van Achmea IM. Alle informatie (teksten, foto's, illustraties, grafisch materiaal, handelsnamen, logo's, woord en beeldmerken) blijft eigendom van of in licentie bij Achmea IM en wordt beschermd door auteursrecht, merkenrecht en/of intellectueel eigendomsrecht. Er worden geen rechten of licenties overgedragen bij gebruik van of toegang tot deze informatie. Achmea Investment Management B.V. is statutair gevestigd en houdt kantoor in Zeist (Handelsregister nr. 18059537). Achmea IM is als beheerder van beleggingsinstellingen, zoals bedoeld in artikel 2:65a Wft, geregistreerd bij de Autoriteit Financiële Markten ("AFM") in Amsterdam (AFM registratie 15001209).

Disclaimer bij het uitsluitingsproces

Uitsluitingslijsten worden jaarlijks of tweejaarlijks opgesteld. Hierbij wordt onder andere gebruik gemaakt van ESG-informatie van onafhankelijke dataleveranciers zoals ISS ESG en MSCI ESG-Research. Om tot een uitsluitingslijst te komen worden de door ons gebruikte marktbrede benchmarks gescreend op naleving dan wel overtreding van de ESG-normen zoals opgenomen in het MVB-beleid. Voldoet een land of ondernemingen op basis van de beschikbare ESG-informatie niet aan onze ESG-normen, dan komt deze in aanmerking voor uitsluiting van het beleggingsuniversum van de Achmea IM beleggingsfondsen. Zowel interne als externe portefeuille beheerders worden gevraagd te controleren of er posities in deze landen of ondernemingen in hun beleggingsportefeuilles voorkomen. Indien dit het geval is, worden zij gevraagd deze binnen een redelijke termijn te verkopen. Mutaties in de beleggingsportefeuilles, door bijvoorbeeld corporate actions, beleggingen buiten de reguliere benchmark of wijzigingen in de benchmark, worden tussentijds niet aan de uitsluitingslijsten getoetst. Ook wordt de beschikbare ESG-informatie niet getoetst op volledigheid. Hierdoor is het mogelijk dat er wordt belegd in landen en ondernemingen die op de uitsluitingslijst staan of die conform de in het MVB-beleid opgenomen ESG-normen, uitgesloten hadden moeten worden. Op het eerst volgende moment van het opstellen van de uitsluitingslijst wordt het proces, zoals hierboven geschetst weer gevolgd. Achmea IM kan geen garanties geven over de volledigheid en juistheid bij de vaststelling en implementatie van de uitsluitingslijsten. Wij aanvaarden daarvoor geen aansprakelijkheid.